

Ministerstvo financí

Čj. 20/110 921/2004

Pro jednání Parlamentu ČR

ZPRÁVA O PLNĚNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU ČESKÉ REPUBLIKY ZA 1. POLOLETÍ 2004

Důvod předložení :

Materiál je předkládán podle § 20 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech

Obsah:

Vládní návrh usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2004

I. Ekonomický vývoj České republiky v 1. pololetí 2004

II. Výsledky hospodaření státního rozpočtu za 1. pololetí 2004

III. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků za 1. pololetí 2004

IV. Vývoj státních finančních aktiv a pasiv

V. Zpráva o řízení státního dluhu v 1. pololetí 2004

Tabulková část

Příloha

Předkládá: JUDr. Stanislav G r o s s
předseda vlády ČR

Zpracoval: Mgr. Bohuslav S o b o t k a
ministr financí

Říjen 2004

Parlament České republiky

Poslanecká sněmovna 2004

4. volební období

Vládní návrh

U S N E S E N Í

Poslanecké sněmovny

ze schůze 2004

k návrhu Zprávy o plnění státního rozpočtu České republiky

za 1. pololetí 2004

Poslanecká sněmovna

s c h v a l u j e

zprávu o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2004

Zpráva
o plnění státního rozpočtu České republiky
za 1. pololetí 2004

O b s a h

	Strana
I. Ekonomický vývoj České republiky v 1. pololetí 2004	1
1. Vývoj v posledním období	1
2. Ekonomický výkon	8
3. Cenový vývoj	19
4. Trh práce	26
5. Platební bilance	30
6. Měnový vývoj a úrokové sazby	40
7. Domácnosti	44
8. Kapitálový trh	46
9. Veřejné rozpočty	48
10. Metodická příloha	52
II. Výsledky hospodaření státního rozpočtu za 1. pololetí 2004	56
1. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu	56
2. Příjmy státního rozpočtu	61
3. Výdaje státního rozpočtu	83
4. Čerpání vládní rozpočtové rezervy	112
5. Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů Evropské unie a České republiky	115
6. Pokladní plnění státního rozpočtu za leden až srpen 2004	120
7. Výhled plnění státního rozpočtu do konce roku 2004	126
III. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků za 1. pololetí 2004	129
IV. Vývoj státních finančních aktiv a pasív	150
V. Zpráva o řízení státního dluhu v 1. pololetí 2004	162

Tabulková část

Tabulka č. 1 - Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby

Tabulka č. 2 – Celkové příjmy a výdaje státního rozpočtu České republiky
podle kapitol

Tabulka č. 3 – Mandatorní výdaje

Tabulka č. 4 - Bilance příjmů a výdajů obcí, krajů a DSO za 1. pololetí 2004

Příloha - Přehled vývoje nedoplatků daňových příjmů veřejných rozpočtů

Zpráva o plnění státního rozpočtu České republiky za 1. pololetí 2004

I. Ekonomický vývoj České republiky v 1. pololetí 2004

1. Vývoj v posledním období

Ekonomický vývoj České republiky¹ je charakterizován vybranými indikátory²

v následující tabulce:

Tabulka 1

Ukazatel		2001	2002	2003	Q1 2004	Q2 2004
Hrubý domácí produkt	mld. Kč b.c.	2315,3	2414,7	2532,4	644,3	702,8
Hrubý domácí produkt	růst v %	2,6	1,5	3,1	3,5	4,1
Spotřeba domácností vč. NI	růst v %	2,6	2,8	4,9	4,0	3,5
Spotřeba vládních institucí	růst v %	3,8	4,5	2,2	-1,9	-1,1
Tvorba fixního kapitálu	růst v %	5,4	3,4	7,4	9,6	12,8
Průmyslová produkce	růst v %, s.c.	6,5	4,8	5,8	9,0	12,6
Stavební výroba	růst v %, s.c.	9,6	2,5	8,9	16,1	16,5
Průměrná míra inflace	%	4,7	1,8	0,1	0,8	1,4
Míra nezaměstnanosti VŠPS	průměr v %	8,1	7,3	7,8	8,7	8,2
Míra registrované nezaměstnanosti	průměr v %	8,5	9,2	9,9	10,7	10,1
Objem mezd a platů	růst v %	6,9	8,5	5,6	6,8	3,8
Podíl BÚ na HDP y)	%	-5,4	-5,6	-6,2	-6,4	-6,4
Peněžní zásoba M2 (národní metodika)	%, konec obd.	13,0	3,5	6,9	7,7	10,2

y) anualizováno na bázi ročních úhrnů

Proces přistoupení České republiky do Evropské unie, formálně završený 1. květnem 2004, ovlivňuje a dále bude působit na vývoj naší ekonomiky.

Ekonomický růst se v 1. pololetí 2004 proti roku 2003 zvýšil, když v 1. čtvrtletí dosáhl 3,5 % a ve druhém 4,1 %. Mezičtvrtletní růst sezónně očištěného hrubého domácího produktu (HDP) pak byl shodně v obou čtvrtletích 1,0 %.

¹ Zpracováno na základě statistických dat známých do 14. září 2004.

² V posledním období došlo v souvislosti s harmonizací české statistiky se standardy EU k několika metodickým změnám ve vykazování ukazatelů HDP, míry registrované nezaměstnanosti, zahraničního obchodu, peněžních agregátů a úrokových sazeb. Tyto metodické změny nemění ekonomickou podstatu sledovaných jevů, pouze se mění a zpřesňuje způsob jejich statistického zobrazení. Podrobněji se těmito změnami zabývá samostatná metodická příloha na konci této zprávy.

Ekonomika se pohybuje v růstové fázi ekonomického cyklu blízko svého potenciálu. Vzhledem k tomu, že pozorovaný růst HDP zřejmě překročil růst odhadovaného potenciálního produktu, dochází k uzavírání záporné produkční mezery.

Na straně výdajů ve srovnatelných cenách došlo v 1. pololetí ke zvýšení růstu domácí poptávky. Akcelerovala i poptávka zahraniční, ještě více se však zvýšil růst dovozu v souvislosti s investicemi. Přesun dynamiky od domácí spotřeby směrem k tvorbě fixního kapitálu, ke kterému došlo již v závěru roku 2003, výrazněji pokračoval i v roce 2004. Vytváří se tak podmínky pro urychlení potenciálního růstu. Zvýšení domácí poptávky bylo kompenzováno prohloubením schodku zahraničního obchodu.

Při poklesu zaměstnanosti se zvýšila dynamika národohospodářské produktivity práce (HDP na 1 pracovníka) v 1. pololetí 2004 na 4,9 % proti 3,8 % v roce 2003.

Na straně nabídky nejvíce přispěly k růstu HDP průmysl, obchod a stavebnictví, příspěvek zemědělství a ostatních služeb byl záporný. Vývoj strany nabídky podle národních účtů z hlediska produktivity a nákladů práce nelze v současné době podrobněji odvětvově vyhodnotit, neboť v rámci probíhající mimořádné revize HDP nejsou zatím příslušné datové řady k dispozici. Pro tyto účely jsou dále použity informace z produkčních statistik.

Exportní výkonnost české ekonomiky vyjádřená jako změna podílu na exportních trzích se dále zvýšila. Spolu s již delší dobu se zlepšujícími směnnými relacemi to vypovídá o rostoucí konkurenční schopnosti nefinančního sektoru.

Průmyslová produkce ve stálých cenách se za 1. pololetí zvýšila o 10,8 %, růst zpracovatelského průmyslu byl ještě o 1,0 procentní bod vyšší. Tohoto výsledku dosáhl průmysl při poklesu počtu pracovníků o 1,0 %, růstu průměrné měsíční mzdy o 7,4 % a produktivitě práce z tržeb o 12,0 %. V červenci dosáhl meziroční růst průmyslové produkce 11,0 %.

Produkce stavebnictví se zvýšila o 16,4 % zásluhou vysokého růstu v prvních čtyřech měsících. Zvláště dubnový meziroční skok o více než 61 % navozuje pravděpodobnost určité formy předfakturace vzhledem k přeřazení stavebních prací (s výjimkou bytové výstavby) ze snížené do základní sazby DPH. Následný pokles

stavební výroby v květnu a červnu o více než 3 % a stagnace v červenci je s touto hypotézou konzistentní. Při nárůstu počtu pracovníků o 2,8 %, průměrné měsíční mzdy o 7,5 % se produktivita ze stavebních prací ve srovnatelných cenách za 1. pololetí zvýšila o 12,6 %.

Situace na trhu práce byla ovlivňována jednak postupující restrukturalizací a rovněž legislativou, která je poměrně rigidní v oblasti zaměstnanosti a mezd a málo přispívá k motivaci pracovat.

Tlak na růst produktivity práce vedl zejména v průmyslu ke snižování počtu zaměstnanců. Celková zaměstnanost v meziročním srovnání podle VŠPS poklesla za 1. pololetí o 1,1 %. Počet zaměstnanců se snížil o 1,0 % a počet podnikatelů o 1,6 % s rostoucí intenzitou v čase.

Nezaměstnanost podle VŠPS (mezinárodně srovnatelná metodika) pokračovala až do 1. čtvrtletí 2004 v růstové tendenci, která mírně akcelerovala. Ve 2. čtvrtletí, kdy tato míra nezaměstnanosti dosáhla 8,2 %, se její meziroční přírůstek zpomalil a došlo k jejímu nepatrnému snížení na sezónně očištěné řadě.

Podobný obraz dává i vývoj míry nezaměstnanosti registrované na úřadech práce. V průměru za 1. pololetí 2004 se míra nezaměstnanosti meziročně zvýšila o 0,6 p.b. a na konci srpna dosáhla 10,2 %. Vzhledem ke zrychlení ekonomického růstu nad odhadovaný potenciální růst se míra volných pracovních míst³ ke konci 1. pololetí 2004 rovněž nepatrně zvýšila. Posun na Beveridgeově křivce⁴ však nevyovídá o poklesu strukturální složky nezaměstnanosti.

Průměrná hrubá nominální mzda⁵ se v 1. pololetí 2004 zvýšila o 6,4 % při růstu pomalejším než v 1. pololetí 2003. V podnikatelské sféře dosáhl přírůstek průměrné mzdy 7,2 %, v nepodnikatelské sféře⁶ 4,0 %. Meziroční kupní síla průměrných mezd při přepočtu indexem spotřebitelských cen (růst o 2,5 %) se

---

³ Podíl volných pracovních míst ke všem pracovním místům v ekonomice.

⁴ Vyjadřuje vztah nezaměstnanosti a volných pracovních míst v čase.

⁵ Za organizace nad 19 zaměstnanců, organizace nepodnikatelské pokryty plně. Nárůst je vyjádřen v meziročně srovnatelné struktuře. Od roku 2003 zahrnuje ČSÚ do vyhlášené mzdy rovněž mzdy v dříve nevykazovaných ozbrojených složkách.

⁶ Ve vývoji mezd v nepodnikatelské sféře se v letošním roce projevil u zaměstnanců ve veřejných službách a správě přechod na šestnáctitřídní tarifní stupnici od 1. ledna a opačným směrem působící snížení dalšího platu z 50 % na 10 %.

v podnikatelské sféře zvýšila o 4,6 %, v nepodnikatelské sféře o 1,5 %. Oproti 1. čtvrtletí došlo ve 2. čtvrtletí ke zpomalení dynamiky průměrných mezd, v nepodnikatelské sféře pak dokonce k mírnému meziročnímu poklesu průměrné nominální mzdy.

Vzhledem k vývoji produktivity práce v hlavních produkčních odvětvích nelze současný mzdový vývoj považovat za významné inflační riziko. Tím jsou především nákladové tlaky importované ze světových komoditních trhů.

Inflace na bázi spotřebitelských cen se proti roku 2003 zrychlila. V 1. pololetí 2004 se meziročně spotřebitelské ceny zvýšily o 2,5 %, průměrná míra inflace dosáhla v červnu 1,4 %. Příspěvek administrativních opatření⁷ k cenovému růstu se oproti roku 2003 zvýšil o 1,0 procentní bod na 1,3 procentního bodu. Stabilita cen byla v roce 2002 a 2003 způsobena především vnějšími faktory nákladového charakteru (měnové kurzy, ceny na komoditních trzích). Tyto faktory se však od konce roku 2003 prosazují ve změnách domácí cenové hladiny v opačném směru. Od ledna 2004 k nim přispívají i domácí administrativní opatření. Růst cen na světových trzích s kovy a ropou je pouze částečně kompenzován zpevněním měnového kurzu proti USD. Domácí faktory (uzavírající se záporná produkční mezera, rostoucí poptávka domácností a mzdově nákladový vývoj) se v cenovém vývoji neprosazují tak významně. V srpnu se spotřebitelské ceny meziročně zvýšily o 3,5 % a průměrná míra inflace na 2,0 %.

Ceny průmyslových výrobců se po mírném snížení v roce 2003 zvýšily za 1. pololetí 2004 meziročně o 3,3 % a jejich růst akceleroval až na 7,3 % v červenci. Růst cen není plošný, ale je záležitostí pouze několika málo odvětví (zejména koksu a zpracování ropy a zpracování základních kovů, hutních a kovových výrobků). Ceny potravinářského průmyslu, které se bezprostředně promítají do spotřebitelských cen, rostly pomaleji (zvýšení o 5,5 %).

Klíčová sazba měnové politiky (pro dvoutýdenní repo operace) byla od srpna 2003 do června 2004 stabilní na úrovni 2,0 %. Na konci června a srpna 2004 ČNB zvýšila základní sazby vždy o 25 bazických bodů. Měnové podmínky tak sice zpřísnily, ale z dlouhodobějšího hlediska jsou i nadále poměrně uvolněné. Úrokový

diferenciál vůči eurozóně se tak při zatím stabilních sazbách ECB postupně zvyšoval. Rostoucí tvar výnosové křivky na peněžním trhu se po zvýšení sazeb ČNB nezměnil, pouze se posunul na vyšší úroveň. Tomuto vývoji by se adekvátně měly přizpůsobit i klientské úrokové sazby.

Průměrný objem měnového agregátu M2 vzrostl za 1. pololetí 2004 o 7,8 % při akceleraci meziroční dynamiky. Příliv peněz do ekonomiky byl stále více ovlivňován domácí úvěrovou emisí vládnímu sektoru a domácnostem, tedy posilováním zdrojů konečné spotřeby. Pokračovala tendence v preferenci likvidity (zvyšování podílu M1 na M2), ale dlouhodobý pokles quasi peněz se zastavil a na konci pololetí přešel v meziroční růst. Objem peněz v ekonomice je dostatečný pro obsluhu probíhajících transakcí a neomezuje podmínky dalšího ekonomického růstu.

Vnější rovnováha, vyjádřená podílem deficitu běžného účtu na HDP, se za 1. pololetí 2004 zhoršila meziročně o téměř 1 p.b. na -6,4 %. Důvodem bylo pokračující prohlubování deficitu bilance výnosů a převodů. Obchodní bilance se za 1. pololetí meziročně zlepšila o 7,1 mld. Kč, na bázi ročních klouzavých úhrnů pak o 3,3 mld. Kč.

Oživení hospodářského růstu v zemích EU-15, vstup České republiky do EU a kurzový vývoj CZK (mírné oslabení proti EUR a naopak citelné posílení proti USD) ovlivnilo dynamiku obchodní výměny. Meziroční růst vývozu zboží předstihl dynamiku dovozu v běžných cenách vyjádřených v CZK. Tento předstih se ve 2. čtvrtletí nepatrně zvýšil při významné akceleraci jak vývozu, tak i dovozu na 29,9 %, resp. o 28,2 %.

Deficit obchodní bilance, měřený ročními klouzavými úhrny, byl ve srovnání s předchozím rokem menší. Propočtený vliv kurzového vývoje CZK znamenal snížení salda za 1. pololetí o cca 5 mld. Kč. V červenci došlo k dalšímu meziročnímu zlepšení deficitu o 6,9 mld. Kč.

Více než 4 roky přetrvávající velký rozsah přímých zahraničních investic (PZI) se v roce 2003 razantně zmenšil především vlivem podstatně nižšího rozsahu privatizačních příjmů při současném výrazném poklesu ostatních přímých investic.

---

⁷ Změny regulovaných (maximálních nebo věcně usměrňovaných) cen a nepřímých daní.

V 1. pololetí 2004 přiteklo do České republiky 59,9 mld. Kč PZI, což bylo o 6,4 mld. Kč více než v 1. pololetí 2003. Tento přírůstek PZI nelze vzhledem k jeho rozsahu přeceňovat, nicméně lze jej spojovat se změnou investičního sentimentu v souvislosti s ožíváním ekonomik zemí Unie i se vstupem ČR do EU.

Směnné relace v obchodu se zbožím se v 1. pololetí 2004 meziročně zlepšily o 2,3 % při zvýšení vývozních cen o 3,4 % a dovozních cen o 1,1 %. Vývoj směnných relací tak meziročně zlepšil ekonomickou situaci podnikové sféry.

Nominální kurz koruny vůči EUR v průměru za 1. pololetí 2004 oslabil o 2,7 %, proti USD naopak posílil o 8,2 %. Volatilita kurzu vůči EUR se v průběhu 1. pololetí snižovala. Podobně i proti USD se v čase zpomalovalo tempo zpevnování. V červenci a srpnu 2004 však koruna proti EUR i USD meziročně posilovala, vůči EUR pomaleji (o 1,1 % resp. 2,1 %), proti USD podstatněji (o 9,0 % resp. 11,6 %).

Devizové rezervy centrální banky ke konci června 2004 činily 691,9 mld. Kč, tj. 21,8 mld. EUR. Tento stav může pokrýt dovoz zboží a služeb po dobu pěti měsíců.

Vnější prostředí⁸

Světové oživení v 1. pololetí 2004 zesílilo. Americká ekonomika rostla za první dvě čtvrtletí meziročně o 5,0 %, resp. 4,7 %, japonská o 5,6 %, resp. 4,4 % . Ekonomika EU-15 rostla o 1,6 % resp. 2,0 %. Dolarové ceny ropy akcelerovaly na více než dvacetileté maximum. Dolar zaznamenal výrazný pokles vůči euru a kolem poloviny roku se pohyboval mírně nad úrovní 1,20 za euro.

Růst americké ekonomiky v 1. čtvrtletí 2004 byl tažen především spotřebou domácností. Ve 2. čtvrtletí však spotřeba slábla patrně s dozníváním daňových úlev. Dynamice růstu zatím plně neodpovídá tvorba nových pracovních míst. Riziko nadále představuje zvýšený deficit běžného účtu, překračující 5 % HDP (údaje napovídají, že deficit roste společně s růstem HDP), doprovázený zvyšujícím se deficitem rozpočtu. Zvyšující se inflační tlaky přiměly Fed zvýšit na konci června základní úrokovou míru o 25 b.b., což naznačilo začátek postupné úpravy úrokových měr.

---

⁸ S využitím materiálů OECD, MMF, The Economist a Financial Times

Eurozóna překonala stagnaci. Růst je tažen exportem, což je důsledek dynamického vývoje ve východní Asii a USA, a to navzdory výrazné apreciaci eura. Naproti tomu spotřeba domácností i investice rostou jen pomalu. Maloobchodní obrat v eurozóně zaznamenal v květnu meziročně pokles o $-0,9\%$.

Německo hledá cestu mezi konsolidací veřejných financí a aspoň minimální podporou růstu. Výrazně roste export, ale dosud stále klesá spotřeba domácností. V červnu vzrostla meziroční inflace v eurozóně na $2,4\%$ převážně vlivem expandujících cen ropy. Vzhledem k očekávanému pokračování jejich vysoké úrovně tak následné inflační tlaky patří k hlavním rizikům dalšího oživení.

Tři největší ekonomiky eurozóny, německá, francouzská a italská, překračují tříprocentní strop deficitu veřejných financí, vyžadovaného Paktem stability a růstu.

Středoevropské ekonomiky si i nadále zachovaly vyšší dynamiku růstu než západní Evropa. Vývoj v Polsku byl ve znamení silícího oživení (růst o $6,9\%$ meziročně v 1. čtvrtletí 2004). Růst byl tažen exportem, kterému pomáhalo znehodnocení zlatého a snížení úroků. Velmi vysoká zůstává nezaměstnanost. V Maďarsku došlo v roce 2003 ke zpomalení, ekonomika vzrostla o $2,9\%$. Problémy nastaly kvůli poklesu zahraničních investic, který byl vyvolán vysokým schodkem platební bilance (kolem 9% HDP) i deficitem veřejných rozpočtů. To také způsobilo, že Maďarsko zřejmě odloží zamýšlený vstup do EMU na roky 2009 - 2010. Vzhledem k inflaci okolo 7% byla centrální banka nucena přitvrdit monetární politiku (základní úroková sazba stoupla na $11,5\%$). Slovenská ekonomika pokračuje v rychlém růstu ($5,5\%$ meziročně v 1. čtvrtletí 2004), který je tažen zejména exportem a investicemi. Vysoký náběh exportu automobilů pomohl k výraznému zlepšení bilance BÚ. Vláda pokračuje v razantním programu konsolidace veřejných financí. Inflace se vlivem deregulací pohybuje v rozmezí $8-9\%$. Stále vysoká zůstává nezaměstnanost, která je navíc výrazně regionálně rozdílná a má strukturální charakter.

Cena barelu ropy Brent vystoupila ve 2. čtvrtletí 2004 na $35,5$ USD, což je maximum za více než 20 let. Důvodů je několik: „válečná prémie“ zvyšující cenu, růst světové poptávky (zejména Čína) a rostoucí spekulace s ropou.

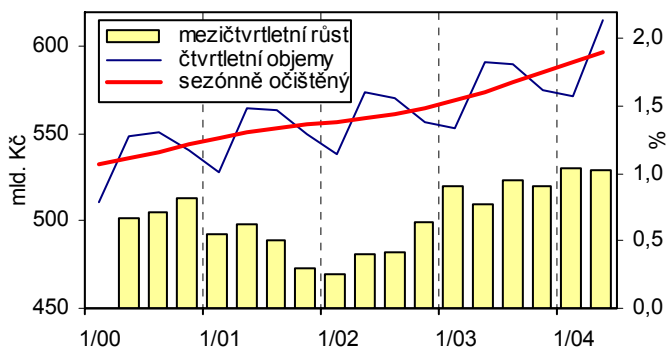
2. Ekonomický výkon

2.1 Hrubý domácí produkt⁹

Hrubý domácí produkt dosáhl v posledním období poměrně vysoké dynamiky. Po znatelném zpomalení v roce 2002 dosáhl v roce 2003 ekonomický růst 3,1 % a v průběhu 1. pololetí 2004 dále akceleroval na 3,5 % v prvním a 4,1 % ve 2. čtvrtletí. Rovněž mezičtvrtletní srovnání sezónně očištěných údajů naznačuje zrychlení růstu, když v 1. pololetí 2004 dosáhl mezičtvrtletní růst v obou čtvrtletích shodně 1,0 %. Tato dynamika odpovídá ročním tempu zhruba na vysoké úrovni zhruba 4,2 % (vzhledem ke krátkosti časové řady je ovšem třeba výsledky sezónního očištění posuzovat pouze jako orientační).

Graf 1 : Hrubý domácí produkt

(stálé ceny, referenční rok 2000)

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty

Česká ekonomika se pohybuje ve vzestupné fázi cyklu. Současná hospodářská dynamika převyšuje dosavadní odhady potenciálního růstu, které se pohybují zhruba od 2,5 do 3,0 %. Výsledkem je postupné uzavírání dosud záporné produkční mezery (rozdíl mezi aktuální a potenciální, tj. dlouhodobě rovnovážnou úrovní HDP) a návrat úrovně HDP na svoji potenciální úroveň. Zvyšování kapitálové vybavenosti prostřednictvím zahraničních i domácích investic a všeobecné zkvalitňování institucionálního prostředí navíc směřuje k akceleraci potenciálního růstu a otvírá tím prostor pro rychlejší reálnou konvergenci České republiky k vyspělejším zemím. Ani

⁹ Národní účty České republiky a z nich vycházející agregáty včetně HDP procházejí mimořádnou revizí. Hodnocení vývoje HDP je založeno na revidovaných datech, která ovšem zatím nejsou k dispozici v obvyklém rozsahu, což limituje možnosti analýzy zejména nabídkové strany ekonomiky. Bližší podrobnosti k revizi jsou uvedeny v metodické příloze.

růst přesahující úroveň tří procent tak v nadcházejícím období nemusí znamenat tlak na prohloubení makroekonomických nerovnováh.

Dynamika HDP v běžných cenách se zvyšuje vlivem postupného zrychlování cenového vývoje. V roce 2003 dosáhl růst v běžných cenách 4,9 % a v 1. pololetí 2004 se dále zvýšil na 8,3 % při nárůstu úhrnné cenové hladiny měřené deflátořem HDP o 4,0 %.

2.1.1 Poptávka

Domáci poptávka

Na výdajové straně HDP je ekonomický růst založen na zvyšování domácí poptávky. Ve struktuře růstu současně dochází k přesunu dynamiky od spotřeby směrem k investicím.

Tabulka 2

Výdaje na hrubý domácí produkt

		2001	2002	2003				2004		
				rok	1.Q	2.Q	3.Q	4.Q	1.Q	2.Q
HDP, běžné ceny	<i>mld. Kč</i>	2315	2415	2532	594	649	644	645	644	703
HDP, stálé ceny	<i>r/r, %</i>	2,6	1,5	3,1	2,8	3,0	3,3	3,3	3,5	4,1
Spotřeba	<i>r/r, %</i>	3,0	3,3	4,1	4,4	4,7	4,0	3,2	2,1	2,1
soukromá	<i>r/r, %</i>	2,6	2,8	4,9	5,1	5,2	5,6	3,8	4,0	3,5
vlády	<i>r/r, %</i>	3,8	4,5	2,2	2,9	3,7	0,2	2,0	-1,9	-1,1
Tvorba hrubého kapitálu	<i>r/r, %</i>	6,3	3,5	5,7	2,5	6,3	4,3	9,8	13,1	13,9
fixního	<i>r/r, %</i>	5,4	3,4	7,4	6,2	6,3	8,3	8,5	9,6	12,8
Vývoz	<i>r/r, %</i>	11,5	2,3	5,9	4,5	4,4	7,8	7,0	8,6	23,1
Dovoz	<i>r/r, %</i>	13,0	4,9	7,9	5,6	7,4	8,7	9,6	11,2	24,7

Pramen: ČSÚ

Hlavním faktorem růstu v roce 2003 byla silná soukromá spotřeba, která se odvíjela od rychlého růstu mezd a platů v podmínkách nízké inflace a úrokových sazeb. V roce 2004 dochází ke zpomalení soukromé spotřeby v reálném vyjádření při mírném zvýšení dynamiky v běžných cenách a výraznější akceleraci cenového růstu. Stejnou tendenci, která ústí v nižší příspěvek soukromé spotřeby k růstu HDP, je možné očekávat i v nadcházejícím období. Předstih růstu spotřeby domácností před růstem disponibilního důchodu vedl v roce 2003 i v 1. pololetí 2004 k poklesu hrubé míry úspor domácností. Disponibilní zdroje pro spotřebu přitom zvyšuje zesílené využívání různých forem bankovních i nebankovních úvěřů, které probíhá na úkor

tvorby úspor. Zadlužení domácností zatím dosahuje v mezinárodním srovnání poměrně nízkých hodnot, zátěž spojená s dluhovou službou ovšem bude tvořit stále větší část výdajů domácností s negativním dopadem na objem disponibilních zdrojů.

Spotřeba vlády zaznamenala v roce 2003 poměrně výrazné zpomalení a v 1. pololetí 2004 přešla dokonce v pokles. Tento vývoj je částečně vysvětlitelný vysokou srovnávací základnou druhé poloviny roku 2002, kdy vláda realizovala zvýšené výdaje v souvislosti s povodněmi. Do poklesu v 1. čtvrtletí 2004 se už ovšem promítla úsporná opatření přijatá v souvislosti s reformou veřejných financí.

Příznivým signálem je přesun růstové dynamiky směrem k investicím. Akcelerace investiční aktivity z krátkodobého pohledu naznačuje pokračování růstové fáze ekonomického cyklu jak doma, tak v zahraničí, v dlouhodobé perspektivě pak akumulace zásoby kapitálu zvyšuje produkční potenciál ekonomiky. Rychlý růst fixních investic v období do dubna může být částečně motivován daňovými důvody, konkrétně snahou realizovat stavební investice (vyjma bytových) před jejich přesunem ze snížené do základní sazby DPH k 1. květnu 2004. Vzhledem k mimořádně vysokému tempu fixních investic ve 2. čtvrtletí je ovšem zřejmé, že za investiční vlnou stojí rovněž silné fundamentální faktory.

Příspěvek domácí poptávky k růstu HDP dosáhl v 1. pololetí 2004 hodnoty zhruba 5,8 p.b., z toho 2,0 p.b. činil příspěvek soukromé spotřeby a -0,3 p.b. příspěvek vládní spotřeby. Nejvýznamnějším faktorem růstu se stala hrubá tvorba fixního kapitálu s příspěvkem 3,3 p.b.¹⁰

Čistá zahraniční poptávka

Vývoj zahraničního obchodu byl v průběhu 1. pololetí 2004 charakteristický mimořádným nárůstem obratu. Zejména po odbourání celního režimu na hranicích od

---

¹⁰ Nově používaná metoda přepočtu HDP do stálých cen není plně aditivní, což znamená, že v důsledku zvoleného způsobu výpočtu vzniká mezi celkovým údajem o HDP a součtem jeho jednotlivých komponent metodická diskrepance. Stejným způsobem je ovlivněna i příspěvková analýza a součet příspěvků jednotlivých komponent k růstu HDP se nemusí přesně rovnat celkovému růstu.

května došlo ke skokovému zvýšení temp dovozu a vývozu v běžných cenách na úroveň, které vedly ve 2. čtvrtletí k meziročnímu nárůstu blížícímu se 30 %.

Bilance zahraničního obchodu v běžných cenách skončila v 1. pololetí 2004 schodkem -2,6 mld. Kč při meziročním zlepšení o 7,3 mld. Kč. Příznivý vývoj v běžných cenách potvrzuje rostoucí konkurenční schopnost české ekonomiky. Současně se začíná projevovat oživení v zemích hlavních obchodních partnerů. Bilance v běžných cenách je ovšem významně pozitivně ovlivněna cenovými faktory (nárůst dosahovaných cen exportu, oslabení USD kompenzuje nárůst dolarových cen ropy a zlevňuje dovoz), které nemají vliv na bilanci ve stálých cenách, a tedy ani na HDP. Výsledkem je reálné meziroční zhoršení zahraničního obchodu v rozsahu 29,6 mld. Kč, což představuje značný záporný příspěvek k růstu HDP ve výši přibližně -2,6 p.b.

Přestože schodek obchodní bilance v běžných cenách se v posledních letech postupně snižuje, bilance zahraničního obchodu ve stálých cenách se vzhledem ke zlepšování směnných relací dále zhoršuje a zůstává limitujícím faktorem ekonomického růstu. Stále se tak nepotvrzuje předpoklad, že zvyšování konkurenční schopnosti a ekonomické oživení v zahraničí by se měly stát zdrojem vyššího ekonomického růstu. Nižší deficity obchodní bilance v běžných cenách pramení výlučně ze zlepšování směnných relací, zatímco reálně se čistý export jako jedna z výdajových komponent HDP soustavně zhoršuje.

2.1.2 Nabídka a produktivita

Analýzu nabídkové strany ekonomiky v současné době komplikuje omezený rozsah údajů o zdrojích HDP, která je způsobena probíhající mimořádnou revizí národních účtů. Dílčí představu o vývoji přidané hodnoty ve vybraných odvětvích poskytují produkční statistiky (viz kapitola 2.2).

Ze stejného důvodu není možné provést výpočet produktivity práce na bázi přidané hodnoty v jednotlivých odvětvích. Aproximace za celé národní hospodářství v podobě ukazatele HDP na jednoho zaměstnaného ukazuje v roce 2003 na nárůst produktivity práce na makroekonomické úrovni o 3,8 % (růst HDP o 3,1 % při

poklesu zaměstnanosti o 0,7 %). Reálná makroekonomická průměrná mzda (objem mezd a platů na jednoho zaměstnance) přitom v roce 2003 vzrostla o 7,7 %.

Výrazný předstih růstu mezd před růstem produktivity práce se v 1. pololetí 2004 snížil, když produktivita zrychlila své tempo na 4,9 % (růst HDP o 3,8 % při poklesu zaměstnanosti o 1,1 %) a růst reálných mezd se vlivem vyšší inflace zpomalil na 6,4 %. Vzhledem k nedostupnosti dalších dat a skutečnosti, že produkční statistiky v průmyslu a stavebnictví podávají zcela odlišný obrázek o vztahu mezi vývojem produktivity práce a mezd (poměrně výrazný předstih produktivity práce před růstem mezd) než údaje národních účtů, je velmi obtížné provést jednoznačné závěry o mzdově-nákladových a mzdově-inflačních tlacích v ekonomice.

2.2 Hlavní produkční odvětví

Výkon jednotlivých odvětví (měsíční zjišťování, stálé ceny)

V 1. pololetí 2004 zrychlila průmyslová výroba svůj růst. Přispělo k tomu nejen ekonomické oživení v Evropě a tím zvýšení vnější poptávky, ale také květnové uvolnění trhu po vstupu do Evropské unie a trvajícím zájem asijských států především o hutní výrobky. Uspokojit rostoucí poptávku pomohlo zprovoznění nových výrobních kapacit (výroba autodílů, výroba plastických hmot a elektrotechnický průmysl), vstup dalších zahraničních investorů a pokračující strukturální změny. Růst objemu produkce pro vývoz byl spojen s vysokou výkonností podniků pod zahraniční kontrolou.

Průmyslová produkce se vyvíjela rovnoměrně, v meziročním srovnání dosáhl její růst 10,8 % (proti 5,6 % v 1. pololetí 2003). Tržby průmyslových podniků (meziroční růst o 10,9 %) se zvyšovaly mírně rychleji než produkce, vyrobená produkce tedy nezůstala ve skladech.

Zvýšení zahraniční poptávky se promítlo do tržeb z přímého vývozu, které vzrostly ve stálých cenách meziročně o 15,3 %. Nutnost zajistit konkurenceschopnost vedla v některých podnicích k redukci zaměstnanců. Z tohoto důvodu se průmysl stal i při solidních výkonech zdrojem zvyšování nezaměstnanosti.

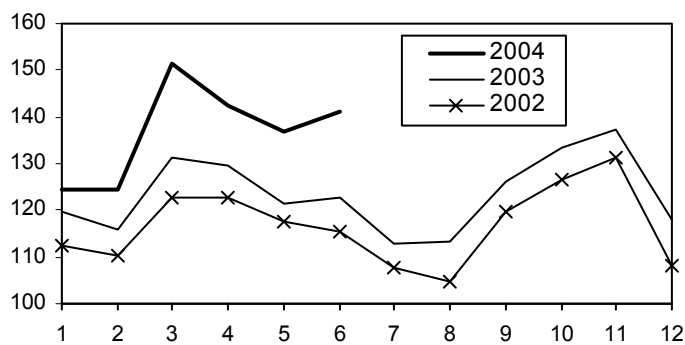

Lépe na tom byly podniky pod zahraniční kontrolou, kterým mateřské společnosti usnadňovaly přístup na zahraniční trhy. Růst tržeb u nich dosáhl 14,6 %.

Rozhodující podíl na výsledcích průmyslu měl i nadále zpracovatelský průmysl, který v 1. pololetí 2004 meziročně rostl o 11,8 %. U výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody došlo pouze k mírnému růstu o 1,3 %. Výkon v těžbě nerostných surovin se snížil o 0,6 %.

Graf 2 Průmyslová výroba

(%, průměrný měsíc roku 2000 = 100, s.c.)

Pramen: ČSÚ

V rámci zpracovatelského průmyslu se v 1. pololetí 2004 nejvíce dařilo výrobě základních kovů, hutních a kovodělných výrobků (meziroční růst o 25,0 %), kde se projevila vysoká světová poptávka po oceli (především u čínské ekonomiky). Značný růst zaznamenala také výroba elektrických a optických přístrojů (19,2 %) a výroba dopravních prostředků a zařízení (o 14,2 %). Stagnace postihla výrobu potravin a tabákových výrobků. Naopak výroba usní a výrobků z usní se mírně snížila (o 1,1 %). Zde vedle nedostatku finančních zdrojů na pokrytí růstu cen surovin stále silně konkuruje asijská produkce.

Stavebnictví zvýšilo v 1. pololetí svůj meziroční růst na 16,4 % z 2,7 % ve stejném období roku 2003, kdy u části firem ještě platil mimořádný stavební režim po povodních. Vývoj stavebních prací ve 2. čtvrtletí 2004 do značné míry ovlivnilo květnové přeřazení stavebních prací (s výjimkou bytové výstavby) ze snížené do základní sazby daně z přidané hodnoty. Dubnový extrémně vysoký růst vykázaných stavebních prací (meziroční růst o 61,6 %) byl v květnu a červnu kompenzován mírným poklesem. Nešlo o omezení stavebních prací, ale pravděpodobně o

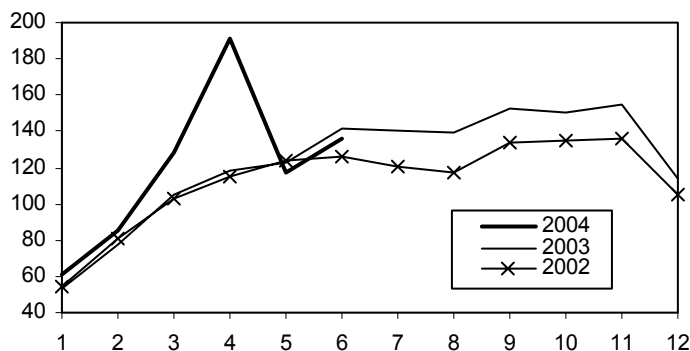
předfakturaci či dofakturaci stavebních prací ještě se sníženou sazbou DPH. Tuto hypotézu potvrzuje zvyšující se meziroční růst počtu zaměstnanců v těchto měsících.

Vedle vlivu změny sazby DPH se na růstu stavebnictví podílela především rostoucí domácí poptávka, příliv investic, lepší dostupnost úvěrů pro podniky a nízké úrokové sazby. Problémem se stalo zvýšení cen kovů a výrobků z nich.

V rámci inženýrského i pozemního stavitelství pokračovaly práce na velkých stavbách dopravní infrastruktury (silniční obchvaty měst, železniční koridory, rozšíření pražského metra), na obchodních i společenských centrech či na nových projektech. Část staveb, zejména v infrastruktuře, je financována státem či obcemi. Další výstavbě mohou pomoci i prostředky ze strukturálních fondů Evropské unie. Zvýšil se rovněž rozsah prací na bytové výstavbě, výrazně podpořený vývojem na trhu hypotečních úvěrů a stavebního spoření.

Graf 3 : Stavební výroba

(%, průměrný měsíc roku 2000 = 100, s.c.)

Pramen: ČSÚ

Objem stavebních prací se v 1. pololetí 2004 zvýšil ve všech oblastech stavebního trhu včetně exportu stavebních prací. Zdrojem růstu stavebních prací v tuzemsku se staly především práce na nové výstavbě, modernizacích a rekonstrukcích (meziroční růst o 16,4 %), růst prací na opravách a údržbě stavebních objektů činil 3,3 %.

Vysoký objem stavební výroby umožnil zachování příznivého poměru mezi růstem nominálních mezd a růstem produktivity práce. To ukazuje na zlepšení finanční situace firem ve stavebnictví.

Maloobchodní tržby¹¹ (včetně obchodu, oprav a údržby motorových vozidel a prodeje pohonných hmot) vzrostly v 1. polovině 2004 meziročně o 1,9 %. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2003 to představuje znatelné zpomalení růstu (o 2,7 procentního bodu). V maloobchodním prodeji se odrazil nižší nárůst reálných příjmů domácností při růstu cen především u pohonných hmot a potravin. Z konjunkturálních průzkumů vyplývá, že chování spotřebitelů ovlivnila také reforma veřejných financí (předzásobením v roce 2003 se oddálil dopad nepřímých daní) i obavy z nezaměstnanosti. Sklon ke spotřebě podporovaly v 1. pololetí nízké úrokové sazby z úvěrů i vkladů. Pokračoval růst zásilkového a internetového obchodu.

Mzdy a reálná produktivita práce (podniky s 20 a více zaměstnanci)

Rozhodování podnikatelských subjektů při mzdovém vyjednávání je limitováno zejména vlastními produkčními charakteristikami v konfrontaci s konkurencí. Toto odvětvové hodnocení vztahu mezd a výkonu nedává sice plně konzistentní výsledky s pohledem makroekonomickým (viz kapitola 2.1), poskytuje však alespoň částečné vysvětlení cenového vývoje v základních produkčních odvětvích.

Pro výpočet ukazatele produktivity práce jsou u produkčních odvětví používány ukazatele produkce. V průmyslu je používán ukazatel tržeb z průmyslové činnosti, ve stavebnictví ukazatel stavební práce podle dodavatelských smluv.

V 1. pololetí 2004 vzrostla v průmyslových podnicích průměrná nominální měsíční mzda o 7,4 % při meziročním snížení průměrného evidenčního počtu zaměstnanců o 1,0 %. Reálná produktivita práce z tržeb tak předstihla růst nominálních mezd. Odrazilo se to ve snížení jednotkových mzdových nákladů (meziročně o 4,1 %).

Ve stavebnictví pokračoval v 1. pololetí 2004 příznivý vztah mezd a produktivity práce. Jednotkové mzdové náklady se snížily o 4,5 %.

---

¹¹ Měsíční šetření ČSÚ, tržby ve stálých cenách včetně DPH.

Tabulka 3

stejně období předchozího roku = 100	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1.pol. 2004
Průmysl							
průměrná nominální mzda	110,5	106,6	106,3	106,3	106,0	105,7	107,4
reálná produktivita práce	103,7	104,7	110,6	105,5	105,8	109,5	112,0
jednotkové mzdové náklady	106,5	101,8	96,1	100,8	100,2	96,5	95,9
Stavebnictví							
průměrná nominální mzda	107,2	103,8	104,9	107,0	106,4	106,1	107,5
reálná produktivita práce	96,3	99,2	110,8	108,5	100,7	107,8	112,6
jednotkové mzdové náklady	111,3	104,6	94,7	98,6	105,7	98,4	95,5

Pramen: ČSÚ, propočty MF ČR ¹²

Mzdově nákladové tlaky se tak v tomto období ani do cen průmyslových výrobců, ani do cen stavebních prací neprosazovaly.

2.3 Ekonomické výsledky nefinančních podniků ¹³

(v běžných cenách, podniky se 100 a více zaměstnanci)

V 1. pololetí 2004 došlo ve srovnání se stejným obdobím roku 2003 u většiny ukazatelů v nefinančním sektoru ke zlepšení. Podniky vytvořily hrubý zisk (výsledek hospodaření před zdaněním) 144,2 mld. Kč, (meziroční růst o 18,8 %) a spolu s tím zvýšily úroveň efektivnosti hospodaření měřené rentabilitou nákladů a rentabilitou vlastního kapitálu.

Hlavním důvodem příznivého hospodaření byla rostoucí domácí i zahraniční poptávka (oživení ekonomiky v Evropské unii) a snižování mzdové náročnosti výkonů. Přímý vývoz výrobků, zboží a služeb rostl nejen u podniků pod zahraniční kontrolou, ale s menší intenzitou také u soukromých národních nefinančních podniků. Vývoj kurzu koruny zvýhodňoval vývoz v EUR a zlevňoval dovoz v USD. Do výsledku hospodaření se promítl rovněž růst cen domácích výrobců i cen dovážených vstupů.

¹² Průmysl a stavebnictví – organizace s 20 a více zaměstnanci

¹³ Údaje za rok 2004 jsou předběžné, za srovnatelné období 2003 jsou semidefinitivní.

Vzhledem k vývoji poptávky rostly meziročně výkony včetně obchodní marže o 13,4 %. Pozitivně se to projevilo u výnosů, v nichž jsou výkony hlavní složkou, i v poměrně vysokém růstu účetní přidané hodnoty¹⁴ (meziročně o 12,9 %) a z ní vypočtené produktivity práce (o 13,7 %).

Ve struktuře celkových nákladů (meziročně vyšší o 9,7 %) pokračovalo zvyšování podílu nákladů na prodané zboží a výkonové spotřeby. Ve výkonové spotřebě se již začal projevovat růst cen některých vstupů.

Vlastní zdroje na financování akumulace, které měly v 1. pololetí 2004 podniky k dispozici, lze orientačně vyčíslit na 194,5 mld. Kč (při 28procentní zálohové dani). Propočet potřeby zdrojů je cca 102,6 mld. Kč. Vytvořený přebytek zdrojů může souviset s pomalým růstem objemu poskytnutých domácích úvěrů podnikovému sektoru.

Celkové zásoby vzrostly ke konci 1. pololetí 2004 proti stejnému období roku 2003 o 4,1 % v kategoriích zboží a materiál. Zásoby vlastní výroby klesly.

Objem vlastního jmění se v 1. pololetí 2004 zvýšil o 4,9 % a jeho podíl na celkových pasivech meziročně stagnoval .

Vývoj finančních ukazatelů přispěl také ke zlepšení situace v oblasti konkurzů, kde v 1. pololetí 2004 pokračovalo snižování počtu návrhů i prohlášených konkurzů a rostl počet vyřízených konkurzů.

---

¹⁴ Účetní přidaná hodnota nezahrnuje promítnutí zisků a ztrát z držby, daně z produktů snížené o dotace na produkty a další úpravy nezbytné pro výpočet výkonů a mezipotřeby.

2.4 Ekonomické výsledky finančních institucí

V 1. pololetí 2004 vykázaly instituce působící v sektoru peněžnictví a pojišťovnictví celkový zisk před zdaněním ve výši 40,8 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 45,2 %. Na zlepšení hospodaření se podílely kromě penzijních fondů všechny druhy finančních institucí. Pokračoval pokles celkového počtu zaměstnanců o 2,7 %.

Tabulka 4

Ekonomické výsledky finančních institucí v 1. pololetí 2004

Ukazatel		Peněžní bankovní instituce (bez ČNB)	Peněžní nebankovní instituce	Pojišťovny	Penzijní fondy	Celkem
Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený	osoby	37044	8760	15146	467	61417
	index	96,2	99,5	98,9	98,1	97,3
Výsledek hospodaření před zdaněním 1)	mld.kč	21,7	8,6	9,2	1,3	40,8
	index	114,4	193,5	297,1	79,8	145,2
Výnosy celkem 2)	mld.kč	82,4	109,8	219,4	2,8	414,4
	index	93,3	95,9	114,6	104,3	104,4
z toho: finanční výnosy 2)	mld.kč	68,6	24,5	x	2,6	x
	index	102,0	81,1	x	96,7	x
z toho: úroky výnosové	mld.kč	50,0	x	x	x	x
	index	98,2	x	x	x	x
předepsané hrubé pojistné	mld.kč	x	x	61,0	9,3	x
	index	x	x	112,8	108,6	x
Náklady celkem 2)	mld.kč	65,2	101,2	210,1	1,5	378,1
	index	87,0	91,9	111,6	139,4	101,0
z toho: finanční náklady 2)	mld.kč	24,0	22,9	x	0,7	x
	index	86,4	81,2	x	180,7	x
z toho: úroky nákladové	mld.kč	21,0	x	x	x	x
	index	85,2	x	x	x	x
náklady na pojistná plnění 3)	mld.kč	x	x	30,9	3,7	x
	index	x	x	102,5	94,3	x
Stav vlastního jmění k:	počátku období	176,7	158,4	40,6	4,6	380,4
	konci období	168,7	165,8	43,5	2,9	381,0

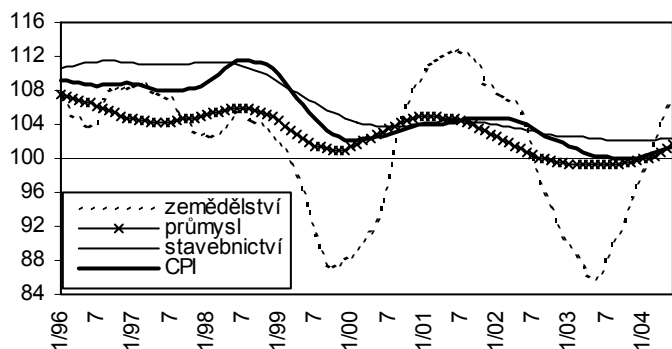
- 1) Výsledek hospodaření u bankovních peněžních institucí není rozdílem celkových nákladů a celkových výnosů. Je vyšší (nižší) o zisk (ztrátu) z vybraných finančních operací.
- 2) Celkové a finanční výnosy (náklady) u bankovních peněžních institucí nezahrnují zisky (ztráty) z vybraných finančních operací účtované do výnosů (nákladů) avšak vykazované jako saldo těchto zisků a ztrát výsledkově (součást výsledku hospodaření před zdaněním).
- 3) Přijaté příspěvky od účastníků penzijního připojištění (předepsané hrubé pojistné a náklady na pojistná plnění) nejsou u penzijních fondů součástí jejich nákladů a výnosů

Pramen: ČNB

3. Cenový vývoj

Vývoj inflace u spotřebitelských cen v průběhu roku 2004 je výrazně ovlivněn úpravami nepřímých daní souvisejícími se vstupem do EU a s vládou reformou veřejných financí. Jejich skutečný dopad na růst spotřebitelských cen byl proti očekávání jen mírně nižší. Růst spotřebitelských cen proto byl v 1. pololetí 2004 rychlejší než v 1. pololetí 2003. Výraznější akcelerace meziročního růstu však byla zaznamenána již počínaje 4. čtvrtletím 2003, kdy se proinflačně začal prosazovat nárůst cen vstupů hlavně v segmentu potravin.

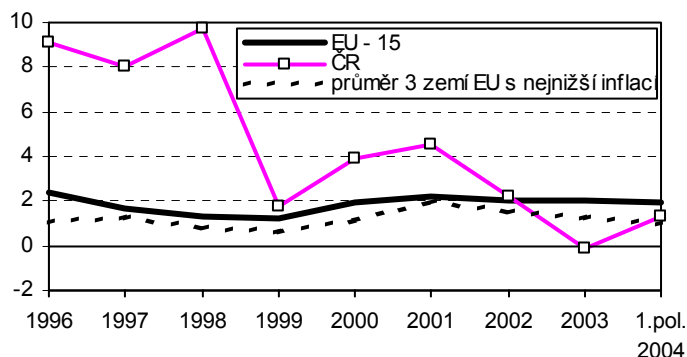
Graf 4 : Spotřebitelské ceny a ceny výrobců
(průměr hladiny cen za posledních 12 měsíců k průměru předchozích 12 měsíců)

Pramen: ČSÚ

Průměrná míra inflace se v průběhu 1. pololetí 2004 zrychlila na 1,4 %, což je o 1,2 p.b. více, než tomu bylo na konci 1. pololetí 2003.

Graf 5 : Spotřebitelské ceny – HICP v %
(průměr hladiny cen za posledních 12 měsíců k průměru předchozích 12 měsíců)

Pramen: ČSÚ, EUROSTAT, výpočty MF

Inflace na bázi HICP (harmonizovaný index spotřebitelských cen) v červnu 2004 meziročně vzrostla o 2,7 p.b. a dosáhla 2,7 %, průměrná míra inflace dosahovala 1,3 % (přírůstek 1,4 p.b.).

V zemích EU docházelo v průběhu 1. pololetí 2004 rovněž ke zrychlování cenového růstu. V červnu dosahoval průměr za EU-15 meziročně 2,2 %, což bylo o 0,4 p.b. více než ve stejném období předchozího roku, ale i proti prosinci 2003. Průměrná míra inflace se oproti červnu 2003 snížila o 0,1 p.b. a dosahovala v této skupině zemí 1,9 %.

Ceny výrobců v hlavních výrobních odvětvích během 1. pololetí 2004 v porovnání s 1. pololetím 2003 meziročně akcelerovaly. Největší meziroční dynamika, přesahující 10 %, byla zaznamenána u cen zemědělských výrobců, u průmyslových výrobců se zvýšily cca o 5 %, u stavebních prací a tržních služeb méně než 3 %.

3.1 Spotřebitelské ceny

Vývoj spotřebitelských cen v 1. pololetí 2004 byl vedle trhem určených pohybů ovlivněn i vyšším rozsahem administrativních¹⁵ cenových vlivů, než tomu bylo v 1. pololetí 2003. Jejich celkový příspěvek k meziročnímu růstu cen v 1. pololetí 2004 činil 1,3 p.b. (v 1. pololetí 2003 to bylo pouze 0,3 p.b.).

Změny meziročního růstu hladiny spotřebitelských cen v 1. pololetí 2004 neprobíhaly rovnoměrně. V 1. čtvrtletí se meziroční růst držel na průměrné úrovni 2,3 %, způsobené v převážné míře cenovým skokem v lednu 2004 za vydatného příspěvku (cca 1,0 p.b.) administrativních vlivů. Z něho 70 % připadalo na změny nepřímých daní - převedení služeb do základní sazby DPH a zvýšení spotřebních daní (SD) u benzínu. Ve 2. čtvrtletí se však počínaje květnem meziroční růst začal zrychlovat až na 2,9 % v červnu 2004. V tomto období (po doprodání zásob zboží) se se zpožděním projevil i příspěvek k růstu cen plynoucí ze zvýšení SD u cigaret ve výši 0,3 p.b., který měl legislativní účinnost již od počátku letošního roku.

---

¹⁵ Změny maximálních cen, věcně usměrňovaných cen a ostatní necenová opatření včetně změny daní.

V porovnání s prosincem 2003 došlo v červnu 2004 ke zrychlení meziročního růstu cen o 1,9 p.b.

Klíčovou roli sehrály i vnější faktory. Apreciace směnného kurzu domácí měny vůči USD a relativní stabilita vůči EUR tlumila částečně po převážnou část období růst cen energetických a ostatních komodit, zejména ropy. Růst korunových dovozních cen odrážel vyšší poptávku po surovinách v důsledku oživení globálního hospodářského růstu. Přestože domácí spotřebitelská poptávka rostla, silné konkurenční prostředí na trhu částečně eliminovalo poptávkové tlaky.

Při celkovém meziročním zvýšení spotřebitelských cen na konci 1. pololetí 2004 o 2,9 % došlo pouze ve 2 oddílech (reprezentujících cca 12,5 % spotřebního koše) k meziročnímu poklesu cen a v dalších 4 oddílech (reprezentujících 32,3 % spotřebního koše) rostly ceny pomaleji než tomu bylo na konci 1. pololetí 2003. Ve zbývajících 6 oddílech (55,2 % spotřebního koše) se růst cen zrychlil. K největší meziroční akceleraci cen došlo u služeb pošt a telekomunikací (o 15,3 p.b.), u stravování a ubytování (o 5,9 p.b.) a v dopravě (o 4,6 p.b.).

Tabulka 5
Index spotřebitelských cen a příspěvky k mizr. růstu v r. 2004

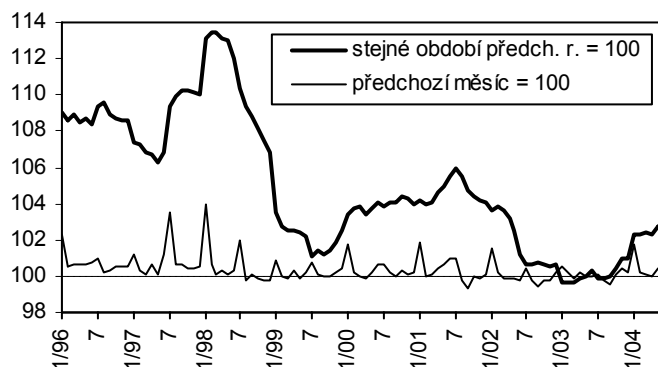
Číslo oddílu	Název oddílu COICOP	váha v koši o/oo	2003	2004	
			červen sopr = 100	červen sopr = 100 p.b.	
0	Ú h r n	1000,0	100,3	102,9	2,90
1	Potraviny a nealkoholické nápoje	197,6	98,3	102,8	0,58
2	Alkoholické nápoje, tabák a narkotika	79,2	100,6	103,9	0,32
3	Odivání a obuv	56,9	95,1	95,9	-0,24
4	Bydlení, voda, energie, paliva	236,4	103,3	102,5	0,61
5	Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	67,9	98,3	98,2	-0,13
6	Zdraví	14,3	104,7	103,7	0,06
7	Doprava	101,4	99,1	103,7	0,39
8	Pošty a telekomunikace	22,5	97,7	113,0	0,30
9	Rekreace a kultura	95,5	98,7	102,0	0,20
10	Vzdělávání	4,5	104,3	101,1	0,01
11	Stravování a ubytování	74,2	101,3	107,2	0,56
12	Ostatní zboží a služby	49,5	102,8	105,0	0,25

Pramen: ČSÚ

Akcelerace růstu cen v těchto oddílech byla převážně způsobena změnou nepřímých daní, v oddíle doprava se promítl i vliv růstu světových cen ropy.

Ceny potravin a nealkoholických nápojů se zvýšily o 2,8 %, což bylo o 4,6 p.b. meziročně více, a nejvíce přispěly ke zrychlení inflace ze spotřebitelských cen. Do jejich cen se začaly prosazovat inflační tlaky z cen zemědělských výrobců. Meziroční pokles cen potravin se začal výrazně zmenšovat od června 2003 a k růstu došlo až ve 4. čtvrtletí 2003.¹⁶

Graf 6 : Spotřebitelské ceny (v %)

Pramen: ČSÚ

K mírnějšímu než předpokládanému růstu meziroční inflace v 1. pololetí 2004 přispělo anulování lednového růstu cen plynu v dubnu 2004 i časové rozložení úprav nepřímých daní v rámci reformy veřejných financí a harmonizačních úprav spojených se vstupem ČR do EU. K cenovému skoku očekávanému laickou veřejností, spojovanému s datem vstupu, však podle předpokladů nedošlo.

3.2 Produkční ceny

Produkční ceny ve všech hlavních výrobních odvětvích v 1. pololetí 2004 rostly. V jednotlivých odvětvích vývoj probíhal diferencovaně. Zatímco ceny stavebních prací a tržních služeb meziročně rostly jen mírně, růst cen průmyslových výrobců v průběhu období akceleroval. K největšímu meziročnímu zrychlení růstu docházelo u cen zemědělských výrobců.

---

¹⁶ Cenová hladina potravin byla v 1. pololetí 2003 pod úrovní 1. pololetí 1998. Příčinu je nutno vidět v převaze nabídky nad poptávkou na trhu zemědělských komodit nejen doma, ale i v zahraničí. To současně s vývojem cen v zahraničí, jen při mírném oslabení směnného kurzu koruny vůči EUR, blokovalo v té době rychlejší růst cen zemědělských výrobců a výrobců v potravinářském průmyslu.

Ceny průmyslových výrobců v 1. pololetí 2004 se ve všech sekcích a převážně většině subsekcí standardní klasifikace produkce (SKP) meziročně zvýšily. Růst cen v tomto roce navázal na změnu tendence z 2. pololetí 2003 (kdy snižování poklesu cen ve 3. čtvrtletí přešlo ve 4. čtvrtletí v jejich meziroční růst, který výrazně akceleroval ve 2. čtvrtletí 2004). V červnu 2004 se tyto ceny zvýšily meziročně o 6,2 %, což je o 7,1 p.b. více než v červnu 2003. Příčinou tohoto postupně se prosazujícího trendu je nákladový tlak dovozních cen, působící od druhé poloviny roku 2003.

Růst cen průmyslových výrobců od počátku roku byl značně diferencovaný a odrážela se v něm do značné míry strukturální nevyrovnanost vývoje dovozních cen. Hlavní vliv na celkovou cenovou hladinu mělo meziroční zvýšení cen výrobků zpracovatelského průmyslu (o 6,5 %) s dominantním 3,0 p.b. příspěvkem k růstu cen v subsekcí základních kovů, hutních a kovodělných výrobků. Jejich meziroční růst dosáhl v červnu 2004 vlivem cen komoditních trhů kovů 20 %. K celkovému růstu cenové hladiny dále významně přispěly subsekcce koks, rafinerské a ropné výrobky (příspěvek 1,9 p.b. při růstu cen o 41,4 %, zejména vlivem růstu cen ropy) a potravinářské výrobky a nápoje, tabák (příspěvek 1,4 p.b. při meziročním růstu cen o 5,5 % v souvislosti s cenami zemědělských výrobců). Příspěvek zbývajících subsekcí zpracovatelského průmyslu k meziročnímu růstu cen dohromady se pohybuje pouze okolo 0,3 p.b. Nižší cenovou hladinu než v červnu 2003 měly v červnu 2004 pryžové a plastové výrobky (o 0,3 %) a elektrické a optické přístroje (o 0,1 %, v jejich případě ceny klesají již třetí rok po sobě). V obou těchto subsekcích přitom docházelo ke značnému nárůstu produkce. Cenová hladina v subsekcí usně a výrobků z usní meziročně stagnovala.

O něco pomaleji než ceny výrobců v sekci výrobků zpracovatelského průmyslu rostly meziročně ceny výrobců elektřiny, plynu a vody (v červnu 2004 o 4,9 %, v červnu 2003 meziroční stagnace).

Nejpomaleji v 1. pololetí 2004 rostly ceny v sekci nerostných surovin (o 1,0 %). Zatímco u subsekcce uhlí, lignitu a rašeliny se ceny v červnu meziročně zvýšily o 1,4 %, ceny ostatních nerostných surovin meziročně stagnovaly.

Ceny stavebních prací v 1. pololetí 2004 v průměru meziročně vzrostly o 2,7 %, což je o 0,5 p.b. více než v 1. pololetí 2003. Meziroční růsty se začaly

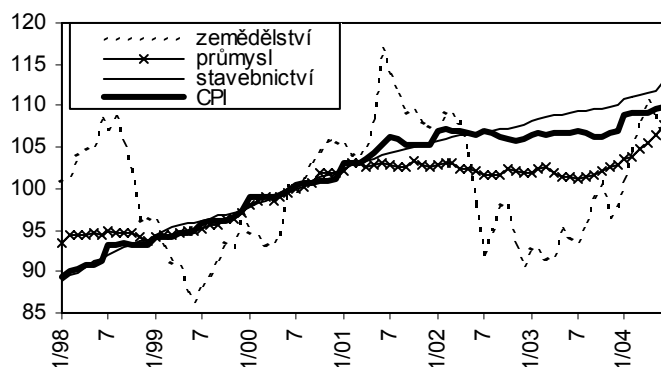
v závěru období výrazněji zvyšovat (v červnu 2004 o 3,5 %) po cca dvouletém období zpomalování (ze 4,7 % v lednu a únoru 2001 na 2,1 % v prosinci 2002) a růstové stagnaci v roce 2003. Snižování dynamiky růstu cen stavebních prací v podmínkách velké konkurence nabídky souviselo i s vyrovnáním cenové hladiny stavebních materiálů se zahraničím. Podle červnového zrychlení meziročního růstu je zatím obtížné posoudit, zda se jedná jen o nestabilitu cenového vývoje či o počátek akcelerace růstu cen v souvislosti s vyšší poptávkou po stavebních pracích vzhledem k ekonomickému oživení.

Vývoj cen zemědělských výrobců se nadále zřetelně odlišoval od ostatních cenových okruhů v produkční sféře a potvrzoval přetrvávající volatilitu v tomto segmentu ekonomiky. **Ceny zemědělských výrobců** v 1. pololetí 2004 vykazovaly vysoké hodnoty meziročního růstu. V průměru meziročně vzrostly v úhrnu o 14,3 %, (oproti poklesu o 12,2 % v 1. pololetí 2003). Růst cen byl zaznamenán jak u komodit rostlinné výroby (průměrně o 34,7 %, v 1. pololetí 2003 pokles o 16,5 %), tak v živočišné výrobě (průměrný meziroční růst o 2,7 %, v 1. pololetí 2003 pokles o 9,5 %).

Obrat v meziročním vývoji cen se projevil již na počátku 2. pololetí 2003 (v červenci meziroční nárůst o 1,5 %), a zrychlování tempa trvalo cca tři čtvrtletí. Hlavní příčinou nárůstu cen rostlinných komodit byla změna poměru mezi nabídkou a poptávkou na trhu v důsledku nepřízně počasí (nedostatek vodních srážek) v roce 2003. Maxima meziročního růstu bylo dosaženo v dubnu 2004 (o 20,1 %). Poté se jeho dynamika začala postupně zpomalovat (v červnu 2004 již 10,6 %). Obdobně jako ve druhé polovině roku 2003 se na počátku roku 2004 na tomto vysokém růstu cen významně podílely pouze některé produkty rostlinné výroby (obiloviny, brambory a ovoce). Dynamika růstu cen u těchto položek se v průběhu 2. čtvrtletí 2004 rovněž zpomalovala (ze 45,9 % v dubnu na 17 % v červnu 2004). Na rozdíl od předcházejících období se ve 2. čtvrtletí 2004 projevil mírný růst cen produktů živočišné výroby (6,7 % meziročně v červnu 2004) díky nižší nabídce některých komodit u nás i v zahraničí a otevření možnosti vývozu některých produktů do zemí EU. Hladina cen zemědělských výrobců se na konci 2. čtvrtletí 2004 nachází přibližně na úrovni, kterou dosahovala v sestupné fázi cyklu vývoje cen ve 2. čtvrtletí 2002.

Graf 7 : Ceny výrobců

(bazické indexy, průměr roku 2000=100)

Pramen: ČSÚ, vlastní výpočty MF

Ceny tržních služeb v produkční sféře v 1. pololetí 2004 meziročně rostly ve všech subsekcích v průměru o 2,3 % (což je o 0,3 p.b. více než v 1. pololetí 2003). Rovněž se (s výjimkou subsektoru pojišťovnictví) mírně zrychluje i dynamika jejich růstu. Nejvyššího průměrného růstu cen bylo dosaženo u ostatních podnikatelských služeb (v průměru o 3,1 %). Následovaly služby v peněžnictví (nárůst o 2,3 %) a v pojišťovnictví (o 1,6 %). Nejpomaleji rostly ceny nákladní dopravy (nárůst o 1,0 %).

Po předchozím poklesu a stagnaci rostou nejrychleji ceny průmyslových výrobců. Od 2. čtvrtletí 2004 je začaly následovat ceny stavebních prací. Příčinou je obecně reakce na změnu ekonomických podmínek. Oživení ekonomického růstu v EU vyvolalo vyšší poptávku po stavebních pracích a průmyslových výrobcích. To se promítlo zejména v cenách konstrukčních materiálů (železo, ocel), jakož i světových cenách potravin a surovin (kovy, paliva), které do cen výrobců vstupují prostřednictvím dovozních cen. Růst světových cen potravin a surovin vyjádřených v Kč se meziročně zrychlil z průměru 5,5 % v 1. čtvrtletí 2004 na 13,6 % v červnu. Nelze přitom odhlédnout od vlivu růstu cen energií, mezi nimiž hrají specifickou roli ceny ropy, kde dominuje zejména nejistota ve vývoji disponibilních zdrojů této suroviny.

Zrychlení růstu světových cen surovin a potravin bylo částečně korigováno vývojem kurzu koruny vůči dolaru, který po celé 1. pololetí 2004 vykazoval meziroční zhodnocování (v průměru o 8,2 %). Tlumící vliv kurzu CZK/USD byl patrný především u surovin, kde jsou dovozy hrazeny převážně v USD, mírné

znehodnocení kurzu CZK/EUR (v průměru o 2,7 %) znamenalo naopak posílení růstu dovozních cen, především u neenergetických surovin a polotovarů (kovy, šrot).

V 1. pololetí 2004 jednotkové mzdové náklady v průmyslu a ve stavebnictví (na bázi měsíčních produkčních statistik) meziročně poklesly, působily tedy proti růstu cen stavebních prací, resp. přispěly k poklesu cen průmyslových výrobců (viz kapitola 2.2 Hlavní produkční odvětví).

4. Trh práce

Pokračující snižování celkové zaměstnanosti (podle všech typů statistik) plyne zejména ze zvýrazněné snahy o redukci a zkvalitnění personálního obsazení institucí i podniků a zvyšování produktivity práce. Důsledkem této tendence je rovněž vyšší přírůstek nezaměstnaných i osob ekonomicky neaktivních.

4.1 Zaměstnanost

Podle výběrových šetření pracovních sil (VŠPS) bylo v české ekonomice za 1. pololetí 2004 v průměru zaměstnáno 4688 tisíc osob, meziročně došlo k poklesu o 1,1 %.

Úbytek zaměstnaných byl výraznější než přírůstek nezaměstnaných a v důsledku toho se míra ekonomické aktivity obyvatelstva (poměr pracovní síly k počtu obyvatel) ve věkové kategorii 15-64 let snížila o 0,5 p.b. na 69,9 %. Nadále se snižovala ve věku do 24 let (na 35 %) převážně v důsledku zvýšeného počtu studentů na středních a vysokých školách. Vlivem prodlužování věku odchodu do důchodu narůstala ekonomická aktivita ve věkové skupině 55–64 let (na 45 %). Počet důchodců se však meziročně rovněž zvýšil, a to jak v případě starobních, tak i invalidních důchodů.

Míra zaměstnanosti u populace ve věku 15-64 let poklesla na 64,0 %. Nejvýrazněji se snížení projevilo u nejnižších věkových kategorií (do 30 let) vlivem prodlužování studia a přírůstkem péče o rodinu u silných populačních ročníků poloviny 70. let. U nejvyšších věkových kategorií se naopak v důsledku prodloužení doby odchodu do důchodu míra zaměstnanosti mírně zvyšuje.

Vedle dvou krajních, z hlediska zaměstnanosti rizikových věkových skupin, na něž je dlouhodobě soustředěn největší zájem a cíleny programy aktivní politiky zaměstnanosti, se vyšší pokles zaměstnanosti projevil rovněž u osob mezi 45-50 lety. Vzhledem k sektorovému úbytku zaměstnanosti však lze dovozovat, že v tomto případě se jedná nejen o plošný problém osob s nízkou kvalifikací, ale rovněž o vyšší vzdělanostní kategorie (bankovníctví, školství, veřejná správa a obrana), tedy adaptabilnější zaměstnance, jejichž nové pracovní uplatnění by nemělo být problematické.

Nejvýznamněji se snížil počet pracujících ve zpracovatelském průmyslu a školství, citelné snižování bylo zaznamenáno i ve stavebnictví, zemědělství a veřejné správě a obraně. Pokles zaměstnanosti ve stavebnictví však může být rovněž odrazem metodiky zjišťování v bytových domácnostech, která nezahrnuje rezidenty pracující v zahraničí ani osoby bydlící na ubytovnách. K růstu počtu zaměstnaných došlo vedle dopravy a spojů a zdravotnictví rovněž v dobývání nerostných surovin, kde dlouhodobě dominovala opačná tendence.

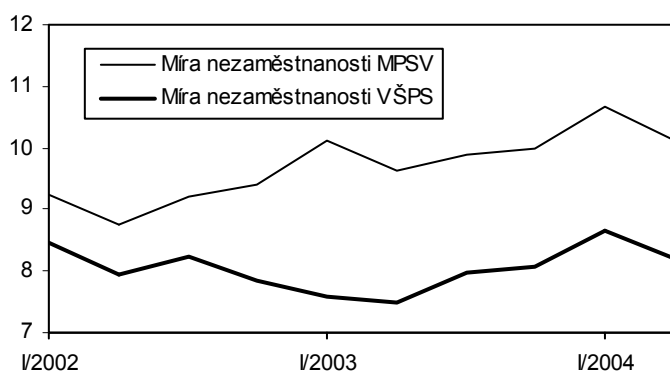
Počet pracujících z pohledu postavení v hlavním zaměstnání se v úhrnu 1. pololetí proti předchozímu roku snížil ve všech kategoriích, s jedinou výjimkou přírůstku u pracujících na vlastní účet v 1. čtvrtletí. Celkový počet zaměstnanců a členů produkčních družstev (3889 tisíc osob) proti 1. pololetí 2003 klesl o 1,0 %. Jejich procentní zastoupení v celkové zaměstnanosti se meziročně v zásadě nezměnilo a zůstává na 83 %. Podnikatelé (včetně pomáhajících rodinných příslušníků) zaznamenali pokles o 1,6 % na celkový počet 799 tisíc.

Ke 30. 6. 2004 v ČR legálně pracovalo 169 tisíc cizích státních příslušníků (o 4,4 % meziročně více). Z nich většina (63 %) pracovala v zaměstnaneckém poměru. Mezi nimi převažovali občané SR, kterých bylo na úřadech práce zaregistrováno 64 tisíc. Ostatních cizinců-zaměstnanců bylo evidováno 42 tisíc, t.j. o 5,9 % méně než v roce 2003; u tohoto poklesu je však otázkou, zda odráží skutečný úbytek nebo spíše změny v evidenci a její případné opomenutí po vstupu do EU. Počet cizinců podnikajících v ČR na živnostenský list meziročně vzrostl o 4,4 % na 63 tisíce.

4.2 Nezaměstnanost

Počet nezaměstnaných zjištěný na základě VŠPS dosáhl za 1. pololetí 2004 431 tisíc osob, tj. meziročně o 11,6 % více. Míra nezaměstnanosti ve výši 8,4 % byla o 0,9 p.b. vyšší. Rozdíly ve stanovování úrovně nezaměstnanosti podle různých statistických přístupů vedoucí k rozdílným výsledkům jsou popsány v metodické příloze na konci zprávy.

Graf 8 : Míra nezaměstnanosti, %, průměr čtvrtletí

Pramen: ČSÚ, MP

Z hlediska věkového složení došlo podle VŠPS k nejvýraznějšímu nárůstu počtu osob v rozmezí 55-59 let. Podle stupně dosaženého vzdělání výrazně převažují nezaměstnaní se základním vzděláním a absolventi bez maturity (celkem téměř $\frac{3}{4}$), z nichž většina dříve pracovala jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, řemeslníci, opraváři a provozní pracovníci ve službách. Tato situace se proti předchozímu roku v zásadě nezměnila. Obdobně přetrvává poměrně vyšší nezaměstnanost žen. V jejich vzdělanostní skladbě je však zastoupeno více osob s ukončeným středoškolským vzděláním s maturitou.

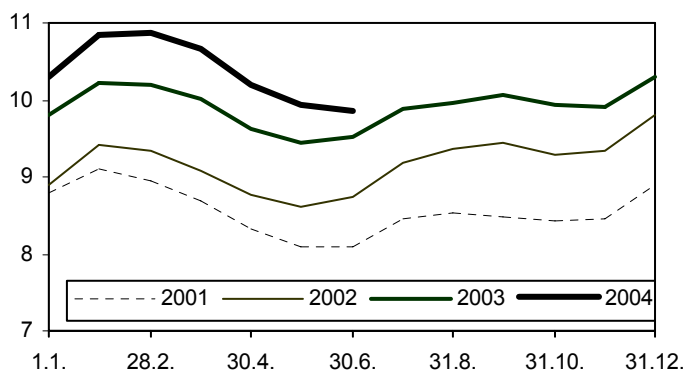
Významný problém představuje setrvalý nárůst dlouhodobě nezaměstnaných (déle než 1 rok), jejichž počet již přesahuje polovinu a jedná se převážně o obtížně rekvalifikovatelné osoby. Procenticky nejvýznamněji zastoupenými jsou muži ve věkové skupině 20-29 let a 50-59 let.

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání registrovaných úřady práce vzrostl proti 1. pololetí 2003 o 26 tisíc na 546 tisíc osob. Přírůstek se meziročně zpomalil vzhledem k důslednější práci úřadů práce, zejména při realizaci programů aktivní politiky zaměstnanosti. Ke zpomalení pravděpodobně přispělo i demograficky dané snížení počtu absolventů škol a možnost práce či praxe v zahraničí pro podnikavější

z nich daná vstupem do EU, což umožnilo širší uplatnění zbývajícím. Průměrná míra nezaměstnanosti se zvýšila o 0,5 procentního bodu na 10,4 % a jak je patrné z grafu, meziroční přírůstek ve 2. čtvrtletí již znatelně zpomaloval. Vzhledem k tomu, že meziročně mírně vzrostl počet evidovaných volných pracovních míst, počet uchazečů na jedno místo se v zásadě nezměnil - na 1 místo připadalo v průměru 12,7 uchazečů (proti 12,6 v roce 2003).

Graf 9 : Míra nezaměstnanosti, %, konec měsíce

Pramen: MPSV

Příspěvek v nezaměstnanosti pobíralo v 1. pololetí 2004 v průměru 32,6 % z celkového počtu registrovaných uchazečů, což je meziročně o 2,6 p.b. méně. Toto snížení je důsledkem přírůstku počtu osob s dobou registrace delší než je podpůrčí doba, i dlouhodobě nezaměstnaných.

Zvýšení nezaměstnanosti bylo registrováno ve všech krajích, v jednotlivých regionech rozdílně v závislosti na rušení pracovních míst, možnostech tvorby nových pracovních příležitostí a jejich využitelnosti z profesního hlediska i dopravní dostupnosti. Prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti byly přednostně směřovány do regionů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Vzhledem ke značnému podílu strukturální nezaměstnanosti však i v nich docházelo (s výjimkou Ústeckého kraje) k nárůstu míry nezaměstnanosti.

Nejvyšší registrovaná míra nezaměstnanosti byla v červnu v okresech Most (24,1%) a Karviná (21,0 %), což proti červnu 2003 znamenalo nárůst o 2,0, resp. 0,7 p.b.

V rámci registrovaných uchazečů jich bylo ke 30. 6. 2004 evidováno 219 tisíc dlouhodobě (tj. déle než 1 rok), což meziročně představuje přírůstek 18 tisíc osob. V této skupině jsou významně zastoupeny obtížně pracovně zapojitelné osoby se

základním vzděláním a bez vzdělání s relativně nízkou motivací k rekvalifikaci, mnohdy již postrádající nejen základní pracovní návyky, ale i motivaci.

Základní příčinou sice pomalejšího, ale přesto přetrvávajícího růstu nezaměstnanosti je regionální nesoulad mezi kvalifikační nabídkou pracovní síly a disponibilními pracovními místy, hlavně v oblastech s dlouhodobě řešenou restrukturalizací a nízká adaptabilita některých segmentů obyvatelstva v produktivním věku. V popisovaném období ke zpružnění trhu práce nepřispěla ani úprava legislativy, jistá zlepšení lze očekávat ve druhé polovině roku.

4.3 Mzdy

Nárůst průměrné nominální mzdy byl v 1. pololetí 2004 meziročně pomalejší. Hrubá mzda při nominálním zvýšení o 6,4 % činila 17 267 Kč. Při meziročním růstu spotřebitelských cen o 2,5 % se její kupní síla zvýšila o 3,8 %. V podnikatelské sféře se průměrná mzda nominálně zvýšila o 7,2 %, v nepodnikatelské o 4,0 %.

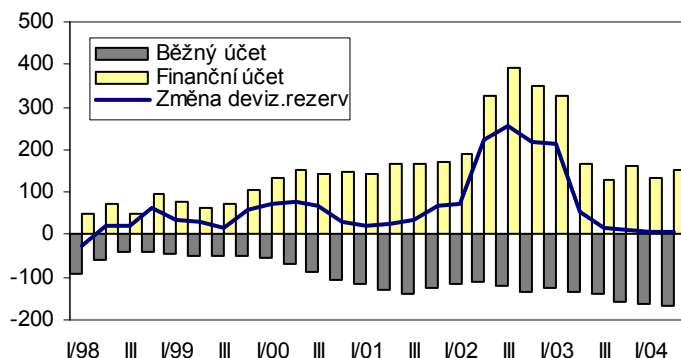
Růst mezd v podnikatelské sféře respektoval výsledky kolektivních vyjednávání a byl v zásadě kontinuální a odpovídající ekonomickým podmínkám i poklesu zaměstnanosti.

Úprava tarifního systému v rozpočtové sféře naproti tomu zvýšením základu nadstandardně zvýšila průměrné mzdy v 1. čtvrtletí a výraznou redukcí dalšího platu způsobila ve 2. čtvrtletí nominální i reálný pokles mzdy v nepodnikatelské sféře a opětovné rozevírání rozdílu v příjmech mezi oběma sférami (v průměru rozdíl 735 Kč za celé pololetí).

5. Platební bilance

Běžný účet platební bilance za 1. pololetí 2004 skončil schodkem ve výši 56,2 mld. Kč. Příliv zdrojů na finančním účtu 42,0 mld. Kč byl dán aktivem v položkách přímých a portfoliových investic a finančních derivátů. Devizové rezervy ČNB po vyloučení vlivu kurzových rozdílů vzrostly o 5,7 mld. Kč.

Graf 10 : Platební bilance, roční klouzavé úhrny, mld. Kč

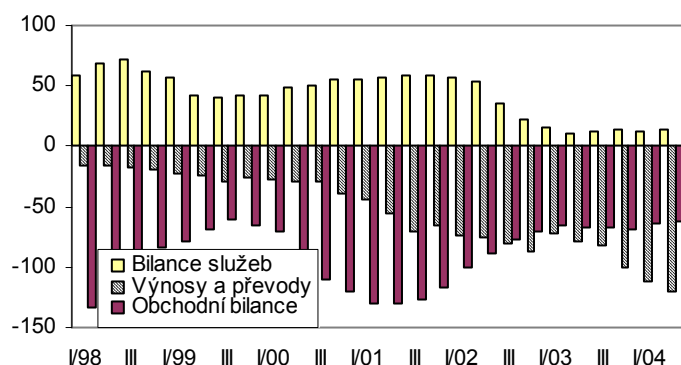
Pramen: ČNB, vlastní výpočty

5.1 Běžný účet

Podle předběžných údajů ČNB dosáhlo pasivum běžného účtu platební bilance 56,2 mld. Kč (1,7 mld. EUR při průměrném kurzu 32,4 Kč). Meziroční zhoršení salda běžného účtu (o 11,1 mld. Kč) bylo dáno větším poklesem aktiva než pasiva běžných převodů a především zvýšením deficitu bilance výnosů. Pomalu se lepší ekonomická situace rozhodujících obchodních partnerů, vývoj kurzu koruny a cen podpořily příznivý vývoj obchodní bilance, která skončila meziročním zlepšením. Podíl deficitu běžného účtu na HDP dosáhl -6,4 % (-5,6 % v 1. pololetí 2003).

Graf 11 : Běžný účet platební bilance

roční klouzavé úhrny, mld. Kč

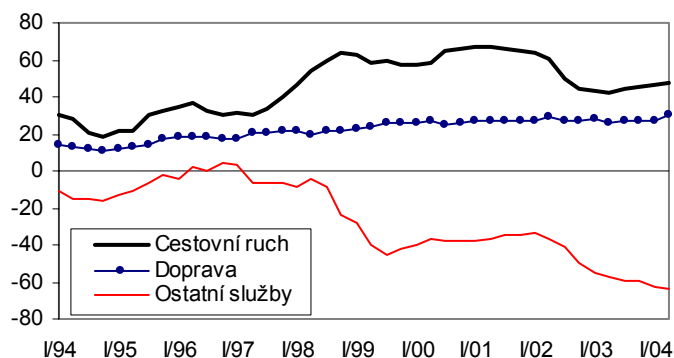
Pramen: ČNB, vlastní výpočty

Saldo obchodní bilance skončilo deficitem ve výši 10,7 mld. Kč, tj. meziročně o 7,1 mld. Kč nižším. Objem obrátu zahraničního obchodu (roční klouzavý úhrn) v korunovém vyjádření po celý rok 2003 i 1. pololetí 2004 rostl. Meziroční tempo se

zrychlovalo a v červnu dosáhlo 16,2 %. Dynamika vývozu předstihla růst dovozu (16,7 % proti 15,7 %).

Přebytek bilance služeb 8,1 mld. Kč byl meziročně o 0,5 mld. Kč vyšší, přičemž došlo k růstu jak v příjmech (o 14,7 mld. Kč), tak ve výdajích (o 14,1 mld. Kč). Příjmy rostly v dopravě (o 5,9 mld. Kč) i cestovním ruchu (o 3,8 mld. Kč), a to zejména ve 2. čtvrtletí, kde se projevil vstup do Evropské unie. V rámci ostatních služeb se zvýšily zejména výdaje na služby finanční, právní, stavební práce a služby výpočetní techniky, poradenství a reklamní služby. Naproti tomu zahraniční poptávka po tuzemských službách vzrostla méně, takže v saldu se ostatní služby zhoršily o 4,5 mld. Kč.

Graf 12 : Bilance služeb, roční klouzavé úhrny, mld. Kč

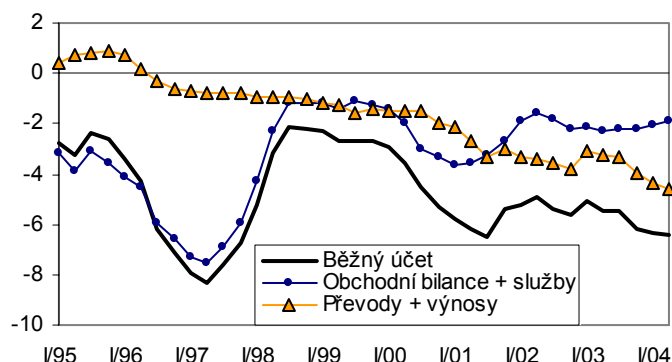
Pramen: ČNB, vlastní výpočty

Bilance výnosů skončila schodkem 57,9 mld. Kč, tedy meziročně vyšším o 17,3 mld. Kč, přičemž došlo k výrazně vyššímu růstu na straně nákladů než příjmů. Zvýšil se objem dividend vyplacených zahraničním vlastníkům z přímých i portfoliových investic a vzrostl odhad reinvestovaného zisku z přímých investic. Pokračoval růst objemu mzdových nákladů na zahraniční pracovníky v ČR, mírně se zvýšily výnosy z devizových rezerv ČNB.

Bilance běžných převodů dosáhla přebytku 4,4 mld. Kč a zhoršila se tak o 1,1 mld. Kč. Výsledné saldo ovlivnil pokles výnosů ze zajištění v souvislosti s likvidací následků povodní, pozitivně se projevíly odvody a dotace ve vztahu k rozpočtu EU.

Graf 13 : Podíl běžného účtu a jeho složek na HDP

%, na bázi ročního klouzavého úhrnu

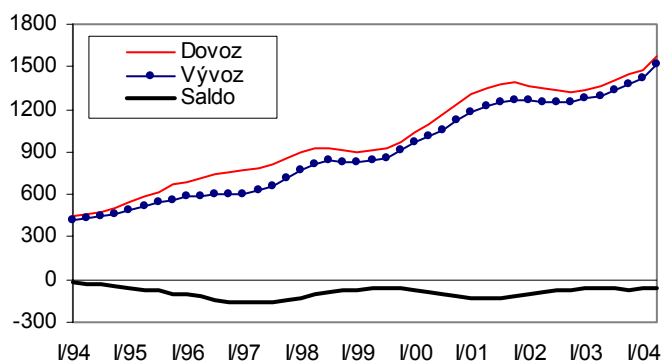
Pramen: ČNB, vlastní propočty

Obchodní bilance a struktura zahraničního obchodu.

Vstupem ČR do Evropské Unie se významně změnilы podmínky realizace zahraničního obchodu (viz metodická příloha na konci zprávy).

Deficit obchodní bilance se v roce 2003 pohyboval pouze s mírnými odchylkami okolo 70 mld. Kč (na roční bázi). Podobně, s tendencí k mírnému zlepšování, se vyvíjela obchodní bilance i v 1. pololetí 2004 a v červnu dosáhla schodku 62,7 mld. Kč, tj. meziročně o 3,3 mld. Kč méně. Zlepšování salda bylo dáno předstihem tempa vývozu před dovozem při rostoucím objemu obratu, jehož meziroční růst akceleroval zejména po rozšíření EU. K příznivému vývoji přispělo rovněž postupné ožívování ekonomického růstu v západoevropských státech, poměrně silný růst v USA a Japonsku i vývoj kurzu koruny vůči euru a dolaru.

Graf 14 : Obchodní bilance, roční klouzavé úhrny, mld. Kč

Pramen: ČSÚ, vlastní propočty

Vliv kurzu koruny na saldo zahraničního obchodu byl pozitivní. Průměrné meziroční posílení vůči USD o 8,2 % a oslabení vůči euru o 2,7 % znamenalo snížení deficitu o cca 5 mld. Kč v běžných cenách (pozitivní dopad na zvýšení objemu vývozu ve výši cca 11 mld. Kč a negativní na zvýšení objemu dovozu o cca 6 mld. Kč). Kurzový vývoj se promítl i do indexů cen zahraničního obchodu. Zůstal zachován trend růstu vývozních cen, započatý v dubnu 2003, od počátku roku 2004 to znamenalo zvýšení o 3,4 %. Obdobný byl i vývoj dovozních cen, které od července 2003 s výjimkou dvou měsíců stagnace po celou dobu rostly, za 1. pololetí 2004 se zvýšily o 1,1 %. Směnné relace se zlepšily o 2,3 % (ze statistiky vývozních a dovozních cen). Trendem tento vývoj odpovídal vývoji světových cen průmyslových surovin a potravin, které už od října 2002 rostou a za 1. pololetí 2004 se meziročně zvýšily o 10,5 %. Nejvýznamnější byl nárůst cen u kovů o 33,8 % a ropy o 17,7 %.

Tabulka 6

Vývoj vývozu a dovozu podle teritorií

	Vývoz			Dovoz			Změna salda v mld. Kč
	Index (%)	Podíl (%)		Index(%)	Podíl(%)		
	2004/2003	1.pol.03	1.pol.04	2004/2003	1.pol.03	1.pol.04	2004/2003
CELKEM	121,5	100,0	100,0	119,9	100,0	100,0	7,1
v tom:							
vyspělé tržní ekonomiky	121,0	92,5	92,1	120,8	80,8	81,4	14,7
z toho: EU-25	121,2	86,6	86,4	120,6	71,3	71,7	21,8
z toho: SRN	122,8	36,9	37,3	119,1	32,6	32,4	13,7
Slovensko	121,1	7,7	7,7	114,0	5,2	4,9	5,9
rozvojové země	131,6	2,9	3,1	106,3	7,5	6,7	2,8
evropské tranzitivní ekonomiky	131,3	1,9	2,1	132,0	0,5	0,6	2,9
Společenství nezávislých států	133,0	1,9	2,0	111,9	6,1	5,7	-0,9
z toho: Rusko	121,1	1,1	1,1	110,5	4,6	4,2	-1,7
ostatní země	124,8	0,5	0,5	135,0	5,0	5,6	-11,2
z toho: Čína	127,2	0,5	0,5	135,4	4,9	5,5	-11,1
nespecifikováno	38,4	0,3	0,1	87,7	0,1	0,1	-1,2
Rakousko	122,8	6,2	6,2	116,0	4,2	4,1	4,8
Itálie	122,2	4,7	4,7	123,5	5,2	5,3	-1,5
Francie	113,8	4,9	4,5	114,5	5,1	4,9	-0,7
Polsko	127,4	4,6	4,8	135,9	3,9	4,4	-1,2
Nizozemsko	125,4	4,2	4,4	129,7	2,2	2,4	2,7
Spojené království	107,8	5,6	5,0	125,8	2,8	2,9	-2,0
Spojené státy	108,3	2,6	2,3	109,2	3,4	3,1	-0,7

Pramen: ČSÚ

Podle předběžných údajů dosáhl vývoz 818,0 mld. Kč a dovoz 828,7 mld. Kč. V meziročním srovnání se hodnota vývozu i dovozu v běžných cenách zvýšila, a to

o 21,5 %, resp. 19,9 %. Vysoká tempa růstu byla nastartována po vstupu do EU a znamenala historicky nejvyšší obrat s meziročním přírůstkem 282,1 mld. Kč. Vzhledem k předstihu tempa růstu vývozu před dovozem se snížil deficit obchodní bilance o 7,1 mld. Kč na 10,7 mld. Kč. Při vyjádření v eurech – vzhledem k oslabení koruny za sledované období – vzrostl vývoz o 18,3 % a dovoz o 16,7 %.

Teritoriální struktura zahraničního obchodu se vstupem 10 zemí do EU administrativně změnila, po přepočítání dat roku 2003 na srovnatelnou základnu platnou od 1. května 2004 (viz metodická příloha na konci zprávy) se však podíly hlavních teritoriálních seskupení na českém zahraničním obchodě v podstatě nezměnily. Podíl dovozu z vyspělých tržních ekonomik se zvýšil o 0,6 procentního bodu.

Saldo se meziročně zlepšilo u všech hlavních teritoriálních oblastí. Aktivum se zvýšilo ve vztahu k EU-25 (o 21,8 mld. Kč) a k evropským tranzitivním ekonomikám (o 2,9 mld. Kč), schodek klesl v obchodu s rozvojovými zeměmi (o 2,8 mld. Kč), což bylo dáno růstem vývozu (o 31,6 %) při současném růstu hodnoty dovozu (o 6,3 %). Obchod s Německem, jehož podíl na celkovém obratu se dlouhodobě pohybuje okolo 35 %, skončil přebytkem 37,0 mld. Kč a byl o 13,7 mld. Kč meziročně vyšší. Prohloubil se schodek v obchodování s mimoevropskými státy s vyspělou tržní ekonomikou (především Japonsko a USA) a s mimoevropskými zeměmi s tranzitivní a státní ekonomikou („ostatní“ – tj. převážně Čína). V souvislosti s růstem cen paliv se zvýšil schodek obchodu s Ruskem.

V komoditním členění se na zlepšení obchodní bilance podílely největší měrou stroje a přepravní zařízení (třída SITC 7) zvýšením přebytku o 26,9 mld. Kč při nadprůměrném růstu vývozu. Tento přebytek vznikl především zvýšením vývozu telekomunikačních zařízení a náhradních dílů k silničním vozidlům. Podíl vývozu zboží třídy SITC 7 se zvýšil o 0,6 procentního bodu. Vývoz i dovoz všech ostatních tříd SITC meziročně vzrostl s výjimkou vývozu nápojů a tabáku.

Tabulka 7**Komoditní rozdělení vývozu**

Třídy SITC	Vývoz mld. Kč		Meziroční změna (mld. Kč)	sopr (%)	Podíl (%)	
	1.pol.03	1.pol.04			1.pol.03	1.pol.04
Celkem	673,4	818,0	144,6	121,5	100,0	100,0
0 - Potraviny a živá zvířata	17,4	22,0	4,6	126,1	2,6	2,7
1 - Nápoje a tabák	4,3	4,0	-0,3	93,5	0,6	0,5
2 - Surové materiály (s výj. paliv)	19,4	24,0	4,6	124,0	2,9	2,9
3 - Nerostná paliva a maziva	18,8	21,5	2,8	114,7	2,8	2,6
4 - Živočišné a rostlinné oleje	0,5	0,5	0,0	104,8	0,1	0,1
5 - Chemikálie	40,4	48,3	7,9	119,6	6,0	5,9
6 - Tržní výrobky	155,1	185,4	30,3	119,6	23,0	22,7
7 - Stroje a přepravní zařízení	339,7	417,4	77,7	122,9	50,4	51,0
8 - Průmyslové výrobky	77,0	94,2	17,1	122,2	11,4	11,5
9 - Ostatní	0,9	0,6	-0,2	74,7	0,1	0,1

Pramen: ČSÚ

Kromě třídy strojů a přepravních zařízení dosáhla meziročního zlepšení salda snížením schodku ještě třída SITC 3 (Nerostná paliva). Podílela se na tom zejména bilance obchodu s elektrickou energií (větší přebytek o 1,9 mld. Kč) a také bilance plynu a uhlí. Nárůst cen ropy na světových trzích byl částečně kompenzován zhodnocením koruny vůči dolaru, v saldu to znamenalo zhoršení o 0,7 mld. Kč.

Tabulka 8**Komoditní rozdělení dovozu**

Třídy SITC	Dovoz v mld. Kč		Meziroční změna (mld. Kč)	sopr (%)	Podíl (%)	
	1.pol.03	1.pol.04			1.pol.03	1.pol.04
Celkem	691,2	828,7	137,5	119,9	100,0	100,0
0 - Potraviny a živá zvířata	27,3	33,1	5,8	121,4	4,0	4,0
1 - Nápoje a tabák	3,4	4,6	1,2	136,4	0,5	0,6
2 - Surové materiály (s výj. paliv)	20,5	26,3	5,8	128,6	3,0	3,2
3 - Nerostná paliva a maziva	53,4	54,9	1,5	102,9	7,7	6,6
4 - Živočišné a rostlinné oleje	1,8	2,0	0,2	109,7	0,3	0,2
5 - Chemikálie	80,4	98,4	18,0	122,4	11,6	11,9
6 - Tržní výrobky	139,6	175,9	36,3	126,0	20,2	21,2
7 - Stroje a přepravní zařízení	293,7	344,6	50,8	117,3	42,5	41,6
8 - Průmyslové výrobky	71,0	88,6	17,6	124,9	10,3	10,7
9 - Ostatní	0,1	0,2	0,1	148,5	0,0	0,0

Pramen: ČSÚ

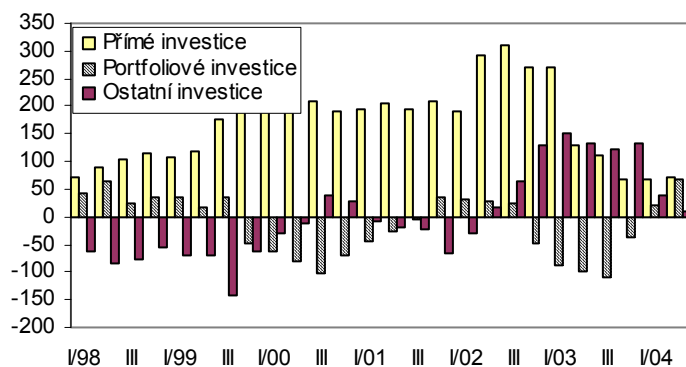
Ostatní třídy zaznamenaly zhoršení salda. Nejvýznamnější pro obchodní bilanci bylo prohloubení deficitu třídy SITC 5 (Chemikálie a příbuzné výrobky) o 10,1 mld. Kč na 50,1 mld. Kč.

5.2 Finanční účet

Finanční účet vykázal za 1. pololetí 2004 přebytek ve výši 42,0 mld. Kč (1,3 mld. EUR při průměrném kurzu 32,4 Kč).

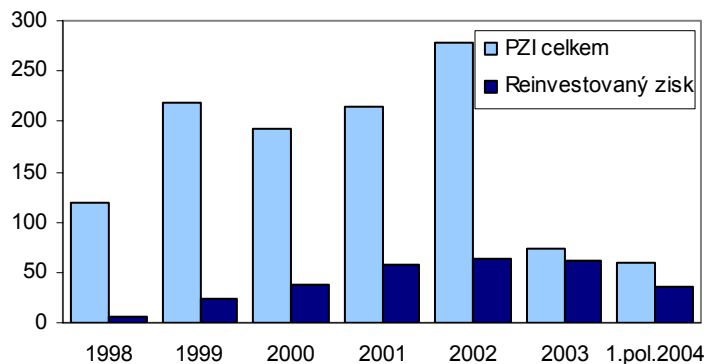
Graf 15 : Finanční účet platební bilance
roční klouzavé úhrny, mld. Kč

Pramen: ČNB, vlastní výpočty

Příliv přímých zahraničních investic dosáhl 59,9 mld. Kč (1,8 mld. EUR), což znamenalo snížení o 6,4 mld. Kč. Z tohoto objemu tvořil odhad reinvestovaného zisku 36,3 mld. Kč. Nejvíce přímých investic směřovalo do oblasti zpracovatelského průmyslu (41,0 %), finančního zprostředkování (22,5 %), obchodu (13,9 %) a nemovitostí a služeb pro podniky (11,2 %). Z teritoriálního hlediska přišlo nejvíce přímých investic z Nizozemska, Německa a Rakouska, z mimoevropských zemí byly významnější investice z Japonska a USA. Tuzemské přímé investice v zahraničí činily 1,8 mld. Kč.

Graf 16 : Příliv přímých zahraničních investic, mld. Kč

Pramen: ČNB

U portfoliových investic byl zaznamenán čistý příliv ve výši 64,1 mld. Kč. Jejich vývoj byl v 1. čtvrtletí poznamenán zvýšenou poptávkou zahraničních investorů především po tuzemských akciích, na druhé straně poptávka tuzemských investorů po zahraničních cenných papírech klesala. Ve 2. čtvrtletí portfoliový účet ovlivnila nejvíce emise dluhopisů vládního sektoru na zahraničních kapitálových trzích. Objemově významnější byla také emise Sazky na krytí nákladů na výstavbu Sazka Arény. Výrazně se zvýšil zájem tuzemských investorů o nákup dlouhodobých zahraničních dluhopisů.

Odliv ostatních investic dosáhl 84,1 mld. Kč. Na účtech tuzemských bank v zahraničí se promítlo uložení výnosů z uskutečněné emise vládních dluhopisů v rámci portfoliových investic, což vedlo k růstu krátkodobých bankovních aktiv v zahraničí. Vládní sektor byl čistým příjemcem zahraničních úvěrů. Byly čerpány úvěry od EIB určené na odstraňování následků povodní, na zlepšení infrastruktury, na budování dálničního obchvatu Plzně a úvěry na regionální úrovni.

Obchody s finančními deriváty zaznamenaly příliv zdrojů ve výši 3,9 mld. Kč.

Deficit běžného účtu převýšil aktivní saldo finančního účtu. Při nevýznamném saldu kapitálového účtu a se započtením salda chyb, opomenutí a kurzových rozdílů se tento výsledek platební bilance projevil ve zvýšení devizových rezerv ČNB o 5,7 mld. Kč.

5.3 Devizové rezervy

Devizové rezervy centrální banky k 30. červnu 2004 činily 691,9 mld. Kč, tj. 21,8 mld. EUR (devizové rezervy tvoří ze dvou třetin aktiva v euru a z jedné třetiny aktiva v dolarech). Tento stav může pokrýt dovoz zboží a služeb po dobu cca pěti měsíců.

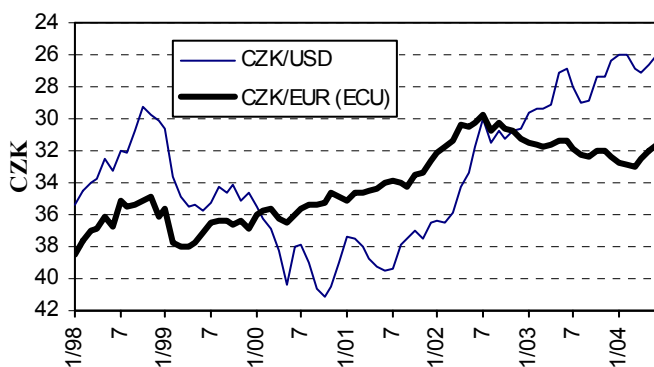
5.4 Devizový kurz

Trend řetězového posilování koruny vůči oběma hlavním světovým měnám patrný od 4. čtvrtletí 2000 se od 2. pololetí 2002 změnil. Posilování vůči USD

pokračovalo, vůči EUR začalo docházet k oslabování, které se v dubnu 2004 zastavilo. Volatilita kurzu koruny vůči euru se snížila.

Nominální směnný kurz koruny v 1. pololetí 2004 v průměru meziročně posílil o 8,2 % vůči USD, naopak vůči EUR došlo v průměru k oslabení o 2,7 %. Trend výraznějšího meziročního posilování koruny v 1. čtvrtletí 2004 vůči USD (o 12,1 %) a mírného oslabování vůči EUR (o 3,7 %) se od 2. čtvrtletí 2004 změnil. Ve vztahu k USD se meziroční posilování dále zpomalilo (na 4,3 %), vůči EUR se zpomalilo i oslabení (na 1,8 %). Vztah vůči USD vycházel z posilování EUR proti USD.

Graf 17 : Nominální směnný kurz CZK vůči USD a EUR (ECU)

Pramen: ČNB

Zatímco hlavními faktory ovlivňujícími kurz vůči EUR v 1. čtvrtletí 2004 byly reakce na výsledky obchodní či platební bilance a veřejných financí, jednou z příčin obratu od 2. čtvrtletí byla zřejmě i změna očekávání finančních trhů na základě informací z dubnové inflační prognózy ČNB. Ta obsahovala poměrně výrazné zvýšení prognózy inflace, z které bylo možné implikovat zvyšování měnověpolitických sazeb. Kromě zastavení odlivu krátkodobého kapitálu došlo i ke změnám v tocích portfoliových investic, především meziročně vyšší poptávkou nerezidentů po tuzemských cenných papírech a poklesem zájmu rezidentů o zahraniční dluhopisy.

Kurz koruny vůči EUR se v 1. pololetí 2004 pohyboval v rozmezí 31,25 až 33,33 CZK/EUR. Kurz vůči USD se ve stejném období pohyboval mezi 25,38 až 27,66 CZK/USD. Vůči EUR byl tedy jen o málo stabilnější a s menší volatilitou než vůči USD.

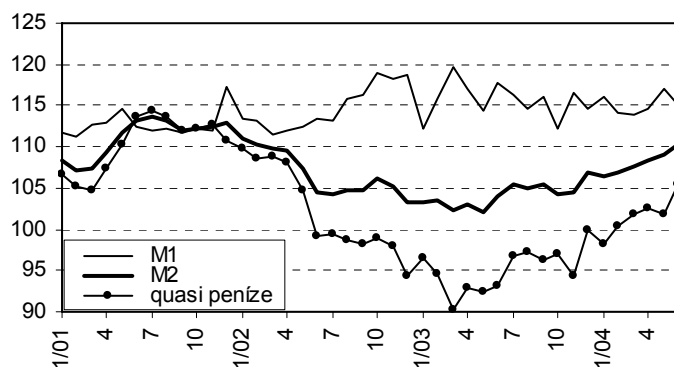
6. Měnový vývoj a úrokové sazby

6.1 Měnové agregáty

V 1. pololetí 2004 vzrostl chronologický průměr měnového agregátu M2 v národní metodice (viz metodická příloha na konci zprávy) proti stejnému období předchozího roku o 7,8 %. Pro vývoj měsíčních meziročních indexů peněžní zásoby bylo charakteristické jejich téměř pravidelné narůstání. Agregát M2 dosáhl koncem června úrovně 1817,7 mld. Kč. Ve struktuře peněžní zásoby v 1. pololetí 2004 nadále dominoval růst vysoce likvidních závazků měnových finančních institucí (MFI) vůči rezidentům (agregát M1, tj. oběživo a jednodenní vklady včetně netermínovaných). Průměrný meziroční růst harmonizovaného agregátu M1 akceleroval o 15,1 %. Naopak méně likvidní termínované vklady v únoru 2004 zaznamenaly v meziročním srovnání změnu tendence po předchozím, téměř rok se prohlubujícím, propadu. Koncem prvního pololetí objem quasi peněz (M2 minus M1) vzrostl o 5,5 % v souladu s očekávaným vývojem na peněžních trzích a předjímaným očekáváním růstu základních úrokových sazeb ČNB v 2. pololetí 2004.

Likvidita peněz v ekonomice měřená podílem M1/M2 si v průběhu 1. pololetí 2004 udržovala stále vysokou, více než 50 % úroveň. Trvalý růst poptávky po transakčních penězích v posledních letech je konzistentní s nízkou úrovní nominálních úrokových sazeb, které domácnosti ani podniky v dostatečné míře nemotivují k transformaci úspor do výhodněji úročených termínovaných instrumentů.

Graf 18 : Měnové agregáty, *sopr = 100*

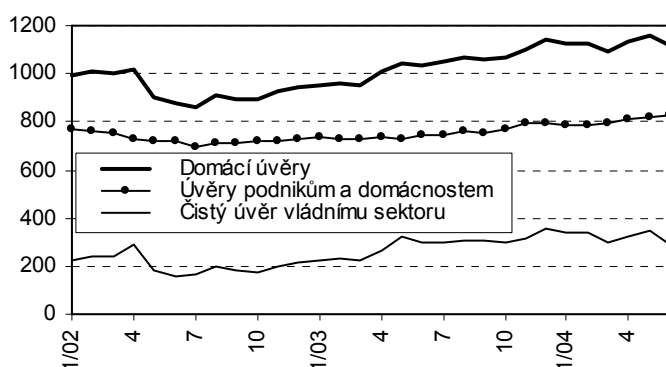
Pramen: ČNB

Na straně nabídky se intenzita přílivu peněz do ekonomiky příliš neměnila. V 1. pololetí 2004 čistá zahraniční aktiva při běžném kolísání nevykazovala žádný trend, výrazně rychleji rostlo meziroční tempo domácích úvěrů vládnímu sektoru a domácnostem.

6.2 Úvěry a vklady

Domácí úvěrová emise v 1. pololetí 2004 pokračovala v oživení, její meziroční chronologický průměr vzrostl o 14,5 %. Absolutní meziroční přírůstek v červnu dosáhl 79,5 mld. Kč. Pokračující emise státních cenných papírů (pokladniční poukázky a dluhopisy), zaměřené především na pořízení finančních prostředků pro zajištění finančních toků a platební schopnosti, znamenala průměrný nárůst čistého úvěru vládě o 29,3 %. Prohlubovala se mezera mezi úvěrováním podniků a domácností. Úvěry podnikům v zásadě stagnovaly, jejich průměrný meziroční růst v 1. pololetí 2004 dosáhl 1,8 %. Průměrné meziroční tempo stavu úvěrů poskytnutých domácnostem v 1. pololetí 2004 dosáhlo 30,6 %, ke konci pololetí bylo vyšší o 65,9 mld. Kč. I přes změny v podmínkách jejich poskytování se nadále zvyšovaly úvěry spojené s pořízením nemovitostí a se stavebním spoření. Stav a dynamika klientských úvěrů naznačují, že přispívaly k udržení tempa růstu spotřeby domácností. V 1. pololetí 2004 však nastal u řady domácností problém splácení dříve poskytnutých úvěrů či jiných forem zadlužování domácností (leasing, půjčky).

Graf 19 : Domácí úvěry, mld. Kč

Pramen: ČNB

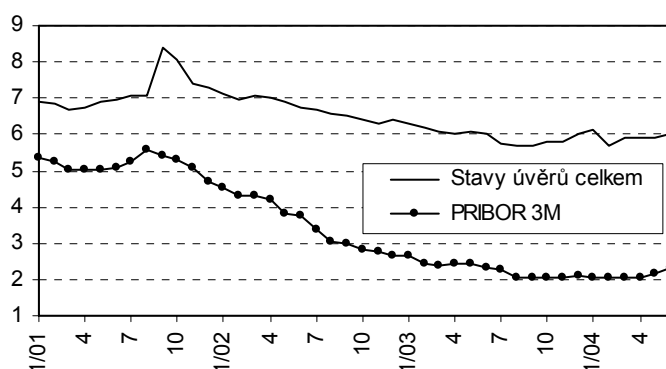
Při více než 30 % tempu narůstajících úvěrů domácnostem zůstává podíl úvěrů na jejich finančním hospodaření stále nízký ve srovnání s chováním domácností ve vyspělých evropských zemích. Jestliže objem úvěrů domácnostem

koncem června 2004 činil 266,8 mld. Kč, pak objem všech vkladů domácností k témuž datu dosáhl 1041,5 mld. Kč. Jednodenní a termínované vklady vzrostly meziročně v červnu 2004 o 17,1 %, ale termínované vklady domácností (tj. s dohodnutou splatností a s výpovědní lhůtou) téměř stagnovaly (růst pouze o 1,1 %). V objemech tedy úvěry domácnostem vzrostly o 65,9 mld. Kč a vklady o 60,5 mld. Kč. To ukazuje na postupující diferenciaci v příjmech a výdajích různých skupin domácností. Je to rovněž důsledkem rekordně nízkých klientských úrokových sazeb, které motivují ke střednědobému zadlužování i ty domácnosti, které mají objem vkladů takový, že za jiných okolností by možnost úvěrování nevyužívaly.

6.3 Úrokové sazby

ČNB po celé 1. pololetí 2004 ponechávala své základní sazby na dosud nejnižší úrovni, až ke 24. červnu je zvýšila o 25 bazických bodů (bp). Dvoutýdenní repo sazba je nastavena na úroveň 2,25 %, diskontní sazba na 1,25 %, lombardní sazba na 3,25 %. Úroveň povinných minimálních rezerv zůstala na 2,0 %. Bankovní rada tak reagovala na vývoj inflace, oživení hospodářského růstu, na vývoj kurzu koruny a na očekávání finančních trhů. Přesto byl tak brzký termín pro trhy překvapením. Další zvýšení nastalo v srpnu rovněž o 25 bp. I přes zpříšňování zůstávají měnové podmínky z dlouhodobého hlediska nadále uvolněné, což souvisí s minulou velmi nízkou domácí inflací.

Graf 20 : Průměrné úrokové sazby, % p. a.

Pramen : ČNB

Pro rok 2003 byl charakteristický pokles úrokových sazeb všech segmentů finančního trhu a následující stagnace na nejnižších hodnotách, který přetrvával až do konce 1. pololetí 2004. Krátkodobé sazby peněžního trhu se splatností do 12 měsíců

bezprostředně reagovaly na snížení základních sazeb ČNB. Skutečný a očekávaný pohyb cen z počátku roku 2004 se do ročních sazeb promítl se zpožděním až od května 2004, a to vzrůstem sazeb zhruba o 25 bp, napětí mezi nejkratšími a ročními sazbami vzrostlo. I tato skutečnost ovlivnila rozhodnutí bankovní rady ČNB o zvýšení základních sazeb k 24. červnu 2004. Bezprostřední reakcí bylo prakticky rovnoměrné zvýšení sazeb mezibankovního trhu o 0,20 % p.a. podél celé výnosové křivky.

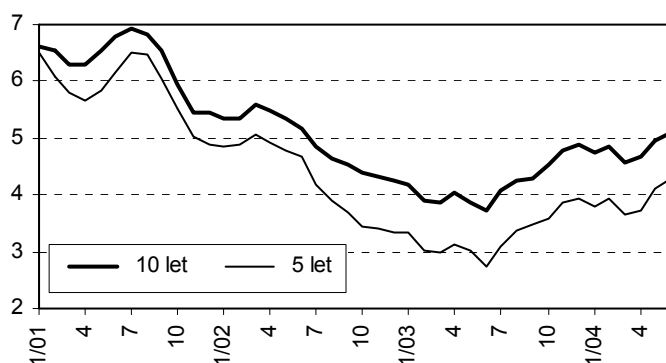
Základní úrokové sazby ECB a Fed byly v 1. pololetí 2004 na nejnižších úrovních za poslední období. Úrokový diferenciál Pribor vůči Euribor pro nejkratší doby splatnosti byl prakticky nulový. Úrokový diferenciál pro roční sazbu se od února pohyboval v rozmezí 0,2-0,3 p.b. ve prospěch Priboru. Úrokový diferenciál vůči Fed, jehož základní sazba byla 1 % se přirozeně pohyboval okolo 1 p.b. V červenci 2004 Fed již dvakrát zvýšil svoje sazby o 25 bazických bodů a signalizuje jejich další pozvolné zvyšování, zatímco ECB svoje sazby nezměnila, ani zatím nenaznačuje jejich změnu.

Dlouhodobé úrokové sazby (výnosy státních dluhopisů a sazby úrokových swapů IRS) zaznamenaly od 2. pololetí 2003 obrat k nárůstu, který v roce 2004 s mírnou volatilitou pokračoval. Výnosy státních dluhopisů od 2. čtvrtletí 2004 pozvolně rostou, rychleji pro kratší doby splatnosti. Trh přiměřeným způsobem reagoval na zvýšení základních sazeb ČNB, ovšem pro dlouhodobé tituly byl tento impuls tlumenější a více se prosazoval vliv evropských, zejména německých trhů.

Sazby IRS dosáhly půlročního průměru 2,5 % pro jednorocní splatnost, 4,7 % pro splatnost desetiletou. Sklon výnosové křivky se prakticky nezměnil, pouze docházelo k posunu její úrovně na vyšší hladinu, která je ponejvíce závislá na pohybu cen a výnosů dluhopisů v zahraničí (po červnu 2004 se tato hladina stabilizovala). Výnosy dluhopisů podle doby splatnosti se pohybovaly na úrovni swapových sazeb, vyjma dvou nejdelších, které byly zhruba o 0,2 p.b. nižší.

Mimo informací z vlastního dealingu, ČNB vykazuje dlouhodobé úrokové sazby pro konvergenční účely podle principů specifikovaných a implementovaných ECB. Za Českou republiku se jedná o výnosy desetiletých státních dluhopisů obchodovaných na Burze cenných papírů Praha. Průběh těchto sazeb je téměř totožný s průběhem sazeb paralelně vykazovaných ČNB.

Graf 21 : Výnosy státních dluhopisů, % p. a.

Pramen: ČNB

Klientské úrokové sazby, harmonizované s metodikou ECB, se nevymykaly vývoji v ostatních částech finančního trhu. Sazby z vkladů nefinančních sektorů, sledované podle nové metodiky, zůstávají v prvních měsících 2004 prakticky na stejné úrovni, kolísají okolo 1,22 % p.a. Sazby z úvěrů mají větší proměnlivost, výraznou tendenci v prvních pěti měsících roku nevykazují. Průměr za toto období je 5,92 % p.a.

7. Domácnosti¹⁷

7.1 Příjmy

Podle předběžných výsledků národních účtů za 1. pololetí 2004 běžné příjmy domácností meziročně vzrostly rychleji (o 6,0 % na celkových 1036 mld. Kč), příspěvky jednotlivých položek však byly od předchozího období odlišné.

Růst objemu mezd a platů (včetně naturálních) o 5,2 % na 428 mld. Kč proti předchozímu roku v průměru zpomalil s rozdílným a atypickým vlivem jednotlivých čtvrtletí. Kolektivní vyjednávání v průmyslu a úprava tarifního systému v rozpočtové sféře v nominálním vyjádření přispěly k růstu mezd v 1. čtvrtletí o 6,8 %, ve 2. čtvrtletí potom zejména v důsledku významné redukce dalšího platu ve státem spravované sféře přírůstek meziročně výrazně zpomalil na 3,8 %. Zpomalení růstu

---

¹⁷ Příjmy, výdaje i úspory domácností jsou hodnoceny podle metodiky národních účtů, tj. operace jsou časově přiřazeny období vzniku (akruální princip), na rozdíl od skutečné realizace toku peněz (cash princip). Proto zde uváděné údaje nemusí vždy odpovídat obdobným položkám v jiných dílech předkládaného materiálu. Obdobně jako u HDP proběhl přepočít – viz metodická příloha.

objemu mezd při vyšším růstu průměrné mzdy odráží rovněž pokračující pokles počtu zaměstnanců, v roce 2004 postihující již i vyšší platové kategorie.

Růst druhé nejvýznamnější příjmové kategorie, hrubého provozního přebytku a smíšeného důchodu (o 8,5 % na 214 mld. Kč), se i při poklesu počtu podnikatelů oproti předchozímu roku zvýraznil. Na tomto přírůstku se podílí vedle zvyšování podnikatelských výdělků růstem produkce (mj. i snižováním podílu mezispotřeby) a vyšších dotací živnostníkům rovněž odhad šedé ekonomiky, který je rovněž součástí této položky.

Růst objemu přijímaných sociálních dávek měl rovněž značně netypický průběh (celkem o 5,3 % na 172 mld. Kč). Důchody, které tvoří nejvýznamnější část (71 %), rostly pomaleji (o 3,8 %) v důsledku pouze zákonné valorizace a pomalejšímu přírůstku důchodců celkem, ale v nich se na objemu rovněž projevilo opětovné přibývání důchodů invalidních a předčasných. Ve 2. čtvrtletí k akceleraci sociálních příjmů značně přispěl mimořádný vyrovnávací příspěvek 1000 Kč. Významně meziročně nižší byly dávky nemocenského pojištění (pouze 85 % loňských příjmů), v jejichž vývoji spolupůsobila objektivně menší nemocnost než v předchozím roce (kdy došlo ke chřipkové epidemii) a legislativní úprava výše dávek, vedoucí pravděpodobně mimo jiné k tomu, že lidé ve vyšších mzdových kategoriích řešili krátkodobou nemocnost využitím dovolené.

7.2 Výdaje, spotřeba, úspory

Růst běžných výdajů sektoru domácností oproti předchozímu období zpomalil na 7,4 %, tj. na 335 mld. Kč.

Růst výdajů na běžné daně a sociální příspěvky v zásadě úměrně růstu mezd zpomaloval, jeho tempo však bylo v průměru o více než 2 procentní body rychlejší.

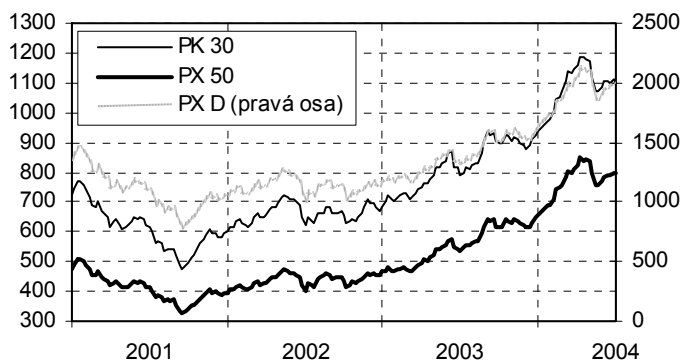
Domácnosti sice ještě spíše preferovaly užití disponibilních příjmů (růst o 5,4 % na 701 mld. Kč) na spotřebu (růst o 5,2 % na 646 mld. Kč), ale již se zastavil pokles tvorby hrubých úspor. Míra hrubých úspor se meziročně zvýšila o 0,1 % a dosáhla za pololetí 9 %. Ve vyšší spotřebě se ještě promítaly výhodné cenové podmínky, i určité obavy části domácností z jejich budoucí situace vztahující se k vývoji na trhu práce a patrně i vstupu do EU. Ke spotřebě motivovalo i nevýhodné

úročení běžných vkladů, většinou nižší než růst spotřebitelských cen. Vzhledem k potřebě tvorby rezerv (důchodové a životní pojištění, stavební spoření), splácení hypotečních i spotřebních úvěrů (bankovních i nebankovních) a vývoji příjmů však lze předpokládat, že již v blízkém horizontu dojde k patrnému omezení zbytné spotřeby domácností a s případným růstem úrokových sazeb posílí sklon k úspornému chování.

8. Kapitálový trh

Od 3. čtvrtletí 2001 trendová složka cen na akciovém trhu trvale roste se znatelným zrychlením na počátku roku 2004. Prudký přechodný pokles v květnu 2004 byl způsoben tím, že investoři více prodávali, než nakupovali, protože se obávali růstu inflace, vysokých cen ropy a nejistého vývoje v Iráku. Navíc pražská burza a region střední Evropy po vstupu do Evropské unie zažil mohutné vybírání spekulativních zisků. V průměru dosáhl burzovní index PX-50 za 1. pololetí 2004 hodnoty 771,4 bodu, což je o 52,7 % více v meziročním srovnání.

Graf 22 : Vývoj indexů akciového trhu

Pramen: BCPP, RMS

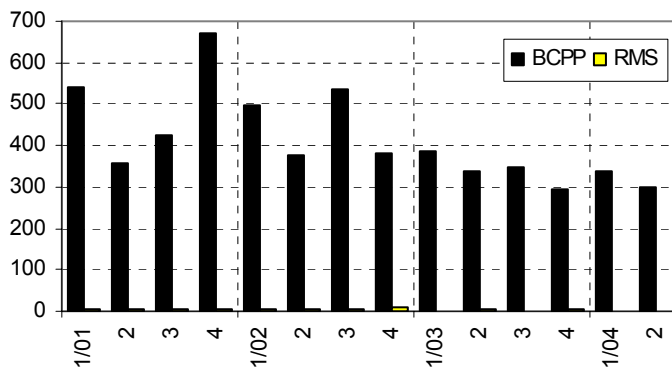
Objem obchodů s cennými papíry na veřejných kapitálových trzích, tj. Burza cenných papírů Praha (BCPP) a RM-System, má trvale nízkou úroveň a klesající tendenci. V 1. pololetí 2004 se nadále zmenšoval, meziročně poklesl o 24,0 %. Proto se stále častěji, a to nejen v Praze, ale i ve Varšavě, Bratislavě, Budapešti a Vídni, vyslovují úvahy o vytvoření středoevropské burzy.

Dominantní postavení na domácích trzích si udržuje BCPP, její podíl objemu obchodů v 1. pololetí 2004 dosáhl 98,1 %. Z hlediska obchodovaných instrumentů (na BCPP, RMS, SCP, tj. bez UNIVYCu) tvořily převážnou většinu obchody s dluhopisy, 63,1 % objemu. Podíl akcií činil 36,9 % a objem obchodovaných podílových listů byl z celkového pohledu pod rozlišovací úrovní této výpovědi.

Poměr obchodů mezi dluhopisy a akciemi se v 1. pololetí 2004 výrazně změnil (z předchozích 80:20 na 63:37) díky dlouhotrvajícímu poklesu obchodů s dluhopisy v ostatním systému hlavního trhu BCPP. Přes mohutné emise státních dluhopisů a pokladničních poukázek poptávka po nich na primárním trhu převyšuje nabídku. Další obchody s nimi ale vážnou a nabyvatelé je do sekundárního obchodování nenabízejí. Jednou z příčin u dlouhodobých titulů může být očekávání přijetí eura a spekulace na vymizení kurzového efektu při splatnosti dluhopisů v korunách.

Objem nově vydaných emisí cenných papírů se v 1. pololetí 2004 oproti stejnému období předchozího roku zvýšil o 13,5 % a dosáhl 84,9 mld. Kč. Z toho téměř dvě třetiny tvoří státní dluhopisy. V těchto číslech nejsou zahrnuty emise eurobondů.

Graf 23 : Objemy obchodů na veřejných trzích, mld. Kč

Pramen: BCPP, RMS

V červenci 2004 vstoupila na hlavní kapitálový trh Zentiva, největší výrobce léků v ČR, upsáním svých akcií. Je tak první společností, která pořizuje kapitál touto cestou, na rozdíl od dosud téměř výlučně praktikovaných bankovních úvěrů. Význam českého kapitálového trhu při alokaci volných finančních prostředků formou emise podnikových akcií přesto zůstává nízký.

9. Veřejné rozpočty

Veřejné rozpočty nadále vykazují vysoké deficity, jejichž výše bude v roce 2004 historicky nejvyšší v nominálním i podílovém vyjádření. Vývoj jednotlivých deficitů vládního sektoru je patrný z níže uvedené tabulky. U všech deficitů dojde ke růstu, u celkového deficitu (saldo vč. čistých půjček) nebude díky výši privatizačních příjmů růst tak výrazný jako v roce 2003¹⁸. Deficit veřejných rozpočtů očištěný o čisté půjčky vzroste meziročně o 0,8 p. b. a v roce 2004 bude činit 6,0 % HDP. Saldo vymezené jako deficit očištěný o čisté půjčky a dotace transformačním institucím (používané jako základní indikátor pro fiskální cílení), které zachycuje míru fiskální expanze nebo restriktce a tudíž i úsilí vlády o snižování deficitu se meziročně zvýší o 1,1 p.b. na 5,1 % HDP.

Tabulka 1: Vývoj veřejných rozpočtů
(v % HDP)

	2001	2002	2003	2004 očekávaná skutečnost
PŘÍJMY vč. splátek	39,8	43,9	40,2	39,8
Přijaté splátky	3,1	6,3	1,3	1,5
VÝDAJE vč. poskytnutých půjček	42,1	44,4	45,3	45,2
Poskytnuté půjčky	0,5	0,5	1,2	0,9
SALDO vč. čistých půjček	-2,3	-0,5	-5,1	-5,5
SALDO bez zahrnutí čistých půjček	-4,8	-6,4	-5,2	-6,0
Hrubý veřejný konsolidovaný dluh ke konci roku	17,5	18,4	21,8	24,7

Pramen: MF

Výdaje veřejných rozpočtů rostou i nadále rychleji než příjmy, což je hlavní příčinou deficitů vládního sektoru. Podíl příjmů na HDP zůstává stejný jako v roce 2003 tj. 39,8 %. Ke zlepšení dojde u daňových příjmů, které mají v celkových příjmech veřejných rozpočtů nejvyšší váhu a meziročně vzrostou o 7,3 %. Na tomto vývoji se budou podílet zejména legislativní změny přijaté v průběhu první poloviny roku 2004 (jejich dopad nebyl zohledněn při sestavování státního rozpočtu pro rok 2004). Meziročně proto zrychlí především inkaso spotřebních daní (12,6 % oproti 5,9 % v roce 2003) a daně z přidané hodnoty (11,2 % oproti 6,3 % v roce 2003). Naopak inkaso z příjmů fyzických i právnických osob poroste pomaleji než tomu

---

¹⁸ V roce 2003 poklesly privatizační příjmy o více než 100 mld. Kč, proto v tomto roce celkový deficit výrazně vzrostl.

bylo v roce 2003. Konsolidovaná daňová kvóta vzroste o 0,2 p. b. a bude činit 35,1 % HDP, přičemž podíl nepřímých daní se zvyšuje.

Také očekávané příjmy z privatizace, které budou činit 26,9 mld. Kč, ovlivňují celkové příjmy vládního sektoru. Jejich odhady jsou již tradičně při přípravě návrhu státního rozpočtu vyšší než činí skutečnost. Pro rok 2004 bude tento rozdíl stejně jako v minulém roce činit téměř 50 mld. Kč. Přestože následně dochází k výraznému přizpůsobení výdajů FNM, jeho očekávaný deficit bude mírně vyšší než předpokládal rozpočet, což se promítne také do konečného výsledku hospodaření veřejných rozpočtů. O dotacích pro jednotlivé subjekty vládního sektoru hrazených z privatizačních příjmů je rozhodováno dříve než jsou příjmy realizovány. Z hlediska veřejných financí je riziková skutečnost, že velmi často z těchto důvodů dochází díky nedostatku finančních prostředků k přesouvání některých výdajů do dalších období, což zpravidla ovlivňuje také budoucí výsledek hospodaření veřejných rozpočtů.

Výdaje budou v roce 2004 představovat 45,2 % HDP. Nejvyšší podíl – 40,96 % - na celkových výdajích veřejných rozpočtů mají transfery obyvatelstvu včetně neziskových institucí, které jsou z více než 70 % tvořeny mandatorními výdaji a realizovány především státním rozpočtem. V jejich rámci představují nejvýznamnější zátěž dávky důchodového pojištění, které se na této skupině výdajů podílí 70 %. Jejich objem se vzhledem k vysoké citlivosti na současný demografický vývoj nepodaří stabilizovat bez realizace komplexní důchodové reformy. Dalších téměř 25 % sociálních mandatorních výdajů připadá na dávky nemocenského pojištění, systém státní sociální podpory a dávky sociální péče vyplácené prostřednictvím obcí. Vzhledem k prováděným reformním krokům lze předpokládat pokles výše dávek nemocenského pojištění. Sociální transfery představují podstatnou část přírůstku celkových výdajů státního rozpočtu a významně tak přispívají k jeho celkové nevyrovnanosti.

Stejně jako v předchozím roce dochází k rychlému růstu dotací příspěvkovým organizacím, což je z velké části spojeno s reformou státní správy. Se vstupem do EU se také výrazně zvýší zahraniční transfery, které vzrostou o 47,79 %.

Ve srovnání s rokem 2003 rostou rychleji i kapitálové výdaje (17,54 % oproti 9,57 %), růstové tendence jsou patrné zejména u poskytování investičních transferů, zatímco pořízení investic roste pomaleji. Největší přírůstek zaznamenají investiční transfery ve formě dotací podnikatelským subjektům, transferů obyvatelstvu (dotační

programy fyzickým osobám určené především vlastníkům zemědělské a lesní půdy a kulturních památek) a neziskovým organizacím. Největší část přírůstku je realizována Státním fondem dopravní infrastruktury, dále pak státním rozpočtem a místními rozpočty.

Schodek státního rozpočtu je v roce 2004 nejvýznamnějším faktorem růstu deficitu veřejných rozpočtů. Deficit státního rozpočtu bude podle našich odhadů v roce 2004 činit 115,0 mld. Kč¹⁹. Pokud nedojde k dalším změnám, bude tak v souladu se schváleným návrhem státního rozpočtu pro tento rok. Zatímco do r. 2003 měla váha státního rozpočtu na celkovém deficitu veřejných rozpočtů klesající tendenci, v roce 2004 je očekáván její mírný růst.

Výše uvedené faktory ovlivňují celkovou běžnou bilanci, která představuje rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji. Ta se ve srovnání s rokem 2003 zhorší o 0,8 p. b. a běžný deficit bude činit 1,4 % HDP. Jedním z ukazatelů, který je používán pro hodnocení stávající fiskální politiky je primární deficit²⁰, který je očištěn o výdaje spojené s úroky z vládního dluhu (ty jsou důsledkem politik minulých období). I u primární bilance dojde ke zhoršení (meziroční růst o 0,5 p. b.) a její schodek v roce 2004 dosáhne 4,9 % HDP. Růst primárního deficitu poukazuje na skutečnost, že fiskální politika je expanzivní.

Veřejný dluh

Vývoj vládního dluhu kopíruje vývoj hospodaření veřejných rozpočtů. V roce 2004 sice dochází k mírnému zpomalení růstu vládního dluhu, jeho dynamika však zůstává i nadále vysoká a meziročně bude činit 22,2 %. Výši hrubého konsolidovaného vládního dluhu ke konci roku 2004 odhadujeme na 675,5 mld. Kč - tedy 24,7 % HDP. Vládní dluh je generován zejména růstem deficitu státního rozpočtu a státní dluh má proto v jeho struktuře nejvyšší váhu (88,9 %). Státní dluh roste rychleji než vládní dluh, jeho dynamika růstu je očekávána ve výši 22,9 %. Z hlediska váhy se po státním dluhu na celkovém vládním dluhu nejvíce podílejí

---

¹⁹ Vypočtená salda (zde a dále v textu) nemusí vždy odpovídat rozdílu mezi příjmy a výdaji vzhledem k zaokrouhlování.

²⁰ Primární deficit je zde vypočten jako deficit bez čistých půjček očištěný o dluhovou službu (úroky).

územní samosprávné celky, nicméně růst jejich zadluženosti v roce 2004 ve srovnání s předchozím rokem mírně zpomalí. Ke zlepšení ve vývoji zadluženosti dojde také u mimorozpočtových fondů.

Nejméně zatěžují vládní dluh zdravotní pojišťovny, přesto však představují další z rizikových faktorů budoucího vývoje veřejných financí. Systém zdravotního pojištění je nevybilancovaný a není schopen s využitím vlastních zdrojů udržet dlouhodobou rovnováhu.

Ve srovnání s ostatními zeměmi není úroveň vládního dluhu ČR vysoká, značným nebezpečím je však skutečnost, že jeho dynamika je v posledních letech citelně zpomalována vysokým inkasem privatizačních příjmů. Jejich vliv bude v následujících letech slábnout, a proto je jediným možným řešením zmírnění růstu deficitu vládního sektoru, který jej generuje.

10. Metodická příloha

1) Mimořádná revize národních účtů

Národní účty České republiky a z nich vycházející agregátní veličiny procházejí mimořádnou revizí. V období od října 2003 do června 2004 Český statistický úřad publikoval revidované časové řady ročních údajů v běžných cenách za roky 1995 – 2003 a revidované čtvrtletní časové řady výdajů na HDP ve stálých cenách za roky 2000 – 2004.

Změny proti původním údajům lze shrnout do 3 okruhů:

1. Byla provedena harmonizace se standardy ESA 1995 (Evropský systém účtů). V rámci úprav byl revidován odhad spotřeby fixního kapitálu, který nyní vychází z reprodukčních cen a nově byla zahrnuta spotřeba fixního kapitálu sloužícího pro poskytování netržních služeb (silnice, dálnice, vodovody, kanalizace atd.). Dále se jedná o změnu výpočtu imputovaného nájemného u domácností bydlících ve vlastních domech a bytech, revizi odhadu naturálních mezd, poskytovaného spropitného a další úpravy menšího významu.
2. Došlo k dodatečnému zařazení některých ekonomických subjektů do statistického registru, byly odstraněny nepřesnosti a zahrnuty nově zjištěné skutečnosti.
3. ČSÚ přistoupil ke změně způsobu výpočtu HDP ve stálých cenách. Odhad odvozený od cen bazického roku (dosud rok 1995) byl nahrazen metodou vycházející vždy z průměrných cen předchozího roku. Časová řada ve stálých cenách (nyní referenční rok 2000) je konstruována řetězením meziročních přírůstků.

Výhodou metody průměrných cen předchozího roku a následného zřetězení je, že lépe odráží aktuální cenovou i věcnou strukturu ekonomiky a výsledky nejsou ovlivněny změnou struktury HDP oproti zvolenému referenčnímu roku. Na druhé straně výsledné údaje ve stálých cenách nejsou plně aditivní a vznikají metodické diskrepance (např. mezi výší HDP a součtem jeho jednotlivých složek užití).

Úroveň hrubého domácího produktu v běžných cenách se po revizi zvýšila, konkrétně za rok 2003 o 122 mld. Kč, tj. o 5,1 %. V důsledku toho se změnila hodnota podílových veličin vztažených k HDP.

Z výdajových komponent revize nejvíce zvýšila hrubou tvorbu fixního kapitálu (o 16,2 %, tj. o 84 mld. Kč) a spotřebu vlády (o 7,8 %, tj. o 49 mld. Kč). Spotřeba domácností se zvýšila o 1,5 %, tj. o 19 mld. Kč. Změna zásob a ceností se snížila o 30 mld. Kč. Salda zahraničního obchodu zbožím a službami v běžných cenách se revize nedotkla.

2) Nezaměstnanost

V současné době jsou výstupy zjišťování počtu nezaměstnaných a míry nezaměstnanosti prezentovány třemi různými způsoby:

Výběrová šetření pracovních sil (VŠPS; mezinárodně srovnatelná metodika Eurostatu)

Nezaměstnaný je osoba starší 15 let splňující současně 3 podmínky :

- (i) není zaměstnán (nevykonává v referenčním týdnu žádnou práci za mzdu ani naturální odměnu),
- (ii) hledá aktivně práci,
- (iii) je schopen nástupu do zaměstnání do 14 dní.

Míra nezaměstnanosti vychází z podílu počtu nezaměstnaných a součtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síla) v daném období (čtvrtletí, rok).

Původní metodika MPSV používaná do konce 1. pololetí 2004

Nezaměstnaný je osoba, která se v místě trvalého bydliště přihlásí jako uchazeč o zaměstnání na úřadě práce a splňuje vedle součinnosti s úřadem práce základní zákonné podmínky.

Míra nezaměstnanosti vychází od roku 1997 z podílu aktuálního počtu registrovaných uchazečů a pracovní síly spočtené z ročních klouzavých úhrnů počtů zaměstnaných z VŠPS a registrovaných nezaměstnaných.

Nová metodika MPSV používaná od července 2004

Nezaměstnaný je definován obdobně jako v předchozím období, od 1.10.2004 podle nového zákona 435/2004 Sb. o zaměstnanosti. Nové vymezení není podstatou odlišné, ale obsahuje m.j. více negativních vymezení, kdy uchazeč nemůže být registrován.

Do výpočtu míry nezaměstnanosti jsou z registrovaných zahrnuti pouze dosažitelní uchazeči schopní bezprostředně nastoupit do zaměstnání (včetně občanů EU). Za dosažitelné nejsou považováni např. uchazeči zařazení do rekvalifikace či krátkodobého zaměstnání, ve vazbě, v pracovní neschopnosti, ženy na mateřské dovolené aj. Pracovní síla je součtem dosažitelných uchazečů (klouzávy průměr posledních 12 měsíců), zaměstnaných podle VŠPS (klouzávy průměr posledních 4 čtvrtletí), počtu pracujících cizinců - zaměstnanců (klouzávy průměr posledních 12 měsíců) a cizinců s platným živnostenským oprávněním (klouzávy průměr za poslední dvě pololetí).

3) Platební bilance

Rozšířením EU-15 na EU-25 došlo od 1. května 2004 k přesunu členských států mezi jednotlivými seskupeními. Aby byla zachována srovnatelnost dat, přepočítává ČSÚ údaje za stejné období roku 2003 (i předchozích let) na členskou základnu platnou po vstupu České republiky do Evropské Unie.

Byla odstraněna cla vůči EU, naopak jsou aplikována jiná cla vůči třetím státům. Vyššími cly nebo antidumpingovými opatřeními je ze strany EU zatíženo především zboží z mimoevropských zemí. Obchod ovlivnily také preferenční dohody, které má EU uzavřené s některými státy a které může nově využívat i ČR. Na druhé straně pozbyla platnosti řada dohod, které měla s různými státy uzavřena ČR.

Nejdůležitějším z administrativních faktorů je změna metodiky a odlišný způsob sběru dat a jejich vykazování (systém Intrastat pro země EU), které do určité míry ovlivnily možnost porovnání vývoje zahraničního obchodu z teritoriálního hlediska a které má vliv především na přesnost dat o dovozu ze států EU. Zbývající část zahraničního obchodu (tj. s nečlenskými státy EU), podléhá nadále klasickému celnímu řízení, které je zdrojem statistických údajů (Extrastat).

4) Měnové agregáty a úrokové sazby

Počínaje údaji za duben 2004 ČNB přistoupila k vykazování peněžních agregátů (M2, M1, quasi peněz) podle národní metodiky. Je to další krok k úplné harmonizaci bankovní a měnové statistiky se standardy ECB. Údaje jsou shromažďovány za měnové finanční instituce (MFI), jejich seznam zveřejňuje ČNB. Časové řady jsou přepočteny od ledna 2002. Číselné odchylky mezi národním a původním agregátem M2 (řádově v mld. Kč) souvisí zejména se změnou vykazujícího souboru. K podstatným změnám však dochází v definici položek, z nichž se hlavní peněžní agregáty skládají, i v definici protipoložek na straně aktiv měnového přehledu. Mezi národními a původními agregáty M1 a quasi peněz došlo k přesunu řádově na úrovni 100 mld. Kč ve prospěch M1 v důsledku rozdílu metodického obsahu netermínovaných vkladů podle MMF a jednodenních vkladů podle ECB. Objem peněz v ekonomice se touto metodickou změnou ve výkaznictví metodického přehledu nijak nemění, všechny závazky a pohledávky z probíhajících transakcí a jejich podmínky zůstávají v platnosti.

Od ledna 2004 ČNB zavedla harmonizovanou metodiku pro sledování úrokových sazeb bank vůči klientům. Klientské úrokové sazby jsou sledovány za sektory nefinančních podniků, domácností a neziskových organizací. Jejich agregát, nezveřejňovaný ČNB, ale propočítávaný MF, je označen jako souhrn nefinančních sektorů.

II. Výsledky hospodaření státního rozpočtu za 1. pololetí 2004

1. Celkové výsledky hospodaření státního rozpočtu

Státní rozpočet České republiky na rok 2004 byl sestaven **v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech**, v platném znění.

Byl **schválen Poslaneckou sněmovnou zákonem č. 457 ze dne 3. prosince 2003** a stanovil příjmy ve výši 754,1 mld Kč a výdaje ve výši 869,1 mld Kč. **Rozpočtovaný schodek téměř 115,0 mld Kč** bude podle tohoto zákona kryt státními dluhopisy do výše 103,6 mld Kč, přijatými dlouhodobými úvěry do výše 9,9 mld Kč a změnou stavů na účtech státních finančních aktiv do výše 1,4 mld Kč.

Oproti skutečnosti roku 2003 je stanovený objem příjmů pro letošní rok vyšší o 7,8 % , tj. o 54,4 mld Kč, objem výdajů je vyšší o 7,5 % , tj. o 60,3 mld Kč a **schodek** je vyšší o 5,4 % , tj. **o 5,9 mld Kč**.

Růst příjmů se týká především příjmů státního rozpočtu z daní a poplatků, u nichž rozpočet předpokládá růst **o 6,6 % , absolutně o 26,1 mld Kč**; povinné **pojistné** na sociální zabezpečení má vzrůst **o 7,3 % , absolutně o 19,9 mld Kč**. **Nedaňové a ostatní příjmy** by měly být v souhrnu vyšší **o 8,3 mld Kč** (index 126,6 %) a jejich vyšší dynamika je ovlivněna zejména očekávanými příjmy z rozpočtu Evropské unie v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie. Největší objem zde představují tzv. kompenzační platby, rozpočtované ve výši 10,1 mld Kč.

Růst výdajů byl **ovlivněn především mandatorními výdaji**, jejichž objem rok od roku roste. Do státního rozpočtu na rok 2004 byly mandatorní výdaje zahrnuty **ve výši 461,7 mld Kč**, což představuje více než 53 % celkových rozpočtových výdajů. Proti skutečnosti 2003 je jejich objem vyšší **o 35,1 mld Kč**, tj. o 8,2 %.

Kromě výdajů sociálního charakteru, které se na růstu mandatorních výdajů podílejí částkou 9,2 mld Kč, **a některých dalších výdajů** vyplývajících ze zákona nebo ze smluvních závazků (zejména příspěvky státu na podporu stavebního spoření či platba státu do systému zdravotního pojištění), si zvýšení vyžádala **i potřeba dluhové služby** státu, tj. úhrada úroků spojených s rostoucím státním dluhem, která je proti předchozímu roku vyšší o 5,6 mld Kč. **Největší růst - 7,4 mld Kč - se však týká realizace některých státem převzatých záruk a nově** byl do okruhu mandatorních výdajů zařazen **odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU**, který v letošním roce činí **16,9 mld Kč**.

Součástí rozpočtových výdajů jsou i **výdaje související s projekty financovanými z úvěrů přijatých od Evropské investiční banky** podle příslušných zákonů. Celkový objem přesahující **9,9 mld Kč** zahrnuje především projekt odstraňování povodňových škod z roku 2002, projekt dálničního obchvatu Plzně a souvisejících silničních přívaděčů, projekt českých dálnic B a některé další.

V průběhu hodnoceného období byly zvýšeny výdaje státního rozpočtu o některé výdaje zahrnuté v kapitole OSFA a vyplývající z dříve schválených zákonů. Jde o výdaje na řešení důsledků kosovské krize, na víceúčelové haly související s pořádáním mistrovství světa v ledním hokeji 2004, dále o výdaje na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny veřejné správy a výdaje na sociální dávky a na realizaci dislokačních opatření v rámci výstavby profesionální Armády České republiky a ozbrojených sil České republiky. Celkové zvýšení výdajů z tohoto titulu představuje **701 mil. Kč** a bylo provedeno **na základě zmocnění daných ministru financí** přímo v zákoně o státním rozpočtu na letošní rok nebo v předchozích zákonech přijatých v souvislosti s rozhodnutími o zahrnutí uvedených výdajů do státního rozpočtu; vesměs se jedná o převod prostředků nevyčerpaných v roce 2003.

Kromě toho došlo v jednotlivých kapitolách k souvztažnému zvýšení příjmů i výdajů v souhrnu o 11,6 mil. Kč, tedy bez dopadu na výši schodku státního rozpočtu.

Uvedenými opatřeními tak byly rozpočtované výdaje státního rozpočtu na letošní rok zvýšeny na 869,8 mld Kč; při zmíněném pouze nepatrném zvýšení příjmů se původní **schodek**, schválený Parlamentem, prohloubil o 701 mil. Kč na úroveň **115,7 mld Kč**, což představuje **zvýšení o 0,6 %**.

Ve srovnání s minulým rokem, kdy schodek státního rozpočtu ke konci června činil 53,4 mld Kč, jsou **výsledky** dosažené za první polovinu letošního roku **lepší o 3,7 mld Kč**, i když rozpočet počítá s celoročním schodkem vyšším než v loňském roce. **V příjmech, které byly letos vyšší o 31,0 mld Kč**, se růst projevil jak v oblasti daňových příjmů (celkem o 18,0 mld Kč), tak v oblasti nedaňových a ostatních příjmů (o 13,0 mld Kč); **výdaje byly v letošním roce vyšší o 27,3 mld Kč**, jejich zvýšení podle jednotlivých druhů je podrobněji rozvedeno v dalších částech zprávy.

Celkový výsledek hospodaření státního rozpočtu ke konci června, jímž je **schodek 49,7 mld Kč**, představuje 43,2 % schodku schváleného Poslaneckou sněmovnou, resp. 43,0 % schodku zahrnujícího provedená rozpočtová opatření.

Saldo příjmů a výdajů se v průběhu prvních šesti měsíců roku vyvíjelo takto (v mld Kč):

		od počátku roku
leden	7,31	7,31
únor	-10,31	-3,00
březen	-4,82	-7,82
duben	-30,25	-38,07
květen	-7,35	-45,42
červen	-4,28	-49,70

S výjimkou měsíce ledna bylo **rozpočtové hospodaření od počátku roku schodkové**, k největšímu prohloubení deficitu došlo **v měsíci dubnu**, což souvisí zejména s jednorázovou úhradou příspěvku státu na **stavební spoření za rok 2003 ve výši 14,8 mld Kč**, která se provádí pravidelně každoročně v tomto období.

V závěru období se hospodaření státního rozpočtu naopak zlepšilo. Lepší výsledky jsou odrazem vyššího inkasa daňových příjmů, především pak daně z příjmů právnických osob, v návaznosti na zákonné termíny splatnosti a podaná daňová přiznání. Uvedené příjmové položky jsou podrobněji rozvedeny v následující kapitole.

Souhrnné výsledky hospodaření státního rozpočtu v hodnoceném období ukazuje následující přehled:

	2003 Skutečnost leden až červen	2004				v mld Kč	
		Schválený rozpočet*)	Rozpočet po změnách**)	Skutečnost leden-červen	% plnění	% plnění SR za leden-červen 2003	Index skutečnost 2004/2003
PŘÍJMY CELKEM	335,62	754,08	754,09	366,64	48,6	49,1	109,2
VÝDAJE CELKEM	389,02	869,05	869,76	416,34	47,9	48,5	107,0
SALDO	-53,40	-114,97	-115,67	-49,70	43,0	45,4	93,1

*) zákon č. 457/2003 Sb.

**) rozpočet po změnách k 30.6.2004

Plnění rozpočtu příjmů za prvních 6 měsíců (na 48,6 %) je pod úrovní roku 2003, kdy v tuto dobu dosáhlo inkaso celkových příjmů státního rozpočtu 49,1 % rozpočtované částky. Letošní rozpočet je však výrazně vyšší a v souladu s tímto předpokládaným růstem jsou i příjmy dosažené ke konci **června o 31,0 mld Kč. tj. o 9,2 % vyšší než v loňském roce.**

V rámci celkových daňových příjmů vykazují zatím lepší plnění příjmy z pojistného na sociální zabezpečení, které byly proti loňsku vyšší o 7,6 % (o 9,9 mld Kč), když rozpočet předpokládá celoroční růst o 7,3 % (proti skutečnosti 2003).

Naproti tomu příjmy z daní a poplatků vykázaly růst zatím pouze o 4,2 %, zatímco rozpočet je proti skutečnosti 2003 vyšší o 6,6 %; celoroční úkol zvýšení těchto příjmů o 26,1 mld Kč tak byl za prvních 6 měsíců roku naplněn pouze částkou 8,1 mld Kč.

Celkové příjmy státního rozpočtu tak jsou ke konci června **o 10,4 mld Kč pod polovinou celoročního rozpočtu, daňové příjmy** (vč. pojistného na sociální zabezpečení) dokonce **o 17,3 mld Kč**. Celoroční úkol zvýšení příjmů o 54,4 mld Kč je tak plněn z 57 %.

Pokud jde o **výdaje** státního rozpočtu, ty proti stejnému období loňského roku vzrostly – rovněž v souladu se schváleným rozpočtem - o 27,3 mld Kč, tj. o 7,0 % a jejich plnění (na 47,9 %) je nižší než v minulém roce, kdy v tuto dobu bylo vyčerpáno již 48,5 % celoroční skutečnosti. **Proti pololetní alikvotě** upraveného rozpočtu na letošní rok je čerpání celkových výdajů **o 18,5 mld Kč nižší**.

Vývoj a plnění výdajů se tak pozitivně projevuje v dosavadním relativně nízkém schodku státního rozpočtu. Při hodnocení je však třeba vzít v úvahu i obvyklý průběh **čerpání výdajů**, které je **zpravidla rychlejší až ve druhé polovině roku**, kdy se zřejmě projeví i vyšší celoroční růst předpokládaný rozpočtem.

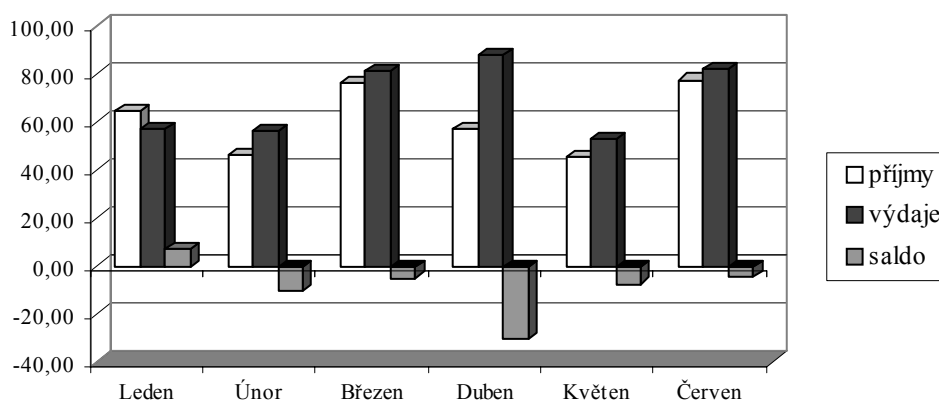
Plnění rozpočtových příjmů a výdajů podle jednotlivých měsíců ilustruje přehled:

2004	Příjmy		Výdaje		Saldo v mld Kč
	v mld Kč	% k rozpočtu vč.rozp.opatř.	v mld Kč	% k rozpočtu vč.rozp.opatř.	
Leden	64,45	8,55	57,14	6,57	7,31
Únor	46,06	6,11	56,37	6,48	-10,31
Březen	76,29	10,12	81,11	9,33	-4,82
Duben	57,23	7,59	87,48	10,06	-30,25
Květen	45,37	6,02	52,72	6,06	-7,35
Červen	77,24	10,24	81,52	9,37	-4,28
Leden - červen	366,64	48,62	416,34	47,87	-49,70

Průběh plnění znázorňuje i graf:

Měsíční přírůstky příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu za leden až červen 2004 (v mld Kč)

Jak již bylo naznačeno, **nelze poměrně uspokojivé výsledky** dosažené za první polovinu letošního roku – měřeno vykázaným schodkem a jeho podílem na celoročně předpokládaném objemu - **v žádném případě přeceňovat**. Pro splnění záměrů státního rozpočtu bude rozhodující jak skutečné inkaso rozpočtem předpokládaných příjmů, především daňových, tak další vývoj jeho výdajové stránky. Ocenění očekávaných rizik rozpočtového hospodaření a **výhled** celkového plnění státního rozpočtu do konce roku jsou uvedeny **v samostatné části materiálu**.

Podrobnější analýza vývoje příjmové a výdajové stránky státního rozpočtu je obsahem dalších částí zprávy.

Hodnocení plnění jednotlivých položek příjmů a výdajů za 1. pololetí je provedeno na základě údajů státního rozpočtu vč. rozpočtových opatření provedených do 30. června t.r.; údaje o skutečnosti vycházejí z výkazů o plnění příjmů a výdajů státního rozpočtu k 30.6.2004.

2. Příjmy státního rozpočtu

Státní rozpočet na rok 2004 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR zákonem č. 457/2003 Sb. ze dne 3. prosince 2003 **se schodkem ve výši –115,0 mld Kč**, při objemu celkových **příjmů 754,1 mld Kč** a celkových **výdajů 869,1 mld Kč**.

Proti skutečnosti roku 2003 jsou celkové rozpočtované **příjmy vyšší o 54,4 mld Kč**, tj. o 7,8 %. Z toho **daňové příjmy** jsou vyšší o **26,1 mld Kč**, tj. o 6,6 %, **příjmy z pojistného na sociální zabezpečení o 19,9 mld Kč**, tj. o 7,3 % a **ostatní příjmy jsou vyšší o 8,3 mld Kč**, tj. o 26,6 %. Z nich pak nedaňové příjmy by měly být vyšší o 1,9 mld Kč, kapitálové příjmy o 0,6 mld Kč a přijaté dotace o 5,8 mld Kč.

Celkové rozpočtované příjmy státního rozpočtu na letošní rok ovlivňují (z hlediska metodického i obsahového) **novely daňových zákonů**, přijaté Parlamentem v rámci Koncepce reformy veřejných financí a v souvislosti se vstupem ČR do EU. Jde především o

- změnu **zákona o dani z přidané hodnoty** a dalších zákonů - o správě daní a poplatků (č. 368/1992 Sb.) a celního zákona (č.322/2003 Sb.),
- nový **zákon o spotřebních daních** (č.353/2003 Sb.),
- změnu **zákona o daních z příjmů** (č.438/2003 Sb.) a
- změnu **zákona o majetkových daních** (420/2003 Sb.).

Úpravy schváleného rozpočtu provedené do konce června znamenaly nepatrné změny ve výši příjmů. Celkové příjmy byly **navýšeny o 11 mil. Kč** a týkaly se nedaňových příjmů (snížení o 3 mil. Kč) a kapitálových příjmů (zvýšení o 14 mil. Kč).

K 30.červnu 2004 dosáhly celkové příjmy státního rozpočtu výše 366,6 mld Kč, což představuje 48,6 % rozpočtu a meziroční nárůst o 31,0 mld Kč, tj. o 9,2 %.

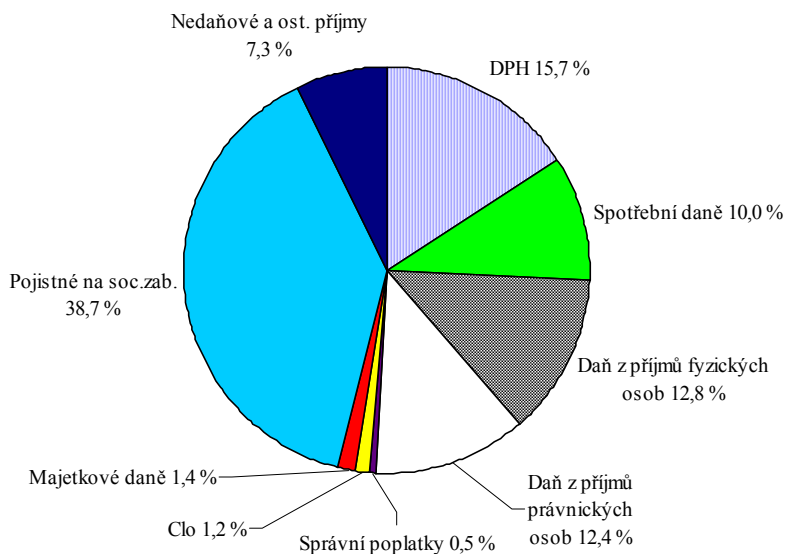
Celkové příjmy nenaplnují šestiměsíční alikvotu rozpočtu o 10,4 mld Kč (ve stejném období roku 2003 byly pod úrovní alikvoty o 6,4 mld Kč ale celoročně převýšily rozpočet o 13,6 mld Kč, tj. o 2,0 %) z toho **daňové příjmy jsou nižší o 12,7 mld Kč** (v roce 2003 o 2,4 mld Kč přičemž celoročně byly nad jeho úrovní o 10,5 mld Kč, tj. o 2,7 %), **pojistné na SZ o 4,6 mld Kč** (v roce 2003 o 6,1 mld Kč a celoročně jej nenaplnily o 3,2 mld Kč) a naopak **nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace celkem převyšují alikvotu o 6,9 mld Kč** (v roce 2003 byly vyšší o 2,1 mld Kč a celoročně pak o 6,2 mld Kč).

Ukazatel	v mld Kč						
	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění (4:3)	% plnění r. 2003	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený*)	vč.rozpočt. opatření**)				
	1	2	3	4	5	6	7
Daňové příjmy celkem (daně, poplatky, pojistné)	321,95	714,40	714,40	339,94	47,6	48,7	105,6
<i>Příjmy z daní a poplatků</i>	<i>190,33</i>	<i>422,08</i>	<i>422,08</i>	<i>198,38</i>	<i>47,0</i>	<i>49,4</i>	<i>104,2</i>
Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)	42,35	95,20	95,20	46,63	49,0	46,7	110,1
v tom: DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků	32,54	76,50	76,50	35,23	46,1	44,7	108,3
DPFO ze samostatné výdělečné činnosti	7,48	14,20	14,20	8,63	60,8	56,2	115,4
DPFO z kapitálových výnosů	2,33	4,50	4,50	2,77	61,6	51,8	118,9
Daň z příjmů právnických osob (DPPO)	46,03	84,60	84,60	45,15	53,4	56,3	98,1
Obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku (DPH)	56,72	133,40	133,40	57,40	43,0	46,8	101,2
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (SD)	33,37	84,20	84,20	36,76	43,7	49,4	110,2
Správní poplatky	1,69	4,30	4,30	1,76	40,9	38,0	104,1
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	0,47	1,28	1,28	0,64	50,0	45,6	136,2
Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí	4,81	4,40	4,40	4,30	97,7	50,1	89,4
Daně z majetkových a kapitál. převodů	4,17	14,30	14,30	5,16	36,1	46,9	123,7
Ostatní daňové příjmy	0,72	0,40	0,40	0,57	142,5	205,7	79,2
<i>Pojistné na soc.zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdrav.pojištění</i>	<i>131,62</i>	<i>292,32</i>	<i>292,32</i>	<i>141,56</i>	<i>48,4</i>	<i>47,8</i>	<i>107,6</i>
z toho:							
Pojistné na důchodové pojištění	83,24	242,27	242,27	97,42	40,2	39,3	117,0
Nedaňové příjmy celkem	10,41	25,20	25,20	17,96	71,3	51,1	172,5
<i>Příjmy z vLčín.a odvody přebytků org.s přímým vztahem</i>	<i>5,21</i>	<i>9,61</i>	<i>9,59</i>	<i>7,81</i>	<i>81,4</i>	<i>57,1</i>	<i>149,9</i>
z toho: Soudní poplatky	0,51	0,60	0,60	0,46	76,7	92,7	90,2
<i>Přijaté sankční platby a vratky transferů</i>	<i>1,66</i>	<i>2,03</i>	<i>2,03</i>	<i>2,91</i>	<i>143,3</i>	<i>78,6</i>	<i>175,3</i>
<i>Příjmy z prodeje nekap.majetku a ost nedaň. příjmy</i>	<i>1,75</i>	<i>2,63</i>	<i>2,65</i>	<i>1,71</i>	<i>64,5</i>	<i>45,7</i>	<i>97,7</i>
z toho: Dobrovolné pojistné	0,34	0,31	0,31	0,38	122,6	45,9	111,8
<i>Přijaté splátky půjčených prostředků</i>	<i>1,79</i>	<i>10,93</i>	<i>10,93</i>	<i>5,53</i>	<i>50,6</i>	<i>33,5</i>	<i>308,9</i>
z toho:							
Splátky půjčených prostředků od podnikatel.subjektů	0,01	2,30	2,30	0,20	8,7	0,3	2000,0
Splátky půjčených prostředků ze zahraničí (z vládn.úvěrů)	1,66	3,65	3,65	0,57	15,6	86,0	34,3
Kapitálové příjmy celkem	0,22	1,19	1,20	0,56	46,7	36,2	254,5
Přijaté dotace	3,04	13,29	13,29	8,17	61,5	141,4	268,8
PRÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	335,62	754,08	754,08	366,64	48,6	49,1	109,2

*) zákon č.457/2003 Sb.

**) rozpočet po změnách k 30.6.2004

Struktura celkových příjmů dosažených v prvním pololetí letošního roku je zřejmá z následujícího grafu:

A. Daňové příjmy

Celostátní inkaso všech daní dosáhlo ke konci června výše 268,1 mld Kč, což představuje 47,2 % celoročně rozpočtovaného objemu (ve stejném období minulého roku to bylo 49,2 % a v roce 2002 47,9 %) a meziroční růst o 11,4 mld Kč, tj o 4,4 %. Z toho nejvyšší absolutní nárůst 5,7 mld Kč byl u daní z příjmů fyzických osob, spotřební daně vzrostly o 4,1 mld Kč, přírůstek na DPH činil 1,3 mld Kč a majetkové daně vzrostly o 1,0 mld Kč. Daň z příjmů právnických osob byla naopak o 1,4 mld Kč nižší. Finanční prostředky získané z ostatních daní a poplatků byly proti loňskému 1. pololetí vyšší o 1,7 mld Kč.

Ze skutečného celostátního výnosu daní **připadlo na státní rozpočet 74,0 %** (198,4 mld Kč), **na rozpočty územně samosprávných celků 22,3 %** (59,8 mld Kč) a na **Státní fond dopravní infrastruktury 3,7 %** (9,9 mld Kč).

Meziroční srovnání celostátního inkasa daní

	Celkem r. 2002									Celkem r. 2003									Celkem r. 2004									meziroční přírůstek			meziroční index		
	Rozpočet schválený			sk. k 30.6.			% plnění			Rozpočet schválený			sk. k 30.6.			% plnění			Rozpočet schválený			sk. k 30.6.			% plnění			skutečnost					
	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2002/2001	2003/2002	2004/2003															
<i>Daňové příjmy</i>	483,16	231,33	47,9	522,33	256,76	49,2	567,68	268,15	47,2	16,63	25,43	11,39	107,7	111,0	104,4																		
- DPH	160,50	69,88	43,5	158,80	73,96	46,6	174,80	75,30	43,1	-2,40	4,08	1,34	96,7	105,84	101,81																		
- spotřební daň	82,40	35,46	43,0	78,20	38,47	49,2	97,00	42,53	43,8	-0,06	3,01	4,06	99,8	108,49	110,55																		
- clo x/	10,00	4,67	46,7	9,60	4,80	50,0	4,40	4,30	97,7	-0,23	0,13	-0,50	95,3	102,78	89,58																		
- daně z příjmů PO	81,10	49,15	60,6	113,90	62,48	54,9	117,10	61,07	52,2	10,97	13,33	-1,41	128,7	127,12	97,74																		
- daně z příjmů FO	117,20	55,74	47,6	127,20	59,33	46,6	133,70	64,99	48,6	5,56	3,59	5,66	111,1	106,44	109,54																		
- z kapitálových výnosů	8,30	3,61	43,5	5,90	3,03	51,4	5,90	3,60	61,0	-0,40	-0,58	0,57	90,0	83,93	118,81																		
- ze sam.vyděl.cinnosti	19,60	12,30	62,8	23,90	12,85	53,8	25,60	14,36	56,1	2,11	0,55	1,51	120,7	104,47	111,75																		
- ze závislé činnosti	89,30	39,83	44,6	97,40	43,45	44,6	102,20	47,03	46,0	3,85	3,62	3,58	110,7	109,09	108,24																		
- silniční daň	5,50	2,33	42,4	5,80	2,47	42,6	5,90	2,44	41,4	0,13	0,14	-0,03	105,9	106,01	98,79																		
- daň z nemovitosti	4,60	1,96	42,6	4,50	1,55	34,4	4,70	1,66	35,3	0,00	-0,41	0,11	100,0	79,08	107,10																		
- majetkové daně	8,20	3,64	44,4	8,90	4,17	46,9	14,30	5,16	36,1	1,11	0,53	0,99	143,9	114,56	123,74																		
- dálniční poplatek	1,80	1,36	75,6	1,70	1,26	74,1	1,80	1,72	95,6	0,00	-0,10	0,46	100,0	92,65	136,51																		
- ostatní daně a poplatky	11,86	7,82	65,9	13,73	8,30	60,5	13,98	8,98	64,2	2,23	0,48	0,68	139,9	106,14	108,19																		

pozn.: celostátní inkaso vč. DPPO za obce

x/ údaje za clo jsou pouze za státní rozpočet; skutečně vybrané clo celkem za 1. pololetí 2004 činilo 4,78 mld Kč, z toho 473 mil. Kč připadá na rozpočet EU

Státní rozpočet celkových daňových příjmů počítá s meziročním růstem o 26,1 mld Kč, tj. o 6,6 % (měřeno ke skutečnosti r. 2003). Jejich **skutečné inkaso ke konci června** dosáhlo výše **198,4 mld Kč**, což představuje 47,0 % rozpočtu.

Pokles meziroční dynamiky z 11,9 % v loňském 1. pololetí na letošních 4,2 % (v absolutním vyjádření z 20,3 mld Kč na 8,0 mld Kč), **souvisí zejména s vývojem DPH a DPPO**. Zatímco příjmy státního rozpočtu z těchto dvou daní v loňském 1. pololetí vykázaly meziroční růst o 14,2 mld Kč, tj. o 16,1 %, v letošním 1. pololetí vykazují stagnaci. Meziroční dynamika u dalších dvou váhově významných daní – daní z příjmů fyzických osob a spotřebních daní je naopak v letošním pololetí vyšší (10,1 % proti 6,7 % u DPFO a 10,2 % proti 9,0 % u SD).

a) Daň z příjmů fyzických osob (DPFO)

Celostátní výnos této daně dosáhl 65,0 mld Kč (plnění rozpočtu na 48,6 %) a byl proti stejnému období předchozího roku vyšší o 5,7 mld Kč, tj. o 9,5 %. Z tohoto celkového inkasa **státnímu rozpočtu přísluší 46,6 mld Kč**, do rozpočtu obcí bylo převedeno 16,6 mld Kč a do rozpočtů krajů 1,8 mld Kč.

Rozhodující část této daně tvoří **daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků**. Její **celostátní inkaso** za 1. pololetí letošního roku dosáhlo **47,0 mld Kč**

(46,0 % celoročního rozpočtu) a bylo o 3,6 mld Kč, tj. o 8,2 % vyšší než v 1. pololetí předchozího roku. **Z toho 10,3 mld Kč bylo převedeno do rozpočtu obcí** (rozpočet počítá s celoročním příjmem z této daně ve výši 22,5 mld Kč) a **1,5 mld Kč do rozpočtu krajů** (rozpočet počítá s celoroční participací ve výši 3,2 mld Kč) a **35,2 mld Kč do státního rozpočtu** (rozpočet počítá s 76,5 mld Kč).

Celostátní inkaso daně srážené podle zvláštní sazby představuje 3,6 mld Kč, tj. 61,0 % schváleného rozpočtu a je o 0,6 mld Kč (o 18,8 %) vyšší než bylo za stejné období v roce 2003. **Státní rozpočet získal na této dani 2,8 mld Kč**, do rozpočtu obcí bylo převedeno **0,7 mld Kč** a do rozpočtu krajů **0,1 mld Kč**.

Celostátní inkaso daně z příjmů placené na základě daňového přiznání dosáhlo výše **14,4 mld Kč** a naplňuje rozpočtem předpokládanou částku na 56,1 %, při meziročním růstu o 11,7 %. Z této částky bylo převedeno do příjmů **státního rozpočtu 8,6 mld Kč**, do rozpočtů obcí **5,5 mld Kč** a do příjmů krajů **0,2 mld Kč**.

Inkaso státního rozpočtu celkem ze všech tří položek daně z příjmů fyzických osob dosáhlo 46,6 mld Kč, tj. 49,0 % rozpočtu a meziročně vzrostlo o 4,3 mld Kč, tj. o 10,1 %. Do naplnění ideální poloviny rozpočtu chyběla 1,0 mld Kč (v loňském pololetí 2,9 mld Kč a celoročně pak 2,0 mld Kč).

Daně z příjmů fyzických osob inkasované státním rozpočtem:

v mld Kč

Ukazatel	skutečnost leden-červen 2002	skutečnost leden-červen 2003	skutečnost leden-červen 2004	Rozdíl			Index		
				2002/2001	2003/2002	2004/2003	2002/2001	2003/2002	2004/2003
Daň z příjmů fyzických osob v tom:	39,70	42,35	46,63	2,01	2,65	4,28	105,3	106,7	110,1
DPFO ze závislé činnosti	29,82	32,54	35,23	1,23	2,72	2,69	104,3	109,1	108,3
DPFO z kapitálových výnosů	2,77	2,33	2,77	-0,42	-0,44	0,44	86,8	84,1	118,9
DPFO ze sam.výděl.činnosti	7,11	7,48	8,63	1,20	0,37	1,15	120,3	105,2	115,4

Z celostátního inkasa **DPFO ze závislé činnosti připadlo státnímu rozpočtu** za 1. pololetí letošního roku **35,2 mld Kč**, což představuje 46,1 % rozpočtu (v roce 2003 to bylo 44,7 %, resp. 45,9 % roční skutečnosti), při meziročním růstu o 2,7 mld Kč, tj. o 8,3 %. **Za rozpočtovanou alikvotou zaostává o 3,0 mld Kč**. Nižší výnos souvisí s přibrzděním mzdového nárůstu a zvláště s meziročním poklesem objemu mezd a platů

zaměstnanců rozpočtové sféry (index 98,8 %), než z kterého vycházel státní rozpočet na rok 2004 (meziroční index 101,6 % měřeno ke schválenému rozpočtu na r. 2003 a 102,4 % proti loňské skutečnosti).

Na DPFO srážené podle zvláštní sazby inkasoval státní rozpočet 2,8 mld Kč, což je 61,6 % rozpočtu (v roce 2003 to bylo 51,8 %, resp. 42,6 % roční skutečnosti). Meziroční nárůst inkasa této daně o 18,9 % je ovlivňován především vyššími výplatami podílů na zisku a dividend, zatímco u zdanění úroků z úspor domácností nedošlo k výraznějším změnám.

Na DPFO ze samostatné výdělečné činnosti se státní rozpočet podílel 8,6 mld Kč, což představuje **60,8 %** rozpočtu a meziroční růst o 15,4 % (v roce 2003 byla plněna na 56,2 %, resp. 60,6 % roční skutečnosti při meziročním růstu o 5,2 %). Na vývoj výnosu této daně nemá vliv žádný dominantní faktor. Promítá se v něm řada dílčích vlivů, mezi nimiž lze uvést zejména zvýšení vykázaného základu daně v daňových přiznáních za rok 2003, zvýšení hospodářské aktivity daňových subjektů a snížení počtu poplatníků uplatňujících odpočet ztrát z předchozích let. Podobně jako u daně ze závislé činnosti i zde se může projevovat vliv snižování celkového objemu nedoplatků na této dani.

b) Daň z příjmů právnických osob (DPPO)

Podle rozpočtové skladby položka daně z příjmů právnických osob **zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů** ve smyslu zákona o daních z příjmů. To znamená, že se celkový výnos týká jak příjmů zdaněných obecnou sazbou daně, tak i příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby. Příjmem státního rozpočtu není tato daň v případech, kdy je poplatníkem obec nebo kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Součástí DPPO jsou také zrušené daně, jejichž předmětem je příjem právnických osob jako např. doplatky odvodů ze zisku nebo důchodové daně, které jsou ještě v roce 2004 samostatně evidovány.

Ostatní zrušené daně vázané na příjem právnické osoby, které jsou sledovány společně s jinými daněmi než je uvedeno výše, nejsou v položce DPPO zohledněny a podle rozpočtové skladby jsou součástí položky ostatní daňové příjmy.

DPPO patří do kategorie tzv. sdílených příjmů. Její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Na celostátním výnosu této daně se od roku 2002 podílí státní rozpočet 76,31 %, obce 20,59 % a kraje 3,10 %.

Celostátní inkaso (bez DPPO za obce) dosáhlo ke konci 1. pololetí 55,9 mld Kč, tj. 50,5 % rozpočtu, při meziročním snížení o 1,6 mld Kč (o 2,8 %). Do rozpočtu obcí bylo za 1. pololetí převedeno 9,4 mld Kč, do rozpočtů krajů celkem 1,4 mld Kč.

Na **státní rozpočet připadlo 45,1 mld Kč**, což představuje 53,4 % rozpočtu a meziroční pokles o 0,9 mld Kč, tj. o 1,9 % (v 1. pololetí 2003 byl rozpočet plněn na 56,3 % při meziročním růstu o 30,2 %). Ve srovnání s ideální rozpočtovanou polovinou je vyšší o 2,8 mld Kč (v loňském pololetí o 5,1 mld Kč).

Pololetní inkaso daně z příjmů právnických osob bylo – obdobně jako v roce 2003 – významně ovlivněno platbami od poplatníků, kteří měli povinnost na základě zákona mít účetní závěrku ověřenou auditorem, nebo jejichž přiznání zpracovával a předkládal daňový poradce. V důsledku toho, že značná část těchto poplatníků zcela uhradila svou daňovou povinnost až v poslední den lhůty pro podání daňového přiznání a splatnosti daně, který připadl na 30. červen, byly jejich platby připsány na příslušný rozpočtový účet až počátkem července 2004. Tím došlo k přesunu části výnosu DPPO do druhého pololetí 2004. Tento skluz byl vyšší než v minulém roce a celostátně představoval 13,3 mld Kč (v roce 2003 to bylo 10,0 mld Kč), u příjmů státního rozpočtu činil tento posun 7,7 mld Kč (proti předchozímu roku je to o 2,1 mld Kč více). Po zohlednění tohoto jevu pak inkaso DPPO dosahuje indexu 102,4 %.

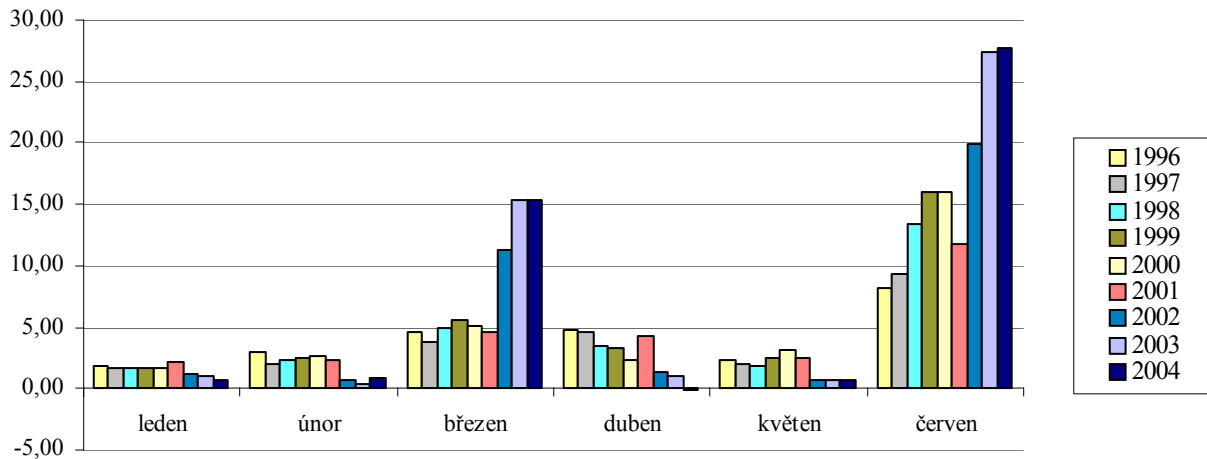
Daně z příjmů právnických osob inkasované v 1. pololetí 2003 a 2004 (bez DPPO za obce):

Ukazatel	v mld Kč					
	skutečnost leden-červen 2003	skutečnost leden-červen 2004	% plnění rozpočtu		Index	
			2003	2004	2003/2002	2004/2003
Celostátní inkaso DPPO	57,52	55,91	53,7	50,5	129,0	97,2
k 2.červenci	67,55	69,20	63,2	62,5	111,9	102,4
rozdíl	10,03	13,29	x	x	x	x
z toho :						
státní rozpočet	46,03	45,15	56,3	53,4	130,2	98,1
k 2.červenci	51,66	52,90	63,2	62,5	111,1	102,4
rozdíl	5,63	7,75	x	x	x	x

Vliv platebního kalendáře (tj. zálohové platby a vyrovnání daně v návaznosti na existenci daňového poradce, jakož i změnu v periodicitě placení záloh počínaje rokem 2002) na výběr DPPO v jednotlivých měsících roku ilustruje následující graf:

Srovnání měsíčního inkasa DPPO (v mld Kč)

Dynamika a plnění rozpočtu této daně se oproti předcházejícím rokům dále zpomaluje. Meziroční srovnání výnosu DPPO ukazuje na pravděpodobné mírné naplnění rozpočtované částky, přičemž celkový rozpočtovaný výnos daně je nepatrně nad úroveň loňské skutečnosti (84,6 mld Kč proti 84,3 mld Kč). Výnos daně z daňových přiznání se vyvíjí mírně lépe, než bylo plánováno, nicméně ještě na inkaso daně nezačal působit vliv zahájeného snižování sazby. Tento efekt se může projevit nejdříve ve druhém pololetí roku a neměl by podstatně ohrozit plánovaný výnos. Na druhou stranu se na inkasu srážkové daně právnických osob negativně projevila implementace směrnice EU o zdanění dividend. Dividendy plynoucí do mateřských společností se sídlem v EU jsou osvobozeny od srážkové daně, zatímco dosud se na základě smluv o zamezení dvojího zdanění uplatňovala sazba zpravidla 5 % (u dividend a podílů na zisku vyplácených v rámci ČR se uplatňovala sazba 15 %). Dále se zde projevuje výpadek daně z titulu zrušení srážkové daně u úrokových výnosů z dluhopisů, vkladních listů, vkladových certifikátů a vkladů jim na roveň postavených, a zahrnutí těchto výnosů do obecného základu daně. Tato daň však bude zahrnuta v daňových přiznáních za rok 2004 podávaných v roce 2005.

Na rozdíl od mimořádných výkyvů výnosu daně v minulých letech dochází ke zpomalení celkového tempa jejího růstu a k těsnější vazbě růstu výnosu DPPO a vývoje reálné ekonomiky.

c) Daň z přidané hodnoty (DPH)

Celostátní výnos DPH ke konci června **dosáhl 75,3 mld Kč**, což je 43,1 % celoročního rozpočtu a o pouze o 1,3 mld Kč, tj. o 1,8 % více než ve stejném období minulého roku (v loňském pololetí bylo plnění rozpočtu i meziroční růst vyšší 46,6 %, resp. 5,8 %).

Na celostátních příjmech DPH participují v souladu se zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, vedle státního rozpočtu i rozpočty obcí a krajů, přičemž **státnímu rozpočtu náleží 76,31 %, rozpočtům obcí 20,59 % a rozpočtům krajů 3,1 %**. Do příjmů státního rozpočtu bylo tedy převedeno 57,4 mld Kč, do rozpočtů obcí 15,6 mld Kč a do rozpočtů krajů 2,3 mld Kč.

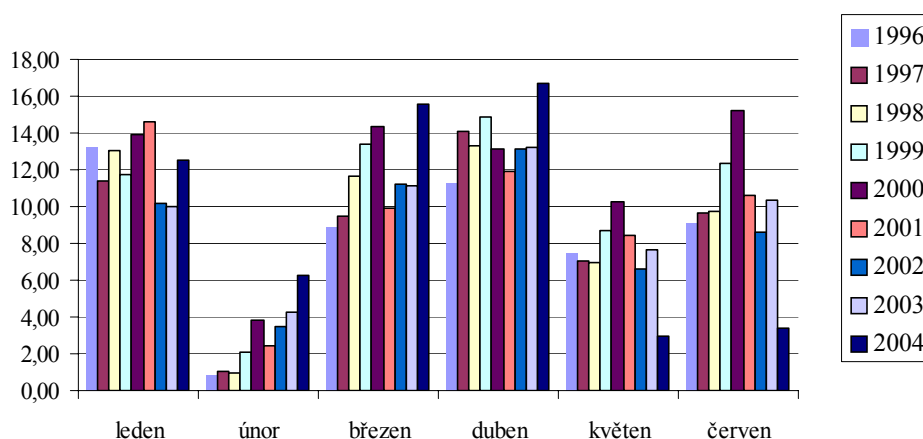
Za 1. pololetí činil příjem státního rozpočtu z této daně 57,4 mld Kč, což je pouze 43,0 % rozpočtu, při meziročním růstu o 0,7 mld Kč, tj. o 1,2 % (v loňském 1. pololetí činilo inkaso 46,8 % a meziroční růst 3,6 mld Kč, tj. o 6,7 %). Rozpočet počítá s celoročním růstem o 7,7 mld Kč, tj. o 6,2 % proti skutečnosti 2003. Proti 6-ti měsíční alikvotě zaostává inkaso o 9,3 mld Kč, což je výrazně vyšší výpadek než v loňském pololetí (kdy činilo 3,9 mld Kč, ale celoročně převýšilo rozpočet o 4,5 mld Kč, tj. o 3,7 %).

V dosavadním vývoji inkasa DPH se projevil několik nových vlivů. Od měsíce května nabyt účinnosti **nový zákon č. 235/2004 Sb.** o dani z přidané hodnoty, který přinesl celou řadu změn. Nejvýznamnější z nich je dokončení harmonizace s právem EU (část potřebných změn byla provedena již k 1. lednu 2004), spočívající v přesunu zbývajících služeb ze snížené do základní sazby, snížení obratu pro povinnou registraci k DPH z 2 mil. Kč na 1 mil. Kč, zavedení zvláštních režimů pro některé specifické činnosti (např. cestovní kanceláře) a změna režimu zdaňování dovozů z členských států EU. Daň z těchto intrakomunitárních dodání již není vybírána celní správou, ale je zahrnována do daňových příznání podávaných do 25 dnů po konci zdaňovacího období, což se z hlediska plnění státního rozpočtu projevilo zejména výpadkem inkasa v květnu a červnu (tento výpadek byl zahrnut v odhadech pro státní rozpočet na rok 2004). Dalšími změnami byly změny schválené v rámci tzv. druhé etapy reformy veřejných financí, se

kterými se neuvažovalo při přípravě státního rozpočtu na rok 2004, kdy došlo k **přeřazení řady položek do základní sazby a snížení základní sazby z 22 % na 19 %**.

Tak jako i v předchozích letech projevují se ve vývoji inkasa DPH **sezónní vlivy** s vazbou na konečnou spotřebu a režim placení daně. V únoru došlo k obvyklému výpadku daně, který byl spojen především s **vrácením nadměrných odpočtů** této daně deklarovaných za poslední zdaňovací období roku 2003. Navíc, v letošním roce (na rozdíl od předchozích let) bylo květnové a červnové inkaso ovlivněno změnami souvisejícími se vstupem do EU.

Meziroční porovnání měsíčního inkasa DPH (v mld Kč)

Daň z přidané hodnoty lze z hlediska techniky výběru **rozložit do tří komponent** – daň z dováženého zboží, daň ze zboží a služeb prodávaných v tuzemsku a nadměrných odpočtů (jde o vratky, které si uplatňují plátcí, jejichž daň na vstupu je vyšší než daň na výstupu).

Finanční úřady a celní úřady se podílely na celostátním inkasu DPH v 1. pololetí 2003 a 2004 takto:

v mil. Kč

Ukazatel	1. pololetí 2003			1. pololetí 2004			meziroční index		
	Celkem	FÚ	CÚ	Celkem	FÚ	CÚ	Celkem	FÚ	CÚ
Inkaso DPH	188 731	76 415	112 316	213 201	103 309	109 892	113,0	135,2	97,8
Nadměr.odpoč.DPH	-114 771	-114 771	x	-137 888	-137 888	x	120,1	120,1	x
Celkový příjem DPH	73 960	-38 356	112 316	75 313	-34 579	109 892	101,8	90,2	97,8

pozn.: celostátní data bez ohledu na rozpočtové určení výnosů

Letošní absolutní meziroční nárůst hrubého inkasa o 13,0 % (v 1. pololetí 2003 meziročně vzrostlo o 4,1 %) souvisí se zvýšeným obratem zboží, u něhož daň spravují finanční úřady (135,2 %) při současném vyšším růstu nadměrných odpočtů (120,1 %), přičemž nárůst čistého inkasa byl pouze o 1,8 % (v 1. pololetí 2003 se čisté inkaso DPH zvýšilo o 5,8 %). Naproti tomu daň vybíraná celními orgány poklesla o 2,2 % (celní orgány vybírají tuto daň pouze ze zboží dovezeného z třetích zemí).

d) Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku (spotřební daně)

Celostátní výnos spotřebních daní dosáhl **42,5 mld Kč**, tj. 43,8 % rozpočtu a je o 4,1 mld Kč, tj. o 10,6 % nad úroveň loňského pololetí. **Z této inkasované částky bylo 5,8 mld Kč převedeno do příjmů SFDI.**

Za leden až červen 2004 činily **příjmy státního rozpočtu** ze spotřebních daní **36,8 mld Kč**, což představuje plnění rozpočtu pouze na 43,7 %; proti loňskému pololetí sice vzrostly o 3,4 mld Kč, tj. o 10,2 %, za polovinou rozpočtu však zaostávají o 5,3 mld Kč (v loňském 1. pololetí zaostávaly pouze o 0,4 mld Kč přičemž celoroční rozpočet byl překročen o 5,3 mld Kč, tj. o 7,8 %). Rozpočet na letošní rok počítá s růstem o 11,4 mld Kč, tj. o 15,7 % (proti skutečnosti 2003) což znamená vyšší akceleraci dynamiky.

Od ledna letošního roku platí v **souvislosti se vstupem do EU nový zákon o spotřebních daních, který přinesl jednak u některých komodit zvýšení sazeb** (minerální oleje tabákové výrobky, líh) **a také některé nové instrumenty**, které platí v rámci jednotného evropského trhu (daňové sklady, odložená daňová povinnost). V důsledku těchto změn je meziroční srovnání spíše ilustrativní s menší vypovídací hodnotou. Za zmínku stojí i skutečnost převodu správy spotřebních daní z finančních úřadů na celní úřady.

Struktura spotřebních daní je z 89,8 % tvořena daněmi z minerálních olejů a maziv a daní z tabákových výrobků. Zbýlých 10,2 % představují spotřební daně z lihu a lihovin, piva a vína.

Celkové inkaso váhově nejsilnější položky **daně z minerálních olejů ve výši 28,6 mld Kč** se proti 1. pololetí loňského roku zvýšilo o 2,7 mld Kč, t.j. o 10,4 %. Z této částky plyne do příjmů státního rozpočtu 80 % a 20 % výnosu daně je určeno Státnímu fondu dopravní infrastruktury. U uvedené komodity došlo od 1. ledna 2004 ke **zvýšení sazeb**, přičemž klíčové byly změny **především u benzínu a nafty**. Druhým významnějším faktorem ovlivňujícím hmotnou spotřebu je **kurs koruny**, který je střednědobě na příznivé úrovni a především **cena dovážené ropy**, která zaznamenala od

počátku léta prudké vzestupy. Zejména tento faktor se projevuje na poměrně nižších než rozpočtovaných výnosech zmiňované daně.

Druhou váhově významnou položkou je spotřební **daň z tabákových výrobků**. Její inkaso ve výši 9,5 mld Kč bylo ve srovnání s odpovídající úrovní loňského roku o téměř 1,5 mld Kč, t.j. o 18,8 % vyšší. U této položky se výrazně projevilo **zvýšení sazeb a předzásobením na konci loňského roku**. Nezanedbatelný vliv měla též změna splatnosti daně z odebraných tabákových nálepek k 1. lednu 2004 z 60 dnů na 30 a k 1. květnu 2004 z 30 dnů na 60. Tato změna způsobila, že v červnu došlo k výpadku inkasa a vybralo se zhruba o 1 mld Kč méně. Vzhledem k předzásobením a nižším objednávkám tabákových nálepek na začátku roku se opačný efekt v únoru nedostavil.

Strukturu spotřebních daní za leden až červen 2003 inkasovaných finančními a celními úřady podle skupin výrobků v meziročním srovnání podává následující tabulka:

v mil. Kč

Ukazatel	Spotřební daně celkem	v tom:				
		daň z vína	daň z minerál. olejů	daň z tabák.výr.	daň z piva	daň z lihu a lihovin
1.pololetí 2003*)	38 475	152	25 962	8 019	1 609	2 733
1.pololetí 2004**)	42 536	113	28 667	9 528	1 633	2 595
Index 2004/2003	110,6	74,3	110,4	118,8	101,5	95,0

*) včetně části výnosu SD z uhlovodíkových paliv a maziv určeného do SFDI ve výši 5100 mil. Kč

***) včetně části výnosu SD z uhlovodíkových paliv a maziv určeného do SFDI ve výši 5774 mil. Kč

Inkaso ostatních váhově méně významných **položek** (daň z vína, piva a lihu) dosáhlo v souhrnu hodnoty 4,3 mld Kč a proti srovnatelnému období loňského roku je o 0,2 mld Kč nižší, t.j. o 3,4 %.

U **lihu** pokračuje obdobně jako v letech 2002 a 2003 nepříznivý vývoj. I když došlo od ledna ke zvýšení sazeb, za prvních šest měsíců roku 2004 je inkaso na nižší úrovni než tomu bylo v předcházejícím roce o 0,1 mld Kč, což je propad o 5 %.

Spotřební daň inkasovaná z piva ve výši 1,6 mld Kč je v posledních letech stabilní a osciluje kolem této hodnoty (meziroční index 101,5 %). Její mírné zvýšení oproti loňskému roku je však fiskálně méně významné.

U **vína** došlo k poklesu inkasa oproti loňskému roku (-39 mil. Kč), který podobně jako u piva je fiskálně nevýznamný. Vzhledem k tomu, že jsou zdaněna jen perlivá a šumivá vína, jsou výkyvy výběru daní ovlivněny předzásobením se velkými odběrateli a distributory.

V celkové sumě vybraných spotřebních daní se promítají i vratky tzv. „zelené nafty“, technických benzinů, vratka SD osobám požívající výsady a imunitu a ozbrojeným silám cizích států.

Objem vratek ze zelené nafty (§ 12 f zák. o spotřební dani) se proti roku 2003 snížil o **113 mil. Kč, tj. o 30,7 %**. Jedná se o nárokovou položku, jejíž způsob výpočtu je stanoven vyhláškou Ministerstva zemědělství (výše vrácené daně je vymezena stanovením ročního limitu spotřebovaných pohonných hmot). Poplatníkům provozujícím zemědělskou prvovýrobu, lesní školky a obnovu a výchovu lesa bylo tak v prvním půl roce 2004 **vráceno 257 mil. Kč**.

Vratky spotřební daně za technické benziny vykázané ve výši **366 mil. Kč** meziročně vzrostly o 342 mil. Kč. Jejich vysoký nárůst byl způsoben tím, že v této položce je nově vykazována i vratka za LTO.

e) Správní poplatky

Správní poplatky včetně odpovídající části tržeb za kolky zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 1. pololetí 2004 částku **1,8 mld Kč** a naplnily tak celoroční předpoklad na 40,9 %. Proti 1. pololetí loňského roku je to o 70 mil. Kč více (index 104,1 %). Z této částky bylo 0,5 mld Kč zapláceno kolkovou známku. V údajích není zahrnut výnos ze správních poplatků vybraných územně samosprávnými celky. Jimi vybrané správní poplatky jsou příjmem územních rozpočtů.

f) Clo

Před vstupem ČR do EU příjmy ze cla náležely plně státnímu rozpočtu. Od **1. květnu 2004** se příjmy ze cla, které byly předepsány celními orgány, staly jedním z tradičních vlastních zdrojů rozpočtu ES a **státnímu rozpočtu ČR náleží pouze 25 %** z předepsaného cla. Tato částka slouží ke krytí nákladů spojených s jeho výběrem. Meziroční srovnání výnosů cla proto nemá vypovídací hodnotu.

Za první pololetí 2004 byly odvody celních příjmů, ve prospěch účtu státního rozpočtu, ve výši 4,3 mld Kč, což je o 0,5 mld Kč méně než ve srovnatelném období loňského roku.

Z této částky bylo 4,2 mld Kč vybráno z dovozů, které byly uskutečněny před 1. květnem 2004 a 0,1 mld je národní podíl na cle, které bylo předepsáno na dovozy uskutečněné po vstupu do EU.

Celkové vybrané clo (vč. části připadající rozpočtu EU) za 1. pololetí 2004 činilo 4,8 mld Kč.

g) Daně z majetkových a kapitálových převodů

Ve schváleném státním rozpočtu na rok 2004 byly zapracovány příjmy z majetkových daní, t.j. **daně dědické, darovací a daně z převodu nemovitostí** ve výši 14,3 mld Kč.

Celkový výnos za šest měsíců letošního roku na uvedených daních **činil 5,2 mld Kč**, což je pouze 36,1 % rozpočtované částky, proti loňskému pololetí je to však o 1 mld Kč více. V podstatě celý tento nárůst (977 mil. Kč) je u daně z převodu nemovitostí, inkaso daně dědické bylo nižší o 1 mil. Kč a na dani darovací bylo vybráno více o 22 mil. Kč.

Vývoj inkasa majetkových daní a jejich struktura:

Ukazatel	skutečnost leden-červen 2003	rozpočet 2004		skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		v mil.Kč				
		schválený	po změnách			
Daň dědická	51	100	100	50	50,0	98,0
Daň darovací	313	800	800	335	41,9	107,0
Daň z převodu nemovitostí	3 802	13 400	13 400	4 779	35,7	125,7
CELKEM	4 166	14 300	14 300	5 164	36,1	124,0

U **daně dědické** došlo ve sledovaném období oproti roku 2003 k mírnému poklesu příjmů o 1 mil. Kč (index 98,0 %) při plnění rozpočtu na 50,0 %. Výnos této daně v objemu 50 mil. Kč je zásadně ovlivněn osvobozením veškerého bezúplatně nabytého majetku děděním mezi osobami zařazenými do I. skupiny osob pro účely výpočtu daně dědické (příbuzní v řadě přímé a manželé).

Příjmy z **daně darovací** byly rozpočtovány ve výši 800 mil. Kč. Ve srovnání s 1. pololetí 2003 stoupl jejich výnos o 22 mil. Kč, když dosáhly **částky 335 mil. Kč**, t.j. 41,9 % rozpočtu. I přes poměrně rozsáhlá osvobození bezúplatných nabytí majetku má

příjem z této daně vzestupnou tendenci a souvisí zejména s růstem hodnot bezúplatně převáděného majetku.

Daň z převodu nemovitostí je z majetkových daní nejvýznamnější a představuje řádově 93 % z celkového objemu majetkových daní.

Výnos daně z převodu nemovitostí je oproti 1. pololetí roku 2003 vyšší o 977 mil. Kč (o 25,7 %). Příjem státního rozpočtu z této daně činil za hodnocené období **4,8 mld Kč**, což je 35,7 % rozpočtu.

Vyšší meziroční dynamika inkasa (v loňském 1. pololetí činila 15,5 %) byla očekávána z důvodu změny zákona č. 420/2003 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí a souvisejících zákonů, kdy byla kromě jiných úprav přijata podstatná změna v placení daně z převodu nemovitostí. Poplatníci této daně jsou s účinností od 1.1.2004 povinni si v daňovém přiznání daň z převodu nemovitostí vypočítat a ve lhůtě pro podání daňového přiznání daň zaplatit.

V letošním roce je tak příjem ovlivněn souběhem daně z převodu nemovitostí vyměřené z části převodů realizovaných v roce 2003 a daně placené zároveň s podáním daňového přiznání u převodů uskutečněných v roce 2004. S ohledem na tříměsíční lhůtu pro placení daně lze vyšší příjmy očekávat v průběhu 2. pololetí 2004.

Na druhé straně je inkaso daně negativně ovlivněno snížením sazby daně z převodu nemovitostí z 5 % na 3 %. Předpokládá se, že rozpočtovaná částka 13,4 mld Kč nebude naplněna, a to i s ohledem na nepřijetí navrhovaných zrušení osvobození převodů a přechodů vlastnických práv k nemovitostem při vkladech a přeměnách obchodních společností a družstev.

h) Ostatní daňové příjmy

Podseskupení položek rozpočtové skladby „Ostatní daňové příjmy“ zahrnuje doplatky staré daňové soustavy, odvody nahrazující plnění povinností zaměstnávat tělesně postižené občany, ostatní odvody a příslušenství a nerozúčtované a nezařaditelné daňové příjmy.

Tyto příjmy, i když je jejich váha zanedbatelná, byly státním rozpočtem pro rok 2004 stanoveny ve výši 400 mil. Kč. **Dosažená skutečnost za 1. pololetí 571 mil. Kč** převýšila tak celoročně rozpočtovanou částku o 42,8 %. Více jak 75 % skutečných příjmů, t.j. **430 mil. Kč představují odvody nahrazující zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností.**

i) Pojistné na sociální zabezpečení vč. příspěvku na politiku zaměstnanosti

Za 1. pololetí roku 2003 bylo na povinném pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále, pokut a přírážky k pojistnému na nemocenské pojištění vybráno **celkem 141,5 mld Kč**, což je 48,4 % rozpočtu a o 9,9 mld Kč, tj. o 7,6 % více než v loňském pololetí (v roce 2003 byl rozpočet plněn na 47,8 %, při meziročním růstu o 6,4 mld Kč, tj. o 5,1 % a celoročním výpadku 3,2 mld Kč).

Výsledky výběru pojistného v jednotlivých kapitolách státního rozpočtu jsou uvedeny v následující tabulce. Nejvýznamnější objem pojistného (96,9 %), byl vybrán Českou správou sociálního zabezpečení na pojistném civilních zaměstnanců.

Kapitola	v mil. Kč				
	1.pololetí 2003	rozpočet po změnách 2004	1.pololetí 2004	% plnění	Index 2004/2003
MPSV	127 228	282 733	137 113	48,5	107,8
Ministerstvo obrany	1 097	2 434	1 022	42,0	93,2
Ministerstvo vnitra	2 688	5 850	2 788	47,7	103,7
Ministerstvo spravedlnosti	280	579	281	48,5	100,4
Ministerstvo financí	330	722	321	44,5	97,3
Celkem*)	131 623	292 318	141 525	48,4	107,5

*) vykazovaná skutečnost navazuje na výkaz 504 U - plnění závazných ukazatelů SR.

Údaje vykazované v druhových bilancích -položka "Příjmy z pojistného na SZ a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti" - nezahrnují (v návaznosti na konstrukci závazného ukazatele) skutečnost vykazovanou kapitolou MPSV v seskupení položek 17

- položka 1701 - "Nerozúčtované, neidentifikovatelné a nezařaditelné daňové příjmy" (v 1.pol. 2004 se jedná o částku 31,7 mil. Kč)

Z celkového povinného vybraného pojistného činilo **vlastní pojistné 141,5 mld Kč**, příslušenství pojistného 64,9 mil. Kč a přírážka k pojistnému 0,6 mil. Kč. Úhrn příslušenství, tj. pokut a penále a přírážky k pojistnému činil za 1. pololetí letošního roku pouze 52 % částky dosažené za stejné období loňského roku.

Kromě povinného pojistného bylo vybráno **na dobrovolném pojistném 384,1 mil. Kč**, což je více o 12,3 % proti 1. pololetí předchozího roku. Z toho činí dobrovolné důchodové pojištění 18,3 mil. Kč a nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných 365,7 mil. Kč.

Dobrovolné pojistné je součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu a je evidováno v závazném ukazateli rozpočtu kapitoly MPSV „Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace celkem“. Rozpočet předpokládá v roce 2004 výběr nepovinného pojistného v částce 308,3 mil. Kč, skutečnost za 1. pololetí představuje 118,6 % celoročního rozpočtovaného objemu. Nepotvrdily se tak předpoklady, že se změnou

zákonných ustanovení týkajících se plateb pojistného osob samostatně výdělečně činných (resp. především při zvýšení vyměřovacích základů pro výpočet pojistného) se tito pojištěnci nebudou nemocensky pojišťovat.

Pojistné na důchodové pojištění vykázané v účetnictví dosáhlo ke konci června v úhrnu za všechny kapitoly **97,4 mld Kč**. V této částce není obsaženo důchodové pojištění vybrané v kapitole 313 MPSV v měsíci červnu ve výši 19,9 mld Kč, které je možné vzhledem k zákonným ustanovením převést na účet důchodového pojištění až v měsíci červenci. Spolu s touto částkou činí **skutečně vybrané důchodové pojištění 117,3 mld Kč**, tj. 48,4 % rozpočtu. Ve srovnání s 1. pololetím r. 2003, rovněž zvýšeným o částku určenou k převedení na účet důchodového pojištění, důchodové pojištění **meziročně vzrostlo o 15,9 %**. Tento vysoký nárůst vyplývá ze změny sazby pojistného na důchodové pojištění, která byla zvýšena z 26 % na 28 % s účinností od 1. ledna t. r.

Propočet schodku tzv. účtu důchodového pojištění za část roku je pouze orientační, správní výdaje představující 6-ti měsíční alikvotu rozpočtu a sledování tohoto schodku v průběhu roku není uloženo žádným zákonem. Je uváděn pro dokreslení situace ve výdajích a příjmech systému důchodového pojištění.

	skutečnost					Celkem ČR skutečnost
	MPSV	MO	MV	Msprav	MF	
1. Pojistné na důchodové pojištění 1)	113 716,16	829,86	2 268,93	228,51	261,15	117 304,61
2. Výdaje na dávky důchodového pojištění 2)	114 220,58	1 536,17	1 181,01	170,98	0,00	117 108,74
3. Výdaje správní ČSSZ celkem 3)	2 338,85	x	x	x	x	2 338,85
4. Správní výdaje ČSSZ k důchodům (propočteno koef. 0,8553 podle usn.vl. 530/96)	2 000,42	x	x	x	x	2 000,42
5. Správní výdaje necivilních správ Správní výdaje celkem za všechny kapitoly	x	26,88	20,67	2,99	0,00	50,54 2 050,96
6. Výdaje na důchody a správu (2+4+5)	116 221,00	1 563,05	1 201,68	173,97		119 159,70
7. Rozdíl příjmů a výdajů	-2 504,84	-733,19	1 067,25	54,54	261,15	-1 855,09

1) důch. pojištění - zahrnuta částka 19 879,7 mil. Kč vybraná v kapitole MPSV v červnu, která byla převedena na účet důch.poj. až v červenci

2) důchody u MPSV podle výkazu 504 U - závazné ukazatele - 114 220,6 mil. Kč, v rom je zahrnuta záloha poštám a do ciziny na výplatu důchodů na počátku července celkem 6 141,2 mil. Kč

3) poměrná část rozpočtu připadající na 1. pololetí

Rozdíl mezi příjmy z důchodového pojištění a výdaji na dávky důchodového pojištění a správními výdaji související s důchodovým pojištěním činil k 30. 6. 2004 -1,9 mld Kč. Tento rozdíl je ovlivněn vysokou zálohou poskytnutou v částce 6,1 mld Kč koncem června t.r. České poště na výplatu důchodů v prvních výplatních termínech na počátku července (v loňském pololetí činila tato záloha 3,7 mld Kč).

B. Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace

Součástí příjmů státního rozpočtu jsou rovněž **nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace**. Patří sem především veškeré příjmy z vlastní činnosti organizačních složek státu, příjmy z úroků a realizace finančního majetku, ze splátek dříve půjčených prostředků, příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, pronájmu majetku, přijatých pokut, příspěvků, náhrad, vratek dříve poskytnutých transferů a případně též přijaté dotace z jiných veřejných rozpočtů a institucí.

Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace jsou v roce 2004 rozpočtovány ve výši 39,7 mld Kč a jejich souhrnná výše je tak o 16,6 mld Kč vyšší, než předpokládal schválený státní rozpočet na rok 2003. Meziroční růst o 71,7 % je způsoben především očekávanými příjmy z rozpočtu Evropské unie v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie (cca 10 mld Kč), vyššími příjmy z vlastní činnosti (o 4,4 mld Kč), ovlivněnými především vyššími příjmy z činnosti kapitoly Český telekomunikační úřad (předpokládané splátky licencí UMTS od dvou mobilních operátorů ve výši 4,8 mld Kč), plánovanou úhradou od ČSOB z transakce IPB (4,7 mld Kč) a vyššími splátkami u vládních úvěrů (o 1,7 mld Kč) v souvislosti s deblokacemi ruského dluhu.

Zákonem schválená výše nedaňových a kapitálových příjmů a přijatých dotací zůstala téměř nezměněná i v rozpočtu po změnách (zvýšení činí pouze 12 mil. Kč), přičemž došlo k drobným přesunům prostředků mezi jednotlivými položkami. **Skutečnost** za 1.pololetí t.r. dosáhla **26,7 mld Kč**, což představuje **67,2 %** rozpočtu. Meziročně se tyto příjmy zvýšily o 95,3 % úrovně stejného období minulého roku, když státní rozpočet počítá s jejich celoročním nárůstem o 26,6 % proti skutečnosti roku 2003.

U K A Z A T E L	v mil. Kč						
	Skutečnost 1. pololetí 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 1. pololetí 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-1)	Index v % 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
1	2	3	4	5	6	7	
Nedaňové a ostatní příjmy celkem (A+B+C)	13 669	39 682	39 694	26 694	67,2	13 025	195,3
v tom:							
A. Nedaňové příjmy celkem	10 411	25 202	25 198	17 964	71,3	7 553	172,5
z toho:							
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organ.	5 208	9 605	9 592	7 812	81,4	2 604	150,0
Přijaté sankční platby a vratky transferů	1 656	2 029	2 034	2 913	143,2	1 257	175,9
Příjmy z prodeje nekapit. majetku a ost. nedaň. příjmy	1 755	2 635	2 645	1 709	64,6	-46	97,4
Přijaté splátky půjčených p.	1 792	10 932	10 927	5 531	50,6	3 739	308,6
B. Kapitálové příjmy celkem	215	1 188	1 202	561	46,7	346	260,9
C. Přijaté dotace celkem	3 043	13 292	13 294	8 169	61,4	5 126	268,5

Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy tvoří především příjmy jednotlivých kapitol za služby, které poskytují veřejnosti, přijaté vratky dotací, pokuty a jiné sankční platby, příjmy z prodeje nekapitálového majetku, přijaté splátky půjčených prostředků a ostatní příjmy.

Stanovený **rozpočet** nedaňových příjmů v **celkové výši 25,2 mld Kč** byl v 1. pololetí **naplněn částkou 18,0 mld Kč, tj. na 71,3 %**, což je o 72,5 % více než skutečnost dosažená ve stejném období loňského roku. Z nich nejvíce připadlo na příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem – celkem 7,8 mld Kč při plnění rozpočtu na 81,4 % a na přijaté splátky půjčených prostředků –5,5 mld Kč s 50,6 % plnění rozpočtu.

Příjmy z vlastní činnosti ve výši 4,1 mld Kč byly splněny na 63,2 % a týkaly se především příjmů organizačních složek státu z poskytování veřejných služeb a výrobků, za které je inkasován určitý poplatek (3,9 mld Kč), v menší míře z prodeje zboží a ostatních příjmů z vlastní činnosti. Příjmy z vlastní činnosti nejvýrazněji **ovlivnila kapitola Český telekomunikační úřad – objemem 3,4 mld Kč** plynoucím především ze splátek **za licence UMTS od mobilních operátorů**, splatných k 14. 4. 2004 ve výši 2,4 mld Kč (zbývající splátky UMTS ve výši 2,4 mld Kč mají být uhrazeny ke 14. 8. 2004), **a z výběru ročních poplatků za přidělené kmitočty a čísla** podle nařízení vlády č. 181/2000 Sb. s termínem splatnosti k 15. 1. 2004 ve výši 908 mil. Kč. Příznivé plnění rozpočtových příjmů za správu kmitočtového spektra ovlivňuje především zvýšené využití pevných přístupových sítí, které slouží pro připojení k Internetu a zvyšující se objem přenášených dat, čímž dochází ke zvýšení poplatků za přidělené kmitočty.

Příjmy z odvodů přebytků organizací s přímým vztahem dosáhly 1,5 mld Kč, tj. 423,2 % rozpočtu a meziročně poklesly na 71,4 %. Ty byly výrazně **ovlivněny příjmem ve výši 1,3 mld Kč z přebytku vzniklého z provozu zákonného pojištění** odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání **za rok 2003**, jež do letošního státního rozpočtu odvedly pojišťovny Kooperativa a Česká pojišťovna dle § 205d) Zákoníku práce. Vykázaný přebytek 1,3 mld Kč je o 0,2 mld Kč nižší v porovnání s rokem 2002, ve kterém byl nejvýrazněji ovlivněn novelou vyhlášky č. 125/1993 Sb., kterou byly od 1.1.2002 zvýšeny sazby pojistného tak, aby eliminovaly vliv zvýšení odškodného za bolest a ztížení společenského uplatnění, které bylo upraveno vyhláškou MZdr. č. 440/2001 Sb. Ukazuje se, že po skokovém zvýšení sazeb pojistného přebytek mezi výnosy a náklady tohoto pojištění bude v dalších letech postupně klesat, stejně jako tomu bylo v období posledních deseti let (s výjimkou roku 2000, kdy došlo

k jeho mírnému meziročnímu zvýšení). Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání provozují podle Zákoníku práce Česká pojišťovna, a.s. a Kooperativa, pojišťovna, a.s., a výsledky hospodaření každoročně zúčtovávají se státním rozpočtem. Přebytky z hospodaření z předchozího roku převádějí do státního rozpočtu a naopak je jim ze státního rozpočtu uhrazována případná majetková újma, a to vždy do 30. června běžného roku. Pojišťovny tudíž nevytvářejí žádné pojistné rezervy na budoucí výdaje, které jim z uvedeného pojištění vznikají ze současně vzniklých závazků splatných v následujících letech.

Příjmy z úroků a realizace finančního majetku jsou ve schváleném státním rozpočtu rozpočtovány ve výši 1,7 mld Kč a jejich pololetní plnění dosáhlo **1,2 mld Kč**, tj. 71,1 % rozpočtu. Vykázané plnění je ovlivněno především příjmy z úroků ze státních dluhopisů ve výši 1,0 mld Kč a souvisí s otevíráním starých tranší a s vývojem úrokových sazeb na finančním trhu.

Příjmy z pronájmu majetku dosáhly 517 mil. Kč (123,2 % rozpočtu) a týkaly se především příjmů z pronájmu budov nebo jejich částí (nebytových i bytových prostor), v menší míře příjmů z pronájmu pozemků a movitých věcí.

Na soudních poplatcích získal státní rozpočet v 1. pololetí **462 mil. Kč**, což představuje plnění rozpočtu na 77,0 % a meziroční pokles na 90,7 %.

V rámci **přijatých splátek půjčených prostředků** bylo do státního rozpočtu odvedeno **5,5 mld Kč**, což představuje 50,6 % celoročně rozpočtovaného objemu a více než trojnásobek loňské úrovně. Vysoký meziroční nárůst ovlivnila především **úhrada od ČSOB ve výši 4,7 mld Kč z transakce IPB**, vyplývající z plnění státní záruky v plné celoročně rozpočtované výši.

Na splátkách půjčených prostředků **ze zahraničí bylo inkasováno zatím pouze 0,6 mld Kč**, což je pouze 15,7 % rozpočtu a o 63,3 % méně než ke konci 1. pololetí 2003. Nízké plnění i dynamika je ovlivněna deblokací pohledávek vůči Ruské federaci, neboť jejich realizace by měla (dle smluv s deblokujícími společnostmi) proběhnout až ve 2. pololetí 2004. Splátky pohledávek převzatých od ČSOB dosáhly 392 mil. Kč, z toho 385 mil. Kč se týkají Alžírsko. Splátky vládních pohledávek činily 182 mil. Kč, z toho 148 mil. Kč připadá na Alžírsko.

K nedaňovým příjmům patří též **přijaté sankční platby a vratky transferů**, jejichž plnění dosáhlo **2,9 mld Kč** a překročilo tak celoroční rozpočet o 43,2 %. Tyto příjmy zahrnují **sankce za porušení obecně závazných předpisů (1,3 mld Kč, tj. 105,1 % rozpočtu)** s výjimkou sankcí (pokut) přijatých v souvislosti s výběrem daní,

kteřé patří do daňových příjmů. Dále sem patří příjmy z finančního vypořádaní vztahů se státním rozpočtem za předchozí rok 2003. Jde o odvody nevyčerpaných dotací příjemců dotací a odvody vyplývající z finančního vypořádaní vztahů příspěvkových organizací. Finanční vypořádaní vztahů se státním rozpočtem je upraveno zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a podrobněji vyhláškou č. 531/2002 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádaní vztahů se státním rozpočtem a vyhláškou č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Celkový objem prostředků odvedených do státního rozpočtu v rámci finančního **vypořádaní vztahů se státním rozpočtem za rok 2003 dosáhl 1,1 mld Kč**; převážná většina prostředků byla odvedena na vypořádací účet státního rozpočtu (99,6 %), jen malá část na účet kapitoly Operace státních finančních aktiv (10 mil. Kč), resp. na účty finančních úřadů (5,3 mil. Kč). Rozpočtová pravidla nedovolují použití nerozpočtovaných příjmů získaných z odvodů v rámci finančního vypořádaní na krytí nerozpočtovaných výdajů. Kromě výše uvedených prostředků byly do státního rozpočtu v rámci finančního vypořádaní převedeny **účelové prostředky na odstraňování důsledků povodní, poskytnuté v roce 1997, 1998 a 2002 k využití v letošním roce v celkové částce 223 mil. Kč**, v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2004.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy dosáhly **1,7 mld Kč**, tj. 64,6 % rozpočtu. Kromě různých „ostatních nedaňových příjmů“ ve výši 1,2 mld Kč sem patří např. dobrovolné pojistné na nemocenské a důchodové pojištění vybírané orgány správy sociálního zabezpečení (384 mil. Kč), příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku (43 mil. Kč), příjmy z poplatků za využívání výhradních práv k přírodním zdrojům a některé další příjmy.

Kapitálové příjmy

Do kapitálových příjmů patří hlavně příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku (kromě drobného). **Částka 1,2 mld Kč, rozpočtovaná na rok 2004**, je o 0,6 mld Kč vyšší než v roce 2003 a týká se zejména odprodeje státního majetku v působnosti Ministerstva obrany (533 mil. Kč), Ministerstva dopravy (500 mil. Kč) a Ministerstva financí (119 mil. Kč) podle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku a zákona č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách. Ke konci června letošního roku byly **tyto příjmy naplněny na 46,7 % ročního předpokladu, absolutně**

to představuje 561 mil. Kč. Z jednotlivých kapitol státního rozpočtu nejvíce prostředků z odprodeje majetku zatím vykazalo Ministerstvo obrany – 256 mil. Kč, následované Ministerstvem financí, na které připadlo 212 mil. Kč.

Přijaté dotace

Schválený rozpočet přijatých dotací ve výši 13,3 mld Kč byl ke konci června 2004 **naplněn v celkovém objemu 8,2 mld Kč, tj. na 61,4 %.** Několikanásobný meziroční nárůst přijatých dotací v letošním roce souvisí s tzv. **kompensačními platbami plynoucími z rozpočtu Evropské unie v rozpočtované výši 10,1 mld Kč,** které zabezpečují, aby u nových členů EU nedošlo ke zhoršení jejich čisté finanční pozice vůči Unii. Jako příjem od Evropské unie jsou rozpočtovány též neinvestiční dotace přijaté Ministerstvem zemědělství - v částce 1,8 mld Kč, a od Fondu národního majetku vymezený objem prostředků ve výši 0,6 mld Kč, transferovaných z výnosů malé privatizace a určených na obnovu koryt vodních toků a vodohospodářských děl a na protipovodňová opatření.

Ke konci června byly od EU v rámci kompenzačních plateb přijaty necelé 4,0 mld Kč, tj. 39,6 % rozpočtu a od FNM celá rozpočtem předpokládaná částka 0,6 mld Kč. Ministerstvo zemědělství inkasovalo na dotacích z rozpočtu EU zatím pouze 111 mil. Kč (5,6 %).

Kromě výše uvedených přijatých dotací byly do příjmů státního rozpočtu **převezeny prostředky ve výši 3,4 mld Kč z vlastních fondů** organizačních složek státu určené k jejich použití např. jako doplňkové zdroje na financování programů reprodukce majetku (tj. např. z rezervních fondů na příjmové účty organizačních složek státu nebo zřizovatelů – v souladu s § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech). Převody prostředků z fondů organizačních složek státu na příjmové účty zpravidla nejsou rozpočtovány, neboť výše jejich použití a částečně i tvorby (v případě rezervních fondů) není známá v období sestavování rozpočtu na následující rok. Z tohoto důvodu je odpovídající podíl schváleného rozpočtu celkových přijatých dotací ve skutečném inkasu překračován.

Z celkového objemu přijatých dotací realizovaných v 1. pololetí roku ve výši 8,2 mld Kč se podstatná část týkala neinvestičních přijatých dotací (7,4 mld Kč), na investiční přijaté dotace připadla menší částka (0,8 mld Kč).

3. Výdaje státního rozpočtu

Celkové výdaje schválené zákonem č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu na rok 2004, představují částku 869,1 mld Kč, z toho 803,2 mld Kč připadá na běžné výdaje a 65,8 mld Kč na výdaje kapitálové.

Zvýšení výdajů o 60,4 mld Kč (o 7,5 %) proti skutečnosti roku 2003 se týká jak běžných výdajů (nárůst o 51,4 mld Kč, tj. o 6,8 %), tak i kapitálových výdajů (o 8,9 mld Kč, tj. o 15,6 %).

Rozpočtovanou dynamiku běžných výdajů nejvíce **ovlivnily neinvestiční transfery do zahraničí**, když vzrostly z 2,2 mld Kč v roce 2003 (skutečnost za celý rok) na 20,5 mld Kč v roce 2004 (schválený rozpočet). Zvýšení způsobilo zpracování výdajů na **odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU v částce 16,9 mld Kč**, související s členstvím ČR v Unii. Kromě toho došlo ke zvýšení neinvestičních **dotací podnikatelským subjektům o 13,1 mld Kč, tj. o 22,4 %**, v němž se promítla zejména oblast zemědělství, konkrétně agrokomplexu, v souvislosti s „novými“ dotacemi – na přímé platby (předfinancování ze státního rozpočtu, návazně na to refundování od EU) ve výši 10,8 mld Kč a na HRDP (Horizontální plán rozvoje venkova) ve výši 2,3 mld Kč (z toho od EU 1,8 mld Kč). Ostatní položky běžných výdajů vzrostly jenom mírně nebo u některých došlo k meziročnímu poklesu (vliv reformy veřejné správy).

Kapitálové výdaje jsou v letošním schváleném rozpočtu **vyšší o 8,9 mld Kč, tj. o 15,6 %** (proti skutečnosti r. 2003), z toho 10,0 mld Kč (o 97,2 %) představuje navýšení investičních dotací příspěvkovým organizacím (vliv prostředků rozpočtovaných jako investiční dotace příspěvkovým organizacím v kapitole OSFA ve výši 5,7 mld Kč, určených k transferům do jiných kapitol a souvisejících s projekty financovanými z úvěrů od EIB, především na odstraňování povodňových škod z roku 2002 a na dálniční obchvat Plzně) a 1,7 mld Kč (o 12,0 %) investičních transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (vliv reformy veřejné správy), ke snížení naopak dochází u investičních nákupů a souvisejících výdajů (o 0,5 mld Kč, tj. o 2,2 %) a u investičních půjčených prostředků (o 0,8 mld Kč, tj. o 84,6 %). Výdaje na úhradu části ztráty České konsolidační agentury za rok 2002 jsou rozpočtovány ve výši 19,0 mld Kč.

Úpravy schváleného rozpočtu provedené v prvním pololetí znamenaly zvýšení celkových výdajů státního rozpočtu celkem o **713 mil. Kč**, z toho připadá na **kapitálové výdaje zvýšení o 1 127 mil. Kč** a na **běžné výdaje snížení o 555 mil. Kč**. Protisměrné úpravy schváleného rozpočtu byly zaznamenány v řadě položek, např. k navýšení došlo jak u neinvestičních, tak u investičních nákupů a výdajů (o 2 843 mil. Kč, resp. o 1 366 mil. Kč), k výraznějšímu snížení upraveného rozpočtu pak zejména u neinvestičních dotací podnikatelským subjektům (o 3 741 mil. Kč), a to z důvodu přesunu částky 4,5 mld Kč do položky „Poskytnuté zálohy, jistiny a záruky“ v souvislosti s jejím určením k realizaci státních záruk státní organizaci Správa železniční dopravní cesty.

K 30. červnu 2004 bylo provedeno 349 rozpočtových opatření, tj. o 10 méně než ve stejném období minulého roku. Nejvíce rozpočtových opatření připadá na kapitoly Ministerstvo vnitra (40), Operace státních finančních aktiv (37) a Ministerstvo zemědělství (29). Skupinu s největším počtem rozpočtových opatření tvořily přesuny mezi jednotlivými resorty (34,1 %), které jsou vyvolány především skutečností, že gestorem určitého programu je jeden resort, v rámci jehož výdajů jsou prostředky v celkovém objemu rozpočtovány a který rozhoduje na základě soutěží a schválených projektů a jejich rozdělování. Další početně silná skupina rozpočtových opatření se týkala uvolňování prostředků z účelových rezerv kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol (28,4 %). Třetí skupinu tvořily rozpočtová opatření, která se týkala uvolňování prostředků jednotlivým kapitolám státního rozpočtu z kapitoly Operace státních finančních aktiv (15,2 %). Zbývající skupinu přijatých rozpočtových opatření představují přesuny v rámci příslušné kapitoly na krytí rozpočtově nezajištěných potřeb (22,4 %).

Čerpání výdajů státního rozpočtu za prvních šest měsíců roku 2004 ve srovnání se stejným obdobím minulého roku ukazuje následující tabulka.

	v mld Kč					
	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění (4:3)	index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	5	6
BĚŽNÉ VÝDAJE	376,07	803,23	802,68	397,50	49,5	105,7
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	31,59	80,69	81,68	31,22	38,2	98,8
v tom: platby zaměstnanců a ost. platby za prov. práci	23,54	60,12	60,86	23,26	38,2	98,8
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	8,05	20,56	20,80	7,96	38,3	98,9
Neinvestiční nákupy a související výdaje	48,51	99,92	102,76	53,27	51,8	109,8
z toho: úroky a ostatní finanční výdaje	10,87	28,36	28,41	15,47	54,5	142,3
nákup materiálu, vody, paliv a energie	5,67	16,65	14,67	5,26	35,9	92,8
nákup služeb	8,24	22,85	24,16	8,93	37,0	108,4
poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	7,82	15,22	19,72	17,69	89,7	226,2
výdaje související s neinvest. nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary*)	13,26	8,16	6,78	2,67	39,4	20,1
ostatní nákupy	2,65	8,70	9,03	3,25	36,0	122,6
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím	29,57	71,56	68,10	27,55	40,5	93,2
z toho: neinvestiční dotace podnikatelským subjektům	26,53	65,16	61,42	24,28	39,5	91,5
neinvestiční dotace neziskovým a pod. organizacím	2,80	5,84	6,12	2,96	48,4	105,7
z toho: občanským sdružením	1,25	2,11	2,33	1,33	57,1	106,4
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	21,76	41,08	41,61	24,02	57,7	110,4
z toho: státním fondům	2,67	7,53	8,08	4,42	54,7	165,5
fondům soc. a veřejného zdravotního pojištění	19,03	33,39	33,39	19,57	58,6	102,8
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	59,09	107,88	109,20	60,34	55,3	102,1
v tom: obcím	14,89	28,00	27,28	14,16	51,9	95,1
krajům	44,19	79,88	81,91	46,19	56,4	104,5
Neinvestiční transfery příspěvkovým a pod. organizacím	17,60	35,85	36,57	20,32	55,6	115,5
Převody vlastním fondům	0,50	1,16	1,17	0,51	43,6	102,0
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	165,12	332,64	332,71	173,51	52,2	105,1
z toho: sociální dávky	150,34	313,11	313,13	156,76	50,1	104,3
ostatní transfery	14,55	18,73	18,76	16,54	88,2	113,7
Neinvestiční transfery do zahraničí	1,08	20,50	19,97	4,85	24,3	449,1
Neinvestiční půjčené prostředky	0,08	3,37	3,36	0,59	17,6	737,5
Ostatní neinvestiční výdaje**)	1,16	8,43	5,41	1,32	24,4	113,8
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE	12,95	65,82	67,08	18,83	28,1	145,4
z toho: inv. transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	3,02	16,02	16,63	6,34	38,1	209,9
VÝDAJE CELKEM	389,02	869,05	869,76	416,34	47,9	107,0

*) ve vykázané skutečnosti roku 2003 je zahrnuta úhrada závazku z arbitráže mezi CME a ČR ve výši 10,7 mld Kč

***) vč. ostatních neinvestičních transferů jiným veřejným rozpočtům a neinvestičních převodů Národnímu fondu

Výdaje státního rozpočtu byly v 1. pololetí čerpány ve výši 416,3 mld Kč, tj. na 47,9 % schváleného i upraveného rozpočtu. Běžné výdaje byly plněny na 49,5 % (v minulém roce na 50,5 %), tradičně nízké bylo čerpání kapitálových výdajů, a to pouze na 28,1 % (v loňském prvním pololetí na 22,9 %). Na meziročním růstu celkových výdajů o 27,3 mld Kč (o 7,0 %) se podílelo jak zvýšení běžných výdajů (o 21,4 mld Kč, tj. o 5,7 %), tak na rozdíl od minulého roku i výdajů kapitálových (růst o 5,9 mld Kč, tj. o 45,5 %), čímž se podíl kapitálových výdajů na výdajích celkových zvýšil z 3,3 % na 4,5 %. Proti alikvotě upraveného rozpočtu bylo zatím čerpáno o 18,5 mld Kč méně.

Největší objem prostředků v rámci neinvestičních výdajů je trvale vynakládán na sociální oblast. **Neinvestiční transfery obyvatelstvu** dosáhly celkové výše **173,5 mld Kč**, tj. 43,7 % všech běžných výdajů a jejich podíl zůstal zhruba na úrovni minulého roku. Plněny byly na 52,2 % rozpočtu po změnách (v loňském pololetí na 50,9 %) při meziročním růstu o 8,4 mld Kč, tj. o 5,1 %. Vyšší čerpání výdajů bylo ovlivněno zejména jednorázově vyplacenými prostředky v souvislosti s přijatými sociálními opatřeními na zmírnění dopadů změn přijatých v rámci novely zákona o DPH.

Vysoký meziroční růst zaznamenaly **neinvestiční nákupy a související výdaje**, a to téměř o 4,7 mld Kč (o 9,8 %) při dosažené částce **53,3 mld Kč**. Srovnání se stejným obdobím minulého roku je však ovlivněno úhradou závazku státu vůči CME ve výši 10,7 mld Kč v roce 2003. K největšímu meziročnímu růstu došlo u podseskupení položek poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry (o 9,9 mld Kč, tj. o 126 %), kdy z celkové částky 17,7 mld Kč připadlo 8,5 mld Kč na realizaci státních záruk, 6,1 mld Kč na zálohu České poště na výplatu důchodů na počátku července a 2,7 mld Kč na úhradu závazku státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Také úroky a ostatní finanční výdaje vykázaly výrazný meziroční růst (o 4,6 mld Kč, tj. o 42,3 %), když bylo čerpáno 15,5 mld Kč, tj. 54,5 % rozpočtu (výše čerpání souvisí s platebním kalendářem úrokových plateb střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů emitovaných pro obsluhu státního dluhu).

Naopak k meziročnímu poklesu došlo u **výdajů na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné**, a to o 1,2 % (o 225 mil. Kč), když schválený rozpočet předpokládá růst o 2,6 % a upravený rozpočet o 3,7 %; celkově bylo na tyto účely čerpáno **31,2 mld Kč**.

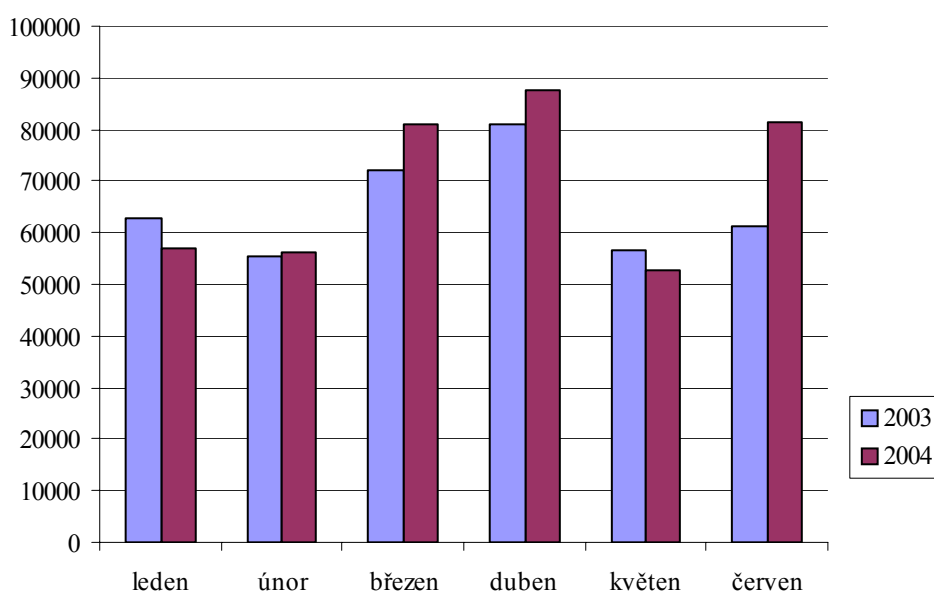
K meziročnímu snížení došlo rovněž u **neinvestičních dotací podnikatelským subjektům** - o 2,3 mld Kč, tj. o 8,5 %, kdy bylo čerpáno **24,3 mld Kč**, tj. pouze 39,5 % rozpočtu po změnách (vliv mimořádných výdajů vynaložených v 1. pololetí 2003 na odstraňování povodňových škod z roku 2002, např. jen u Ministerstva dopravy šlo o 2,8 mld Kč).

Objem neinvestičních prostředků státního rozpočtu **veřejným rozpočtům územní úrovně** dosáhl **60,3 mld Kč** a po dokončení reformy veřejné správy je srovnatelný s minulým rokem. Meziroční růst představoval necelé 1,3 mld Kč, tj. 2,1 %, plnění bylo vykázáno ve výši 55,3 % rozpočtu po změnách. Investiční transfery územním rozpočtům se meziročně zvýšily o 3,3 mld Kč, tj. o 110,0 %, když dosáhly 6,3 mld Kč, tj. 38,1 % rozpočtu po změnách, z toho účelové investiční dotace krajům představovaly 3,1 mld Kč a obcím 2,4 mld Kč.

Se vstupem České republiky do Evropské unie v květnu t.r. byly v letošním roce poprvé rozpočtovány **odvody vlastních zdrojů do rozpočtu EU** z daně z přidané hodnoty a z hrubého národního důchodu, které jsou hrazeny měsíčně (mimo konečných vyrovnání). Ke konci června tyto úhrady dosáhly výše **3,9 mld Kč** a byly plněny na 23,4 % rozpočtu, což odpovídá době členství ČR v EU.

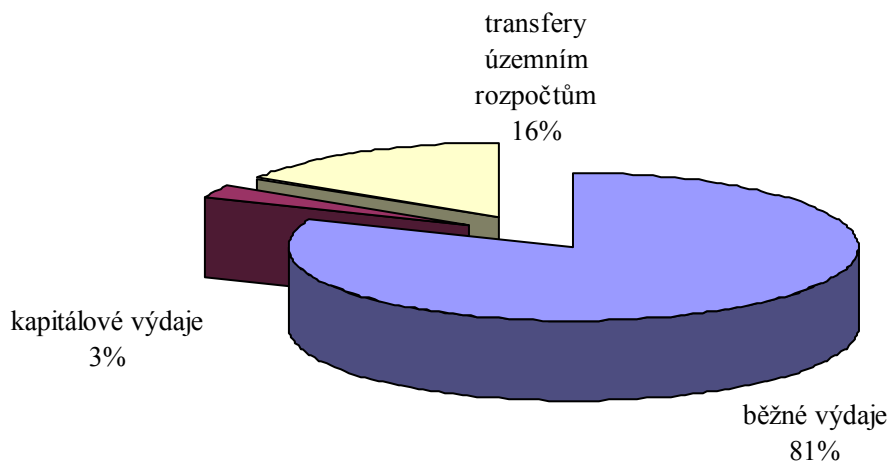
Podrobné komentáře k jednotlivým výdajům státního rozpočtu za 1. pololetí 2004 jsou uvedeny vždy v dalších částech této zprávy.

Průběh čerpání celkových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2003 a 2004 je zřejmý z následujícího srovnání (v mil. Kč):

Vyšší čerpání výdajů v červnu 2004 v porovnání s červnem 2003 bylo ovlivněno některými mimořádnými výdaji (realizace státní záruky vůči Aero Vodochody ve výši 5,6 mld Kč, úhrada odvodů vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU v částce 2,0 mld Kč), resp. výdaji obdobnými jako v roce 2003 ale realizovanými v podstatně vyšších částkách (realizace státní záruky za Českými drahami 2,2 mld Kč v červnu 2004 proti 89 mil. Kč v červnu 2003, dotace krajům 5,0 mld Kč proti 3,7 mld Kč, vyplacené sociální dávky 34,7 mld Kč proti 25,1 mld Kč – ovlivněné poskytnutím jednorázových kompenzací ve výši 6,5 mld Kč v návaznosti na změnu zákona o DPH a vyšší záloha České poště na důchody na 2. pololetí 2004 – 6,1 mld Kč proti 3,6 mld Kč v červnu 2003).

Strukturu výdajů státního rozpočtu ke konci 1. pololetí 2004 ukazuje následující graf (kapitálové a běžné výdaje bez transferů územním samosprávným celkům):

K rozhodujícím vlivům, které vymezují vládní rozpočtovou strategii, patří charakter a struktura výdajů státního rozpočtu z hlediska jejich předurčenosti a závaznosti, tzv. **mandatorní výdaje** (tyto výdaje státního rozpočtu musí stát uhradit, podle platných právních předpisů nebo dohod a smluv, kterými stát na sebe převzal závazky).

Celkový objem mandatorních výdajů dosáhl ke konci června letošního roku částky **244,9 mld Kč**, což představovalo 53,0 % rozpočtu upraveného o rozpočtová opatření. Meziročně se zvýšily o 17,5 mld Kč, tj. o 7,7 % a odpovídaly dynamice i plnění výdajů státního rozpočtu jako celku (po odečtení úhrady závazku z arbitrážního sporu CME vůči ČR v roce 2003 ve výši téměř 10,7 mld Kč však meziročně vzrostly o 13,0 %). Jejich podíl na všech výdajích státního rozpočtu za sledované období činil 58,8 % (za stejné období minulého roku 58,4 %), zatímco schválený rozpočet počítá s jejich podílem pouze ve výši 53,1 %.

Vývoj čerpání mandatorních výdajů ukazuje následující tabulka:

	Skutečnost k 30.6.2003	Rozpočet 2004		Skutečnost k 30.6.2004	% plnění	index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Výdaje celkem	389,02	869,05	869,76	416,38	47,9	107,0
z toho: mandatorní výdaje celkem	227,32	461,73	462,34	244,87	53,0	107,7
v tom: ze zákona	209,29	420,56	421,17	228,45	54,2	109,2
z jiných právních norem	0,26	0,48	0,48	0,27	56,3	103,8
ze smluvních závazků	17,77	40,69	40,69	16,15	39,7	90,9

Podstatnou část zákonných mandatorních výdajů představují **sociální transfery**, vč. ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů, které ve sledovaném období dosáhly výše **172,3 mld Kč**, při meziročním růstu o 10,3 mld Kč, tj. o 6,4 % (podrobněji viz tab. č. 3). K tomuto navýšení ve značné míře přispěly v červnu vyplacené prostředky, které měly u sociálně slabších občanů zmírnit dopady změn přijatých k zákonu o DPH. Na druhé straně došlo k úsporám na základě nových zákonných úprav v oblasti nemocenského pojištění (viz dále). Podle očekávání by proti schválenému rozpočtu měly být mandatorní sociální výdaje ke konci roku 2004 vyšší cca o 4,3 mld Kč, a to zejména v souvislosti s již zmíněnými zákonnými sociálními kompenzacemi.

Ve státním rozpočtu se každoročně zvyšují i prostředky vynakládané na **podporu výzkumu a vývoje**. V 1. pololetí letošního roku bylo na tyto účely čerpáno 9,1 mld Kč, tj. 62,1 % rozpočtu po změnách a 2,2 % z celkových výdajů státního rozpočtu. Meziroční růst dosáhl 1,1 mld Kč, tj. 13,6 %. Značná část těchto prostředků byla vynaložena na výzkum a vývoj na vysokých školách - 2 575 mil. Kč (z 98,9 % kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, když tato kapitola uvolnila na podporu výzkumu a vývoje celkem 3 645 mil. Kč). Dále bylo na tuto oblast čerpáno 2 037 mil. Kč v kapitole Akademie věd, 1 225 mil. Kč v kapitole Grantová agentura ČR a 761 mil. Kč v kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu.

A. Běžné výdaje

Běžné (neinvestiční) výdaje státního rozpočtu byly v prvním pololetí 2004 čerpány v celkové výši **397,5 mld Kč**, tj. na 49,5 % rozpočtu po změnách. Meziročně vzrostly o 21,4 mld Kč, tj. o 5,7 %.

Vývoj podle jednotlivých skupin výdajů je následující:

Neinvestiční transfery obyvatelstvu představují objemově nejvýznamnější výdaj státního rozpočtu; jejich podíl na celkových běžných výdajích za první pololetí 2004 činil 43,7 % a zůstal na úrovni stejného období minulého roku. Celkem bylo do této oblasti poskytnuto **173,5 mld Kč**, tj. 52,2 % upraveného rozpočtu a o 8,4 mld Kč, tj. o 5,1 % více než v 1. pololetí 2003 (v loňském 1. pololetí byly čerpány na 50,9 % při meziročním růstu o 7,9 %), přičemž schválený rozpočet roku 2004 je nad úroveň skutečnosti roku 2003 o 3,3 %. Vyšší čerpání výdajů bylo ovlivněno zejména jednorázově vyplacenými prostředky (kompenzacemi) sociálně slabším občanům na zmírnění dopadů změn přijatých v rámci novely zákona o DPH (zákon č. 237/2004 Sb.) ve výši 6,5 mld Kč.

Nejvýznamnější součástí transferů obyvatelstvu jsou **sociální dávky**, které zahrnují výdaje státního rozpočtu na výplatu důchodů, ostatních sociálních dávek*), dávek státní sociální podpory**) a výdaje na pasivní část státní politiky zaměstnanosti (tj. podpory v nezaměstnanosti). Čerpání výdajů v této oblasti dosáhlo celkem **162,2 mld Kč** (52,0 % rozpočtu po změnách) při meziročním zvýšení o 5,8 %, tj. o 8,9 mld Kč.

Výdaje na sociální dávky (vč. dávek vyplácených do ciziny) a na státní politiku zaměstnanosti se ve srovnání s rokem 2003 vyvíjely takto:

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Sociální dávky *)	154 029	313 110	313 174	162 920	52,0	105,8
v tom:						
- důchody**)	112 310	232 120	232 120	117 109	50,5	104,3
- ostatní dávky	21 637	38 015	42 033	25 662	61,1	118,6
- dávky státní sociální podpory	16 554	35 075	31 121	16 388	52,7	99,0
- státní politika zaměstnanosti - pasivní	3 528	7 900	7 900	3 760	47,6	106,6
Státní politika zaměstnanosti-aktivní	953	4 134	4 134	1 425	34,5	149,5
Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele	100	324	324	64	19,8	64,0
Zaměstnávání zdravotně postižených občanů	247	557	557	308	55,3	124,7
Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	95	2 433	2 433	1 158	47,6	

*) vč. dávek vyplácených do ciziny a ve sl. skutečnost dále vč. zálohy České pošty - odlišně od souhrnné tabulky o výdajích st.rozpočtu

**) vč. zálohy České pošty na důchody 3 673 mil. Kč v r. 2003 a 6 141 mil. Kč v r. 2004 a vč. důchodů vyplácených do ciziny (19 a 20 mil.Kč)

V uvedených výdajích převažovaly **výdaje na důchody**, které dosáhly výše **117,1 mld Kč**, tj. 50,5 % celoročního rozpočtu. Proti roku 2003 tak vzrostly o 4,8 mld Kč, tj. o 4,3 % (v 1. pololetí minulého roku činil meziroční růst 4,4 mld Kč, tj. 4,1 %), zatímco schválený rozpočet ke skutečnosti roku 2003 předpokládá zvýšení o 2,8 %. Na výši vyplácených důchodů působily různé protichůdné vlivy. Na jedné straně došlo k 1.1.2004 k jejich valorizaci, kdy se u důchodů přiznaných před 1.1.2004 procentní výměra důchodu zvýšila o 2,5 % (nařízení vlády č. 337/2003 Sb.); také záloha České pošty na výplatu důchodů na počátku července, která v letošním roce činila 6 141 mil. Kč, byla o 2 468 mil. Kč vyšší než v roce loňském. Na druhé straně

*) zahrnují dávky nemocenského pojištění (nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžitou pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství), dále zvýšení důchodu pro bezmocnost, výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru a další.

**) zahrnují příspěvek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné a další sociální příspěvky

zde měla vliv záloha České poště čerpaná koncem roku 2003 na výplatu důchodů v prvních dnech ledna 2004 ve výši 4 985 mil. Kč, zatímco v prosinci 2002 byla záloha České poště na výplatu důchodů na počátku roku 2003 poskytnuta pouze ve výši 2 935 mil. Kč.

Výdaje na důchody obsahují veškeré prostředky na výplatu důchodů včetně výplat důchodů do ciziny, nejsou zde však zahrnuty výdaje na zvýšení důchodů pro bezmocnost, které jsou součástí ukazatele ostatní sociální dávky. Nejvyšší částka **80,1 mld Kč** byla poskytnuta na **důchody starobní**; dále byly vyplaceny důchody invalidní (plné a částečné) ve výši 20,4 mld Kč a důchody pozůstalostní (vdovské, vdovecké a sirotčí) ve výši 10,5 mld Kč.

Na **ostatní dávky** bylo vynaloženo **25 662 mil. Kč** (61,1 % rozpočtu po změnách), což je o 4,0 mld Kč, tj. o 18,6 % více než v minulém roce. Na uvedené vysoké čerpání rozpočtu a na meziroční navýšení mělo vliv **mimořádné uvolnění prostředků v červnu t.r. v souvislosti s přijatými sociálními opatřeními** ve vztahu ke změnám sazeb DPH, jednorázová dávka ve výši 2 000,- Kč dětem, kterým náležel přírůstek na dítě za měsíc květen 2004 (vyplaceno 3,8 mld Kč), jednorázový mimořádný důchod ve výši 1 000,- Kč každému poživateli kteréhokoliv z důchodů českého důchodového pojištění, který měl nárok na výplatu důchodu nebo jeho části aspoň za jeden den v měsíci červnu 2004 (vyplaceno 2,7 mld Kč), dále byl od května t.r. zvýšen rodičovský příspěvek z 2 552 Kč na 3 573 Kč.

Jako každý rok byl i letos vynaložen vysoký objem prostředků na **dávky nemocenského pojištění**, které dosáhly celkem **16 084 mil. Kč**. Ty se ve srovnání s 1. pololetím roku 2003 snížily o 14,9 %, tj. o 2 823 mil. Kč; projevil se zde vliv zákonných úprav v nemocenském pojištění, kdy s účinností od 1.1.2004 došlo ke změně procentní sazby pro výpočet nemocenského, denního vyměřovacího základu a rozhodného období pro jeho zjišťování tak, aby tyto dávky nebyly zneužívány (zákon č. 421/2003 Sb.). Z celku připadl nejvyšší podíl - **13 689 mil. Kč** - na **nemocenské**, které se meziročně snížilo o 17,0 %, tj. o 2 799 mil. Kč. Na druhé straně výši dávek nemocenského a dalších dávek závislých na mzdě ovlivnila dynamika mezd, včetně zvýšení minimální mzdy z 6 200 Kč na 6 700 Kč od 1.1.2004 (nařízení vlády č. 463/2003 Sb.). Na **peněžitou pomoc v mateřství** bylo ze státního rozpočtu vynaloženo **1 961 mil. Kč** (loni 1 804 mil. Kč), na **podporu při ošetřování člena rodiny** pak necelých **430 mil. Kč** (v loňském 1. pololetí 612 mil. Kč).

Výdaje na **zvýšení důchodů pro bezmocnost** dosáhly **828 mil. Kč** a zůstaly zhruba na úrovni 1. pololetí minulého roku (823 mil. Kč).

Zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil vyplácené při skončení služebního poměru se meziročně zvýšily o 23,9 %, tj. o 455 mil. Kč, při jejich absolutní výši **2 359 mil. Kč**.

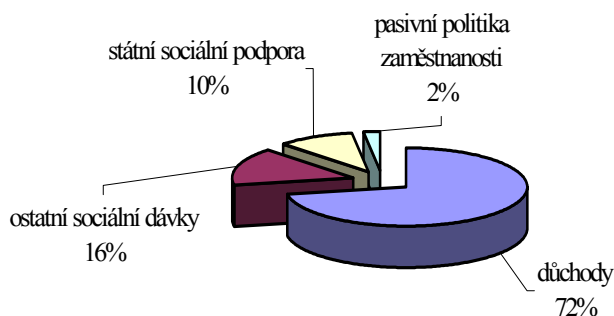
Dávky státní sociální podpory představují adresnou pomoc zejména rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích a jsou poskytovány ze státního rozpočtu podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle novely tohoto zákona (zákon č. 453/2003 Sb.) došlo s účinností od 1. dubna 2004 k převodu kompetencí ve výkonu agendy státní sociální podpory, včetně výplaty dávek ze samosprávy na úřady práce (mimo hl.m. Prahy). Schválený rozpočet dávek státní sociální podpory ve výši 35 075 mil. Kč byl sice ke konci 1. pololetí snížen o 3,9 mld Kč, avšak téměř celá tato částka (3,8 mld Kč) byla přesunuta do položky „ostatní dávky“, ze které pak byla ve stejné výši vyplacena jednorázová kompenzační dávka dětem ve výši 2000 Kč, jak je uvedeno výše v odstavci pojednávajícím o výdajích na ostatní dávky. Dávky státní sociální podpory dosáhly v 1. pololetí 2004 výše **16 388 mil. Kč** (52,7 % rozpočtu po změnách) a jsou pod úrovní loňského pololetí o 165 mil. Kč, tj. o 1,0 %, kdy byly plněny na 47,8 % rozpočtu. Z celku připadlo na **přídavky na děti 6 027 mil. Kč** (o 364 mil. Kč méně než ve stejném období minulého roku), **na sociální příplatky 2 770 mil. Kč** (o 217 mil. Kč méně), **na rodičovské příspěvky 4 421 mil. Kč** (o 419 mil. Kč více, od května t.r. se zvýšily o 1 021 Kč) **a na příspěvek na bydlení 1 345 mil. Kč** (o 120 mil. Kč méně). Meziroční pokles souvisel s růstem nominálních příjmů rodin s nezaopatřenými dětmi. Výše životního minima byla naposledy upravována k 1.10.2001 (nařízení vlády č. 333/2001 Sb.), a tak řada rodin ztratila nárok na výplatu dávek nebo je pobírala v nižší výši.

Pro úplnost uvádíme i **dávky sociální péče, vyplácené územními rozpočty**, které v sociální oblasti hrají významnou roli. Ty jsou rozpočtovány v příloze č. 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2004 jako finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích, uvolňovány jsou z kapitoly Všeobecná pokladní správa a vypláceny obcemi s rozšířenou působností, obcemi pověřenými i ostatními. Formou dávek sociální péče je **státem poskytována pomoc, pokud příjmy domácností nedosahují životního minima** a není možné je vlastním přičiněním zvýšit vzhledem k věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů. V 1. pololetí bylo čerpáno na dávkách sociální péče celkem **7 813 mil. Kč**, tj. 52,4 % rozpočtu při meziročním růstu o 344 mil. Kč, tj. 4,6 %. V relativně vysokém čerpání prostředků na dávky sociální péče se promítla situace na trhu práce - vysoká míra nezaměstnanosti a nízký počet míst, která bylo možno nabídnout uchazečům o zaměstnání. Kromě toho má na zvýšení těchto výdajů vliv i přístup žadatelů o dávky, kteří preferují pobírání sociálních dávek před hledáním zaměstnání. Vzhledem

k vyššímu čerpání těchto dávek některými kraji (z celoročně rozpočtovaného objemu vyčerpaly např. Liberecký kraj 68,3 %, Královéhradecký kraj 57,8 %, Zlínský kraj 54,6 %, Jihočeský kraj 58,3 %, kraj Vysočina 55,1 % atd.) lze předpokládat překročení schváleného rozpočtu cca o 500 mil. Kč.

Na **pasivní politiku zaměstnanosti** (výdaje na podpory v nezaměstnanosti) bylo za 6 měsíců letošního roku vynaloženo **3 760 mil. Kč**, což představuje 47,6 % celoročního rozpočtu a meziroční růst 233 mil. Kč, tj. o 6,6 % (v 1. pololetí minulého roku se tyto výdaje meziročně zvýšily o 496 mil. Kč, tj. o 16,4 %, při plnění celoročního rozpočtu na 56,0 %). Zvýšení výdajů souvisí s pokračujícím nepříznivým vývojem na trhu práce, když se průměrná koncová míra nezaměstnanosti zvýšila z 9,5 % v červnu 2003 na 10,2 % v letošním červnu. Z regionálního pohledu nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazaly okresy Most (23,6 %), Karviná (20,7 %), Teplice (19,3 %), Ostrava-město (18,5 %), Chomutov (18,4 %) a Bruntál (17,6 %), nejnižší pak Praha-západ (3,1 %), Praha-východ (3,8 %) a Praha (4,1 %).

Podíl jednotlivých druhů výdajů na sociální dávky je následující:

Aktivní politika zaměstnanosti je zaměřena na podporu zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků potenciálním zaměstnavatelům i uchazečům o zaměstnání, na udržení a zvýšení zaměstnanosti ohrožených skupin zaměstnanců a specifických skupin, na změnu kvalifikace a zvýšení motivace k přijetí zaměstnání a tím i na snížení sociálního napětí v regionech s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti*) dosáhly v prvním pololetí 2004 výše **1 425 mil. Kč** a byly proti stejnému období minulého roku vyšší o 49,6 %, tj.

*) rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, odborná praxe absolventů, podpora zaměstnanosti zdravotně postižených občanů, ost. programy podpory zaměstnanosti, investiční pobídky

o 472 mil Kč. Čerpáno bylo 34,5 % rozpočtu (v 1. pololetí 2003 pouze 25,0 % rozpočtu).

Na vlastní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti bylo vyplaceno 1 268 mil. Kč, z toho výdaje na rekvalifikace činily 241 mil. Kč, výdaje na veřejně prospěšné práce 288 mil. Kč, na účelná pracovní místa 419 mil. Kč, na odbornou praxi absolventů škol 204 mil. Kč a výdaje na podporu zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností 116 mil. Kč. Součástí celkových výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti byly i výdaje na investiční pobídky poskytované podle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, které dosáhly 142 mil. Kč (v 1. pololetí 2003 pouze 13,6 mil. Kč). Investiční pobídky v oblasti zaměstnanosti mají formu rekvalifikací a školení zaměstnanců, dále je poskytována podpora na zřizování nových pracovních míst.

Výdaje na ochranu zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů poskytované podle zákona č. 118/2000 Sb. dosáhly výše **64,2 mil. Kč**, což představuje plnění rozpočtu pouze na 19,8 %. Meziroční pokles činil 36 mil. Kč, tj. 35,8 %. Jde o specifický druh plateb vyplácených prostřednictvím úřadů práce na úhradu mezd zaměstnanců ze státního rozpočtu místo zaměstnavatele při jeho platební neschopnosti a na úhradu pojistného na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a úhradu daně z příjmů.

Na základě zákona č. 474/2001 Sb. vyplatily úřady práce **zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50% občanů se změněnou pracovní schopností** příspěvky na částečnou kompenzaci nákladů souvisejících s jejich zaměstnáváním ve výši **308 mil. Kč**, tj. 55,4 % celoročního rozpočtu. Meziročně tyto výdaje vzrostly o 62 mil. Kč, tj. o 24,7 %.

Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace (tj. příspěvky vyplácené zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací ocelářského a hnědouhelného průmyslu a dopravy) dosáhly výše **1 158 mil. Kč**, z toho kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytla celkem 1 037 mil. Kč (z toho horníci - obligatorní sociální zdravotní dávky 901 mil. Kč podle zákona č. 154/2002 Sb. a sociální důsledky restrukturalizace a útlumu hnědouhelného hornictví 12 mil. Kč podle nařízení vlády č. 287/2001 Sb., oceláři - příspěvky podle nařízení vlády č. 181/2002 Sb., ve znění nařízení vlády č. 47/2003 Sb. a č. 50/2004 Sb. celkem 124 mil. Kč) a kapitola Ministerstvo dopravy 133 mil. Kč (Doprovodný sociální program pro ČD).

Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu představují 5,6 % celkových výdajů rozpočtovaných v položce "neinvestiční transfery obyvatelstvu". V prvním pololetí 2004 dosáhly výše **16 545 mil. Kč**, tj. 88,2 % rozpočtu po změnách. Meziroční zvýšení činilo 1 998 mil. Kč (13,7 %). Jedná se zejména o příspěvky státu

na stavební spoření (14 781 mil. Kč) a penzijní připojištění (1 518 mil. Kč), které jsou vypláceny z kapitoly Všeobecná pokladní správa a jsou komentovány samostatně.

V souboru **ostatních náhrad placených obyvatelstvu**, které svým charakterem patří do sociálních peněžních transferů, neboť mají povahu zákonem daných náhrad, odškodnění a zvláštních sociálních dávek, byly sledovány **výdaje na jednorázová odškodnění**:

- podle zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky **příslušníkům čs. zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945**, které jsou již vypláceny v minimálním rozsahu. Za 1. pololetí bylo **vyplaceno pouze 850 tis. Kč** kapitolou Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) na 12 žádostí (za toto období byla podána jedna žádost, zamítnuto bylo 20 žádostí; k 30. červnu 2004 zbývalo rozhodnout 153 žádostí, na soudní rozhodnutí se čeká u 10 případů);

- podle zákona č. 261/2001 Sb., **účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům** a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů, bylo **vyplaceno celkem 8 686 tis. Kč**, z toho MPSV 8 462 tis. Kč na 95 žádostí (zde bylo za 1. pololetí podáno 34 nových žádostí, zamítnuto bylo 98 žádostí; ke konci 1. pololetí zbývalo rozhodnout 5 384 žádostí, na soudní rozhodnutí se čeká u 67 případů);

- podle zákona č. 172/2002 Sb., **osobám odvečeným do SSSR nebo do táborů**, které SSSR zřídil v jiných státech, bylo v 1. pololetí vypláceno pouze v kapitole MPSV v objemu **1 143 tis. Kč** na 5 žádostí (nebyla podána ani zamítnuta žádná žádost a k 30. 6. zbývalo rozhodnout 8 žádostí; na soudní rozhodnutí se čeká u 19 případů).

Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné osob

samostatně dosáhly ke konci června výše **31,2 mld Kč**, z toho **platy 21,7 mld Kč**. Meziroční pokles výdajů na platy činil 225 mil. Kč, tj. 1,2 % a souvisel se snížením výše tzv. třináctých platů z 50 % na 10 % vyplacených v letošním pololetí (schválený rozpočet předpokládá proti skutečnosti roku 2003 růst o 2,6 %, upravený rozpočet pak o 3,7 %). **Povinné pojistné placené zaměstnavatelem** tvoří pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění. Jeho objem ve sledovaném období činil necelých **8,0 mld Kč**; v závislosti na poklesu výdajů na platy se tato položka meziročně snížila o 86 mil. Kč, tj. o 1,1 %.

v mil. Kč

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	31 592	80 692	81 658	31 219	38,2	98,8
v tom:						
- platy	21 969	55 554	56 190	21 744	38,7	99,0
- ostatní platby za provedenou práci	1 575	4 563	4 672	1 512	32,4	96,0
- povinné pojistné placené zaměstnavatelem	8 048	20 575	20 795	7 962	38,3	98,9

Nízké plnění celoročního rozpočtu - na 38,2 % (v loňském 1. pololetí na 39,5 %) souvisí s posunem účtování (lednové platby jsou zaúčtovány až v únoru atd.).

Neinvestiční nákupy a související výdaje zahrnují výdaje na nákup materiálu, na nákup vody, paliv a energie, na nákup služeb a ostatní související výdaje. Podle platné rozpočtové skladby jsou zde zahrnuty také úroky a ostatní finanční výdaje, poskytnuté zálohy, jistiny, záruky, vládní úvěry, výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary.

Za prvních šest měsíců roku 2004 dosáhly neinvestiční nákupy a související výdaje výše **53,3 mld Kč**, tj. 51,8 % rozpočtu po změnách, při meziročním růstu o 9,8 %, tj. o 4,8 mld Kč.

Čerpání podle jednotlivých podseskupení položek je zřejmé z následující tabulky:

v mil. Kč

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Neinvestiční nákupy a související výdaje	48 510	99 918	102 762	53 269	51,8	109,8
v tom:						
- nákup materiálu	3 223	10 971	9 550	2 973	31,1	92,2
- úroky a ostatní finanční výdaje	10 871	28 356	28 408	15 472	54,5	142,3
- nákup vody, paliv a energie	2 451	5 676	5 118	2 284	44,6	93,2
- nákup služeb	8 236	22 845	24 161	8 933	37,0	108,5
- ostatní nákupy	2 648	8 694	9 028	3 249	36,0	122,7
z toho: - opravy a údržba	1 692	5 573	5 855	1 766	30,2	104,4
- cestovné /tuzemské i zahraniční/	571	1 450	1 465	675	46,1	118,2
- poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	7 822	15 218	19 722	17 687	89,7	226,1
- ostatní	13 259	8 159	6 775	2 671	39,4	20,1

Výdaje na poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry dosáhly celkové výše **17,7 mld Kč**. Vysoké plnění rozpočtu (na 89,7 %) a značný meziroční růst (o 126,1 mld Kč, tj. o 41,9 %) souvisí jednak s vysokou **zálohou České pošty** poskytnutou kapitolou MPSV v závěru 2. čtvrtletí na výplatu důchodů připadajících na první dny měsíce července **ve výši 6,1 mld Kč**, která není rozpočtována a která v 1. pololetí minulého roku činila 3,6 mld Kč, a jednak s meziročním zvýšením výdajů na realizaci záruk a zařazením **úhrady závazků státní organizaci Správa železniční dopravní cesty** podle zákona č. 77/2002 Sb. v roce 2004 do této skupiny výdajů (ty jsou spolu s výdaji na vládní úvěry komentovány samostatně v části týkající se výdajů kapitoly Všeobecná pokladní správa).

Ostatní nákupy a výdaje (2,7 mld Kč) zahrnují výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary. Meziroční pokles téměř o 80 % ovlivnila úhrada závazku ČR vůči CME ve výši 10,7 mld Kč v 1. pololetí minulého roku; po jejím odečtení došlo k meziročnímu snížení výdajů pouze o 71 mil. Kč, tj. o 2,7 %.

Plnění a vývoj výdajů na dluhovou službu (jako součást úroků a ostatních finančních výdajů) jsou komentovány samostatně.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím byly v 1. pololetí 2003 uvolněny v celkové výši **20,3 mld Kč**, tj. 55,6 % rozpočtu po změnách. Meziroční růst dosáhl 2,7 mld Kč, tj. 15,4 % (schválený rozpočet počítá s růstem příspěvků proti skutečnosti roku 2003 o 5,9 %).

Následující tabulka uvádí vývoj čerpání transferů příspěvkovým a podobným organizacím v souhrnu za státní rozpočet celkem a podle některých rozpočtových kapitol.

v mil. Kč

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím celkem	17 605	35 846	36 571	20 319	55,6	115,4
z toho:						
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	9 850	22 232	20 831	11 986	57,5	121,7
Ministerstvo kultury	1 298	3 112	3 163	1 399	44,2	107,8
Ministerstvo zemědělství	560	683	983	542	55,1	96,8
Ministerstvo zdravotnictví	769	2 138	2 148	1 036	48,2	134,7
Ministerstvo obrany	751	1 186	1 269	654	51,5	87,1
Ministerstvo průmyslu a obchodu	316	563	595	272	45,7	86,1
Ministerstvo vnitra	279	493	565	278	49,2	99,6
Ministerstvo životního prostředí	621	1 010	1 293	666	51,5	107,2
Grantová agentura	1 006		1 105	1 105	100,0	109,8
Akademie věd	1 615	3 463	3 455	1 763	51,0	109,2
z celku:						
- příspěvky zřízeným přísp. organizacím	7 632	19 490	16 662	7 911	47,5	103,7
- transfery vysokým školám	9 161	16 332	19 029	11 579	60,8	126,4
- příspěvky ostatním přísp. organizacím	812	24	880	828	94,1	102,0

Nejvyšší objem výdajů za prvních šest měsíců letošního roku se uskutečnil v rámci kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**, když dosáhl **11 986 mil. Kč**, tj. 57,5 % rozpočtu po změnách, z toho transfery veřejným vysokým školám podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, činily 10 679 mil. Kč. Kapitola **Akademie věd** poskytla na výzkum a vývoj částku **1 763 mil. Kč**, tj. o 148 mil. Kč (o 9,2 %) více než v předchozím roce, **Grantová agentura ČR** pak uvolnila **1 105 Kč** oproti loňským 1 006 mil. Kč. Příspěvkové organizace **Ministerstva obrany** čerpaly **654 mil. Kč** na zdravotnická zařízení, vojenské technické ústavy, sportovní a ostatní zařízení (v 1. pololetí 2003 to bylo 751 mil. Kč). Příspěvky **Ministerstva kultury** ve výši **1 399 mil. Kč** byly poskytnuty na provoz divadel, muzeí, galerií, knihoven, restaurování kulturních památek a jiné kulturní aktivity a programy (ve stejném období minulého roku 1 298 mil. Kč). Kapitola **Ministerstva zdravotnictví** uvolnila **1 036 mil. Kč**, z toho na hygienickou službu a ochranu veřejného zdraví 442 mil. Kč, na vědu a výzkum 246 mil. Kč, pro fakultní nemocnice 75 mil. Kč a na další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví 91 mil. Kč (v minulém roce celkem 769 mil. Kč).

Z celkové výše poskytnutých příspěvků 20,3 mld Kč bylo 7,9 mld Kč uvolněno pro zřízené příspěvkové organizace, 11,6 mld Kč pro vysoké školy jako zvláštní organizace zřízené ze zákona a 0,8 mld Kč pro ostatní příspěvkové organizace. Na transferech vysokým školám se podílela především kapitola MŠMT, v menší míře pak ostatní kapitoly, především Grantová agentura (633 mil. Kč) - formou prostředků poskytovaných na úkoly výzkumu a vývoje.

Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím byly poskytnuty ve výši **2 958 mil. Kč**, tj. na 48,3 % rozpočtu po změnách. Proti stejnému období minulého roku vzrostly o 157 mil. Kč, tj. o 5,6 %, přičemž schválený rozpočet 2004 ke skutečnosti roku 2003 počítá s meziročním poklesem o 0,7 %.

Čerpání těchto výdajů ve srovnání s minulým rokem se vyvíjelo následovně:

v mil. Kč

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím celkem	2 801	5 843	6 124	2 958	48,3	105,6
z toho:						
- dotace obecně prospěšným organizacím	78	198	237	128	54,0	164,1
- dotace občanským sdružením	1 250	2 106	2 332	1 328	56,9	106,2
- dotace církvím a církevním organizacím	1 212	2 314	2 366	1 156	48,9	95,4
- dotace politickým stranám a hnutím	232	761	761	235	30,9	101,3

Největší podíl neinvestičních dotací neziskovým a podobným organizacím připadl na dotace občanským sdružením a dotace církvím a církevním organizacím (v souhrnu 2 484 mil. Kč, tj. 84 % výdajů této skupiny).

Z celkové částky neinvestičních **dotací občanským sdružením 1 328 mil. Kč** poskytla největší část kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (660 mil. Kč)**, zejména na podporu sportovních a tělovýchovných aktivit dětí, mládeže a tělesně postižených. Dotace **Ministerstva práce a sociálních věcí** ve výši **310 mil. Kč** byly uvolněny především na zajišťování sociálních služeb, protidrogové a sociální prevence a prevence kriminality, kapitola **Ministerstvo zdravotnictví** poskytlo **111 mil. Kč** na vybrané projekty pomoci zdravotně postiženým, na prevenci drogové a ostatních závislostí, na prevenci HIV/AIDS atd.

Neinvestiční dotace církvím a církevním organizacím dosáhly ke konci června 2004 celkové výše **1 156 mil Kč**. **Ministerstvo kultury** uvolnilo **519 mil. Kč** (z toho příspěvek státu na činnost registrovaných církevních a náboženských společností dosáhl 473 mil. Kč, včetně platů a pojistného duchovních a administrativy, výdajů na běžnou údržbu církevního majetku a ostatních věcných nákladů). **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** čerpalo **382 mil. Kč** především na církevní školy, předškolní a školská zařízení. **Ministerstvo práce a sociálních věcí** vydalo téměř **248 mil. Kč** na služby zdravotně postiženým a na provoz ústavů sociální péče, na nichž se církve a církevní organizace podílejí (včetně dotace pro Českou katolickou charitu – Domovy duchovních a řeholnic).

Příspěvky na činnost politických stran, vyplácené podle zákona č. 424/91 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, byly v 1. pololetí 2004 uvolněny z kapitoly Všeobecná pokladní správa ve výši **235 mil. Kč**, tj. 46,9 % rozpočtu po změnách, a byly čerpány v přibližně stejné výši jako v minulém roce. **Dotace obecně prospěšným organizacím** byly poskytnuty ve výši **128 mil. Kč** (v minulém roce to bylo 78 mil. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům centrální úrovně tvoří transfery státním fondům a z větší části transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění.

Rozhodující část těchto výdajů státního rozpočtu je uvolňována z kapitoly Všeobecná pokladní správa. Vývoj a plnění této skupiny jsou uvedeny v následujícím přehledu:

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Transfery veřejným rozpočtům centrální úrovně celkem	21 758	41 075	41 613	24 024	57,7	110,4
z toho:						
- transfery státním fondům	2 674	7 530	8 077	4 415	54,7	165,1
z toho SZIF	2 674	4 730	5 277	4 415	83,7	165,1
- transfery fondům sociál. a zdravot. pojištění	19 034	33 394	33 394	19 569	58,6	102,8

Formou **transferů státním fondům** jsou v roce 2004 poskytovány neinvestiční dotace **Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF)** a **Státnímu fondu dopravní infrastruktury (SFDI)**; v minulém roce to bylo pouze SZIF. Do konce června byly pro **SZIF** uvolněny prostředky ve výši **4 415 mil. Kč**, tj. 83,7 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 65,1 % (o 1 741 mil. Kč). Z celkové částky rozpočtované pro SZIF bylo poskytnuto na regulaci trhu 4 080 mil. Kč (tj. 92,1 % rozpočtu na tuto oblast), na krytí správních výdajů pak 335 mil. Kč (39,5 % rozpočtu po změnách). Vysoké procento **čerpání v prvním pololetí souvisí se vstupem České republiky do Evropské unie**, kdy oblast regulace trhu je financována převážně z prostředků EU. Pro **SFDI** nebyly v prvním pololetí uvolněny **žádné prostředky**.

Transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění představují především **platby státu na všeobecné zdravotní pojištění** za vybrané skupiny obyvatel, uvolňované z kapitoly **Všeobecná pokladní správa**. Ze státního rozpočtu bylo na tento účel poskytnuto **19 562 mil. Kč**, tj. 58,6 % celoročního rozpočtu, při meziročním růstu 2,8 % (541 mil. Kč). V čerpání za 1. pololetí je zahrnuta z titulu změny frekvence plateb státu za „státní pojištěnce“ **předsunutá platba ve výši**

2,8 mld Kč, která bude odečtena při platbách státu v listopadu a prosinci. Ve stejném období minulého roku předsunutá platba činila 2,7 mld Kč a byla vyrovnána v září a v prosinci téhož roku (po odečtení rozdílu těchto plateb představuje meziroční růst 2,3 %). Od 1.1.2004 došlo ke zvýšení, i když ve srovnání s minulými lety minimálnímu, měsíční sazby státu za jednoho pojištěnce z 467 Kč na 476 Kč. V rámci této skupiny výdajů jsou v bilanci příjmů a výdajů státního rozpočtu zahrnuty i prostředky poskytované z rozpočtu **Ministerstva obrany** Vojenské zdravotní pojišťovně. Dvěma fondům této pojišťovny (fondu zprostředkování úhrady zdravotní péče a fondu pro úhradu preventivní péče), zřízeným podle vyhlášky č. 41/2000 Sb., byly z celoročně rozpočtovaných 15 mil. Kč do konce června převedeny finanční prostředky ve výši **6 mil. Kč** (v loňském prvním pololetí to bylo 5 mil. Kč).

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně se na celkových běžných výdajích schváleného rozpočtu 2004 podílejí 13,4 % (rozpočtu po změnách pak 13,6 %). V 1. pololetí bylo do této oblasti **uvolněno celkem 60 344 mil. Kč**, tj. 15,2 % celkových běžných výdajů za toto období. Čerpáno bylo 55,3 % rozpočtu po změnách při meziročním růstu o 2,1 % (o 1,2 mld Kč).

Z celkového objemu uvolněných prostředků představovaly **20 463 mil. Kč** dotace poskytované obcím a krajům **v rámci souhrnného vztahu** návazně na přílohy 6, 7 a 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2004 (plnění na 51,6 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 3,3 %, tj. o 662 mil. Kč). Z toho bylo uvolněno **13 033 mil. Kč obcím** (52,9 % rozpočtu při meziročním růstu o 3,8 %) a **7 430 mil. Kč krajům** (49,4 % rozpočtu při meziročním růstu o 2,5 %). Prostředky byly uvolňovány z kapitoly **VPS**. Největší objem z těchto prostředků představovaly **dávky sociální péče**, na něž bylo poskytnuto **7 813 mil. Kč** a které byly uvolňovány obcím s rozšířenou působností, pověřeným a ostatním obcím. Kromě toho byly finanční prostředky poskytovány obcím na výkon státní správy v obcích, na školství, na vybraná zdravotnická zařízení, ústavy sociální péče, domovy důchodců atd. Krajům pak např. na silniční a železniční dopravní obslužnost, na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí, příp. resortů krajům, na výkon státní správy atd.

Formou neinvestičních transferů **mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** (tzv. účelové dotace) bylo již vynaloženo již **39 877 mil. Kč**, tj. 57,4 % rozpočtu po změnách a o 594 mil. Kč (o 1,8 %) více než ve stejném období minulého roku. Z toho obce obdržely 1 117 mil. Kč, tj. 42,0 % upraveného rozpočtu a o 1 224 mil. Kč (o 52,3 %) méně, krajům bylo uvolněno 38 760 mil. Kč, tj. 58,0 % upraveného rozpočtu a o 1 818 mil. Kč (o 4,9 %) více než v roce 2003.

Největší objem prostředků v rámci neinvestičních účelových dotací územním rozpočtům (91,9 %) byl poskytnut kapitolou **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – 36 642 mil. Kč**, především jako transfery na přímé náklady škol, předškolních a školských zařízení zřizovaných obcemi a kraji. Vyšší čerpání rozpočtu (57,0 %) ovlivnilo to, že byly poskytnuty prostředky i pro prázdninové měsíce červenec a srpen. Z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** bylo uvolněno **2 100 mil. Kč** např. na financování běžného rozvoje územních samosprávných celků (785 mil. Kč), k úhradě pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady (767 mil. Kč), jako správní výdaje na systém státní sociální podpory (246 mil. Kč), výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy (32 mil. Kč), k financování provozu ochranných systémů podzemních vod (45 mil. Kč), náhrady výdajů ÚSC – doplatek za rok 2003 (41 mil. Kč) atd. Prostředky z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** směřovaly ve výši **246 mil. Kč** do obcí a krajů převážně formou výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti. **Ministerstvo pro místní rozvoj** uvolnilo **449 mil. Kč** na program podpory venkova a na podporu hypotečního úvěrování apod. Částku **297 mil. Kč** poskytlo **Ministerstvo kultury** na plnění jednotlivých kulturních programů, na podporu divadel, knihoven a galerií a na podporu památkové péče.

Čerpání **neinvestičních dotací podnikatelským subjektům** za 1. pololetí 2004 a jejich srovnání se stejným obdobím roku 2003 ukazuje následující tabulka:

	v mil. Kč					
	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	26 525	65 158	61 417	24 282	39,5	91,5
z toho:						
- Ministerstvo dopravy	5 522	5 732	6 298	2 907	46,2	52,6
- Ministerstvo průmyslu a obchodu	3 525	6 906	6 758	3 429	50,7	97,3
- Ministerstvo zemědělství	3 112	15 929	16 675	6 355	38,1	204,2
- Ministerstvo práce a sociálních věcí	482	1 361	1 417	685	48,3	142,1
- Operace státních finančních aktiv	8 000	1 234	834	0	0,0	0,0
- Všeobecná pokladní správa	5 590	33 636	28 204	9 961	35,3	178,2
- z toho: úhrada ztráty ČKA	0	19 000	18 233	7 433	40,8	x

Schválený státní rozpočet počítal s meziročním zvýšením dotací podnikatelským subjektům proti rozpočtu 2003 o 23,0 %, tj. o 12,2 mld Kč, resp. proti celoroční skutečnosti o 25,2 %, tj. o 13,1 mld Kč. Výše dotací poskytnutých podnikatelským subjektům za 1. pololetí dosáhla **24 282 mil. Kč** a je v porovnání se stejným obdobím minulého roku o 2 243 mil. Kč, tj. o 8,5 % nižší. Čerpáno bylo zatím pouze 39,5 % upraveného rozpočtu. Na celkových výdajích státního rozpočtu se

tyto dotace podílely 5,8 %, když schválený rozpočet předpokládá jejich podíl ve výši 7,5%.

Čerpání ve výši 2 907 mil. Kč, tj. 46,2 % upraveného rozpočtu vykázala kapitola **Ministerstvo dopravy**. Vysoký meziroční pokles o 2 615 mil. Kč, tj. o 47,4 % ovlivnily mimořádné výdaje na odstraňování povodňových škod z roku 2002 vyplacené v 1. pololetí roku 2003 ve výši 2 800 mil. Kč. Na ztrátu dopravce z provozu osobní železniční dopravy bylo ke konci června 2004 vyčerpáno 2 387 mil. Kč, tj. 50,0 % rozpočtu; rovnoměrné uvolňování a čerpání prostředků umožňovalo dopravcům zajištění bezporuchové realizace závazku veřejné služby v osobní dopravě. Čerpání příspěvku na dopravní cestu nehrazeného ze Státního fondu dopravní infrastruktury ve výši 57 mil. Kč, tj. pouze 12,6 % rozpočtu, bylo ovlivněno sezónností prací (opravy a údržba drážní infrastruktury), když se termíny fakturace posunuly do třetího čtvrtletí. Na dotace pro kombinovanou dopravu (podpora na přepravu kamionů po železnici v úseku Lovosice-Drážďany) bylo uvolněno 36,0 mil. Kč, tj. 39,4 % rozpočtu - po vstupu ČR do EU a změně režimu na hranicích došlo k prudkému poklesu zájmu silničních dopravců o tento druh přepravy, a proto byl k 19.6.2004 na žádost saské strany zrušen. V rámci doprovodného sociálního programu ČD byly uvolněny finanční prostředky na odstupné ve výši 133 mil. Kč, tj. 64,1 % rozpočtu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytlo podnikatelským subjektům dotace v celkové výši **3 429 mil. Kč**, tj. 50,7 % upraveného celoročního rozpočtu. V porovnání s minulým rokem se dotace této kapitoly nepatrně snížily (o 96 mil. Kč, tj. o 2,8 %). Nejvíce směřováno na útlum hornictví včetně sanace těžby uranu - 1 879 mil. Kč. Další dotace byly využity zejména na podporu výzkumu a vývoje - celkem 720 mil. Kč (včetně půjček) a na podporu malého a středního podnikání - 683 mil. Kč (včetně půjček).

Z celkového objemu neinvestičních dotací poskytnutých podnikatelským subjektům nejvíce čerpalo **Ministerstvo zemědělství**, a to **6 355 mil. Kč** při vysokém meziročním růstu o 104,2 %, tj. o 3 243 mil. Kč. Čerpáno bylo 38,1 % rozpočtu po změnách. Částka 5 843 mil. Kč byla určena agrokomplexu celkem, tj. včetně dotací poskytovaných prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. Dotace vodnímu hospodářství dosáhly téměř 420 mil. Kč, na výzkum a vývoj bylo uvolněno 65 mil. Kč a dotace lesnímu hospodářství činily 28 mil. Kč.

Z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly poskytnuty dotace podnikatelským subjektům ve výši **685 mil. Kč** (48,3 % upraveného rozpočtu), při meziročním růstu o 203 mil. Kč, tj. o 42,1 %. Čerpány byly zejména na aktivní

politiku zaměstnanosti (vytváření společensky účelných pracovních míst, podpora zaměstnávání absolventů škol, veřejně prospěšné práce a rekvalifikace).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy uvolnilo **528 mil. Kč**, což je již 91,2 % rozpočtu, na projekty výzkumu a vývoje (v minulém roce pouze 95,3 mil. Kč). Na výši a čerpání prostředků mají vliv termíny vypsání a vyhodnocení výběrových řízení.

Z kapitoly **Operace státních finančních aktiv** nebyly do konce června v této oblasti vyplaceny **žádné prostředky** na rozdíl od 1. pololetí 2003, kdy byla provedena úhrada části ztráty Konsolidační banky Praha, s.p.ú. za rok 2001 ve výši 8,0 mld Kč (ztráta ČKA je letos hrazena z kapitoly Všeobecná pokladní správa).

V neinvestičních dotacích podnikatelským subjektům uvolněných v kapitole **Všeobecná pokladní správa** ve výši 9 961 mil. Kč (35,3 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 78,2 %, tj. 4 371 mil. Kč) je zahrnuta úhrada ztráty České konsolidační agentury za rok 2002 ve výši 7 433 mil. Kč. Po jejím odečtení a odečtení úhrady závazků s.o. Správa železniční dopravní cesty v roce 2003 ve výši 3 113 mil. Kč (ve sledovaném roce je zahrnuto v jiném podseskupení - „Poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry“) došlo v kapitole VPS k meziročnímu růstu neinvestičních dotací podnikatelským subjektům pouze o 2,1 %, tj. o 51 mil. Kč. Dotace na podporu exportu pro Českou exportní banku, a.s. byly zatím čerpány v částce 181 mil. Kč (tj. 16,1 % rozpočtu), investiční pobídky-dotace na daňovou povinnost ve výši 180 mil. Kč (tj. 6,4 % rozpočtu) a výdaje na dopady embarga ve výši 5 mil. Kč (8,1 % rozpočtu). Úhrada majetkové újmy peněžním ústavům dosáhla 315 mil. Kč, dále byla značná část prostředků uvolněna na program „Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury“ 1 810 mil. Kč; obě poslední položky jsou komentovány samostatně.

Dále je hodnoceno čerpání některých neinvestičních výdajů zahrnutých v kapitole Všeobecná pokladní správa, které nejsou komentovány v jiných částech zprávy.

- **Státní podpora stavebního spoření** je poskytována podle zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů. Na tyto účely vynakládá státní rozpočet každoročně značné prostředky. V průběhu 1. pololetí byla poukázána stavebním spořitelnám roční záloha státní podpory stavebního spoření za rok 2003 ve výši **14 781 mil. Kč**, tj. 97,2 % rozpočtu (zálohy za minulý jsou uvolňovány převážně v průběhu 2. čtvrtletí sledovaného roku), což je o 1 890 mil. Kč, 14,7 % více než v roce 2003.

- Prostředky určené na čerpání **státního příspěvku na penzijní připojištění** jsou ve státním rozpočtu zahrnuty ve výši 3 000 mil. Kč, do konce června bylo **uvolněno 1 518 mil. Kč** (50,6 % rozpočtu) při meziročním růstu o 7,3 %, tj. o 103 mil. Kč. Počet účastníků pojištění dosáhl 2,7 milionu a další nárůst se očekává po přijetí zákona č. 36/2004 Sb. (novela zákona č. 42/1994, o penzijním připojištění), který umožňuje vstup do systému penzijního připojištění osobám starším 18 let s bydlištěm na území jiného členského státu EU, pokud jsou účastny důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v ČR.

- **Výdaje na volby** byly pro rok 2004 rozpočtovány v celkové výši **1 613 mil. Kč**, vč. předpokládaných výdajů volebních nákladů politickým stranám a hnutím v částce 260 mil. Kč. Ke konci června bylo uvolněno celkem **497 mil. Kč**, tj. 30,1 %. Šlo především o výdaje na volby do Evropského parlamentu konané 11. a 12.6.2004, když pro Ministerstvo vnitra, policii a územní samosprávné celky bylo poskytnuto celkem 431 mil. Kč a na běžné výdaje Českého statistického úřadu 64 mil. Kč. Kromě výše uvedeného byl vyplacen příspěvek na činnost politických stran a hnutí ve výši 235 mil. Kč.

- Výdaje spojené s **financováním vládních a obdobných úvěrů poskytnutých do zahraničí** byly v 1. pololetí realizovány ve výši 15,0 mil. Kč, tj. na 25,0 % rozpočtu. Týkaly se pouze správních poplatků za vedení účtů vládních pohledávek rozpočtovaných v objemu 60 mil. Kč a byly v souladu s uzavřenými smlouvami s ČNB a ČSOB.

- Výdaje na vlastní **realizaci státních záruk** jsou rozpočtovány v celkové výši 15 095 mil. Kč. Ve sledovaném období bylo čerpáno **8 456 mil. Kč**, tj. 56,0 %, při meziročním zvýšení o 4,7 mld Kč, tj. o 126,5 %. Z toho 5 556 mil. Kč připadlo na splacení revolvingového úvěru a ukončení státní záruky poskytnuté v roce 1998 a.s. Aero Vodochody, ve prospěch ČNB bylo uhrazeno 781 mil. Kč z titulu nestandardní státní záruky na odškodnění strategického investora IPB. Závazek státu krytý 90 % nominální hodnoty splatné pohledávky ČSOB vůči Slovenské inkasní znamenal úhradu úroků ve výši 258 mil. Kč. Zbývajících 1 790 mil. Kč se týkalo státní organizace Správa železniční dopravní cesty (SŽDC), která tak jako v minulosti nebyla schopna splácet žádný ze státem garantovaných úvěrů z vlastních zdrojů. Vedle výše uvedených byly ze státního rozpočtu formou realizace státní záruky hrazeny **závazky SŽDC**, s.o., za něž stát ručí na základě zákona č. 77/2002 Sb., a to v úhrnné výši **2 699 mil. Kč** (ve stejném období minulého roku to bylo 3 113 mil. Kč). Kromě toho byly podle zvláštního režimu hrazeny splatné části jistin a příslušenství úvěrů, poskytnutých EIB na infrastrukturální projekty, kde jako finanční manažer a současně jako formální dlužník vystupuje ČMZRB, a to ve výši 1 378 mil.

Kč (bez odměn bankám ve výši 46 mil. Kč). Podobným způsobem byly v rámci nestandardních záruk uhrazeny splátky úvěru přijatého na financování integrovaného záchranného systému MATRA ve výši 432 mil. Kč.

- **Půjčky a návratné finanční výpomoci** byly uvolněny ve výši téměř **413 mil. Kč**, z toho návratná finanční výpomoc ve výši 387 mil. Kč Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry a 34,8 mil. Kč Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami.

- **Úhrada majetkové újmy peněžních ústavů**, která jim vzniká v souvislosti s dříve poskytnutými sociálními úvěry za státem stanovené zvýhodněné úrokové sazby a je hrazena ze státního rozpočtu v souladu s § 45 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách (v případě České konsolidační agentury je majetková újma hrazena také v návaznosti na § 19, zejména odstavce 4 a 5 zákona č. 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře), byla v 1. pololetí roku 2004 poskytnuta ve výši **315 mil. Kč**, tj. 46,1 % rozpočtu. Z toho do konce června 2004 bylo uvolněno téměř 116 mil. Kč v souvislosti s úvěry na individuální bytovou výstavbu, 138 mil. Kč s úvěry na družstevní bytovou výstavbu (včetně 5,5 mil. Kč doplatku vyplývajícího z vyúčtování roku 2003) a necelých 61 mil. Kč v souvislosti s půjčkami mladým manželům. Úhrada majetkové újmy pojišťoven z provozování zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání byla rozpočtována ve výši 385 mil. Kč, do konce června nebyly uvolněny žádné prostředky.

- **Odvody vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie (EU)** byly do výdajů státního rozpočtu zařazeny poprvé, a to v souvislosti se vstupem České republiky do EU v květnu t.r. Rozpočtováno je celkem 16 866 mil. Kč (souhrn měsíčních plateb, finančních vypořádání a vyrovnání a rezervy - celková výše se stanoví pro ČR v rozpočtu EU na příslušný rok). Čerpání ve sledovaném období dosáhlo **3 947 mil. Kč**, tj. 23,4 % rozpočtu, což odpovídá 2 měsícům členství ČR v EU ve sledovaném období. Z celku jako odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU podle daně z přidané hodnoty bylo uvolněno 977 mil. Kč a jako odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU podle hrubého národního produktu 2 970 mil. Kč.

Ve schváleném rozpočtu (v kapitole Operace státních finančních aktiv) jsou zahrnuty výdaje související s projekty financovanými z úvěrů přijatých na základě příslušných zákonů od Evropské investiční banky. Výše těchto výdajů činí 9 910 mil. Kč; prostředky z přijatých úvěrů spravuje Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB).

V průběhu 1. pololetí byly tyto výdaje ve výši 3 329 mil. Kč převedeny z kapitoly OSFA do ostatních kapitol, které jednotlivé projekty realizují (Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zemědělství).

Podle údajů ČMZRB bylo k 30. červnu uvedenými kapitolami vyčerpáno celkem 1 343 mil. Kč, z toho se týká projektu

- odstraňování povodňových škod z roku 2002... ..... 837 mil. Kč (rozpočet 3 600 mil. Kč)
- dálničního obchvatu Plzně a souvisejících silničních přivaděčů ..... 428 mil. Kč (rozpočet 2 130 mil. Kč)
- „Rozvoj MTZ Masarykovy univerzity v Brně“ ..... 47 mil. Kč (rozpočet 1 080 mil. Kč)
- prevence před povodněmi..... 31 mil. Kč (rozpočet 700 mil. Kč)
- českých dálnic B ..... - (rozpočet 2 400 mil. Kč)

Rozpočtem předpokládané výdaje tak byly čerpány zatím pouze na necelých 14,0 %.

B. Kapitálové výdaje

Schválený rozpočet na letošní rok počítá s celkovým objemem **kapitálových výdajů ve výši 65,8 mld Kč**, což představuje 7,6 % celkových výdajů (v roce 2003 to bylo 6,8 %) a meziroční růst o 8,9 mld Kč, tj. 15,6 % (proti skutečnosti roku 2003).

Schválený rozpočet byl v průběhu 1. pololetí rozpočtovými opatřeními **zvýšen o 1,3 mld Kč** na 67,1 mld Kč. Zvýšení rozpočtu bylo provedeno zejména u investičních nákupů a souvisejících výdajů – o 1,3 mld Kč (z titulu pořízení dlouhodobého hmotného majetku: budov a staveb +1,0 mld Kč, strojů a zařízení snížení o 0,5 mld Kč, dopravních prostředků +0,4 mld Kč, výpočetní techniky +0,2 mld Kč) a u investičních transferů – o 0,4 mld Kč. Na druhé straně snížení bylo vykázáno především u položky „rezervy kapitálových výdajů“ (o 0,3 mld Kč), která je určena pouze pro rozpočtování rezerv na kapitálové výdaje.

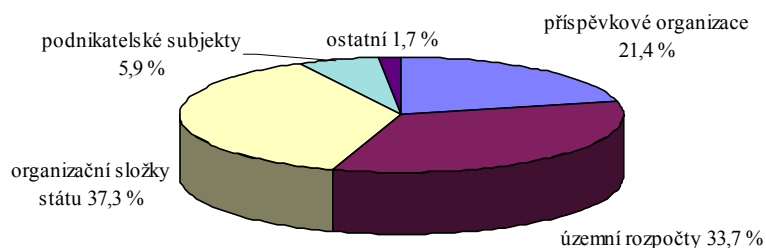
K nejvyššímu **zvýšení schváleného rozpočtu kapitálových výdajů došlo u Ministerstva dopravy - o 1,9 mld Kč**, kterému byly převedeny finanční prostředky z kapitoly OSFA na zajištění projektu dálničního obchvatu Plzně a souvisejících přivaděčů a na obnovu dopravní infrastruktury v územích postižených povodněmi v roce 2002. **Zvýšení o 1,4 mld Kč v kapitole Ministerstva zemědělství** představuje z větší části převod prostředků z kapitoly OSFA na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, čistíren odpadních vod a kanalizací a na obnovu koryt vodních toků a vodohospodářských děl a protipovodňová opatření. Naopak největší **snížení rozpočtu o 4,4 mld Kč bylo realizováno u kapitoly OSFA** a souviselo s uvedenými transfery prostředků do jiných kapitol s účelovým určením na projekty financované z úvěrů od EIB, na výdaje vyvolané zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, na vodohospodářská a protipovodňová opatření a další výdaje.

Vývoj a plnění kapitálových výdajů státního rozpočtu ukazuje následující přehled:

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	vě.rozpoč. opatření			
Kapitálové výdaje celkem	12 948	65 824	67 081	18 833	28,1	145,5
v tom:						
Investiční nákupy a související výdaje	6 198	21 162	22 529	7 022	31,2	113,3
Nákup akcií a majetkových podílů	54	60	51	60	117,6	111,1
Investiční dotace podnikatelským subjektům	1 153	5 214	5 524	1 104	20,0	95,8
Investiční transfery neziskovým a pod. organizacím	65	1 163	1 138	55	4,8	84,6
Investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	19	45	45	27	60,0	142,1
Investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	3 019	16 023	16 630	6 340	38,1	210,0
v tom: obcím	1 629	8 580	8 972	2 409	26,9	147,9
krajům	1 390	6 294	7 653	3 930	51,4	282,7
Investiční transfery příspěvkovým organizacím	2 388	20 353	19 893	4 040	20,3	169,2
Investiční půjčené prostředky	12	146	84	219	260,7	1825,0
Investiční převody Národnímu fondu	40					x
Ostatní kapitálové výdaje	-	1 658	1 187	- 35	x	x

Skutečné **čerpání kapitálových výdajů** za 1. pololetí letošního roku představovalo celkem **18,8 mld Kč, tj. 28,1 % celoročního rozpočtu** upraveného o provedená rozpočtová opatření. Proti alikvotě poloviny roku jsou dosavadní výdaje nižší o 14,7 mld Kč, když v roce 2003 zaostávalo plnění za pololetní alikvotou rozpočtu o 15,3 mld Kč (celoročně byl rozpočet splněn na 99,1 %). Výše čerpání těchto výdajů se tak po výraznějším poklesu z úrovně dřívějších let poněkud stabilizovala. Zatímco v 1. pololetí 1996 bylo vynaloženo 49,8 % roční skutečnosti, v roce 1998 to bylo 34,8 %, v loňském roce pak 22,7 %, tak v letošním roce čerpání kapitálových výdajů vzrostlo na výše uvedených 28,1 % upraveného rozpočtu.

Struktura kapitálových výdajů

Pokud jde o hospodářsko-právní formu subjektů, jímž jsou rozpočtové prostředky poskytovány, největší podíl na čerpání kapitálových výdajů připadá na organizační složky státu. K zabezpečení jejich potřeb bylo ze státního rozpočtu vynaloženo 7,0 mld Kč (31,2 % upraveného rozpočtu). Investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně činily 6,3 mld Kč, z toho připadlo na kraje 3,9 mld Kč a na obce 2,4 mld Kč. Příspěvkovým organizacím bylo uvolněno 4,0 mld Kč a podnikatelským subjektům 1,1 mld Kč.

V následujícím přehledu je uvedeno čerpání kapitálových výdajů podle jednotlivých kapitol státního rozpočtu:

	v mil. Kč					
	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
Kapitálové výdaje celkem	12 948	65 824	67 081	18 833	28,1	145,5
z toho:						
- Ministerstvo obrany	4 856	10 014	10 303	4 075	39,6	83,9
- Ministerstvo financí	173	1 679	1 731	279	16,1	161,3
- Ministerstvo práce a sociálních věcí	82	1 876	2 141	535	25,0	652,4
- Ministerstvo vnitra	320	3 728	4 377	856	19,6	267,5
- Ministerstvo pro místní rozvoj	212	1 986	2 247	664	29,6	313,2
- Ministerstvo průmyslu a obchodu	646	1 797	1 838	499	27,1	77,2
- Ministerstvo dopravy	1 284	6 091	7 991	1 422	17,8	110,7
- Ministerstvo zemědělství	906	1 894	3 312	1 582	47,8	174,6
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	1 213	5 048	5 313	1 962	36,9	161,7
- Ministerstvo zdravotnictví	583	4 172	4 432	1 168	26,4	200,3
- Ministerstvo spravedlnosti	169	1 947	1 870	447	23,9	264,5
- Operace státních finančních aktiv	10	10 396	6 025	92	1,5	920,0
- Všeobecná pokladní správa	1 085	9 799	9 501	3 344	35,2	308,2

Z rozpočtových kapitol se na čerpání kapitálových výdajů objemem 4,1 mld Kč nejvíce podílí **Ministerstvo obrany** (21,6 % všech kapitálových výdajů). Upravený rozpočet je plněn na 39,6 %, když proti stejnému období loňského roku došlo ke snížení o 0,8 mld Kč, tj. o 16,1 %. Převážná část výdajů byla vynaložena na zabezpečení programu „Rozvoj a výstavba taktického letectva“ a programu „Modernizace mechanizovaného vojska“.

V kapitole **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** byly kapitálové výdaje čerpány ve výši 2,0 mld Kč (36,9 % upraveného rozpočtu). Prostředky byly použity zejména na rozvoj a obnovu materiálně technické základny různých druhů škol včetně vysokých, na výstavbu a obnovu budov a staveb vysokých škol a na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny sportu a tělovýchovy.

V kapitole **Ministerstva zemědělství** bylo z celkové částky 1,6 mld Kč podnikatelskými subjekty použito 436 mil. Kč, když hlavní část prostředků - ve výši 740 mil. Kč - byla převedena obcím a krajům pro financování potřeb v regionech. Upravený celoroční rozpočet je čerpán na 47,8 %.

V kapitole **Ministerstva dopravy** bylo čerpáno 1,4 mld Kč (tj. 17,8 % upraveného rozpočtu). Největší objem vynaložilo Ředitelství silnic a dálnic ČR, a to na stavby programů „Výstavba dálničního obchvatu Plzně a souvisejících přivaděčů“ (428 mil. Kč), a podprogramů „Obnova dálnic, silnic pro motorová vozidla a silnic I. třídy po povodni 2002“ (116 mil. Kč), „Výstavba dálnice D 47 Lipník nad Bečvou-

Ostrava-st.hranice ČR/Polsko“ (709 mil. Kč). Z ostatních akcí byly prostředky vynaložené hlavně na program „Podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy“ (140 mil. Kč). Z celkových kapitálových výdajů MD, čerpaných v 1. pololetí roku, připadlo na individuální investiční dotace 1,2 mld Kč; na systémové dotace připadla menší částka - 0,2 mld Kč.

V kapitole **Ministerstva zdravotnictví** byly prostředky v celkové výši 1,2 mld Kč čerpány na 26,4 % upraveného rozpočtu a uvolněny téměř výlučně jako investiční transfery obcím a krajům pro zdravotnická zařízení v jejich působnosti (798 mil. Kč) a ústředně řízeným příspěvkovým organizacím (369 mil. Kč, z toho 255 mil. Kč fakultním nemocnicím); v menší výši byly poskytnuty investiční dotace vysokým školám.

Z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** bylo v 1. pololetí čerpáno 3,3 mld Kč (35,2 % upraveného rozpočtu). Prostředky byly použity zejména na financování investičního rozvoje územních samosprávných celků a reprodukce jejich majetku formou transferů krajům a obcím, především v rámci programů podporujících rozvoj a obnovu materiálně technické základny regionálního školství a rozvoj a obnovu regionální infrastruktury.

Podstatná část kapitálových výdajů státního rozpočtu je vynakládána v rámci programů systému **ISPROFIN** (Informační systém programového financování). Výdaje na financování programů v roce 2004 umožňují pokračování všech investičních akcí přecházejících z roku 2003, resp. z dřívějších let, přičemž je vytvořen prostor i pro zahajování nových akcí v roce 2004. Programy již obsahují změnu účasti státního rozpočtu na financování nevládního sektoru související s reformou veřejné správy.

4. Čerpání vládní rozpočtové rezervy

Ve schváleném rozpočtu na rok 2004 jsou zahrnuty výdaje vládní rozpočtové rezervy v celkové částce **2 653 mil. Kč**. Objem této položky byl stanoven v souladu s § 27 rozpočtových pravidel, podle něhož se tvoří nejméně ve výši 0,3 % výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. V průběhu 1. pololetí byly tyto výdaje sníženy o 279 mil. Kč.

K 30. červnu byly z vládní rozpočtové rezervy uvolněny rozpočtové prostředky v celkové výši **1 271 mil. Kč** na tyto účely:

titul	v tis. Kč
kap. Min. dopravy - dotace ke krytí ztrát v důsledku plavební nedostatečnosti na dolním Labi - usn. vl. č. 1264/2003	25 000
kap. Min. spravedlnosti - rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věcech: Hartman proti ČR a Schmidtová proti ČR	583
kap. Min. financí - návrh na zajištění postupu podle čl. IV k Aktu o podmínkách přistoupení ČR a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie - usn. vl. č. 153/2004	108 000
kap. Min. financí - zajištění VIII. Valného shromáždění IOTA v Praze ve dnech 14. až 16. června 2004	700
kap. Min. vnitra - vyhodnocení opatření přijatých usnesením vlády č. 889/2003 v kontextu bezpečnostní situace v Iráku - usn. vl. č. 1283/V/2003	28 080
kap. Ústavní soud - nákup objektu pro Ústavní soud	14 500
kap. Min. financí - realizace projektu WAN ÚZSVM	20 000
kap. Min. vnitra - Moravský zemský archiv	42 000
kap. MŠMT - Kongres asociace účetních	1 000
kap. ÚPV - posílení výdajů na provoz a odbor. činnost v roce 2004	499
kap. Min. obrany - vyslání sil a prostř. Armády ČR do Afghánistánu (protiteroristická oper. Trvalá svoboda a mise ISAF)	155 399
ÚSC - nákup správní budovy TATRA Kopřivnice pro město Kopřivnici - usn. vl. č. 260/2004	34 000

kap. SÚJB - plnění závazků ČR vyplývajících ze Závěrů melkského procesu a následných opatření z roku 2003 - usn. vl. č. 303/2004	1 330
kap. Min. život. prostředí - plnění závazků ČR vyplývajících ze Závěrů melkského procesu a následných opatření z roku 2003 - usn. vl. č. 303/2004	6 165
kap. Min. vnitra - komplexní koncepce vládního utaj. spojení - usn. vl. č. 112/2004	34 000
kap. ÚPV - provádění rešerší na přihlášky ochran. známek Společenství pro Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu se sídlem v Alicante	695
kap. Min. zahr. věcí - koordinace oslav vstupu ČR do EU	4 000
kap. Kancelář prezidenta republiky - renta a víceúčelová paušální náhrada pro býv. prezidenta	1 000
kap. Min. kultury - prostředky na přístavbu krajské knihovny v Pardubicích, nákup nemovitosti Lenner. dům v Telči	16 380
kap. Min. kultury - Program státní podpory profesionál. divadel a stálých profesionál. symfonických orchestrů a pěveckých sborů - usn. vl. č. 285/2004	24 000
kap. Min. školství - opatření souvis. s nařiz. vl. o výši dalšího platu v 1. pol. 2004 zaměstnanců ve veřejných službách a správě - usn. vl. č. 492/2004	450 000
kap. Min. kultury - uspořádání Evropského večera v ND Praha - usn. vl. č. 418/2004	2 318
kap. Úřad vlády - oprava Lichtenštejnského paláce po povodni roku 2002	25 500
kap. Min. zahr. věcí - elektron. distribuce dokumentů EU - usn. vl. č. 180/2004	20 000
kap. Min. informatiky - elektron. distribuce dokumentů EU a komunikační infrastruktura pro systém elektron. distribuce - usn. vl. č. 180/2004 a č. 495/2004	5 700
ÚSC - tým pro výběr a koordinaci opatření k revitalizaci Moravskoslezského kraje - usn. vl. č. 181/2004	50 000
kap. Min. dopravy - odstraň. škod po povodni roku 2002 na	

majetku subjektů provozujících veřejné přístavy a vnitrozemskou vodní dopravu - usn. vl. č. 1265/2003	10 000
ÚSC - posílení přísp. na dopravní obslužnost území v autobus. dopravě zahrnutého do fin. vztahu SR ČR k rozpočtům krajů - usn. vl. č. 515/2004	179 063
kap. Min. zdravotnictví - dotace pro Český červený kříž	6 000
Ostatní	239
C e l k e m	1 271 151

Čerpání tak dosáhlo 53,5 % upraveného objemu vládní rozpočtové rezervy na letošní rok.

5. Výdaje státního rozpočtu na financování společných programů Evropské unie a České republiky

Výdaje státního rozpočtu určené na spolufinancování společných programů EU a ČR jsou v roce 2004 sledovány v rámci rozpočtového ukazatele Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR, který je dále členěn na výdaje spojené s přípravou ČR na vstup do EU v období před vstupem a výdaje souvisejících s naplňováním strukturálních programů po vstupu do EU. Zákonem č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2004, jsou **stanoveny v objemu 2 203 mil. Kč** (předvstupní programy 1 252 mil. Kč a programy strukturálních fondů EU 951 mil. Kč).

Schválený rozpočet výdajů jednotlivých kapitol byl v položce výdajů na společné programy EU a ČR v průběhu sledovaného období navýšen celkem o 54,7 mil. Kč, z toho u Ministerstva práce a sociálních věcí o 22,5 mil. Kč, Ministerstva vnitra o 3 mil. Kč, Ministerstva spravedlnosti o 4,3 mil. Kč a Českého telekomunikačního úřadu o 25 mil. Kč.

Kromě výše uvedených rozpočtovaných prostředků na spolufinancování byla v kapitole Všeobecná pokladní správa vytvořena položka ve výši 400 mil. Kč pro případnou potřebu spolufinancování programů, které v době schvalování státního rozpočtu na rok 2004 nebyly přesně vyčísleny. Tento objem byl v průběhu I. pololetí 2004 vyčerpán z 50 % ve prospěch Ministerstva zemědělství na financování Horizontálního plánu rozvoje venkova, který nespadá do operačních programů strukturálních fondů, neboť jde o program financovaný ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu.

V prvním pololetí 2004 bylo v rámci položky výdaje na spolufinancování programů EU vyčerpáno pouze **201,9 mil. Kč, což je 8,9 % rozpočtu po změnách**. Celkově jsou výdaje na společné programy ČR a EU ve srovnání se stejným obdobím roku 2003 vyšší (ve stejném období minulého roku čerpání činilo 187 mil. Kč, tj. 8,3 % celoročního rozpočtu).

Z jednotlivých rozpočtových kapitol je v souladu s časovým hlediskem čerpání ročního objemu rozpočtu po změnách pouze Úřad průmyslového vlastnictví (vyčerpáno 53 %).

Pokud jde o čerpání u předvstupních nástrojů, vysoké podíly vyčerpaných částek na spolufinancování vykazují Nejvyšší kontrolní úřad (100 %) a Český statistický úřad (94 %). Naopak u Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva spravedlnosti, Českého telekomunikačního úřadu, Ministerstva financí, Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zemědělství bylo v 1. pololetí 2004 čerpání v intervalu 4 – 30 % rozpočtovaných částek. Menší než 1 % čerpání rozpočtovaných prostředků u Ministerstva pro místní rozvoj a u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Nečerpání spolufinancování programů strukturálních fondů, s výjimkou částky 2,3 mil. Kč u Ministerstva dopravy je dáno skutečností, že teprve po přijetí ČR za členský stát EU k 1.5. 2004 bylo možno zahájit předkládání požadavků zájemců o účast v příslušných programech strukturálních fondů a vlastní realizace programů nebyla ještě reálná.

Výdaje na společné programy EU a ČR podle jednotlivých kapitol v rozdělení na předvstupní nástroje (Phare, SAPARD, ISPA) a strukturální fondy a Fond soudržnosti jsou uvedeny v následujícím přehledu.

Výdaje ze SR na financování společných programů EU a ČR celkem - I. pololetí 2004

tis.Kč

Kapitola		Ukazatel	Skutečnost 1. pol. 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 1. pol. 2004	% plnění	Index 04/03
číslo	název			schválený	po změnách			
304	ÚV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	0,00	1 320,00	1 320,00	0,00	0,00	
			0,00	1 320,00	1 320,00	0,00	0,00	
				1 320,00	1 320,00		0,00	
312	MF	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	0,00	17 500,00	17 500,00	1 901,92	10,87	
			0,00	17 500,00	17 500,00	1 901,92	10,87	
				17 500,00	17 500,00	1 901,92	10,87	
313	MPSV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: ESF	2 226,90	596 442,00	615 906,00	54 126,40	8,79	24,306
			2 226,90	295 564,00	315 028,00	54 126,40	17,18	24,306
			2 226,90	295 564,00	315 028,00	54 126,40	17,18	24,306
			0,00	300 878,00	300 878,00	0,00	0,00	
				300 878,00	300 878,00		0,00	
314	MV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	20 230,19	77 601,00	80 556,00	14 870,18	18,46	0,735
			20 230,19	77 601,00	80 556,00	14 870,18	18,46	0,735
			20 230,19	77 601,00	80 556,00	14 870,18	18,46	0,735
315	MŽP	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE ISPA b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: ERDF	0,00	100 000,00	100 000,00	4 154,48	4,15	
			0,00	100 000,00	94 099,00	4 154,48	4,42	
			0,00	25 850,00	25 850,00		0,00	
				74 150,00	68 249,00	4 154,48	6,09	
			0,00	0,00	5 901,00	0,00	0,00	
					5 901,00		0,00	
317	MMR	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE SAPARD b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: ERDF ESF	150,00	545 106,00	545 106,00	325,00	0,06	2,167
			150,00	145 000,00	145 000,00	325,00	0,22	2,167
			150,00	145 000,00	145 000,00	325,00	0,22	
			0,00	400 106,00	400 106,00	0,00	0,00	
				360 106,00	360 106,00		0,00	
				40 000,00	40 000,00		0,00	
322	MPO	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: ERDF	14 609,49	261 040,00	261 040,00	11 230,00	4,30	0,769
			14 609,49	140 040,00	140 040,00	11 230,00	8,02	0,769
			14 609,49	140 040,00	140 040,00	11 230,00	8,02	0,769
			0,00	121 000,00	121 000,00	0,00	0,00	
				121 000,00	121 000,00		0,00	

327	MD	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: ERDF	0,00 0,00 0,00	8 954,00 0,00 8 954,00	8 954,00 0,00 8 954,00	2 251,00 2 251,00 0,00	25,14	
328	ČTÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	0,00 0,00	15 000,00 15 000,00	40 000,00 40 000,00	3 407,50 3 407,50	8,52 8,52	
329	MZE	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE SAPARD b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: EAGGF (orientační sekce)	123 896,76 123 896,76 1 652,98 122 243,78 0,00	411 200,00 374 200,00 179 200,00 195 000,00 37 000,00	411 200,00 374 200,00 179 200,00 195 000,00 37 000,00	78 451,79 78 451,79 20 565,27 57 886,52 0,00	19,08 20,97 11,48 29,69 0,00	0,633 0,633 12,441 0,474 0,00
333	MŠMT	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem ESF	458,92 458,92 458,92 0,00	99 584,00 16 687,00 16 687,00 82 897,00	99 584,00 16 687,00 16 687,00 82 897,00	120,57 120,57 120,57 0,00	0,12 0,72 0,72 0,00	0,263 0,263 0,263 0,00
336	MS	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	18 275,41 18 275,41 18 275,41	47 482,00 47 482,00 47 482,00	51 778,00 51 778,00 51 778,00	15 109,62 15 109,62 15 109,62	29,18 29,18 29,18	0,827 0,827 0,827
344	ÚPV	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	2 737,92 2 737,92 2 737,92	6 000,00 6 000,00 6 000,00	6 000,00 6 000,00 6 000,00	3 161,57 3 161,57 3 161,57	52,69 52,69 52,69	1,155 1,155 1,155
345	ČSÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	0,00 0,00	11 526,00 11 526,00	11 526,00 11 526,00	10 830,27 10 830,27	93,96 93,96	
347	KCP	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	3 000,00 3 000,00 3 000,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00		0,000 0,000 0,000
349	ERÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	754,32 754,32 754,32	2 000,00 2 000,00 2 000,00	2 000,00 2 000,00 2 000,00	0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0,000 0,000 0,000

381	NKÚ	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE	506,16 506,16 506,16	1 979,00 1 979,00 1 979,00	1 979,00 1 979,00 1 979,00	1 978,98 1 978,98 1 978,98	100,00 100,00 100,00	3,910 3,910 3,910
398	VPS	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem	0,00 0,00	400,00 400,00	400,00 400,00	200,00 200,00		
Celkem	ČR	Výdaje ze státního rozpočtu na financování společných programů EU a ČR celkem v tom: a) Výdaje související s finanč. nástroji pro období před vstupem ČR do EU celkem v tom: PHARE ISPA SAPARD b) Výdaje související se strukturálními fondy a Fondem soudržnosti celkem v tom: ERDF ESF EAGGF (záruční sekce) EAGGF (orientační sekce) FIFG Fond soudržnosti	186 846,07 186 846,07 64 452,29 0,00 122 393,78 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	2 202 734,00 1 251 899,00 982 749,00 74 150,00 195 000,00 950 835,00 490 060,00 423 775,00 0,00 37 000,00 0,00 0,00 0,00	2 254 449,00 1 297 713,00 1 034 464,00 68 249,00 195 000,00 956 736,00 495 961,00 423 775,00 0,00 37 000,00 0,00 0,00 0,00	201 919,28 199 668,28 137 627,28 4 154,48 57 886,52 2 251,00 2 251,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	8,96 15,39 13,30 6,09 29,69 0,24 0,45 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	1,081 1,069 2,135 0,473 0,473

Pozn.: ERDF - Evropský fond regionálního rozvoje
ESF - Evropský sociální fond
EAGGF - Evropský zemědělský orientační a záruční fond
FIFG - Finanční nástroj pro orientaci rybolovu

6. Pokladní plnění státního rozpočtu za leden až srpen 2004

Podle bankovních údajů o pokladním plnění státního rozpočtu se **schodek hospodaření státního rozpočtu v měsících červenci a srpnu** v porovnání s prvním pololetím výrazněji nezměnil. Ke konci července byl výsledek rozpočtového hospodaření dokonce příznivější než za prvních šest měsíců, když byl vykázán schodek pouze 48,8 mld Kč, ke konci srpna se pak schodek zvýšil na 50,7 mld Kč a byl tak pouze o 1,0 mld Kč vyšší než schodek ke konci června, komentovaný v předchozí části zprávy. V souhrnu za oba měsíce tak bylo **prohloubení deficitu výrazně nižší než by odpovídalo průměrnému měsíčnímu přírůstku** podle schváleného rozpočtu vč. provedených rozpočtových opatření (9,6 mld Kč).

Plnění příjmů a výdajů ve vztahu ke schválenému a upravenému rozpočtu a v porovnání se stejným obdobím loňského roku ukazuje následující přehled :

Rok	2003 Skutečnost leden až srpen	2004				v mld Kč	
		schválený rozpočet	rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-srpen	% plnění	% plnění SR za leden-srpen 2003	Index skutečnost 2004/2003
PŘÍJMY CELKEM	439,33	754,08	754,09	485,81	64,4	64,0	110,6
VÝDAJE CELKEM	511,22	869,05	869,76	536,50	61,7	62,8	104,9
SALDO	-71,89	-114,97	-115,67	-50,69	43,8	56,0	70,5

*) zahrnuje rozpočtová opatření provedená k 30.6.2004

Ke konci srpna dosáhly **příjmy** státního rozpočtu výše 485,8 mld Kč a proti prvním šesti měsícům roku **vzrostly celkem o 119,2 mld Kč**. Plnění ve vztahu k upravenému rozpočtu vzrostlo na 64,4 % a stále tak nedosahuje alikvoty hodnoceného období (66,7 %).

Výdaje byly čerpány ve výši 536,5 mld Kč a **vzrostly** proti konci června v úhrnu **o 120,2 mld Kč**; čerpání rozpočtu se zvýšilo na 61,7 % a rovněž nedosahuje alikvoty osmi měsíců. Předstih plnění příjmů oproti plnění výdajů, který ke konci 1. pololetí činil 0,7 procentního bodu, se ke konci srpna zvýšil na 2,7 procentního bodu.

Vykázaný **schodek 50,7 mld Kč** je o 25,9 mld Kč nižší než by odpovídalo osmiměsíční alikvotě celoročního schodku schváleného zákonem (jíž odpovídá převaha výdajů nad příjmy ve výši 76,6 mld Kč) a o 26,4 mld Kč nižší v porovnání s alikvotou podle rozpočtu vč. provedených rozpočtových opatření (77,1 mld Kč).

I pro hodnocení vývoje rozpočtového hospodaření za osm měsíců roku platí to, co bylo konstatováno při hodnocení výsledků za 1. pololetí: dosavadní stále příznivý vývoj, vyjádřený úrovní schodku státního rozpočtu, je odrazem především **nízkého plnění jeho výdajové strany**; zde však v dalším období bezesporu dojde ke zrychlení

čerpaní, obvyklému v závěru roku. Zároveň však určitým **rizikem** naplnění předpokladů rozpočtu zůstává i nadále **relativně nízké plnění rozpočtovaných příjmů**.

Plnění rozhodujících položek **příjmů** státního rozpočtu uvádí tabulka :

Rok	v mld Kč						
	2003	2004			% plnění	% plnění SR za leden - srpen 2003	Index skutečnost 2004/2003
	Skutečnost leden - srpen	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden - srpen			
1	2		4				
Příjmy celkem	439,33	754,08	754,09	485,81	64,4	64,0	110,6
v tom:							
Daňové příjmy celkem	421,30	714,40	714,40	450,20	63,0	63,7	106,9
Daňové příjmy (bez pojistného SZ)	243,94	422,08	422,08	259,54	61,5	63,3	106,4
v tom :							
- DPH	76,91	133,40	133,40	82,21	61,6	63,5	106,9
- spotřební daň	46,52	84,20	84,20	51,48	61,1	68,9	110,7
- daně z příjmů PO	48,86	84,60	84,60	50,16	59,3	59,7	102,7
- daně z příjmů FO	56,48	95,20	95,20	61,29	64,4	62,3	108,5
- vybraná srážkou	3,16	4,50	4,50	3,51	78,0	70,2	111,1
- ze závislé činnosti	44,84	76,50	76,50	48,53	63,4	61,6	108,2
- z příznání	8,48	14,20	14,20	9,25	65,1	63,8	109,1
- správní poplatky	2,34	4,30	4,30	2,36	54,9	52,6	100,9
- majetkové daně	5,60	14,30	14,30	6,90	48,3	62,9	123,2
- clo	6,40	4,40	4,40	4,48	101,8	66,7	70,0
- ostatní daňové příjmy**)	0,83	1,68	1,68	0,66	39,3	60,6	79,5
Pojistné SZ	177,36	292,32	292,32	190,66	65,2	64,4	107,5
z toho: na důchody	135,63	242,27	242,27	157,01	64,8	64,0	115,8
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté dotace	18,03	39,68	39,69	35,61	89,7	71,8	197,5
v tom:							
- kapitoly	7,05	12,43	12,44	14,30	115,0	124,1	202,8
- kapitola Operace SFA	4,08	2,03	2,03	2,98	146,8	77,4	73,0
- VPS	6,90	25,22	25,22	18,33	72,7	48,6	265,7
v tom :							
- příjmy z úroků a real.fin.majet.	0,04	0,36	0,36	0,10	27,8	1,2	250,0
- splátky půjček ze zahraničí	1,68	3,65	3,65	0,79	21,6	87,0	47,0
- přijaté sankční platby	0,73	1,20	1,20	1,09	90,8	60,8	149,3
- soudní poplatky**)	0,66	0,60	0,60	0,60	100,0	120,0	90,9
- dobrovolné pojistné	0,41	0,31	0,31	0,45	145,2	55,4	109,8
- ostatní příjmy***)	3,38	19,10	19,10	15,30	80,1	155,8	452,7

*) úprava k 30.6.2004

**) dopočet do celku

Z přehledu vyplývá, že **celkové příjmy** státního rozpočtu, vybrané za dosavadních osm měsíců **ve výši 485,8 mld Kč**, byly o 46,5 mld Kč vyšší než loni při současném lepším plnění rozpočtových hodnot o 0,4 procentního bodu.

V daňových příjmech v širším pojetí se přitom – stejně jako v průběhu prvních šesti měsíců roku – lépe vyvíjí plnění příjmů z pojistného na sociální zabezpečení, zatímco plnění vlastních daní a poplatků nadále zaostává. Obě tyto skupiny příjmů v souhrnu představují rozhodující objem všech příjmů, plynoucích do státního rozpočtu (téměř 95 % ve schváleném rozpočtu).

Inkaso daní (bez pojistného na sociální zabezpečení) dosáhlo celkové výše **259,5 mld Kč**, tj. 61,5 % rozpočtu vč. provedených rozpočtových opatření a za alikvotou **zaostalo o 21,9 mld Kč**. Bylo tak horší než v roce 2003, kdy ke konci srpna byl rozpočet plněn na 63,3 % a celoročně pak na 102,7 %. Proti stejnému období loňského roku byly daňové příjmy vyšší o 15,6 mld Kč, záměry rozpočtu v této

oblasti však předpokládají jejich celoroční růst o 26,1 mld Kč (proti skutečnosti roku 2003).

Relativně nejlépe se vyvíjí **inkaso daně z příjmů fyzických osob**, které ke konci srpna **dosáhlo 61,3 mld Kč, tj. 64,4 % rozpočtu a proti alikvotě zaostává o 2,2 mld Kč**. Proti stejnému období loňského roku vzrostlo o 8,5 %, absolutně o 4,8 mld Kč (ve stejném období minulého roku činil meziroční růst 6,1 %, plnění bylo o 2,1 procentního bodu nižší a celoroční inkaso tak zůstalo pod úrovní rozpočtu o 2,0 mld Kč).

Plnění **daně z příjmů právnických osob** svým objemem **50,2 mld Kč**, představujícím pouze 59,3 % rozpočtu, **zaostává** za odpovídajícím podílem z celoročně rozpočtované částky **o 6,2 mld Kč** (v roce 2003 činilo zaostávání za alikvotou 5,7 mld Kč, celoroční inkaso však převýšilo rozpočet o 2,5 mld Kč, tj. o 3,0 %).

Daň z přidané hodnoty objemem **82,2 mld Kč**, představujícím 61,6 % rozpočtu, je pod 2/3 celoročního rozpočtu **o 6,7 mld Kč** (ve stejném období minulého roku byla DPH plněna na 63,5 % a celoroční inkaso bylo nad úrovní rozpočtu o 4,5 mld Kč, tj. o 3,7 %). Meziroční růst inkasa o 6,9 % je shodný s dynamikou vykázanou v loňském srpnu a je mírně nad dynamikou ve státním rozpočtu, který počítá s růstem této daně o 6,2 % proti skutečnosti roku 2003.

Nedosažení alikvoty plnění DPPO do určité míry ovlivňuje mimo jiné ne zcela přesná predikce výpadku daňových příjmů v souvislosti se vstupem ČR do EU, zejména srážkové daně z dividend od mateřských společností v EU. Projevilo se téměř zrušení srážkové daně z úrokových výnosů vkladů na vkladových účtech právnických osob a obdobných produktů s úrokovým výnosem, jejichž zdanění v obecném základu daně se projeví až v roce 2005. Částečně bude tento vliv eliminován zvýšením základu pro stanovení záloh na daň splatných ve druhém pololetí 2004.

Níže plnění DPH je – kromě obvyklých výkyvů inkasa v průběhu roku – v letošním roce ovlivněno legislativními změnami (2. etapa reformy veřejných financí, vstup do EU, snížení prahu pro povinnou registraci na 1 mil. Kč), jejichž pozitivní vliv na inkaso by se měl projevit ve zbývajících měsících, takže lze předpokládat překročení celoročního rozpočtu.

Na spotřebních daních bylo za osm měsíců **vybráno 51,5 mld Kč**, což představuje pouze 61,1 % při meziročním růstu o 5,0 mld Kč, tj. o 10,7 %. Ve stejném období minulého roku byl rozpočet plněn o 7,8 procentního bodu lépe a za celý loňský rok připlýnulo do rozpočtu o 5,3 mld Kč (o 7,8 %) více prostředků než počítal schválený rozpočet.

Mírně pod úrovní 2/3 celoročního předpokladu je dosavadní inkaso *pojistného na sociální zabezpečení*, na němž bylo za osm měsíců roku vybráno celkem **190,7 mld Kč**, což představuje 65,2 % rozpočtu. Jeho meziroční růst o 13,3 mld Kč, tj. o 7,5 %, je výrazně vyšší než ve stejném období minulého roku (+8,6 mld Kč, tj. +5,1 %) a převyšuje i dynamiku schváleného rozpočtu (7,3 % proti skutečnosti roku 2003). Dosavadní plnění příjmů z pojistného je **pod úrovní alikvoty o 4,2 mld Kč**, zatímco ve stejném období loňského roku to bylo 6,3 mld Kč a celoroční výpadek inkasa představoval 3,2 mld Kč (1,2 %).

Saldo příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a výdajů státního rozpočtu na sociální dávky je za osm měsíců letošního roku záporné částkou -21,2 mld Kč, což je již více než činí celoroční rozpočtovaný objem (-20,8 mld Kč). Z toho **saldo tzv. důchodového účtu, vč. správních výdajů**, bylo **mírně přebytkové**, a to v rozsahu **460 mil. Kč** (státní rozpočet počítá celoročně s přebytkem 6,1 mld Kč). Zlepšení proti loňskému roku, kdy byl vykázán schodek 17,5 mld Kč, je odrazem již zmíněného zvýšení sazby pojistného na důchody.

Nedaňové a ostatní příjmy dosáhly výše 35,6 mld Kč, tj. již 89,7 % rozpočtu po změnách. Proti roku 2003 jsou vyšší o 17,6 mld Kč, což souvisí s mimořádně vysokými příjmy realizovanými do rozpočtu v letošním roce (viz blíže v předchozí části zprávy).

Čerpání výdajů je zřejmé z následujícího přehledu:

Ukazatel	v mld Kč						
	2003	2004			% plnění	% plnění SR za leden-srpen 2003	Index skutečnost 2004/2003
	Skutečnost leden-srpen	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-srpen			
1	2	3	4	4:3	4:1		
Výdaje celkem	511,22	869,05	869,76	536,50	61,7	62,8	104,9
běžné výdaje	488,08	803,23	802,68	512,75	63,9	64,4	105,1
v tom :							
- neinvestiční nákupy a související výdaje	44,91	99,92	102,76	58,57	57,0	43,7	130,4
- platy zaměstnanců a ost. platby za proved.práci (vč.povinného pojistného)	44,12	80,69	81,66	44,30	54,2	55,2	100,4
- neinvestiční dotace podnikat.subjektům	25,99	65,16	61,42	26,29	42,8	58,8	101,2
- neinv.trans.fondům soc.a zdrav.pojiš.	24,44	33,39	33,39	25,12	75,2	75,8	102,8
- neinvestiční transfery státním fondům**)	6,14	7,53	8,08	5,02	62,1	91,4	81,8
- neinv.trans.věf.rozpočt.územ.úrovně	76,56	107,88	109,20	78,15	71,6	71,6	102,1
- neinv.trans.příspěvk. a pod. organ.	21,07	35,85	36,57	22,76	62,2	62,3	108,0
- sociální dávky	203,82	313,11	313,17	211,81	67,6	66,3	103,9
v tom :							
- důchody	150,08	232,12	232,12	153,82	66,3	66,5	102,5
- pasivní politika zaměstnanosti	4,62	7,90	7,90	4,88	61,8	73,3	105,6
- ostatní soc.dávky	27,28	38,01	42,03	27,28	64,9	67,4	100,0
- státní soc.podpora	21,85	35,07	31,12	25,83	83,0	63,2	118,2
- aktivní pol.zaměstnanosti	1,82	4,13	4,13	2,02	48,9	47,8	111,0
- ostatní běžné výdaje***)	39,21	55,57	52,30	38,71	74,0	97,9	98,7
kapitálové výdaje	23,14	65,82	67,08	23,75	35,4	40,9	102,6
SALDO SR CELKEM	-71,89	-114,97	-115,67	-50,69	43,8	56,0	70,5

*) úprava k 30.6.2004

***) údaje pouze za VPS

****) dopočet do sumy běžných výdajů

Celkové **výdaje** státního rozpočtu, **vykázané** za osm měsíců letošního roku **ve výši 536,5 mld Kč**, byly o 25,3 mld Kč, tj. o 4,9 %, vyšší než ke konci srpna minulého roku. Tato dynamika je stále výrazně nižší než předpokládal schválený rozpočet, který stanovil výdaje o 60,3 mld Kč, tj. o 7,5 % vyšší než byla skutečnost roku 2003.

Proti konci 1. pololetí se čerpání výdajů v posledních dvou měsících zpomalilo, takže ke konci srpna představuje zatím pouze **61,7 %** upraveného rozpočtu. Toto plnění je pod úrovní loňského roku, kdy ve stejném období bylo čerpáno již 62,8 % upraveného rozpočtu a 63,2 % celoroční skutečnosti, a zároveň **zaostává** za alikvotou dvou třetin letošního roku, a to již **o 43,3 mld Kč** (na konci 1. pololetí to bylo o 18,5 mld Kč).

Běžné výdaje státního rozpočtu byly ve svém souhrnu za hodnocené období čerpány ve výši 512,8 mld Kč, tj. na 63,9 %. V porovnání s loňským rokem vzrostly o 5,1 %, tj. absolutně o 24,7 mld Kč.

Největší objem prostředků v rámci neinvestičních výdajů je každoročně vynakládán *v sociální oblasti*. **Čerpání výdajů na sociální dávky dosáhlo výše 211,8 mld Kč** a v porovnání s loňským rokem bylo na tyto potřeby státního rozpočtu vynaloženo více téměř o 8,0 mld Kč. Dosavadní čerpání představuje plnění rozpočtu po změnách na 67,6 % (tedy mírně nad úrovní alikvoty) a růst proti minulému roku o 3,9 %. Z uvedených výdajů bylo 153,8 mld Kč vynaloženo na důchody, což je o 2,5 % (o 3,7 mld Kč) více než v loňském roce.

Ze sociálních dávek zaznamenaly vysoké plnění (na 83,0 %) a výrazný meziroční růst výdaje na státní sociální podporu, a to o 4,0 mld Kč, tj. o 18,2 %, a výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti (růst o 5,6 %). Vysokou dynamiku vykazují i výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti (11,0 %), plnění rozpočtu je však zatím nízké (48,9 %).

Stejně jako v minulých letech, vysoké čerpání i meziroční nárůst vykazují *transfery územním rozpočtům*, na něž státní rozpočet vynaložil v letošním roce více než 78,1 mld Kč, tedy již 71,6 % upraveného rozpočtu. Čerpání těchto prostředků je o 5,4 mld Kč vyšší než by odpovídalo 2/3 roku a o cca 1,6 mld Kč (o 2,1 %) vyšší než v roce 2003. Ve vyšším čerpání se odráží uvolnění účelových prostředků na přímé náklady na vzdělávání z kapitoly MŠMT do rozpočtů krajů a obcí, které byly v souladu s usnesením vlády poskytnuty v předstihu na celé 3. čtvrtletí.

V položce *neinvestiční nákupy a související výdaje*, která proti stejnému období loňského roku vzrostla o cca 30 %, tvoří významný objem výdaje na úhradu úroků státního dluhu. V kapitole Státní dluh je v letošním rozpočtu na tento účel uvažováno s částkou 27,0 mld Kč, z níž bylo do konce srpna vyčerpáno přes 16,2 mld Kč, tedy více než 60 %. Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku tyto výdaje vzrostly o 34,2 %, absolutně o 4,1 mld Kč.

Ostatní výdaje této skupiny pak tvoří např. nákup materiálu, nákup služeb a další výdaje ostatních kapitol.

V *dotacích podnikatelským subjektům*, zahrnutých ve státním rozpočtu ve výši 65,2 mld Kč (resp. 61,4 mld Kč v upraveném rozpočtu), představují značnou část výdaje na úhradu ztráty České konsolidační agentury (ČKA) z předchozích let. Tyto výdaje byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty částkou 19,0 mld Kč, která byla v průběhu roku snížena na 18,2 mld Kč. Z ní bylo vyčerpáno zatím pouze 7,4 mld Kč, se zbývajícím úhradou se počítá v nadcházejícím období (za 8 měsíců loňského roku činilo čerpání výdajů z tohoto titulu 8,0 mld Kč, celoročně byla provedena úhrada v rozsahu 18,6 mld Kč).

Meziročně jsou celkové dotace podnikatelským subjektům letos vyšší o 1,2 % než v roce 2003, po vyloučení výdaje uvedeného vlivu ztráty ČKA byly ostatní dotace podnikatelským subjektům vyšší o 4,8 %.

V položce *neinvestiční transfery státním fondům* jsou ve státním rozpočtu zahrnuty dotace pro Státní zemědělský intervenční fond ve výši 5,3 mld Kč (upravený rozpočet) a pro Státní fond dopravní infrastruktury ve výši 2,8 mld Kč. Ke konci srpna vykázané čerpání ve výši 5,0 mld Kč, tj. na 62,1 %, se však týká pouze SZIF, jemuž tak bylo poskytnuto již více než 95 % celoročně rozpočtované částky.

Kapitálové výdaje byly čerpány celkem ve výši 23,7 mld Kč, což představuje zatím pouze 35,4 % rozpočtu po změnách. Toto čerpání je nižší než ve stejném období loňského roku, kdy v tuto dobu bylo vyčerpáno již 40,9 % tehdy platného rozpočtu, je však třeba vzít v úvahu, že tyto výdaje jsou pravidelně vyšší až v posledním období roku.

7. Výhled plnění státního rozpočtu do konce roku 2004

Ve srovnání s údaji rozpočtu schváleného zákonem č. 457/2003 Sb. se v současné době předpokládá plnění rozhodujících příjmových a výdajových položek v následující výši:

ukazatel v mil. Kč	schválený rozpočet zákon č. 457/2003 Sb.	očekávaná skutečnost	rozdíl
příjmy			
daňové příjmy (bez poplatků za znečišťování, které jsou v kap.OSFA)	420 800	421 900	1 100
příjmy z pojistného na sociální zabezpečení	292 318	293 802	1 484
nedaňové příjmy, kapitálové příjmy, přijaté dotace	37 649	37 649	0
příjmy kapitoly OSFA	3 314	4 143	829
příjmy státního rozpočtu celkem	754 081	757 494	3 413
výdaje			
mandatorní sociální výdaje a služby zaměstnanosti celkem	372 078	376 816	4 738
<i>z toho: důchodové pojištění *)</i>	<i>232 120</i>	<i>233 597</i>	<i>1 477</i>
<i>nemocenské pojištění</i>	<i>31 201</i>	<i>31 212</i>	<i>11</i>
<i>státní sociální podpora **)</i>	<i>35 075</i>	<i>37 456</i>	<i>2 381</i>
<i>dávky vyplácené obcemi</i>	<i>14 905</i>	<i>15 405</i>	<i>500</i>
<i>platba do veřejného zdravotního pojištění</i>	<i>33 379</i>	<i>33 407</i>	<i>28</i>
<i>aktivní politika zaměstnanosti</i>	<i>4 134</i>	<i>4 500</i>	<i>366</i>
výdaje na úhradu ztráty ČKA	19 000	18 234	-766
úhrada pohledávek zdravotnických zařízení zřiz. býv. OkÚ (usnesení vlády č. 56/2004) ***)		766	766
ostatní výdaje kapitol	436 301	436 301	0
výdaje kapitoly Státní dluh	27 029	27 719	690
výdaje kapitoly OSFA	14 643	12 628	-2 015
výdaje státního rozpočtu celkem	869 051	872 464	3 413
schodek státního rozpočtu celkem	-114 970	-114 970	0

*) včetně jednorázového příspěvku k důchodům ve výši 1000,- Kč

**) včetně jednorázového příspěvku 2000,- Kč k přídatku na dítě a včetně dopadu zvýšení rodičovského příspěvku o 1000,- Kč

***) uhrazeno z rozpočtovaných výdajů na úhradu ztráty ČKA

Výše uvedené odhady očekávané skutečnosti za letošní rok vycházejí z poznatků o dosavadním průběhu hospodaření státu a z aktuálních informací o vývoji některých ekonomických veličin, které budou do konce roku ovlivňovat jak příjmovou, tak výdajovou stranu rozpočtu.

Z přehledu je patrný předpoklad **překročení příjmů i výdajů státního rozpočtu o stejnou částku 3,4 mld Kč. Odhad tedy nepředpokládá dopad na schválený rozpočtový deficit.**

V příjmech je očekáváno především **překročení daňových příjmů**, které by měly být proti rozpočtu vyšší **v souhrnu o 1,1 mld Kč**.

Největší překročení se očekává u **daně z přidané hodnoty**, jejíž celoroční inkaso by mělo být **o cca 6,1 mld Kč** vyšší než stanovil rozpočet. Odhad očekávané skutečnosti se opírá o nový zákon o DPH, který nabyl účinnosti 1. května, na výši inkasa mají vliv zejména změny přijaté v rámci tzv. druhé etapy reformy veřejných financí, s nimiž se při přípravě státního rozpočtu na rok 2004 neuvažovalo. Naplnění předpokladů dopadu těchto změn však znamená, že konečná celoroční výše této daně je současně značným rizikem pro odhad celkových daňových příjmů státního rozpočtu.

U **spotřebních daní**, kde se naopak očekává výnos **v souhrnu o 2,4 mld Kč nižší**, se odráží vliv nového zákona, který platí od ledna letošního roku v souvislosti se vstupem do EU a který přinesl u některých položek zvýšení sazeb. U dovážených komodit je významným faktorem rovněž kurz koruny či např. vzestup ceny ropy.

Přímé daně by měly být v souhrnu **nepatrně překročeny o cca 0,1 mld Kč**. Lepší plnění se přitom týká **daně z příjmů fyzických osob**, kde se proti schválenému rozpočtu očekává překročení **o 0,4 mld Kč**, vývoj podle jednotlivých druhů této daně je však diferencovaný (u daně ze závislé činnosti a u daně vybírané srážkou se očekává překročení rozpočtu o 0,3 mld Kč a o 0,9 mld Kč, u daně placené na základě daňového přiznání naopak nenaplnění o 0,8 mld Kč). Výnos **daně z právnických osob** by měl být zhruba **o 0,3 mld Kč** nižší, neboť ve druhém pololetí nelze vyloučit vliv zahájeného snižování sazby této daně. Projevuje se zde i implementace směrnice EU o zdanění dividend, resp. výpadek z titulu zrušení srážkové daně u úrokových výnosů z dluhopisů, vkladních listů, vkladových certifikátů a vkladů jim na roveň postavených a přesun výnosů daně z těchto příjmů do roku 2005..

Z ostatních daňových příjmů je třeba zmínit dále výpadek u **majetkových daní** ve výši 2,9 mld Kč (vyplývající především ze skutečnosti, že při přípravě rozpočtu na letošní rok se očekávalo zrušení některých osvobození u daně z převodu nemovitostí, k němuž však nedošlo) a naopak překročení příjmů z **cla** o 0,5 mld Kč v důsledku výrazného nárůstu dovozu zboží v období před vstupem do EU.

U příjmů z **pojistného na sociální zabezpečení** se předpokládá překročení téměř **o 1,5 mld Kč**. Příčinou je jednak dynamický růst mezd v hospodářství, jednak legislativní změny účinné od 1. ledna, související se schválenou koncepcí reformy veřejných rozpočtů a spočívající zejména ve zpřísnění podmínek a zvýšení příspěvkové povinnosti osob samostatně výdělečně činných.

Na vyšším než rozpočtem stanoveném objemu **příjmů v kapitole OSFA** o 0,8 mld Kč se podílejí zejména vyšší příjmy z úroků a z realizace finančního majetku.

Ve výdajích se překročení soustřeďuje především do skupiny **mandatorních sociálních výdajů a služeb zaměstnanosti**, které by podle očekávání měly být proti rozpočtu vyšší v úhrnu o více než 4,7 mld Kč.

Jde především o *výdaje na důchodové pojištění*, u nichž se očekává překročení téměř o 1,5 mld Kč, a o výdaje *na státní sociální podporu* s očekávaných překročením o cca 2,4 mld Kč. V obou těchto rozhodujících položkách jsou zahrnuty změny, přijaté v souvislosti s úpravou sazeb DPH k 1.5.2004, a to jednak jednorázový příspěvek k důchodu ve výši 1000 Kč a jednorázový příspěvek na dítě ve výši 2000 Kč, jednak trvalé navýšení měsíčně vypláceného rodičovského příspěvku o 1000 Kč; s těmito sociálními kompenzacemi schválený rozpočet nepočítal.

Poněkud vyšší by měly být *dávky vyplácené obcemi* (předpokládá se překročení o 0,5 mld Kč) a *výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti* (necelých 0,4 mld Kč). V některých jiných položkách této skupiny výdajů se očekávají menší úspory.

Požadovaná *úhrada pohledávek zdravotnických zařízení* zřizovaných býv. okresními úřady, o níž rozhodla vláda usnesením 56/2004 a která představuje 766 mil. Kč, *bude kompenzována nižšími* než původně schválenými *výdaji na úhradu ztráty České konsolidační agentury*.

V kapitole **Státní dluh** se očekává překročení celoročně rozpočtovaných výdajů o cca 0,7 mld Kč, které souvisí s růstem úrokových sazeb na kapitálových trzích.

V kapitole **Operace státních finančních aktiv** se po zvýšení rozpočtu v průběhu 1. pololetí o 0,7 mld Kč očekává celoročně nižší čerpání jejích výdajů o více než 2,0 mld Kč. Na tomto vývoji se nejvíce podílejí především projekty financované z úvěrů od EIB (odstraňování povodňových škod, dálniční obchvat Plzně, projekt budování dalších dálnic a další), kde potřeba prostředků bude nižší zhruba o 2,5 mld Kč.

V ostatních rozpočtových kapitolách se očekává čerpání výdajů na úrovni schváleného rozpočtu.

Je tedy možno předpokládat, že **schodek státního rozpočtu na letošní rok, stanovený zákonem č. 457/2003 Sb., bude ve skutečnosti v zásadě dodržen a nebude se výrazněji odchylovat od schváleného objemu cca 115,0 mld Kč.**

III. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků za 1. pololetí 2004

V roce 2003 byla nastartována II. etapa reformy územní veřejné správy. Převážná část kompetencí na výkon státní správy v přenesené působnosti byla převedena na 205 nově vymezených obcí s rozšířenou působností, menší část na kraje a na další správní úřady. V roce 2003 byly kompetence převedené z okresních úřadů na kraje a obce finančně zabezpečeny nikoliv formou zvýšeného podílu na příslušných daňových titulech, ale dotacemi ze státního rozpočtu.

Změna rozpočtového určení daní měla být realizována v roce 2004. Do daňových příjmů krajů měly být v roce 2004 převedeny, spolu s převodem příslušných kompetencí, finanční prostředky z kapitoly Všeobecná pokladní správa, z ostatních kapitol státního rozpočtu a z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury. Podíl krajů na sdílených daních se měl v roce 2004 zvýšit z 3,1 % na 10,32 %. Poslaneckou sněmovnou byl však vládní návrh novely zákona o rozpočtovém určení daní zamítnut a kraje jsou i v roce 2004, stejně jako v roce 2003, příjemci pouze 3,1 % podílu na výnosech sdílených daní. Prostředky, které byly navrhovány pro navýšení daňových příjmů krajů prostřednictvím novely zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, kraje získávají ve formě dotací, a to z kapitoly Všeobecná pokladní správa, z rozpočtů ostatních kapitol státního rozpočtu a z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury.

Rozpočet krajů na rok 2004 je koncipován jako přebytkový, a to ve výši 1,9 mld Kč, rozpočet obcí jako schodkový, a to ve výši 8,2 mld Kč.

V souladu se zákonem č. 250/2000Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, musí být schodek uhrazen buď finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů. Rozhodnutí o tom, který z těchto zdrojů bude obcí použit, je v pravomoci zastupitelstev obcí.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů a obcí

Územní samosprávné celky jsou tvořeny rozpočty krajů a rozpočty obcí.

Kraje, obce a dobrovolné svazky obcí získaly ke konci prvního pololetí do svých rozpočtů 152,5 mld Kč, což představuje plnění rozpočtu po změnách ve výši 51,3 %. Obce a dobrovolné svazky obcí (dále jen „obce“) se na celkových příjmech podílely téměř 80 %.

V roce 2004 je financování krajů zabezpečeno z 86,5 % formou dotací ze státního rozpočtu, zbývající zdroje tvoří daňové a nedaňové příjmy. U obcí jsou naopak hlavním zdrojem financování veřejných statků daňové příjmy.

Příjmy a výdaje obcí a krajů

Tabulka č.1

(v mil. Kč)

Ukazatel	Rozpočet 2004 po všech změnách	Skutečnost 1. pol. 2004	% plnění	Obce a DSO skutečnost 1. pol. 2004	Podíl obcí a DSO	Kraje skutečnost 1. pol. 2004
1	2	3	4	5	5:3	6
I. Daňové příjmy	125 100,0	62 192,4	49,7	56 536,3	90,9	5 656,1
z toho :						
Daň z příjmů fyzických osob	38 500,0	18 526,7	48,1	16 722,3	90,3	1 804,4
z toho :						
ze závislé činnosti a funkčních požitků	25 700,0	12 251,2	47,7	10 821,8	88,3	1 429,4
ze samostatné výdělečné činnosti	11 400,0	5 203,9	45,6	4 965,3	95,4	238,6
z kapitálových výnosů	1 400,0	1 061,1	75,8	924,7	87,1	136,4
Daň z příjmů právnických osob	32 500,0	16 502,9	50,8	15 105,4	91,5	1 397,5
z toho :						
daň z příjmů právnických osob	26 200,0	11 341,4	43,3	9 943,9	87,7	1 397,5
daň z příjmů právnických osob za obce	6 300,0	5 160,3	81,9	5 160,3	100,0	
daň z příjmů právnických osob za kraje		0,2		0,2	100,0	
Daň z přidané hodnoty	41 400,0	19 492,0	47,1	17 048,6	87,5	2 443,4
Daň a poplatky z vybraných činností a služeb	8 000,0	6 008,4	75,1	5 997,5	99,8	10,9
Daň z nemovitostí	4 700,0	1 658,5	35,3	1 658,5	100,0	
Ostatní daňové příjmy		3,0		3,0	100,0	
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	25 200,0	12 607,7	50,0	11 829,0	93,8	1 305,5
III. Kapitálové příjmy	10 500,0	5 358,7	51,0	5 205,4	97,1	153,3
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	160 800,0	80 158,8	49,9	73 570,7	91,8	7 114,9
IV. Přijaté dotace (po konsolidaci)	136 653,3	72 427,0	53,0	47 769,7	66,0	45 322,5
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	297 453,3	152 480,2	51,3	121 340,3	79,6	52 437,4
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	224 812,2	116 858,7	52,0	91 445,3	78,3	45 981,5
II. Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	78 905,9	29 359,0	37,2	27 083,5	92,3	3 000,1
Výdaje celkem (po konsolidaci)	303 718,1	146 217,7	48,1	118 528,8	81,1	48 981,6
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	-6 264,8	6 262,5		2 811,2	44,9	3 455,8

Celkové výdaje územních samosprávných celků byly čerpány ve výši 146,2 mld Kč, tj. plnění ve výši 48,1 % rozpočtu po změnách. Obce se na celkových výdajích podílejí 81,1 %.

Kraje a obce skončily své hospodaření v prvním pololetí roku 2004 převahou příjmů nad výdaji ve výši 6,3 mld Kč. Kraje vykazují přebytek 3,5 mld Kč, obce 2,8 mld Kč.

Kraje vykazují na bankovních účtech ke konci sledovaného období částku 6,1 mld Kč, obce 46,8 mld Kč.

Hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů a obcí za období 1. pololetí 2004 bude provedeno samostatně a k rozpočtu po změnách.

2. Příjmy a výdaje krajů

Pro rok 2004 nebyly krajům zvýšeny procentní podíly na sdílených daních (nebyla provedena novela zákona o rozpočtovém určení výnosů daní) a veškeré výdaje související s reformou územní veřejné správy, které přešly do působnosti krajů, jsou v roce 2004 financovány dotacemi ze státního rozpočtu.

Ve státním rozpočtu na rok 2004 jsou prostředky na financování krajů zahrnuty ve finančním vztahu k rozpočtům krajů, na financování běžného a investičního rozvoje územních samosprávných celků jsou prostředky vyčleněny v ukazateli Další prostředky pro územní samosprávné celky v kapitole Všeobecná pokladní správa. Výdaje na regionální školství jsou zahrnuty v kapitole MŠMT, výdaje na podporu lesního hospodářství v kapitole Ministerstva zemědělství a výdaje na zajištění funkcí regionálních knihoven v kapitole Ministerstva kultury. Opravy, údržba a investice u silnic II. a III. třídy jsou i nadále financovány Státním fondem dopravní infrastruktury.

Celkové příjmy krajů činily ke konci 1. pololetí 52,4 mld Kč. Vlastní příjmy krajů dosáhly výše 7,1 mld Kč, tj. o 1,5 mld Kč více proti předcházejícímu srovnatelnému období a představovaly 13,6 % celkových příjmů. Zbývající část příjmů tvoří dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů.

Vývoj příjmů krajů je následující:

Tabulka č.2

(v mil Kč)

Ukazatel	Skutečnost 1. pol. 2003	Rozpočet 2004	Rozpočet 2004 po změnách	Skutečnost 1. pol. 2004	plnění
1	2	3	4	5	6
I. Daňové příjmy	5 140,5	12 700,0	12 700,0	5 656,1	44,5
z toho :					
Daně z příjmů fyzických osob	1 565,6	3 900,0	3 900,0	1 804,4	46,3
Daně z příjmů právnických osob	1 348,1	3 400,0	3 400,0	1 397,5	41,1
Daň z přidané hodnoty	2 198,2	5 400,0	5 400,0	2 443,4	45,2
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	438,5	1 500,0	1 500,0	1 305,5	87,0
III. Kapitálové příjmy	53,5			153,3	
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	5 632,5	14 200,0	14 200,0	7 114,9	50,1
IV. Přijaté dotace (po konsolidaci)	42 535,7	87 309,9	89 562,4	45 322,5	50,6
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	48 168,2	101 509,9	103 762,4	52 437,4	50,5

Vývoj vlastních příjmů krajů a jejich podílu na celkových příjmech je následující:

Tabulka č.3

(v mil. Kč)

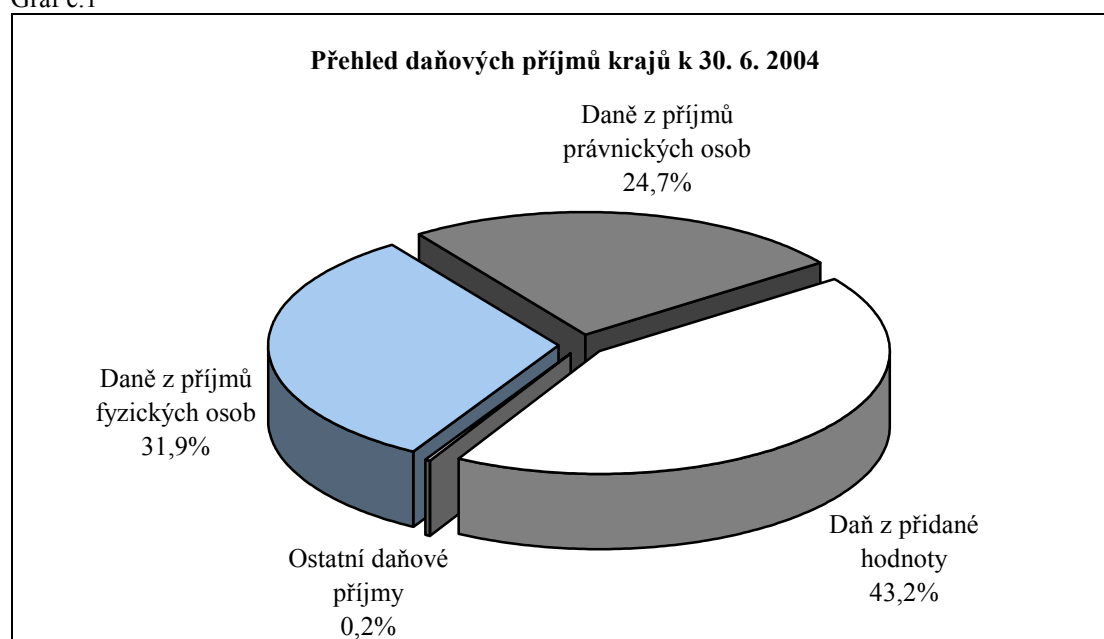
	Vlastní příjmy	Přijaté dotace	Celkové příjmy	Podíl vlastních příjmů na celkových (v %)
1.pol. 2003	5 632,5	42 535,7	48 168,2	11,7
1.pol. 2004	7 114,9	45 322,5	52 437,4	13,6

Daňové příjmy krajů vykázaly k 30. červnu 2004 objem 5,7 mld Kč, tj. plnění 44,5 %. Podíl daňových příjmů činil čtyři pětiny vlastních příjmů, což je na úrovni srovnatelného období minulého roku.

Daň z příjmů fyzických osob dosáhla ke konci sledovaného období výše 1,8 mld Kč (plnění 46,3 %), daň z příjmů právnických osob 1,4 mld Kč (plnění 41,1 %) a daň z přidané hodnoty je vykazována ve výši 2,4 mld Kč (plnění 45,2 %).

Strukturu jednotlivých druhů daňových příjmů krajů k 30. červnu 2004 znázorňuje následující graf:

Graf č.1

Zbývající vlastní příjmy krajů jsou tvořeny nedaňovými příjmy, které dosáhly v pololetí letošního roku výše 1,3 mld Kč, tj. 87,0 % rozpočtu. Proti minulému období se nedaňové příjmy se výrazně zvýšily o 0,9 mld Kč. Nejvyšší nárůst příjmů zaznamenala položka odvody příspěvkových organizací, příjmy z pronájmu majetku a ostatní nedaňové příjmy (přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady, platby za odebrané množství podzemní vody).

Kapitálové příjmy dosáhly výše 0,2 mld Kč, téměř veškeré příjmy tvoří příjmy z prodeje dlouhodobého majetku.

Hlavním zdrojem příjmů krajů jsou v roce 2004 stejně jako v předchozích letech **dotace ze státního rozpočtu**. Dotace krajů tvoří dotace obsažené ve finančním vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů zahrnuté v kapitole Všeobecná pokladní správa, ostatní dotace v kapitole Všeobecná pokladní správa a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. Celkem byly dotace rozpočtovány na rok 2004 ve výši 89,6 mld Kč.

Kraje vykázaly ve svých příjmech ke konci prvního pololetí přijaté investiční a neinvestiční dotace ze státního rozpočtu, Národního fondu a státních fondů v celkové výši 45,3 mld Kč.

Přehled o dotacích ze státního rozpočtu a státních fondů přijatých krajskými úřady k 30. 6. 2004

Tabulka č.4

Kapitola	Celkem	(v mil. Kč)		
		z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Všeobecná pokladní správa	11 316,3	8 898,8	2 417,5	
Ostatní kapitoly SR bez NF, OSFA	33 424,7	32 503,2	921,5	
z toho:				
Ministerstvo práce a sociálních věcí	49,9	11,9	38,0	
Ministerstvo vnitra	211,6		211,6	
Ministerstvo pro místní rozvoj	112,2	112,2		
Ministerstvo průmyslu a obchodu	73,9		73,9	
Ministerstvo zemědělství	26,8	4,1	22,7	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	32 205,4	32 201,4	4,0	
Ministerstvo kultury	188,8	160,3	28,5	
Ministerstvo zdravotnictví	547,3	5,8	541,5	
Národní fond	1,2	0,9	0,3	
Operace státních finančních aktiv	21,4	4,0	17,4	
Státní fondy	509,6	51,0	458,6	
z toho:				
Státní fond dopravní infrastruktury	491,6	38,1	453,5	
C e l k e m	45 273,2	41 457,9	3 815,3	0,0

Finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům krajů je rozpočtován ve výši 16,2 mld Kč a obsahuje následující dotace a příspěvky: příspěvek na výkon státní správy, příspěvek na dopravní obslužnost v drážní dopravě, příspěvek na dopravní obslužnost v autobusové dopravě, dotace na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí, případně resortů krajům a dotace na financování reprodukce majetku územních samosprávných celků.

Příspěvek na výkon státní správy zahrnuje prostředky na financování výkonu přenesené působnosti vyplývající z I. fáze reformy územní veřejné správy, část prostředků je určen na jednotky Sborů dobrovolných hasičů obcí, kterým kraje hradí náklady spojené se zásahy mimo jejich územní obvod a podílí se na financování jejich akceschopnosti, pořízení a na obnově požární techniky. Vzhledem k neustále rostoucí finanční náročnosti výkonu státní správy v přenesené působnosti je pro rok 2004 realizována 5 % valorizace příspěvku, celkový objem představuje 0,4 mld Kč.

Příspěvek na dopravní obslužnost v drážní dopravě je určen na částečnou úhradu prokazatelné ztráty ve veřejné drážní dopravě (mimo vlaků vyšší kategorie) vyplývající ze smlouvy o závazku veřejné služby dle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvek je určen na zabezpečení základní dopravní obslužnosti územního obvodu kraje, tj. přiměřené dopravy pro všechny dny v týdnu z důvodu veřejného zájmu, především do škol, do úřadů, k soudům, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a do zaměstnání včetně dopravy zpět. Příspěvek je rozpočtován na úrovni roku 2003 ve výši 2,2 mld Kč.

Příspěvek na dopravní obslužnost v autobusové dopravě je určen na částečnou úhradu prokazatelné ztráty pravidelné linkové autobusové dopravy vyplývající ze smlouvy o závazku veřejné služby dle zákona č. 111/94 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, uzavřené mezi dopravním úřadem a dopravcem. Příspěvek je určen též na zabezpečení základní dopravní obslužnosti územního obvodu kraje. Příspěvek není určen na úhradu provozní ztráty městské hromadné dopravy. Rozpočtováný objem ve výši 2,8 mld Kč je na úrovni roku minulého.

Z celkového rozpočtovaneho objemu 9,1 mld Kč na dotace na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí a z Ministerstva zdravotnictví krajům připadá 85 % na výkon převedených zřizovatelských funkcí z okresních úřadů a obcí a z Ministerstva zdravotnictví na kraje. V tomto objemu jsou zahrnuty prostředky pro 562 organizací převedených na kraje. Téměř polovinu představují zařízení poskytující sociální služby (např. domovy důchodců, ústavy sociální péče, poradny). Další organizace tvoří zdravotnická zařízení (např. nemocnice, zdravotnické záchranné služby, dětské domovy), kulturní zařízení (např. divadla, muzea), popř. zařízení jiného typu. Zbývajících 15 % je určeno na financování funkčních míst převedených z okresních úřadů a z Ministerstva školství a na financování tzv. ostatních činností, které okresní úřady do roku 2002 zajišťovaly z mimorozpočtových zdrojů. Uvedené činnosti v převážné míře nezajišťovaly organizace zřizované okresními úřady, ale zejména další neziskové subjekty na základě smluv. Jedná se např. o lékařské služby první pomoci, lékárenské pohotovostní služby, výkony kalmetizačních sester, odvody branců atd.

Dotační titul financování reprodukce majetku územních samosprávných celků v rozpočtovaném objemu 1,5 mld Kč není určen pouze pro kraje, ale i pro obce v daném kraji. Smyslem dotace je flexibilní řešení především havarijních situací na majetku územních samosprávných celků. O konkrétním použití prostředků na svém území rozhoduje příslušný kraj.

Celkem bylo krajům k 30. červnu uvolněno v rámci finančního vztahu v měsíčních splátkách 8,3 mld Kč, tj. 51 % schváleného rozpočtu.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly dále poskytnuty účelové neinvestiční prostředky na úhradu závazků zdravotnických zařízení bývalých okresních úřadů, na financování činnosti krajského koordinátora romských poradců, na náhradu škody způsobené chráněným živočichem na základě zákona č. 115/2000 Sb., na prostředky na nové, dodatečné a opakované volby do obecních zastupitelstev, na úhradu nákladů spojené s volbami do Evropského parlamentu, na výdaje spojené s likvidací nepoužitých léčiv, na výdaje za činnosti v oblasti zabránění, rozvoje a šíření TBC. K 30. červnu přijaly kraje ze státního rozpočtu z kapitoly Všeobecná pokladní správa prostředky ve výši 1,6 mld Kč.

Na investiční dotace ze státního rozpočtu byla vyčleněna v rozpočtu částka 3,1 mld Kč, na konci 1. pololetí kraje přijaly 1,6 mld Kč, tj. téměř 52 % rozpočtovaného objemu.

Objemově největší část však byla krajům převedena z ostatních kapitol státního rozpočtu, a to ve výši 33,4 mld Kč. Z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy činily účelové neinvestiční dotace 32,2 mld Kč a byly určeny především na přímé náklady škol (platy, odvody do fondů, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby a výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a služby).

Kromě toho kraje vykázaly ve svých příjmech ke konci prvního pololetí další účelové dotace z rozpočtu Ministerstva zdravotnictví ve výši 0,5 mld Kč, především na podporu regionálních zdravotnických zařízení a z rozpočtu Ministerstva kultury ve výši 0,2 mld Kč na regeneraci městských památkových rezervací, na zabezpečení regionální funkce knihoven a na rehabilitace památníků.

Na financování dopravní infrastruktury poskytl krajům **Státní fond dopravní infrastruktury** účelové dotace v celkovém objemu 0,5 mld Kč. Jednalo se především o investiční prostředky, které směřovaly na výstavbu a obnovu silniční sítě.

Celkové výdaje krajů byly ke konci prvního pololetí čerpány ve výši 49,0 mld Kč, tj. plnění 48,1 %, téměř veškeré výdaje představují neinvestiční výdaje, které ve sledovaném období činily 46,0 mld Kč. Celkové výdaje krajů byly ve srovnání se stejným obdobím minulého roku vyšší o 4,5 mld Kč.

Největší položku **neinvestičních výdajů** tvoří neinvestiční transfery příspěvkových organizací především v odvětví školství, zdravotnictví a sociální péče, které představují 44,8 % výdajů. Meziroční index dosáhl hodnoty 109,1 %. Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily ke konci prvního pololetí 2,3 mld Kč a jsou ve srovnání se stejným obdobím minulého roku vyšší o 0,3 mld Kč. Objemově stejný nárůst vykázaly kraje na položkách neinvestiční dotace podnikatelským subjektům a neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím. Výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci se vyznačují mírným nárůstem, u položky nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatní nákupy vykázaly kraje mírný pokles.

V neinvestičních výdajích se promítá čerpání výdajů na přímé náklady na vzdělání, na realizaci zdravotnických programů, na náhradu škod způsobených chráněnými živočichy, na financování činnosti krajského koordinátora, na zabránění vzniku, rozvoje a šíření TBC, na likvidaci nepoužitelných léčiv, na řešení prevence kriminality a na protiradonová opatření.

Kromě toho kraje čerpaly neinvestiční výdaje na běžný rozvoj. Jedná se o finanční prostředky poskytnuté v návaznosti na nepřijetí vládního návrhu novely zákona o rozpočtovém určení daní při projednávání návrhu zákona o státním rozpočtu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Tyto prostředky jsou krajům poskytnuty formou dotace ve třech zálohách (dvě zálohy byly uvolněny ke konci prvního pololetí 2004) s tím, že o konkrétním určení finančních potřeb rozhodně kraj ve své kompetenci a v plné míře zodpovídá za její hospodárné využití.

Kapitálové výdaje krajů činily ke konci prvního pololetí 3,0 mld Kč, z toho tvoří investiční příspěvky příspěvkovým organizacím (1,3 mld Kč) a investiční nákupy a související výdaje (1,3 mld Kč) 87% kapitálových výdajů. Investiční nákupy a související práce, které zahrnují skutečné platby za pořízení dlouhodobého investičního majetku vykázaly kraje ke konci sledovaného období vyšší o 0,8 mld Kč než ve stejném období minulého roku. Kraje vykázaly nárůst ve výši 0,7 mld Kč rovněž na položce investiční dotace příspěvkovým organizacím.

3. Příjmy a výdaje obcí

Celkové příjmy obcí dosáhly ke konci prvního pololetí 121,3 mld Kč, což je o 6,6 mld Kč více proti srovnatelnému období předchozího roku. Obce vykazují plnění rozpočtu po změnách ve výši 62,6 %.

Základním zdrojem příjmů obcí zůstávají nadále daňové příjmy, které tvoří 46,6 % jejich celkových příjmů. Nedaňové příjmy se podílejí na celkových příjmech obcí 9,7 % a kapitálové příjmy 4,2 %. Vlastní příjmy obcí tvoří 60,6 % rozpočtů obcí.

Další objemově nejvýznamnější položkou jsou přijaté dotace ze státního rozpočtu, státních fondů a Národního fondu, které se na celkových příjmech podílejí téměř 20,5 %. Zbývající část dotací pro obce tvoří dotace od krajů a převody z vlastních fondů.

Porovnání příjmů a výdajů obcí a DSO v 1. pololetí 2003 a v 1. pololetí 2004:

Tabulka č.5

(v mil. Kč)							
Ukazatel	Obce a DSO skutečnost 1.pol. 2003	Rozpočet 2004 schválený	Rozpočet 2004 po změnách	Obce a DSO skutečnost 1.pol. 2004	% plnění	Index 06 04/03	Rozdíl 06 04-03
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Daňové příjmy	50 728,9	112 400,0	112 400,0	56 536,3	50,3	111,4	5 807,4
z toho :							
Daně z příjmů fyzických osob	14 331,8	34 600,0	34 600,0	16 722,3	48,3	116,7	2 390,5
Daně z příjmů právnických osob	14 195,0	29 100,0	29 100,0	15 105,4	51,9	106,4	910,4
Daň z přidané hodnoty	15 271,6	36 000,0	36 000,0	17 048,6	47,4	111,6	1 777,0
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	5 381,4	8 000,0	8 000,0	5 997,5	75,0	111,4	616,1
Daň z nemovitostí	1 546,4	4 700,0	4 700,0	1 658,5	35,3	107,2	112,1
Ostatní daňové příjmy	1,8			3,0		166,7	1,2
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	10 962,8	23 700,0	23 700,0	11 829,0	49,9	107,9	866,2
III. Kapitálové příjmy	5 139,3	10 500,0	10 500,0	5 205,4	49,6	101,3	66,1
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	66 831,0	146 600,0	146 600,0	73 570,7	50,2	110,1	6 739,7
IV. Přijaté dotace (po konsolidaci)	47 893,2	47 424,3	47 090,9	47 769,7	101,4	99,7	-123,5
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	114 709,3	194 024,3	193 690,9	121 340,3	62,6	105,8	6 631,0

Daňové příjmy rozpočtů obcí jsou v roce 2004 naplňovány podle novely zákona o rozpočtovém určení daní č. 243/2000 Sb., ve znění pozdějších zákonů.

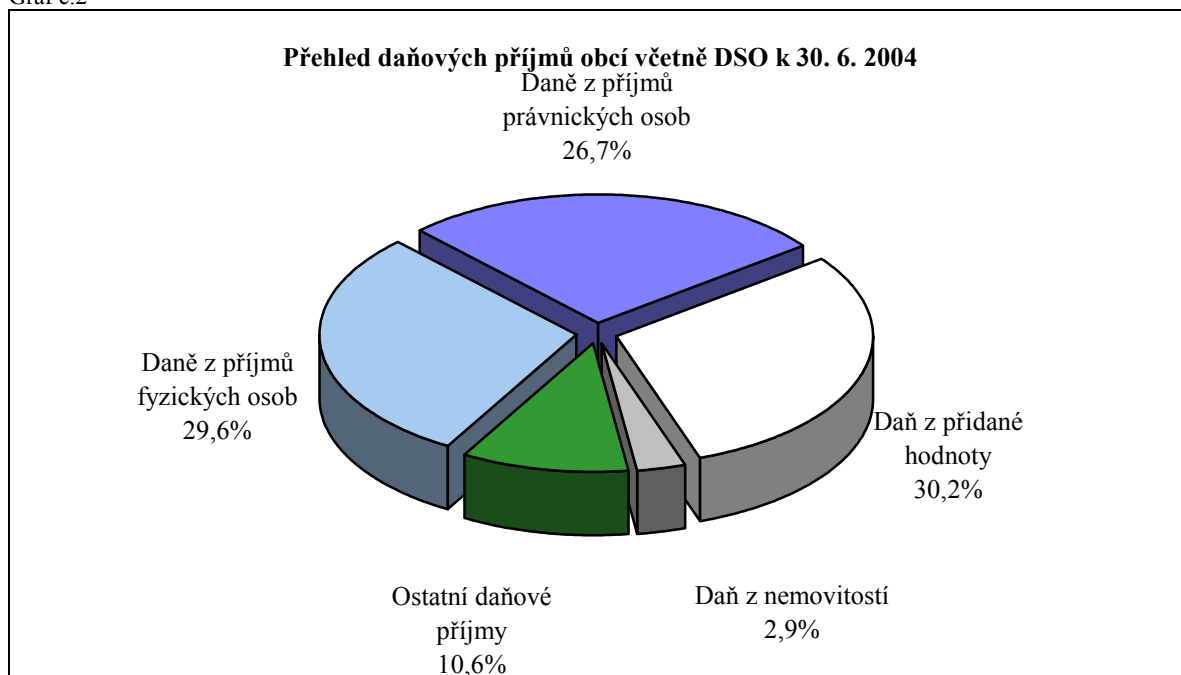
Daňové příjmy rozpočtů obcí v roce 2004 tvoří stejně jako v roce 2003:

- a) výnos daně z nemovitosti, příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 20,59% z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty
- c) podíl na 20,59% z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně podle zákona o daních z příjmů,
- d) podíl na 20,59% z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby, s výjimkou výnosů uvedených pod písm. c),
- e) podíl na 20,59% z 60% z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob, sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d),
- f) podíl na 20,59% z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, s výjimkou výnosů uvedených v písmenech h) a v § 3 odst. 1 písm.a),
- g) 30% z výnosu záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce bydliště ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně (vyrovnání a dodatečně přiznaná nebo dodatečně vyměřená daň) z příjmů fyzických osob, které měly na území obce bydliště k poslednímu dni zdaňovacího období, k němuž se daňová povinnost vztahuje, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně. Bydlištěm se pro tyto účely tohoto zákona rozumí místo trvalého pobytu fyzické osoby,
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) podíl na 1,5% z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Daňové příjmy obcí vykázaly k 30. červnu objem 56,5 mld Kč, tj. 50,3 % upraveného rozpočtu. Podíl daňových příjmů na celkových příjmech se proti stejnému období minulého roku zvýšil o 2,4 %, v absolutním vyjádření se tyto příjmy zvýšily o 5,8 mld Kč.

Graf č.2

Daň z příjmů fyzických osob dosáhla ke konci sledovaného období výše 16,7 mld Kč, což je 48,3 % celoročního rozpočtovaného objemu.

Daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků činila ke konci června 10,8 mld Kč, tj. plnění rozpočtu 48,1 %. Ve srovnání s pololetím minulého roku se výnos daně zvýšil o 1,3 mld Kč. Příznivý vývoj souvisí s růstem mezd a platů.

Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti je vykazována v účetnictví obcí v objemu 5,0 mld Kč, tj. plnění 45,6 %. Ve srovnání se stejným obdobím se výnos daně zvýšil o 0,8 mld Kč.

Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů a daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby, nelze-li je oddělit od inkasa daně z kapitálových výnosů. V prvním pololetí získaly obce příjmy z této daně 0,9 mld Kč, což je o 0,3 mld Kč více proti předchozímu období.

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována u obcí v objemu 15,1 mld Kč, což je ve srovnání s pololetím minulého roku o 0,9 mld Kč více a představuje plnění rozpočtu na 51,9 %. Výnos daně z příjmů právnických osob za obce, kde poplatníkem je obec, činí ve sledovaném období 5,2 mld Kč. Jedná se o podnikatelské aktivity obcí, kdy obce jsou plátcí daně, daň neodvádějí, pouze ji promítají ve svém účetnictví.

Daň z přidané hodnoty, která je další sdílenou daní obcí a státního rozpočtu činila u obcí 17,0 mld Kč a byla o 1,8 mld Kč vyšší proti prvnímu pololetí minulého roku. Nárůst daně je důsledkem přijetím dvou novel zákona o dani z přidané hodnoty, které zohledňují vstup České republiky do Evropské unie a jsou součástí vládou schválené Koncepce reformy veřejných rozpočtů.

Výnos **daně z nemovitostí** je o 0,1 mld Kč vyšší než ve srovnatelném období minulého roku. Obce zaúčtovaly do svých příjmů 1,7 mld Kč. Rychlejší plnění této příjmové položky (plnění rozpočtu na 35,3 %) se jako každoročně očekává v průběhu třetího čtvrtletí, kdy budou zpracována všechna daňová přiznání.

Součástí daňových příjmů jsou **správní poplatky**, které zahrnují poplatky stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, jehož výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. Na poplatcích bylo vybráno 1,3 mld Kč, tj. o 0,1 mld Kč více než v předchozím roce.

Do daňových příjmů jsou zahrnuty i **poplatky a odvody v oblasti životního prostředí**, které představují povinnou platbu za využívání životního prostředí, jako např. poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky za znečišťování ovzduší, poplatky za uložení odpadů, poplatek za likvidaci komunálního odpadu, odvody za odnětí půdy ze zemědělskému půdnímu fondu a poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa. Plnění ve výši 3,0 mld Kč představuje zvýšení příjmů o 0,2 mld Kč proti srovnatelnému období minulého roku.

Položka **místní poplatky z vybraných činností a služeb** zahrnuje především místní poplatky ukládané za účelem zdanění (často i regulace) určité aktivity či vyjadřující určité místní specifikum. Jedná se např. o poplatky ze psů, za lázeňský a rekreační pobyt, za užívání veřejného prostranství, ze vstupného, z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu do vybraných míst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj a poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. Plnění ve výši 1,2 mld Kč znamená o 0,1 mld Kč vyšší plnění těchto příjmů s pololetím roku minulého.

Do nově zavedené položky **ostatní odvody z vybraných činností a služeb** byly zahrnuty odvody části výtěžku z provozování loterií a jiných podobných her na veřejně prospěšné účely. Na odvodech bylo vybráno 0,5 mld Kč.

Nedaňové příjmy dosáhly ke konci června výše 11,8 mld Kč a proti srovnatelnému období minulého roku se zvýšily o 0,9 mld Kč.

Objemově nejvýznamnější položkou jsou příjmy z pronájmu majetku, která dosáhla výše 4,0 mld Kč a zůstala na úrovni minulého roku. Jedná se zejména o příjmy z nájemného samotných pozemků, z nájemného budov a jejich částí a příjmy z pronájmu movitých věcí.

Položka příjmy z vlastní činnosti se proti roku minulému nezměnila a příjmy dosáhly výše 2,6 mld Kč. Tato položka zahrnuje příjmy spojené s poskytováním veřejných služeb, za které je inkasován určitý poplatek (např. příjmy za úhrady příspěvku rodičů na částečnou úhradu neinvestičních nákladů při pobytu dětí v jeslích, mateřských školách, uměleckých školách, školních družinách, klubech, za odvoz komunálních odpadů zpoplatňovaných na základě smluvního vztahu s majiteli nemovitostí, příjmy inkasované za poskytování informací podle zákona č. 106/99 Sb., o svobodném přístupu k informacím). Položka zahrnuje i příjmy za úplatné využití komunikací a příjmy za vstup na cizí pozemky.

Na příjmech z úroků bylo inkasováno 1,4 mld Kč, což představuje vyšší plnění proti předchozímu období o 0,2 mld Kč. Vývoj této položky je spojen s kapitálovými příjmy, zejména s finančními operacemi obcí na kapitálovém trhu.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy dosáhly ke konci prvního pololetí výše 1,6 mld Kč a zůstává na úrovni minulého období. Položka zahrnuje např. veškeré příjmy z prodeje neinvestičního majetku, přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady a přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady.

Podíl **kapitálových příjmů** na celkových příjmech činí v prvním pololetí 4,3 %. Kapitálové příjmy dosáhly výše 5,2 mld Kč a proti pololetí předchozího roku se zvýšily o 0,1 mld Kč. Více než čtyři pětiny takto získaných příjmů činily příjmy z prodeje dlouhodobého majetku.

Vlastní příjmy obcí se na celkových příjmech podílejí 60,6 %, což je o 2,5 % více proti prvnímu pololetí 2003. Zbývající část příjmů obcí tvoří přijaté dotace ze státního rozpočtu, dotace ze státních fondů, dotace od krajů, dotace z Národního fondu a převody z vlastních fondů.

Obce ve svých příjmech vykázaly **dotace ze státního rozpočtu a Národního fondu** ve výši 21,8 mld Kč a **ze státních fondů** ve výši 3,1 mld Kč. Kromě toho obce zapojily prostředky z vlastních zdrojů ve výši 3,9 mld Kč. Podíl přijatých dotací na celkových příjmech činil v hodnoceném období 20,5 %.

Vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí pro rok 2004 je definován finančním vztahem státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích, příspěvkem na výkon státní správy obcím s rozšířenou působností, ostatními dotacemi z kapitoly Všeobecná pokladní správa a dotacemi z ostatních kapitol ústředních orgánů státního rozpočtu.

Soubor dotací ze státního rozpočtu zahrnutý ve vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí je určen na částečnou úhradu neinvestičních výdajů ve školství, zdravotnictví, ústavech sociální péče, domovech důchodců a to pouze pro příspěvkové organizace, případně organizační složky zřizované obcemi. Dalšími dotacemi jsou dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím a ostatní činnosti v oblasti sociálních služeb, příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti obcí a dotace na dávky sociální péče.

Pro výpočet dotace v zařízeních sociální péče (domovy důchodců, ústavy sociální péče), vybraných zdravotnických zařízení (dětské domovy, kojenecké ústavy) a do oblasti školství (základní a mateřské školy, včetně škol speciálních), byly použity propočtové ukazatele. Pomocí těchto ukazatelů jsou pak stanoveny absolutní částky dotace obcím do jednotlivých krajů.

Příspěvek na výkon státní správy obcím s rozšířenou působností je určen na částečnou úhradu osobních a věcných výdajů spojených s výkonem státní správy. Do objemu příspěvku na rok 2004 byl promítnut i vliv usnesení vlády č. 1247/2002 (jedná se o dobilancování převodů v rámci II. etapy reformy veřejné správy). Pro rok 2004 byla do příspěvku zapracována 5 % valorizace.

Celkem bylo obcím k 30. červnu uvolněno v rámci finančního vztahu v měsíčních splátkách 13,0 mld Kč, tj. téměř 53 % schváleného rozpočtu.

Dalšími dotacemi ze státního rozpočtu jsou dotace investičního i neinvestičního charakteru, které jsou obcím uvolňovány v průběhu roku. Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly obcím uvolněny dotace na úhradu výdajů na poštovné obcím s rozšířenou působností, na úhradu nákladů na volby do Evropského parlamentu, na nové, opakované a dodatečné volby do obecních zastupitelstev, na integraci romské komunity, na zabezpečení provozu ochranných systémů podzemních staveb (pro Magistrát hl. m. Prahy), na nákup správní budovy Tatra Kopřivnice, na průmyslovou zónu Kolín-Ovčáry a na dopravní stavby v souvislosti s mistrovstvím světa v hokeji. Dále byly obcím poskytnuty účelové prostředky na realizaci programu výstavba a obnova budov a staveb škol a školských zařízení. Celkem obce přijaly do svých pokladen účelové finanční prostředky z rozpočtu kapitoly Všeobecná pokladní správa ve výši 1,7 mld Kč.

Z kapitoly státního rozpočtu Operace státních finančních aktiv byly převedeny obcím finanční prostředky ve výši 0,1 mld Kč. Prostředky byly směřovány na dokončení sportovního centra Strahov, na zabezpečení výkonu státní správy v Českém Krumlově a Rokycanech, na refundaci výdajů za energie a služby v budovách bývalých okresních úřadů, na nájemné za kontaktní místa státní sociální podpory a na opravu místních komunikací v souvislosti s odstraňováním povodňových škod.

Dalšími dotacemi, které plynou do obecních pokladen, jsou dotace poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu. Prostřednictvím těchto dotací se realizují významné programy, které nemalou měrou přispívají k rozvoji municipální infrastruktury.

Obce přijaly ke konci prvního pololetí účelové prostředky z rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj ve výši 0,7 mld Kč především v rámci programu Výstavba nájemních bytů a technické infrastruktury ve vlastnictví obcí a programu Poskytování dotací do povodňových fondů obcí na opravy bytového fondu poškozeného povodněmi v roce 2002. Z rozpočtu Ministerstva zemědělství byly obcím uvolněny finanční prostředky ve výši 0,5 mld Kč především na výstavbu a technickou obnovu vodovodů a úpraven vod, na náklady na činnost odborného lesního hospodáře podle §37 lesního zákona a na státní pomoc při obnově území postiženého povodní v roce 2002, z rozpočtu Ministerstva kultury ve výši 0,2 mld Kč na zajištění regionálních funkcí veřejných knihoven a na program Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, z rozpočtu Ministerstva práce a sociálních věcí byly poskytnuty finanční prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti

Největší objem prostředků poskytlo obcím prostřednictvím krajů Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zejména jako přímé náklady na vzdělávání (platy, odvody do fondů, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby a výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na služby), a to v celkové výši 4,0 mld Kč.

Z rozpočtů ústředních orgánů státní správy obce celkem přijaly finanční prostředky v celkové výši 6,2 mld Kč.

Přehled o dotacích a půjčkách ze SR a státních fondů přijatých obcemi a DSO
k 30.6.2004

Tabulka č.6

(v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Všeobecná pokladní správa	14 921,6	13 665,1	1 256,5	
Ostatní kapitoly SR bez NF, OSFA	6 250,0	5 178,3	1 069,9	1,8
z toho:				
Ministerstvo práce a sociálních věcí	237,1	234,5	2,6	
Ministerstvo vnitra	34,1	2,0	32,1	
Ministerstvo životního prostředí	94,9	0,1	94,8	
Ministerstvo pro místní rozvoj	716,8	279,3	436,4	1,1
Ministerstvo průmyslu a obchodu	54,3	2,2	52,1	
Ministerstvo zemědělství	465,7	82,5	382,5	0,7
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 448,4	4 441,0	7,4	
Ministerstvo kultury	188,6	134,6	54,0	
Ministerstvo zdravotnictví	8,0		8,0	
Národní fond	539,6	37,0	502,6	
Operace státních finančních aktiv	94,3	25,4	68,9	
Státní fondy	3 366,9	231,7	2 865,1	270,2
z toho:				
Státní fond životního prostředí	1 433,0	97,5	1 143,1	192,4
Státní fond dopravní infrastruktury	50,6	4,8	45,8	
Státní fond rozvoje bydlení	1 883,0	129,3	1 675,9	77,8
C e l k e m	25 172,4	19 137,5	5 763,0	271,9

Další zdroj příjmů některých obcí představují transfery ze **státních fondů**. **Státní fond životního prostředí** poskytl obcím během prvního pololetí dotace a půjčky ve výši cca 1,4 mld Kč, které obce použily na ochranu vod a ovzduší, především se jednalo o realizaci opatření k ochraně zdrojů pitné vody, rozšíření obecních čistíren odpadních vod, rozšíření kanalizačních systémů, výstavbu veřejných částí přípojek a STL plynovodů. Část dotací a půjček směřoval i na investice spojené s ukládáním odpadu a na alternativní zdroje energie. Obce se staly i příjemci dotací z rozpočtů dalších státních fondů. Ze **Státního fondu rozvoje bydlení** byly obcím poskytnuty účelové dotace na výstavbu obecních nájemních bytů, na výstavbu nájemních bytů v obcích pro nízkopříjmové skupiny obyvatel, na výstavbu bytů v domech s pečovatelskou službou, na opravu bytového fondu poškozeného povodní v roce 2002 a půjčky na nízkoúročené úvěry obcím na opravy a modernizace bytového fondu v celkové výši cca 1,9 mld Kč. Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** obdržely obce účelové prostředky na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst a ze **Státního fondu kinematografie** na technický rozvoj a modernizaci kin.

V průběhu 1. pololetí 2004 přijaly obce do svých rozpočtů dotace z **Národního fondu** ve výši cca 0,5 mld Kč. Tyto prostředky směřovaly na obnovu památkových objektů, čističky odpadních vod, na komunikace, na rozvojové studie regionu, na budování cykloturistických tras apod.

Celkové výdaje obcí dosáhly ke konci prvního pololetí výše 118,5 mld Kč, tj. plnění ve výši 58,7 %.

Porovnání celkových výdajů obcí a DSO v 1. pololetí 2003 a v 1. pololetí 2004:

Tabulka č.7

		(v mil. Kč)					
Ukazatel	Skutečnost 1.pol. 2003	Rozpočet 2004 schválený	Rozpočet 2004 po změnách	Skutečnost 1.pol. 2004	% plnění	Index 06 04/03	Rozdíl 06 04-03
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	85 990,7	131 200,0	130 484,2	91 445,3	70,1	106,3	5 454,6
II. Kapitálové výdaje (po konsolidaci)	22 796,4	70 980,0	71 362,4	27 083,5	38,0	118,8	4 287,1
Výdaje celkem (po konsolidaci)	108 787,1	202 180,0	201 846,6	118 528,8	58,7	109,0	9 741,7
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	5 922,2	-8 155,7	-8 155,7	2 811,5		47,5	-3 110,7

Běžné výdaje obcí tvoří 77,1 % celkových výdajů obcí. K 30. červnu běžné výdaje dosáhly objemu téměř 91,4 mld Kč a představují nárůst proti stejnému období minulého roku o 5,5 mld Kč. Ve srovnání s vývojem v minulém období dochází ke snížení meziročního nárůstu běžných výdajů zhruba o 10,0 mld Kč.

Největší položkou, která tvořila více než třetinu běžných výdajů, tj. 33,8 mld Kč, byla položka neinvestiční příspěvky příspěvkovým organizacím, a to především v odvětví školství. Jedná se o čerpání výdajů v souvislosti s úhradou přímých nákladů na vzdělávání.

Druhou největší položkou, která tvořila téměř pětinu běžných výdajů (17,9 mld Kč) nezbytných pro chod obcí a jejich organizací, byl nákup vody, paliv, energie, služeb a ostatních nákupů. V porovnání se stejným obdobím minulého roku je patrné, že dochází k mírnému nárůstu čerpání finančních prostředků pro tyto účely.

Součástí běžných výdajů jsou i neinvestiční transfery obyvatelstvu, zejména sociální dávky, které v prvním pololetí dosáhly u obcí částky 7,8 mld Kč (ve stejném období minulého roku 7,5 mld Kč). V čerpání sociálních dávek vyplácených obcemi ke konci prvního pololetí dochází k nárůstu o 0,3 mld Kč, ve druhém pololetí se očekává další nárůst. Sociální dávky jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu.

Jedním ze zdrojů čerpání běžných výdajů obcí byla dotace v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k obcím, její součástí byly dotace na dávky sociální péče, příspěvek na výkon státní správy a příspěvek na financování provozních výdajů základních a mateřských škol a speciálních základních a mateřských škol. Kromě těchto titulů byly v ní rovněž zahrnuty dotace na financování provozních výdajů domovů důchodců a ústavů sociální péče a vybraných zdravotnických zařízení, která nejsou napojena na soustavu zdravotních pojišťoven.

Dalším zdrojem financování běžných výdajů byly neinvestiční dotace poskytnuté ze státního rozpočtu a ze státních fondů.

V položce běžné výdaje se promítly zejména výdaje na úhradu přímých nákladů na vzdělávání, na strategii prevence kriminality, na aktivní politiku zaměstnanosti a na regeneraci městských památkových rezervací spojené s přípravou a konáním voleb do Evropského parlamentu. Kromě toho obce čerpaly běžné výdaje na realizaci programů v oblasti památkové péče, projektů financovaných z prostředků Národního fondu, z rozpočtů státních fondů, především pro oblast ochrany životního prostředí a opravy bytového fondu v důsledku povodně v roce 2002.

Kapitálové výdaje obcí se podílely na celkových výdajích 22,9 %, což představuje zvýšení o 1,9 % ve srovnání se stejným obdobím minulého roku (v absolutním vyjádření se jedná o nárůst o 4,3 mld Kč). Úhrnný objem kapitálových výdajů obcí dosáhl ve sledovaném období částky 27,1 mld Kč.

Zdrojem financování kapitálových výdajů byly i dotace ze státního rozpočtu a z rozpočtů státních fondů. Jedná se zejména o dotace poskytnuté na výstavbu a technickou obnovu školských a zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, na výstavbu nájemních bytů, na akce související s ochranou životního prostředí, na budování infrastruktury a na výstavbu a obnovu silniční sítě. Zdrojem růstu kapitálových výdajů obcí jsou rovněž dotace poskytnuté obcím z Národního fondu, a to na řadu projektů v oblasti životního prostředí a zemědělství.

Většinu kapitálových výdajů financovaly obce ze svých zdrojů, z těchto prostředků realizovaly investiční akce související především s jejich infrastrukturou.

4. Zadluženost obcí

Obce vykázaly ke konci prvního pololetí 2004 **celkový dluh ve výši 70,7 mld Kč** a proti skutečnosti roku 2003 se jedná o **nárůst ve výši 0,3 mld Kč**, který se celý promítl u čtyřech velkých měst České republiky – hlavní město Praha, Plzeň, Brno a Ostrava (dále jen „statutární města“), ostatní obce vykázaly stagnaci.

Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR

Tabulka č.8

Ukazatel	(v mld Kč)											
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	k 30.6. 2004
úvěry	2,5	4,9	8,7	11,6	13,5	18,0	17,6	18,4	22,6	27,3	35,2	35,8
komunální obligace		7,6	8,5	11,9	13,2	11,9	10,9	10,1	13,3	15,9	21,7	22,4
přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,9	1,8	3,1	4,8	7,7	9,1	11,5	12,5	12,4	12,6	13,5	12,5
Celkem	3,4	14,3	20,3	28,3	34,4	39,0	40,0	41,0	48,3	55,8	70,4	70,7

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, výnosy emitovaných komunálních dluhopisů a návratné finanční výpomoci a půjčky ze státního rozpočtu a ze státních fondů (Státní fond životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení).

Obce včetně statutárních měst vykázaly, že v průběhu prvního pololetí roku 2004 přijaly půjčky ve výši cca 3,2 mld Kč (to je o 1,5 mld Kč méně než ve stejném období minulého roku) a současně uhradily splátky ve výši 2,9 mld Kč (to je o 0,4 mld Kč více než ke konci prvního pololetí 2003). To znamená, že saldo půjček za sledované období činilo 0,3 mld Kč (to je o 1,9 mld méně než ke konci června roku 2004). Obce si opět více půjčovaly než splácely, ale vykázaly výrazně vyšší splátky než v minulých obdobích.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly tak jako v minulých letech i nadále směřovány především na akce související s ochranou životního prostředí a na rozvoj infrastruktury. V průběhu prvního pololetí 2004 došlo k mírnému poklesu přijatých návratných finančních výpomocí, nárůst na položce komunálních obligací je způsoben zaúčtováním kursových rozdílů a je vykázán pouze u měst, která v minulém období emitovala komunální obligace.

Údaje o zadluženosti obcí ČR bez statutárních měst jsou následující:

Tabulka č.9

Ukazatel	(v mld Kč)										
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	k 30.6. 2004
úvěry	3,8	6,3	9,9	12,7	14,4	12,9	13,4	14,3	16,5	18,4	18,6
komunální obligace	0,3	0,9	1,6	1,6	1,4	0,9	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,4	2,7	4,2	6,5	7,6	9,8	10,2	9,8	9,7	9,6	9,4
Celkem	5,5	9,9	15,7	20,8	23,4	23,6	24,1	24,1	26,2	28,0	28,0

Statutární města vykázala ke konci prvního pololetí 2004 nárůst zadluženosti ve výši 0,3 mld Kč. Z toho města vykázala mírný nárůst u položky přijaté úvěry a současně mírný pokles u položky přijatých finančních výpomocí. Největší podíl na nárůstu zadluženosti vykázalo hlavní město Praha. Vývoj zadluženosti statutárních měst je uveden v následující tabulce.

Údaje o zadluženosti statutárních měst:

Tabulka č.10

Ukazatel	(v mld Kč)										
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	k 30.6. 2004
úvěry	1,1	2,4	1,7	0,8	3,6	4,7	5,0	8,3	10,8	16,8	17,2
komunální obligace	7,3	7,6	10,3	11,6	10,5	10,0	9,6	13,3	15,9	21,7	22,4
přijaté finanční výpomoci a ostatní dluhy	0,4	0,4	0,6	1,2	1,5	1,7	2,3	2,6	2,9	3,9	3,1
Celkem	8,8	10,4	12,6	13,6	15,6	16,4	16,9	24,2	29,6	42,4	42,7

V souvislosti se vzrůstající zadlužeností obcí uložila vláda ministroví financí usnesením č. 801 ze dne 6. srpna 2003 připravit ve spolupráci s 1. místopředsedou vlády a ministrem vnitra legislativní návrhy, kterými by se stanovila pravidla pro přijímání úvěrů územními samosprávnými celky.

Po vyhodnocení všech dosavadních opatření k regulaci zadluženosti obcí, zejména pozitivních zkušeností z opatření přijatých podle usnesení vlády č.707/1997, připravilo Ministerstvo financí další náměty, které projednalo s Ministerstvem vnitra, kraji a Svazem měst a obcí.

Z jednání vyplynul závěr, že v současné době nejsou k přijetí regulačních opatření nutné další zákonné úpravy. Zákon o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků je zaměřen nejen na nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního samosprávného celku, dodržování předpisů pro finanční hospodaření obcí a krajů, zadávání a realizaci veřejných zakázek, ale také na pohledávky a závazky územního samosprávného celku, na závazky, za něž převzal územní samosprávný celek záruky a na zástavy majetku územního samosprávného celku ve prospěch třetích osob.

Obsahem přezkoumání bude také posouzení účelnosti a hospodárnosti přezkoumávaných operací. Důležitou změnou je také to, že povinnou náležitostí závěru zprávy o výsledku přezkoumání musí být rovněž upozornění na případná rizika, která mohou mít negativní dopad na hospodaření územního celku v budoucnosti.

K regulaci zadlužování obcí a krajů vláda schválila usnesením č. 346/2004 regulaci zadluženosti obcí a krajů pomocí ukazatele dluhové služby. V souladu s tímto usnesením provedlo Ministerstvo financí z údajů, které jsou obce a kraje povinny předkládat pro vypracování návrhu státního rozpočtu a státního závěrečného účtu, propočty ukazatele dluhové služby. Počet obcí, které překročily za rok 2003 limit stanovený nad 30%, činil 211, kraje tento ukazatel nepřekročily. Dopisem ministra financí byly obce upozorněny na zjištěnou skutečnost, současně byly požádány o sdělení o přijatých opatřeních vedoucích ke snížení tohoto ukazatele.

Ministerstvo financí v následujícím období vyhodnotí vyžádané podklady a zváží všechny skutečnosti, které vedly k překročení dané hranice. Přitom bude brána do úvahy např. celková zadluženost obce, celková zadluženost obce v přepočtu na 1 obyvatele, daňová výtěžnost vztahovaná na 1 obyvatele obce, celková finanční situace obce, trend zadluženosti v minulých letech a velikost obce. Ministerstvo financí současně provede příslušné propočty za období prvního pololetí 2004.

Po celkovém vyhodnocení bude vláda informována o zjištěných skutečnostech včetně návrhů na řešení daného stavu. Je pravděpodobné, že nastartování regulace zadluženosti obcí vedly obce k posouzení rizik a k obezřetnějšímu rozhodování o přijímání dalších úvěrů.

IV. Vývoj státních finančních aktiv a pasiv

Vývoj státních finančních aktiv a pasiv za 1. pololetí 2004 charakterizují následující údaje:

	S t a v k		Změna za 1.polo- letí 2004 (+,-)
	1.1.2004	30.6.2004	
Prostředky státu na depozitních bankovních účtech SFA	10,7	112,2	+101,5
Pohledávky státu vůči zahraničí vč. pohledávek z deblokací	75,5	76,1	+0,6
Pohledávky státu vůči tuzemsku ve správě MF	38,5	48,0	+9,5
Majetkové účasti státu vůči zahraničí a tuzemsku ve správě MF	7,0	7,2	+0,2
Cenné papíry a ostatní finanční aktiva	5,7	79,1	+73,4
Státní finanční aktiva celkem	137,4	322,6	+185,2
Závazky z emise státních dluhopisů	479,9	583,9	+104,0
v tom: v držbě u domácích bank	329,6	350,2	+20,6
v držbě u ostatních tuzemských subjektů	124,3	152,5	+28,2
v držbě u zahraničních subjektů	26,0	81,2	+55,2
Přímé a nepřímé závazky státu vůči zahraničí	13,3	15,9	+2,6
v tom: přímé vládní závazky vůči zahraničí	11,7	14,3	+2,6
směnky emitované k úhradě účastí státu u mezinárodních bank	1,6	1,6	+0,0
Státní finanční pasiva celkem	493,2	599,8	+106,6
Saldo státních finančních aktiv a pasiv	-355,8	-277,2	+78,6
v tom: pozice vůči bankovní soustavě	-316,9	-163,3	+153,6
pozice vůči ostatním subjektům v tuzemsku	-80,8	-96,9	-16,1
pozice vůči zahraničí	41,9	-17,0	-58,9

Poznámka: Kvantifikace rozložení salda státních finančních aktiv a pasiv na pozice vůči bankovní soustavě, ostatním subjektům v tuzemsku a vůči zahraničí respektuje sektorové rozdělení držby státních dluhopisů a majet. účastí státu.

Snížení celkové dlužnické finančně majetkové pozice státu o cca 79 mld Kč bylo způsobeno rozsáhlým snížením čisté zadluženosti státu vůči tuzemským bankovním subjektům, jehož vliv byl částečně kompenzován zvýšením čisté zadluženosti státu vůči tuzemským nebankovním subjektům a dále ve vztahu státu vůči zahraničí přechodem z věřitelské do dlužnické pozice, jejíž úroveň k 30. 6. 2004 činila 17 mld Kč.

Snížení dlužnické pozice státu vůči bankovní soustavě o 153,6 mld Kč se při současném poměrně značném růstu držby státních dluhopisů bankovními subjekty (v rozsahu 20,6 mld Kč) týkalo převážně operací na souhrnném účtu státní pokladny. I při pololetním schodku státního rozpočtu ve výši 49,7 mld Kč, krytého dočasně zejména krátkodobými depozity SFA, bylo potřeba hned od počátku roku 2004 provádět předstihové emise státních dluhopisů k zajištění zdrojů dluhopisového krytí očekávané vysoké schodkovosti státního rozpočtu v závěru roku (na úrovni více než dvojnásobné proti stavu v polovině roku). Výnosy z těchto emisí státních dluhopisů byly umisťovány na depozitním umořovacím účtu SFA, jehož zůstatek za 1. pololetí vzrostl o 106,7 mld Kč. Volné peněžní zdroje nad úroveň krytí rozpočtového schodku mohly být proto krátkodobě finančně investovány do pokladničních poukázek ČNB, což ovlivnilo nárůst těchto aktiv státu o téměř 73 mld Kč. Do konce roku 2004 se ovšem uvedená rozsáhlá finanční aktiva státu ve formě depozit SFA na umořovacím účtu a držených pokladničních poukázek ČNB výrazně snížila.

Příčinou nárůstu dlužnické pozice státu vůči tuzemským nebankovním subjektům o 16,1 mld Kč bylo zvýšení držby státních dluhopisů u těchto subjektů o 28,2 mld Kč, což se týkalo hlavně pojišťovacích společností a penzijních fondů, jakož i ostatních finančních zprostředkovatelů. Na straně státních finančních aktiv byl ovšem tento vliv částečně kompenzován zejména nárůstem pohledávek státu vůči tuzemsku (o 9,5 mld Kč) a nárůstem pohledávek vůči deblokátorům zahraničních pohledávek státu (o 1,8 mld Kč).

Přechod finančně majetkové pozice státu vůči zahraničí z věřitelské na dlužnickou, který se za 1. pololetí 2004 uskutečnil v rozsahu téměř 59 mld Kč, byl rozhodující měrou ovlivněn rozsáhlým nárůstem držby státních dluhopisů u zahraničních subjektů (o 55,2 mld Kč) v důsledku realizace první zahraniční emise dlouhodobých státních dluhopisů, k níž došlo koncem června v rozsahu 1,5 mld EUR (tj. 48,8 mld Kč). Dalším vlivem bylo zvýšení přímých vládních závazků vůči zahraničí, tj. úvěrů přijatých od Evropské investiční banky na infrastrukturální programy o 2,6 mld Kč. Ve státních finančních aktivech se snížení pohledávek vůči zahraničí při vyúčtovaných kreditních kursových rozdílech týkalo pouze pohledávek převzatých (o 1,9 mld Kč) a došlo k němu hlavně z důvodu postoupení části těchto pohledávek na deblokátory.

Operace s peněžními prostředky státu v tuzemsku

Příjmové a výdajové operace státního rozpočtu kryté prostředky depozitních bankovních účtů SFA včetně prostředků z přímých dlouhodobých úvěrů přijatých ze zahraničí se týkají rozpočtové kapitoly OSFA, transferů z této kapitoly do jiných rozpočtových kapitol a některých dalších příjmových a výdajových operací probíhajících zejména na umořovacím účtu SFA. Za 1. pololetí 2004 ve srovnání se schváleným rozpočtem a skutečností stejného období předchozího roku charakterizují tyto operace následující údaje:

	v mil.Kč				
	Skutečnost za 1.pololetí 2003	Schválený rozpočet 2004	Skutečnost za 1.pololetí 2004	Plnění rozpočtu v %	Index 2004/2003
A. Příjmy z operací na účtech SFA celkem	9 510,8	11 849,9	7 470,0	63,0	78,5
v tom: příjmové operace kapitoly OSFA	2 894,0	3 314,9	2 534,5	76,5	87,6
ostatní příjmové operace SFA	6 616,8	8 535,0	4 935,5	57,8	74,6
B. Výdaje z operací na účtech SFA celkem	13 308,9	23 178,8	12 665,4	54,6	95,2
v tom: výdajové operace kapitoly OSFA	913,6	2 430,7	1 850,7	76,1	202,6
transfery z OSFA do jiných rozpočtových kapitol	10 075,2	12 213,1	5 865,8	48,0	58,2
ostatní výdajové operace SFA	2 320,1	8 535,0	4 949,0	58,0	213,3
Saldo příjmů a výdajů z operací SFA celkem (- schodkové)	-3 798,1	-11 328,9	-5 195,4	45,9	136,8
z toho: za kapitolu OSFA vč. transferů	-8 094,8	-11 328,9	-5 182,0	45,7	64,0
Financování salda příjmů a výdajů operací SFA	3 798,1	11 328,9	5 195,4	45,9	136,8
v tom: z prostředků depozitních účtů SFA z minulých let	-2 207,4	1 418,9	1 866,0	131,5	x
z přímých dlouhodobých úvěrů ze zahraničí	6 005,5	9 910,0	3 329,4	33,6	55,4

Poznámka: Z důvodu systémové srovnatelnosti s rokem 2004 nejsou za 1. pololetí 2003 ve výdajových operacích kapitoly OSFA zahrnuty výdaje na úhradu ztráty ČKA a ve financování salda příjmů a výdajů operací SFA jejich dluhopisové krytí

Zhoršení schodkového salda příjmových a výdajových operací na účtech SFA proti 1. pololetí 2003 o cca 1,4 mld Kč ovlivnily v podstatě nižší příjmy a vyšší přímé výdaje realizované v rozpočtové kapitole OSFA. Nižší příjmy OSFA o 360 mil.Kč se týkaly hlavně převodů prostředků od FNM z výnosů malé privatizace a příjmů z likvidace státních podniků. Vyšší přímé výdaje OSFA o 937 mil.Kč se týkaly hlavně vyšších výplat držitelům SDD z narostlých úroků. Plnění rozpočtu příjmů i přímých výdajů kapitoly OSFA bylo v 1. pololetí 2004 přibližně stejné (na 76,5 %, resp. na 76,1 %).

Výrazně nižší výdaje transferované z kapitoly OSFA do jiných rozpočtových kapitol o 4,2 mld Kč proti 1. pololetí 2003 se týkaly hlavně infrastrukturálních výdajů financovaných z úvěrů od Evropské investiční banky (zejména pokud jde o výdaje na odstraňování škod z povodní 2002, které byly realizovány na méně než poloviční úrovni) a dále některých dalších transferovaných výdajů (na obnovu koryt vodních toků, vodovodů a kanalizace, na infrastrukturální akce k víceúčelovým halám a jiné). Úspory těchto výdajů transferovaných z kapitoly OSFA je však možno pokládat do jisté míry za dočasné, neboť v 1. pololetí 2003 byl jejich rozpočet plněn na 110,1 %, zatímco v 1. pololetí 2004 jen na 48 %.

Pokud jde o ostatní příjmové a výdajové operace na korunových depozitních účtech SFA týkající se kapitoly státní dluh, došlo v 1. pololetí 2004 proti stejnému období roku 2003 k likvidaci jejich přebytkového salda v rozsahu 4,3 mld Kč. To bylo ovlivněno tím, že v 1. pololetí 2003 byly v tomto rozsahu inkasovány úrokové prémie z emisí SDD, které byly převedeny do příjmů rozpočtové kapitoly VPS až v průběhu 3. čtvrtletí, kdežto za 1. pololetí 2004 byly uvedené úrokové prémie inkasovány na umořovacím účtu SFA jen v rozsahu 80,7 mil.Kč a převod do kapitoly VPS byl proveden následně ještě v tomto období.

Další složku ostatních příjmových a výdajových operací SFA probíhajících na umořovacím účtu tvoří technické transfery k úhradě části úroků dluhové služby státu. Tyto transfery se v 1. pololetí 2004 konkrétně týkaly splátek diskontovaných úroků SPP (vč. úrokových swapů) v rozsahu 2,1 mld Kč a splátek diskontovaných a jiných úroků SDD v rozsahu 2,7 mld Kč. Celkový rozsah těchto výdajů ve výši 4,8 mld Kč byl na umořovacím účtu plně pokryt transferem prostředků z příslušného výdajového účtu rozpočtové kapitoly Státní dluh. V tomto případě šlo tedy o průběžné příjmové a výdajové operace SFA.

Přehled o **financujících operacích**, které byly za 1. pololetí 2004 realizovány na korunových depozitních účtech SFA, zejména na účtu umořovacím, podává v porovnání se schváleným rozpočtem a skutečností za stejné období roku 2003 následující tabulka.

v mil.Kč			
Financující operace na depozitních účtech SFA	Skutečnost za 1.pololetí 2003	Schválený rozpočet 2004	Skutečnost za 1.pololetí 2004
1. Saldo revolvingových a jiných emisí SPP na umořovacím účtu	10 983,3	-98 000,0	-6 232,0
2. Výnosy z emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů	66 000,0	137 000,0	66 479,6
3. Splátky jistiny střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů	-22 728,1	-39 000,0	-5 070,0
4. Výnosy emisí dlouhodobých státních dluhopisů vydaných v zahraničí	-	-	48 824,4
5. Výnosy z čerpání přímých dlouhodobých úvěrů ze zahraničí	5 920,9	9 910,0	2 634,1
6. Splátky jistiny přímého zahraničního dluhu státu	-646,5	-	-
7. Změna stavu krátkodobých prostředků na depozitních účtech SFA	-66 085,3	1 418,9	-101 543,0
8. Změna stavu dlouhodobých prostředků na depozitních účtech SFA	4 485,0	-	-
9. Saldo operací krátkodobého finančního investování (-převaha nákupu krátkodobých cenných papírů)	5 868,8	-	102,3
Celkové saldo financujících operací na depozitních účtech SFA	3 798,1	11 328,9	5 195,4

Výše uvedené údaje potvrzují převažující a zvyšující se podíl výnosů z emisí státních dluhopisů na umořovacím účtu k zajištění předstihového krytí očekávané vyšší schodkovosti státního rozpočtu ve druhé polovině roku 2004. To je zřejmě zejména z vazby mezi výnosy z emisí SDD včetně dlouhodobých státních dluhopisů vydaných v zahraničí a změnou stavu krátkodobých depozit SFA. Přitom v důsledku realizace záměru zvyšujícího se užití výnosů z emisí SDD ke splátkám dluhu z emisí SPP se v 1. pololetí 2004 na rozdíl od stejného období roku 2003 dostalo saldo čerpání a splátek SPP do záporných hodnot. Rovněž výnosy z čerpání přímých dlouhodobých úvěrů ze zahraničí, tj. konkrétně z úvěrových tranší čerpaných od EIB nepokryly v 1. pololetí 2004 v plné výši příslušné infrastrukturní rozpočtové výdaje (transferované z OSFA), část z nich ve výši 695 mil.Kč byla pokryta z prostředků převedených na příslušné depozitní účty SFA z úvěrových tranší roku 2003.

Jak již bylo uvedeno výše, volné krátkodobé peněžní prostředky nad úroveň krytí rozpočtového schodku umožnily v rámci řízení likvidity souhrnného účtu státní pokladny provádět rozsáhlé **finanční investování** na účtu OFT operacemi nákupu a zpětného prodeje pokladničních poukázek ČNB. Za 1. pololetí 2004 byly provedeny tyto finanční investice v rozsahu 893,3 mld Kč při zpětném prodeji ve výši 819,9 mld Kč. Výnos z tohoto krátkodobého finančního investování dosáhl částky 332,3 mil.Kč.

Zdrojové saldo krátkodobého finančního investování zřejmé z tabulky financujících operací na depozitních účtech SFA se týká zpětného prodeje prostředků státu investovaných koncem roku 2003 do nákupu pokladničních poukázek ČNB.

Tento zpětný prodej ve výši 750,6 mil.Kč se uskutečnil v lednu 2004 na umořovacím účtu a byl při něm za tento měsíc inkasován výnos ve výši 42 tis.Kč. Žádné další finanční investování se do konce června 2004 již na umořovacím účtu nekonalo.

Na jaderném účtu SFA byly v 1. pololetí 2004 proinvestovány prostředky v objemu 4 706,1 mil.Kč, a to 749,9 mil.Kč do pokladničních poukázek ČNB v nominální hodnotě 753 mil.Kč a 3 956,2 mil.Kč do státních pokladničních poukázek (SPP) v nominální hodnotě 4 019 mil.Kč. Hrubý výnos tohoto finančního investování vč. narostlého úroku dosažený v uvedeném období pro jaderný účet činil cca 56,6 mil.Kč, což představuje průměrnou výnosnost 1,2 % p.a.

Vývoj pohledávek státu vůči zahraničí

Stav **vládních pohledávek vůči zahraničí** vzrostl za 1. pololetí 2004 o 720 mil.Kč, přičemž kreditní kursové rozdíly z těchto pohledávek byly vyúčtovány v rozsahu 810 mil.Kč, připsané úroky ve výši 213 mil.Kč. U vládních pohledávek nebyly čerpány žádné nové úvěry a splátky do příjmů státního rozpočtu byly realizovány v rozsahu 182 mil.Kč. Šlo převážně o splátky jistiny a úroků z Alžírsko a o čisté inkaso z deblokace pohledávek vůči Barmě.

Stav **zahraničních pohledávek převzatých od ČSOB** poklesl za 1. pololetí 2004 o téměř 2 mld Kč, přičemž kreditní kursové rozdíly z těchto pohledávek byly vyúčtovány v rozsahu 493 mil.Kč, připsané úroky ve výši jen 9 mil.Kč. U převzatých zahraničních pohledávek nebylo ze státního rozpočtu financováno žádné jejich navýšení. To se realizovalo v rozsahu cca 105 mil.Kč pouze převodem části těchto pohledávek zejména vůči Alžírsku z vládních do převzatých za účelem jejich následné deblokace. Splátky ve prospěch rozpočtových příjmů, které byly u převzatých pohledávek inkasovány v rozsahu 387 mil.Kč, se týkaly deblokačních akcí hlavně v Alžírsku, v menší míře též v Indii. Hlavní příčinou poklesu stavu převzatých zahraničních pohledávek bylo postoupení části těchto pohledávek vůči Rusku na deblokátory.

Deblokace pohledávek státu vůči Ruské federaci se však v 1. pololetí 2004 uskutečnily zatím v poměrně nízkém rozsahu, a to zejména v realizaci čistého inkasa ve prospěch státního rozpočtu, neboť podle uzavřených smluv s deblokujícími společnostmi mají být tyto deblokace dokončeny realizací většího objemu inkasa až v průběhu 2. pololetí.

Základní parametry uvedených deblokací v 1. pololetí 2004 lze charakterizovat následujícími číselnými údaji:

+ zvýšení stavu - snížení stavu	Pohledávky za deblokátory státních pohledávek vůči Rusku	
	v mil.USD	v mil.Kč
Stav k 1. 1. 2004	45,9	1 177,9
Postoupení pohledávek na deblokátory	+70,1	+1 857,0
Převod čistého inkasa z deblokace do státního rozpočtu	-0,2	-4,8
Odpis deblokovaných pohledávek ve výši disážia	-0,3	-7,3
Vyúčtování rozdílů ze změn kursů	x	-2,9
Stav k 30. 6. 2004	115,5	3 019,9

Celkem se postoupení státních pohledávek vůči Rusku týkalo tří deblokátorů, z nichž největší podíl připadá na společnost Falcon Capital, a.s. Čisté inkaso do státního rozpočtu však nebylo v 1. pololetí 2004 realizováno od uvedených tří deblokátorů, ale od Astronomického ústavu AV z pohledávky postoupené na tohoto deblokátora v roce 2003.

Změny v majetkových účastech státu u mezinárodních a tuzemských společností

Stav **majetkových účastí státu u mezinárodních bank** se v nominálním korunovém vyjádření zvýšil v 1. pololetí 2004 z 5 191,5 mil.Kč na 5 305 mil.Kč. Výsledné zvýšení tohoto stavu o 113,5 mil.Kč bylo dáno převahou navýšení státní účasti proti vyúčtování debetních kursových rozdílů v rozsahu 33 mil.Kč. K faktickému navýšení státní účasti u těchto institucí došlo v rozsahu 146,5 mil.Kč a týkalo se následujících dvou případů:

- Dne 15. 1. 2004 byla na základě usnesení vlády č. 24/2003 provedena druhá splátka v rámci Třináctého doplnění zdrojů instituce Světové banky IDA (tj. Mezinárodní asociace pro rozvoj), a to ve výši 1,67 mil.SDR, což představovalo 2 487 097,60 USD a v korunovém přepočtu cca 63,8 mil.Kč. Úhrada tohoto navýšení byla provedena ze státního rozpočtu v rámci výdajů kapitoly VPS.

- Dne 15. 4. 2004 bylo podle usnesení vlády č. 224/1996 provedeno navýšení účasti ČR na kapitálu Evropské banky pro obnovu a rozvoj ve výši 2 399 900,- EUR, což představovalo 3 048 240,- USD. V souladu s Rezolucí č. 59 bylo toto navýšení kapitálu uhrazeno ve výši 40 % (tj. 1 219 296 USD) hotovostní platbou ze státního rozpočtu, která v korunové protihodnotě činila cca 33,1 mil.Kč. Úhrada zbývajících 60 % navýšení (tj. 1 828 944 USD) byla provedena vystavením směnky deponované u ČNB a splatné do 5 let. Korunová protihodnota této směnky činila cca 49,6 mil.Kč.

Stav **majetkových účastí státu u tuzemských společností** ve správě Ministerstva financí, které jsou součástí státních finančních aktiv, se za 1. pololetí 2004 zvýšil z 1 779 mil.Kč na 1 831 mil.Kč. Stav tuzemských majetkových účastí státu ve správě ostatních resortů (organizačních složek státu) se v uvedeném období zvýšil z 26 219 mil.Kč na 26 267 mil.Kč. Celkové zvýšení o 100 mil.Kč (z toho o 52 mil.Kč u majetkových účastí ve správě MF) se týkalo navýšení základního kapitálu České exportní banky,a.s., které bylo realizováno na základě usnesení vlády č. 1210/2003 a uhrazeno z kapitoly VPS státního rozpočtu. Tímto navýšením základního kapitálu ČEB do celkové výše 1 750 mil.Kč se zvýšil podíl účasti státu (kromě MF dále ve správě MPO, MZe a MZV) z 69,7 % na 71,4 %.

Státní půjčky, návratné finanční výpomoci a jiné tuzemské pohledávky státu

Stav pohledávek státu z poskytnutých státních půjček a návratných finančních výpomocí vedených ve státních finančních aktivech se v 1. pololetí 2004 snížil z 16 mld Kč na 15,5 mld Kč, tj. o 0,5 mld Kč. Tyto pohledávky se týkají státních půjček a návratných finančních výpomocí poskytnutých z rozpočtových kapitol VPS (vč. postoupených pohledávek za Polskem) a OSFA, tj. krytých z prostředků státních finančních aktiv. Po zahrnutí dalších pohledávek ze státních půjček a návratných finančních výpomocí poskytnutých z ostatních kapitol státního rozpočtu (vč. tzv. starého bloku návratných finančních výpomocí do zemědělství) se celkový stav všech těchto pohledávek státu snížil z 26,2 mld Kč na cca 25,6 mld Kč, tj. o 0,6 mld Kč.

Nově byly z kapitoly VPS **poskytnuty státní půjčky** v rozsahu 422 mil.Kč. Šlo zejména o uvolnění částky 387 mil.Kč Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry na základě zákona č. 591/1992 Sb. s určením na doplnění zdrojů pro vyplácení zákonem stanovených náhrad zákazníkům zkrachovalých obchodníků s cennými papíry. Dále byla z kapitoly VPS poskytnuta návratná finanční výpomoc ve výši 34,8 mil.Kč Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami, a to na základě usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 817/2003, kterým byl tomuto úřadu schválen rozpočet na rok 2004.

Splátky státních půjček a návratných finančních výpomocí od jednotlivých dlužníků dosáhly v 1. pololetí celkové částky 130 mil.Kč. Z této částky připadlo 62,8 mil.Kč na splátky závazků měst, obcí a podnikatelských subjektů, na něž byla na základě Protokolu mezi MF ČR a MF Polské republiky o úhradě pasivního clearingového salda polské strany postoupena za dohodnutou úplatu příslušná část pohledávek ČR vůči Polsku. Splátky ve výši 47,8 mil.Kč se týkaly tzv. starého bloku výpomocí poskytnutých v minulosti do zemědělství a další splátky ve výši 19,7 mil.Kč došly od různých subjektů a týkaly se zejména půjček poskytnutých na podporu ekologických opatření a na obnovu a modernizaci bytového fondu.

Celkové snížení stavu státních půjček a návratných finančních výpomocí v 1. pololetí 2004 ovlivnila zásadním způsobem skutečnost, že návratná finanční výpomoc, poskytnutá ve výši 865,2 mil.Kč hlavnímu městu Praha a statutárnímu městu Ostrava na krytí nezbytných výdajů vyvolaných realizací dopravních staveb a navazujících investic v městské infrastruktuře souvisejících s víceúčelovými halami pro uspořádání MS v ledním hokeji v roce 2004, byla v souladu s usnesením rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 159/2003 změněna na dotaci.

Stav a vývoj státních záruk

Během 1. pololetí 2004 došlo k výraznému poklesu vykazovaného stavu potenciálních závazků státu z poskytnutých státních záruk, tj. záruk standardních, záruk nestandardních i záruky ze zákona č. 77/2002 Sb. týkajícího se transformace státní organizace České dráhy. Stav všech výše uvedených státních záruk se v uvedeném období snížil ze 144,3 mld Kč na 132,0 mld Kč, tedy o 12,3 mld Kč.

+ zvýšení stavu - snížení stavu	Státní záruky celkem	v t o m:		
		standardní záruky	nestandardní záruky	záruky ze zákona č. 77/2002 Sb.
S t a v k 1. 1. 2004	144,3	82,5	47,4	14,4
Poskytnutí nových státních záruk	-	-	-	-
Čerpání nových tranší úvěrů	+0,2	+0,2	-	-
Vyúčtování úroků a poplatků	+2,8	+2,4	+0,3	+0,1
Splátky úvěrů dlužníky	-1,8	-1,8	-	-
Realizace státních záruk	-11,0	-7,3	-1,1	-2,6
Jiné snížení státních záruk	-1,8	-1,4	-0,4	-
Kursově rozdíly	-0,7	-0,7	-	-
S t a v k 30. 6. 2004	132,0	73,9	46,2	11,9

v mld. Kč

Snížení stavu se týkalo všech tří složek státních záruk a jeho příčinou byla převaha splátek od dlužníků a zejména úhrad ze státního rozpočtu ve formě realizace státních záruk či z jiných titulů nad čerpáním nových tranší úvěrů a vyúčtováním úroků a poplatků. Vyúčtováním kreditních kursových rozdílů v rozsahu 704,5 mil.Kč se týkalo standardních státních záruk za zahraniční úvěry včetně solidárních záruk za závazky Slovenska.

V 1. pololetí 2004 **nebyla poskytnuta žádná nová státní záruka a omezeno bylo i čerpání nových tranší státem zaručených úvěrů.** Toto čerpání bylo realizováno jen v rozsahu 224,5 mil.Kč u zahraničních úvěrů čerpaných ČMZRB na vodohospodářský program. Větší rozsah mělo vyúčtování úroků a poplatků ve výši 2 759 mil.Kč, které se týkalo převážně standardních záruk za zahraniční úvěry.

Rozsah splacení státem zaručených úvěrů z vlastních zdrojů dlužníků dosáhl za 1. pololetí 2004 částky 1 768,6 mil.Kč, která se rovněž týkala převážně splátek zahraničních úvěrů. Z vlastních zdrojů uhradily splatné části jistiny a úroků především a.s. ČEZ ve výši 703,8 mil.Kč (výstavba jaderné elektrárny Temelín, projekt Energy I, odsíření elektrárny Pruněřov), s.p. Česká správa letišť ve výši 600,3 mil.Kč (terminál Ruzyně), a.s. ČSA ve výši 137,8 mil.Kč (leasing Boeingů), a.s. Český Telecom ve výši 197,7 mil.Kč (projekt Telekomunikace I a II) a a.s. Mufis ve výši 47,4 mil.Kč (projekt rozvoje obcí ČR). V rámci solidárních záruk za závazky Slovenska uhradila slovenská strana splatnou část jistiny a úroků ve výši 81,6 mil.Kč (jedná se o ručení za úvěr poskytnutý a.s. Chemicelulóza Žilina).

K realizaci standardních a nestandardních státních záruk je ve státním rozpočtu na rok 2004 určena částka 15 095 mil.Kč, z níž bylo v 1. pololetí vyčerpáno 8 456,3 mil.Kč. Objemově nejvýznamnější část ve výši 5 556,5 mil.Kč připadla u standardních záruk na splacení revolvingového úvěru a ukončení státní záruky poskytnuté v roce 1998 a.s. Aero Vodochody. Realizace ve výši 1 790 mil.Kč se týkala standardních záruk za úvěry, které od ČD převzala s.o. SŽDC, z toho 1 230,5 mil.Kč za úvěry zahraniční. U nestandardních záruk bylo z titulu státní záruky k pokrytí ztrát vzniklých v souvislosti se Smlouvou a slibem odškodnění strategického investora IPB uhrazeno ve prospěch ČNB 780,7 mil.Kč. Závazek státu kryt 90 % nominální hodnoty splatné pohledávky ČSOB vůči Slovenské inkasní znamenal v 1. pololetí 2004 úhradu úroků ve výši 257,7 mil.Kč. Další čerpání ze státního rozpočtu na realizaci standardních a nestandardních záruk ve výši 71,4 mil.Kč se ukázalo jako chybné, a bylo proto v červenci 2004 do rozpočtu vráceno.

Vedle výše uvedených realizací standardních a nestandardních záruk byly touto formou **realizovány i státní záruky v rámci ručení ze zákona**. Šlo konkrétně rovněž o závazky s.o. SŽDC ve výši 2 620,7 mil.Kč, za něž stát ručí na základě zákona č. 77/2002 Sb. Realizace všech státních záruk za závazky s.o. SŽDC v celkové výši 4 410,7 mil.Kč spolu s realizací státní záruky za závazky a.s. Aero Vodochody ve zmíněné již výši 5 556,5 mil.Kč byla tak hlavní příčinou **vysokého nárůstu pohledávek z realizace státních záruk** v 1. pololetí 2004, a to z 21,9 mld Kč na 31,9 mld Kč.

Obdobně jako v minulých letech byla v 1. pololetí 2004 hrazena ze státního rozpočtu i část splátek jistiny a úroků za úvěry zaručené státem, aniž fakticky šlo o realizaci státních záruk, neboť příslušní dlužníci nebyli z tohoto titulu zavázáni státem. Jde jmenovitě o splácení úvěrů poskytnutých v minulých letech Evropskou investiční bankou, kde jako finanční manažer (a současně jako formální dlužník) vystupuje ČMZRB. Konkrétně se jedná o splátky úvěrů na výstavbu dálnic a zlepšení stavu mezinárodních silnic, kde bylo ze státního rozpočtu v rámci standardních záruk uhrazeno 1 378,3 mil.Kč. Obdobným případem je i rozpočtová úhrada provedená ve výši 431,7 mil.Kč na splátky úvěru přijatého k financování integrovaného záchranného systému MATRA.

Hodnocení vývoje státního dluhu

Státní dluh České republiky se v 1. pololetí roku 2004 vyvíjel takto:

	Stav k 1.1.2004	Financování státního dluhu			Stav k 30.6.2004
		výpůjčky	splátky	kursové rozdíly	
A. Vnitřní státní dluh	479,9	224,0	168,9	-	535,0
- státní pokladniční poukázky	160,6	157,5	163,8	-	154,3
- střednědobé státní dluhopisy	169,0	33,0	5,1	-	196,9
- dlouhodobé státní dluhopisy	150,3	33,5	-	-	183,8
B. Zahraniční státní dluh	13,3	51,5	0,0	-0,0	64,8
- dlouhodobé státní dluhopisy v EUR	-	48,8	-	-	48,8
- úvěry přijaté od EIB	11,7	2,7	-	-	14,4
- směnky k úhradě účasti v zahraničí	1,6	0,0	0,0	-0,0	1,6
Státní dluh ČR úhrnem	493,2	275,5	168,9	-0,0	599,8

Vývoj státního dluhu lze charakterizovat jako **pokračování dlouhodobého růstového trendu**, který začal od roku 1997. Nominální hodnota celkového státního dluhu se v průběhu 1. pololetí 2004 zvýšila o 106,6 mld Kč, tj. o 21,6 %. Tržní hodnota státního dluhu dosáhla na konci června 2004 úrovně 613 mld Kč. Přitom plně sekuritizovaný vnitřní státní dluh se v tomto období zvýšil o 55,2 mld Kč, tj. o

11,5 %, zahraniční státní dluh vzrostl především v důsledku červnové emise dlouhodobých státních dluhopisů v EUR o 51,5 mld Kč, tj. 386,1 %, což představuje do té doby nevídané tempo. Sekuritizace státního dluhu, tj. podíl státních dluhopisů na jeho celkovém objemu, se v průběhu 1. pololetí 2004 stabilizovala na úrovni 97,3 %.

Zvýšení celkového státního dluhu (vnitřního i zahraničního), jmenovitě pak dluhu v **sekuritizované formě státních dluhopisů** s přírůstkem 104 mld Kč a tempem růstu 21,7 %, bylo do značné míry **způsobeno vývojem rozpočtového hospodaření**, které je od března 2004 převážně schodkové. Schodkovost státního rozpočtu zejména ve 2. čtvrtletí výrazně narůstala, na konci dubna dosáhla úrovně 38,1 mld Kč, v závěru května se dále zvýšila nad úroveň 40 mld Kč, v červnu již dosahovala hodnot i nad 60 mld Kč, přičemž na konci 1. pololetí byl rozpočtový schodek vykázán ve výši 49,7 mld Kč. Přesto pokrytí uvedených rozpočtových schodků v průběhu 1. pololetí bylo na souhrnném účtu státní pokladny zajištěno hlavně zůstatky neterminovaných vkladů SFA, kdežto na umořovací účet směřované emise státních dluhopisů byly většinou předstihově určené k pokrytí ještě vyšších očekávaných rozpočtových schodků v závěru roku 2004.

Růst zahraničního státního dluhu byl v 1. pololetí 2004 výrazně ovlivněn především realizací první zahraniční emise dlouhodobých (10tiletých) státních dluhopisů v rozsahu 1,5 mld EUR, tj. při stanoveném fixním kursu cca 48,8 mld Kč. Důsledkem této emise eurobondů, která je do budoucna zajištěna proti kursovým rizikům, bylo podstatné zvýšení sekuritizace zahraničního státního dluhu (podíl těchto státních dluhopisů na zahraničním dluhu státu dosáhl na konci června úrovně 75,4 %) a dále výrazné změny v umístění emitovaných státních dluhopisů. Vzrostl podíl státních dluhopisů umístěných u zahraničních subjektů (z 5,4 % na 13,9 %), a to na úkor jejich umístění u domácích bank (snížení podílu z 68,7 % na 60 %).

Méně výrazněji než v předchozích letech byl růst zahraničního státního dluhu v 1. pololetí 2004 ovlivněn čerpáním úvěrů od Evropské investiční banky. Na žádost české strany byly tyto úvěry čerpány v domácí měně s použitím k rozpočtovému financování čtyř infrastrukturálních programů či projektů. Přehled o tom podává následující tabulka:

	v mil Kč			
	Čerpání úvěrových tranší od EIB	Financování výdajů SR z úvěrů od EIB	Stav zadluženosti státu vůči EIB k 30.6.2004	Úhrady splátek úroků z úvěrů od EIB
Úvěry od Evropské investiční banky				
- na dálniční obchvat Plzně	1 536,9	1 647,1	5 978,3	47,8
- na odstraňování škod z povodní 2002	1 000,0	1 554,5	7 900,0	70,9
- na program prevence před povodněmi	-	30,6	294,0	3,0
- na projekt Masarykovy university v Brně	97,2	97,2	191,4	1,7
C e l k e m	2 634,1	3 329,4	14 363,7	123,4

Prostředky získané z uvedených zahraničních úvěrů od EIB byly zapojeny do krytí rozpočtového financování příslušných infrastrukturálních akcí za účasti i dalších finančních zdrojů (např. prostředků SFDI, Národního fondu EU apod.). Poskytnutí uvedených infrastrukturálních úvěrů od EIB a zvýšení státního dluhu z tohoto titulu bylo schváleno zákony Parlamentu ČR. V uzavřených úvěrových smlouvách na tyto úvěry se počítá s odkladem splácení jejich jistiny v rozmezí 5 až 8 let a s poměrně výhodným úročením.

Zahraněční státní dluh ve formě směnek emitovaných k úhradě majetkových účastí v zahraničí byl v 1. pololetí stabilizován, přičemž ke změnám došlo jen u závazků ze směnek k navýšení účasti u EBRD. Jak uvedeno výše, bylo navýšení k 15. 4. 2004 z části provedeno vystavením směnky znějící na částku 1 828 944 USD, již odpovídala korunová protihodnota cca 49,4 mil.Kč. V souladu s platebním kalendářem byla pak 8. 6. 2004 provedena první devizová úhrada jedné pětiny této v pořadí již sedmé vystavené směnky a dále jedné pětiny čtyř předchozích směnek vystavených k navýšení podílu ČR na kapitálu EBRD (tj. směnek z let 2000, 2001, 2002 a 2003). Celkem bylo na uvedené splátky směnečného dluhu státu vůči EBRD vynaloženo 1 828 944 USD a korunový ekvivalent této částky ve výši cca 46,7 mil.Kč byl uhrazen ze státního rozpočtu.

V. Zpráva o řízení státního dluhu v 1. pololetí 2004

1. Vývoj a stav státního dluhu

1.1. Vývoj státního dluhu v 1. pololetí roku 2004

V 1. pololetí 2004 pokračovalo zvyšování státního dluhu, které jako dlouhodobý trend začalo v roce 1997. Státní dluh (dále často pouze „dluh“) se v průběhu 1. pololetí roku 2004 zvýšil ze 493,2 mld. Kč na začátku roku na 599,8 mld. Kč na konci pololetí. Přírůstek dluhu za 1. pololetí roku 2004 je 106,6 mld. Kč. Ve srovnání s koncem roku 2003 se dluh zvýšil o 21,6%. Zvýšení dluhu v 1. pololetí 2004 bylo pouze částečně způsobeno vývojem rozpočtového hospodaření, neboť schodek státního rozpočtu ke konci pololetí činil - 49,7 mld. Kč. Zbývající část přírůstku dluhu vznikla vytvářením rezervy z výnosů emisí státních dluhopisů¹. Tato část přírůstku byla na konci pololetí ovlivněna zejména emisí eurobondů dne 23. června 2004 v objemu 1,5 mld. EUR (v korunovém ekvivalentu 48,8 mld. Kč).

Tržní hodnota státního dluhu se v 1. pololetí 2004 zvýšila z 518,8 mld. Kč na začátku roku na 613,0 mld. Kč na konci pololetí, tedy o 18,2%.

Při zvýšení celkového státního dluhu z 493,2 mld. Kč na 599,8 mld. Kč se vnitřní státní dluh zvýšil o 55,2 mld. Kč a vnější státní dluh se zvýšil o 51,5 mld. Kč.

Podíl objemu státních dluhopisů na státním dluhu se v průběhu 1. pololetí roku 2004 prakticky nezměnil a činil 97,3%.

Přehled o vývoji státního dluhu v 1. pololetí roku 2004 podává následující tabulka:

v mil. Kč

	Stav k 1.1.2004	výpůjčky (a)	splátky (b)	kurzové rozdíly (c)	změna (a-b+c)	Stav k 30.6.2004
STÁTNÍ DLUH CELKEM	493 185	275 537	168 899	-1	106 638	599 823
Vnitřní dluh	479 854	224 030	168 852		55 178	535 032
Státní pokladniční poukázky	160 582	157 550	163 782		-6 232	154 350
Střednědobé a dlouhodobé SD	319 272	66 480	5 070		61 410	380 682
Vnější dluh	13 330	51 508	47	-1	51 460	64 791
Eurobondy	0	48 824			48 824	48 824
Půjčky od EIB	11 730	2 634			2 634	14 364
Směnky pro úhradu účasti v IBRD a EBRD	1 601	49	47	-1	2	1 603

¹ Zákon č. 218/200 Sb. o rozpočtových pravidlech, §35, odst. 3.

Výpůjčky v 1. pololetí roku 2004 spočívaly převážně v emisích státních dluhopisů. Výnosy jak emisí SPP, tak emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů sloužily ke splátkám jistin dlouhodobého státního dluhu i k pokrytí schodků státního rozpočtu. Podrobnější údaje o vývoji státního dluhu České republiky v 1. pololetí roku 2004 jsou uvedeny v tabulce 1.

1.2. Stav státního dluhu

1.2.1. Měnová skladba

V průběhu 1. pololetí roku 2004 došlo ke snížení podílu české koruny v měnové skladbě státního dluhu (z téměř 100% na počátku roku na 91,8% na konci 1. pololetí), a to v důsledku první emise eurobondů, která se uskutečnila v červnu. Podíl české koruny v rámci měnové skladby však nadále zůstává dominantní, dluhové instrumenty denominované v euru činí přibližně 8,1% celkového státního dluhu.

	<i>1. 1. 2004</i>		<i>v mld. Kč</i>	<i>%</i>	<i>30. 6. 2004</i>		<i>v mld. Kč</i>	<i>%</i>
CELKEM			493,185	100,00			599,823	100,00
Kč	493 090 857 496,26	493,091	99,98	550 902 567 496,26	550,903	91,84		
EUR				1 500 000 000,00	48,824	8,14		
USD	3 657 888,00	0,094	0,02	3 657 888,00	0,096	0,02		

1.2.2. Skladba podle splatnosti

Z následující tabulky je patrné, že v průběhu 1. pololetí 2004 pokračovalo snižování podílu krátkodobého dluhu (reziduální splatnost do 1 roku), a to o více než 5 procentních bodů, což je pozitivní skutečnost, která je navíc v souladu s dluhovou strategií. Podíl krátkodobého dluhu podle reziduální splatnosti se tak přiblížil hranici 35%. K výraznému nárůstu podílu na celkovém dluhu došlo u kategorie reziduální splatnosti mezi 7 a 10 lety, a to především v důsledku první emise eurobondů s původní desetiletou dobou splatnosti.

Reziduální splatnost	<i>Stav v mil. Kč k 1.1.2004</i>	<i>%</i>	<i>Stav v mil. Kč k 30.6.2004</i>	<i>%</i>
Do 1 roku	199 582	40,5	210 376	35,1
Nad 1 rok a do 3 let	76 094	15,4	78 000	13,0
Nad 3 roky a do 5 let	54 000	10,9	63 000	10,5
Nad 5 let a do 7 let	21 000	4,3	21 000	3,5
Nad 7 let a do 10 let	79 272	16,1	147 082	24,5
ostatní	63 236	12,8	80 365	13,4
Celkem	493 185	100,0	599 823	100,0

1.2.3. Skladba podle držitele

Následující tabulka uvádí rozložení státního dluhu podle typu věřitele, kteří jsou klasifikováni podle systému národních účtů.

Typ držitele	<i>Stav v mil. Kč k 1.1.2004</i>	%	<i>Stav v mil. Kč k 30.6.2004</i>	%
Domácí nefinanční podniky	5 415	1,10	5 281	0,88
Finanční instituce a korporace ²	351 466	71,26	376 469	62,76
Pojišťovny	89 935	18,24	112 956	18,83
Vládní sektor	6 628	1,34	7 446	1,24
Soukromé neziskové instituce	123	0,03	135	0,02
Domácnosti	297	0,06	384	0,06
Zahraniční subjekty	39 320	7,97	97 153	16,20
Celkem	493 185	100,00	599 823	100,00

V průběhu 1. pololetí roku 2004 se významně zvýšil podíl držby státního dluhu zahraničních subjektů, a to v důsledku první emise eurobondů, kdy velká většina cenných papírů vydaných v rámci této emise skončila v rukou zahraničních investorů. Dále mírně vzrostl podíl pojišťoven. Prakticky se nezměnil podíl soukromých neziskových institucí a domácností. Došlo k mírnému poklesu podílu držby státního dluhu ze strany domácích nefinančních podniků a vládního sektoru, výrazněji pak poklesl podíl domácích finančních institucí a korporací.

1.3. Výpůjčky

Státní výpůjčky v průběhu 1. pololetí 2004 činily **275 537 mil. Kč**. Z toho 157 550 mil. Kč bylo vypůjčeno prodejem státních pokladničních poukázek, 66 480 mil. Kč bylo vypůjčeno prodejem střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů na domácím trhu, 48 824 mil. Kč bylo vypůjčeno formou 1. emise eurobondů na zahraničním trhu, 2 634 mil. Kč představovalo přijetí nových půjček od Evropské investiční banky a konečně 49 mil. Kč činilo vydání další dolarové směnky pro dílčí úhradu účasti České republiky v Evropské bance pro obnovu a rozvoj (EBRD).

² Kromě pojišťovacích společností a penzijních fondů, které jsou zahrnuty v sektoru Pojišťovny.

1.3.1. Státní pokladniční poukázky

Bylo realizováno 17 emisí krátkodobých státních dluhopisů, a sice státních pokladničních poukázek (SPP). Splatnosti emisí SPP byly standardní: 13, 26, 39 a 52 týdnů. Ve srovnání s rokem 2003 nedošlo k významnější změně struktury vydávaných SPP.

Celkové výpůjčky prostřednictvím prodeje SPP (vč. obchodů na sekundárním trhu) činily **157 550 mil. Kč**, z toho 149 897 mil. Kč činil objem primárních prodeje SPP a 7 653 mil. Kč objem prodeje SPP z portfolia MF. **Celkový objem splátek** činil **163 782 mil. Kč**. **Celkový objem SPP v oběhu** se tak proti počátku roku 2004 **snížil** ze **160 582 mil. Kč** na **154 350 mil. Kč**, tedy o **6 232 mil. Kč**.

V průběhu 1. pololetí 2004 nedošlo k žádným obchodům s SPP na účtu operací na finančním trhu (OFT). Veškeré obchody s SPP tak proběhly v rámci umořovacího účtu.

V souvislosti se zavedením Souhrnného účtu státní pokladny v roce 2001 mělo MF v průběhu roku k dispozici finanční prostředky na účtech v ČNB (netermínované vklady státních finančních aktiv a nerozdělené prostředky na účtech finančních úřadů) k financování deficitu státního rozpočtu. Volné zdroje v rámci přebytku Souhrnného účtu státní pokladny byly investovány na peněžním trhu.

Přehled všech emisí SPP v 1. pololetí roku 2004 je uveden v tabulce 3.

1.3.2. Emise střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na domácím trhu

Česká republika zastoupená Ministerstvem financí vydávala střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy na domácím kapitálovém trhu. Bylo realizováno 12 tranší, celkem byly emitovány kapitálové dluhopisy v objemu **66 480 mil. Kč**. Celkový objem splátek jistiny střednědobých státních dluhopisů činil **5 070 mil. Kč**. **Celkový objem** střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů v oběhu se **zvýšil** z **319 272 mil. Kč** na počátku roku 2004 o 61 410 mil. Kč na **380 682 mil. Kč** na konci 1. pololetí roku 2004.

Všechny tranše byly prodány v amerických výnosových aukcích:

Číslo emise a tranše	Datum tranše (emise)	Datum splatnosti	Nominální objem tranše (mil. Kč)	Částka získaná primární aukcí (mil. Kč)	Roční kupón (%)	Výnos do splatnosti (% pa)
40, 3. tranše	12. 1. 2004	16. 6. 2013	6 984,94	6 390,73	3,70	4,84
38, 4. tranše	26. 1. 2004	20. 1. 2006	4 000,00	4 012,66	3,00	2,83
41, 2. tranše	9. 2. 2004	18. 8. 2018	5 601,38	5 252,88	4,60	5,22
39, 4. tranše	23. 2. 2004	17. 3. 2008	7 000,00	6 786,83	2,90	3,72
40, 4. tranše	8. 3. 2004	16. 6. 2013	6 000,00	5 521,32	3,70	4,78
42, 1. tranše	22. 3. 2004	22. 3. 2009	8 000,00	8 042,40	3,80	3,68
41, 3. tranše	5. 4. 2004	18. 8. 2018	6 000,00	5 761,64	4,60	4,99
42, 2. tranše	19. 4. 2004	22. 3. 2009	5 000,00	5 025,61	3,80	3,68
40, 5. tranše	10. 5. 2004	16. 6. 2013	6 000,00	5 504,99	3,70	4,84
42, 3. tranše	24. 5. 2004	22. 3. 2009	4 000,00	3 947,24	3,80	3,95
41, 4. tranše	7. 6. 2004	18. 8. 2018	2 893,32	2 675,95	4,60	4,98
42, 4. tranše	21. 6. 2004	22. 3. 2009	5 000,00	4 908,42	3,80	4,01

V 1. pololetí roku 2004 pokračovalo MF ve vydávání kapitálových dluhopisů podle emisního plánu v souladu s emisní politikou nastoupenou od začátku roku 2000. Dne 22. 3. 2004 byla vydána 1. tranše 42. emise 5letých státních dluhopisů v objemu 8 mld. Kč. Dále se uskutečnilo znovuotevření 38. emise 3letých státních dluhopisů v objemu 4 mld. Kč, znovuotevření 39. emise 5letých státních dluhopisů v objemu 7 mld. Kč, tři znovuotevření 40. emise 10letých státních dluhopisů v celkovém objemu 18 985 mil. Kč, tři znovuotevření 41. emise 15letých státních dluhopisů v celkovém objemu 14 495 mil. Kč a tři znovuotevření 42. emise 5letých státních dluhopisů v objemu 14 mld. Kč.

V oběhu ke konci pololetí zůstávají emise s dobami splatnosti 3, 5, 7, 10 a 15 let.

Z 12 aukcí domácích střednědobých a dlouhodobých dluhopisů, které se uskutečnily v průběhu 1. pololetí 2004, byly pouze ve 3 případech výsledkem prémie, zatímco ve zbývajících 9 případech diskont. Tento vývoj navazuje na trend z 2. pololetí roku 2003. Nejvyšší diskont (594,21 mil. Kč) byl zaznamenán v lednové aukci 3. tranše 40. emise. V této aukci byl poptávaný objem dluhopisů ze strany investorů nižší než nabízený, a proto nemohl být prodán celý plánovaný objem. Tento

vývoj souvisí s růstem úrokových sazeb na českém kapitálovém trhu od počátku 2. pololetí 2003 a s tím spojeným růstem výnosů nových tranší. Naopak v únorové aukci 2. tranše 41. emise byl díky vysoké poptávce ze strany investorů a příznivé situaci na trhu prodán vyšší objem dluhopisů než původně nabízený.

Prémie emisí kapitálových dluhopisů

Prémie emisí střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů vydaných na domácím trhu dosáhly v 1. pololetí 2004 výše 81 mil. Kč, což je výrazný propad proti 1. pololetí 2003, kdy činily 4 294 mil. Kč. Tento stav je důsledkem relativně vysokých výnosů do splatnosti u emitovaných dluhopisů ve srovnání s jejich kupónovými sazbami v souvislosti s již zmiňovaným růstem tržních úrokových sazeb. Prémie bylo dosaženo u 4. tranše 38. emise a dále u 1. a 2. tranše 42. emise. Ani v jednom z těchto případů však prémie nebyly příliš výrazné.

Prémie emisí státních dluhopisů jsou příjmem státního rozpočtu, a sice kapitoly Všeobecná pokladní správa.

1.3.3. Emise střednědobých a dlouhodobých dluhopisů na zahraničních trzích

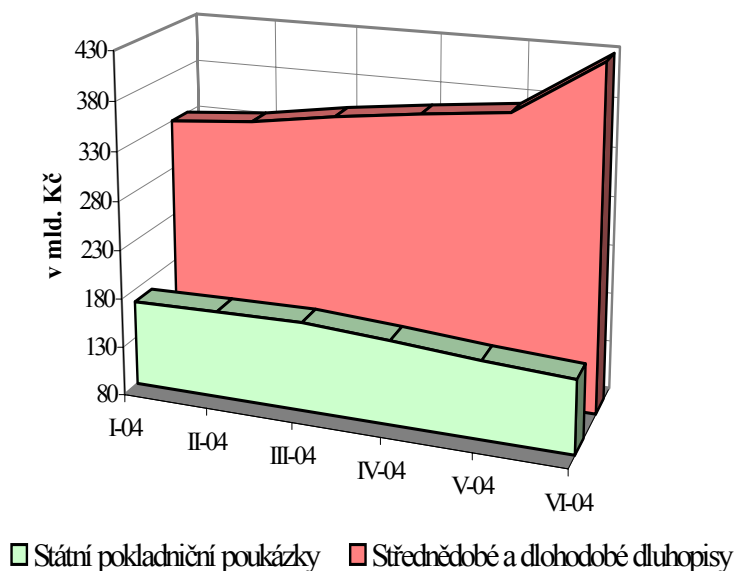
Dne 23. června 2004 vydalo MF 1. emisi eurobondů v objemu 1,5 mld. EUR s kupónovou sazbou 4,625% a s dobou splatnosti 10 let.. Výnos emise činil 4,654%, což představuje výrazně nižší hodnotu než aktuální výnos korunových státních dluhopisů. Úrokové rozpětí bylo stanoveno 12 bazických bodů nad úrokovou sazbou swap, což je lepší výsledek než u ostatních nově přístupujících zemí EU, a to v důsledku nižšího ohodnocení rizika než u těchto zemí. Veškerá vydaná jistina eurobondů byla zajištěna úrokovými swapy v korunové výši 48 824,4 mil. Kč.

1.3.4. Státní dluhopisy celkem

Objem státních dluhopisů v oběhu stoupl během 1. pololetí roku 2004 o 104 002 mil. Kč (v nominálním vyjádření) z 479 854 mil. Kč na 583 856 mil. Kč. Znamená to, že **objem státních dluhopisů v oběhu vzrostl ke konci 1. pololetí 2004 na 121,7% jejich stavu na začátku roku.**

Podíl SPP na celkovém státním dluhu se snížil ze 32,6% na počátku roku 2004 na 25,7% na konci 1. pololetí, zatímco podíl střednědobých a dlouhodobých dluhopisů se zvýšil z 64,7% k 1. 1. 2004 na 71,6% k 30. 6. 2004. Tento vývoj struktury státních dluhopisů znázorňuje následující graf:

Objem státních dluhopisů v oběhu

1.3.5. Půjčky od Evropské investiční banky

Kromě výpůjček emisemi státních dluhopisů se v 1. pololetí 2004 uskutečnilo čerpání půjček od Evropské investiční banky (EIB) v celkové výši 2 634 mil. Kč: 15. ledna 2004 druhá tranše půjčky pro Masarykovu univerzitu ve výši 97 mil. Kč, 15. března 2004 čtvrtá tranše půjčky na odstraňování povodňových škod ve výši 1 000 mil. Kč, 15. března 2004 čtvrtá tranše půjčky na obchvat Plzně ve výši 778 mil. Kč a 15. června 2004 pátá tranše půjčky na obchvat Plzně ve výši 758 mil. Kč.

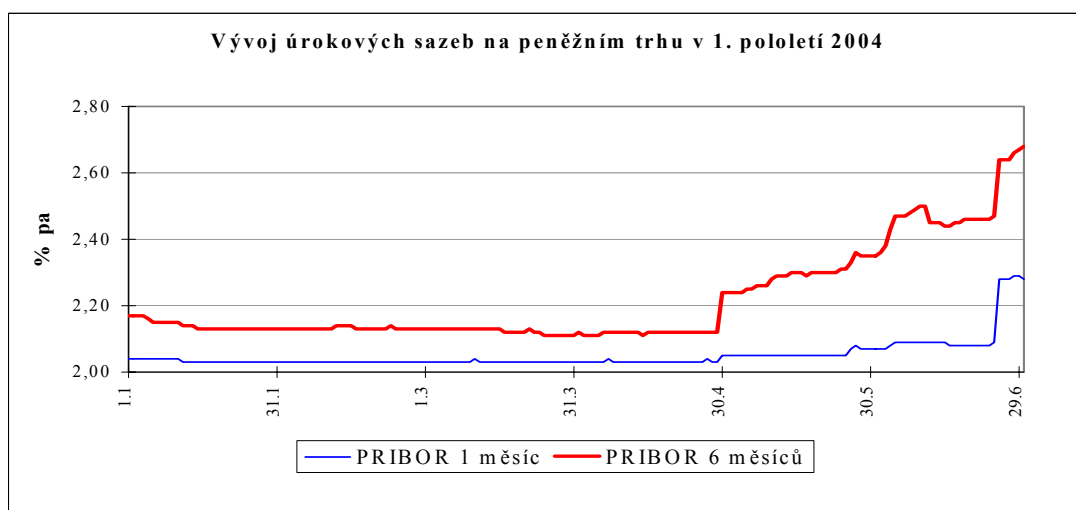
Celkem se objem půjček od EIB v průběhu 1. pololetí 2004 zvýšil z 11 730 mil. Kč na 14 364 mil. Kč.

1.4. Vývoj úrokových sazeb

Výnosy střednědobých a dlouhodobých dluhopisů vykazovaly v 1. pololetí 2004 v zásadě rostoucí trend, který byl patrný zejména ve 2. čtvrtletí 2004. Výnosy SPP v 1. čtvrtletí 2004 byly spíše konstantní či mírně klesající, zatímco ve 2. čtvrtletí 2004 výrazně rostly. V daném období přitom měla výnosová křivka pozitivní sklon. Ke skokovému zvýšení úrokových sazeb na peněžním trhu (na kratším i delším konci výnosové křivky) na konci června přispělo zvýšení základních úrokových sazeb ČNB o čtvrtinu procentního bodu.

Vývoj výnosů nových emisí státních dluhopisů v daném pololetí zásadním způsobem ovlivňuje i úrokové náklady na emise státních dluhopisů v tomto pololetí. Výnosy 6tíměsíčních emisí SPP mírně klesaly z úrovně 2,17% pa na začátku roku až na úroveň 2,05% pa na počátku dubna. Poté však dochází k jejich růstu na úroveň 2,33% pa koncem května. Podobný vývoj zaznamenaly i úrokové sazby 52týdenních emisí SPP, které klesaly z úrovně 2,30% pa na začátku roku na úroveň 2,23% pa v polovině dubna. Počátkem června však došlo k jejich vzrůstu na 2,71% pa.

Výnos nové 5tileté 42. emise byl v druhé polovině března 3,68% pa, zatímco v druhé polovině června dosáhl výnos 4. tranše této emise na primárním trhu hodnoty 4,01% pa a byl tedy o 32 bazických bodů vyšší.

1.5. Splátky jistiny

Celkový úmor (splátky jistiny) státního dluhu v 1. pololetí 2004 činil **168 899 mil. Kč**. Převážnou část úmoru činily splátky emisí SPP v celkové výši 163 782 mil. Kč. Úmor střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů činil 5 070 mil. Kč.

V rámci úmoru střednědobých a dlouhodobých státních dluhopisů byla dne 5. února 2004 uhrazena částkou 5 mil. Kč při své splatnosti celá jistina 26. emise 5letých státních dluhopisů z roku 1999. Dále byla také dne 5. února 2004 uhrazena částkou 4 995 mil. Kč při své splatnosti celá jistina emise 26A čtyřletých státních dluhopisů z roku 2000.

Počínaje rokem 2004 začalo MF pořádat reverzní aukce státních střednědobých a dlouhodobých dluhopisů, kdy jsou do portfolia MF z trhu zpětně odkupovány tyto dluhopisy s krátkou dobou zbývajících do splatnosti (kratší než 1 rok). V průběhu 1. pololetí proběhlo 5 reverzních aukcí. Zatím jediná aukce, při které došlo ke zpětnému odkupu, se uskutečnila dne 21. 1. 2004, kdy byly odkoupeny dluhopisy z původně 3leté 35. emise ve výši 70 mil. Kč. Od června 2004 MF z důvodu nepříznivé situace na domácím i zahraničním trhu dluhopisů program reverzních aukcí dočasně přerušilo.

Úmor zahraničního dluhu činil 47 mil. Kč. Tento úmor představovaly dílčí splátky směnek pro úhradu účasti v EBRD, které byly financovány ze státního rozpočtu (kapitola VPS).

Částka 168 899 mil. Kč na úmor tak byla financována ze dvou zdrojů:

- i) 168 852 mil. Kč z výnosů emisí státních dluhopisů;
- ii) 47 mil. Kč ze státního rozpočtu.

Celkový čistý úmor činil 5 117 mil. Kč.³

---

³ Tento celkový čistý úmor nezahrnuje splátky jistiny státních pokladničních poukázek, jejichž emise jsou stále obnovovány.

2. Výdaje kapitoly Státní dluh

Podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), §10, odstavec 4 tvoří od roku 2001 výdaje státního rozpočtu spojené s obsluhou a s umořováním státního dluhu kapitolu Státní dluh.

Přehled o výdajích kapitoly Státní dluh v 1. pololetí roku 2004 podává následující tabulka⁴:

v mil. Kč

U k a z a t e l	Skutečnost 1. pololetí 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 1. pololetí 2004	% Plnění	Index 2004/2003 (%)
		schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5:4	5:2
1. Úrokové výdaje celkem	10 233	26 729	26 729	14 143	52,9	138,2
Na vnitřní dluh	10 046	26 150	26 150	14 020	53,6	139,6
<i>z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	2 136	4 200	4 200	2 108	50,2	98,7
na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy	7 910	21 950	21 950	11 912	54,3	150,6
Na vnější dluh	187	579	579	123	21,3	65,9
<i>z toho:</i>						
na vládní půjčky pro podporu platební bilance	133	-	-	-	-	-
na půjčky od EIB	54	579	579	123	21,3	227,2
2. Poplatky	24	300	300	34	11,3	139,5
3. Realizované kurzové ztráty	27	-	-	-	-	-
Výdaje kapitoly celkem	10 285	27 029	27 029	14 177	52,5	137,9

Tyto výsledky kapitoly v 1. pololetí 2004 znamenají, že zvýšení státního dluhu o 21,6% ze 493,2 mld. Kč (konec roku 2003) na 599,8 mld. Kč na konci 1. pololetí roku 2004 bylo spojeno s růstem jak celkových, tak úrokových výdajů v 1. pololetí 2004 oproti stejnému pololetí roku 2003. Výdaje kapitoly za 1. pololetí 2004 vzrostly meziročně ve srovnání s 1. pololetím 2003 o 3 893 mil. Kč, tj. o 37,9%. Výdaje kapitoly jsou ve srovnání se schváleným rozpočtem (který se shoduje s rozpočtem po změnách) o 2,5% nad alikvotou pro 1. pololetí roku 2004.

Celkové výdaje kapitoly dosáhly výše **14 177 mil. Kč** (52,5% rozpočtované částky). Celkové úrokové výdaje ve výši 14 143 mil. Kč tvořily téměř výhradně

⁴ Detailní údaje o výdajích kapitoly jsou uvedeny v tabulce 2.

úrokové výdaje na vnitřní (domácí) dluh ve výši 14 020 mil. Kč, což je 99,1% úrokových výdajů. Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh ve výši 123 mil. Kč byly tvořeny výhradně úroky půjček od Evropské investiční banky. Úrokové výdaje na vnitřní dluh jsou složeny z úrokových výdajů na státní pokladniční poukázky (SPP) a z úrokových výdajů na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy (se splatnostmi nad jeden rok). Úrokové výdaje na státní pokladniční poukázky dosáhly v 1. pololetí roku 2004 výše 2 108 mil. Kč oproti 2 136 mil. Kč v 1. pololetí roku 2003. Součástí úrokových výdajů na státní pokladniční poukázky jsou také výdaje z titulu úrokových swapů.⁵ V 1. pololetí 2004 činily tyto výdaje 266 mil. Kč. Úrokové výdaje na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy dosáhly v 1. pololetí roku 2004 výše 11 912 mil. Kč oproti 7 910 mil. Kč v 1. pololetí roku 2003. Z celkových úrokových výdajů na střednědobé a dlouhodobé státní dluhopisy (11 912 mil. Kč) činily výdaje z titulu diskontů tranší těchto dluhopisů prodaných v 1. pololetí celkové výše 2 730 mil. Kč.

Celkové úrokové výdaje dosáhly výše 52,9% rozpočtu (2,9% nad alikvotou) a 138,2% úrokových výdajů 1. pololetí 2003. Růst úrokových výdajů oproti stejnému pololetí minulého roku byl způsoben jak dlouhodobým pokračujícím růstem státního dluhu tak pokračujícím primárním trendem dlouhodobého vzestupu úrokových sazeb. Skutečnost, že celkové úrokové výdaje jsou pouze mírně nad alikvotou pro 1. pololetí 2004, svědčí o faktu, že očekávání růstu těchto výdajů bylo již zakomponováno v rozpočtu na rok 2004.

Poplatky spojené s obsluhou státního dluhu dosáhly v 1. pololetí 2004 celkové výše 34 mil. Kč, což je 11,3% rozpočtované částky. Ve srovnání s 1. pololetím předchozího roku byly přitom poplatky o 39,5% vyšší.

---

⁵ Důvodem pro zahrnutí výdajů z titulu úrokových swapů do úrokových výdajů na státní pokladniční poukázky je skutečnost, že provedené swapové operace zajišťují úrokové riziko části objemu státních pokladničních poukázek.

3. Dluhová strategie a řízení rizik

Ministerstvo financí pokračovalo během celého 1. pololetí 2004 ve sledování strategických cílů řízení státního dluhu, které byly konkretizovány a komunikovány v prosinci 2003 s účastníky finančního trhu a následně byly také zapracovány a schváleny v rámci Konvergenčního programu České republiky v květnu 2004. Kromě standardní emisní činnosti na domácím trhu přispěla k urychlení dosažení těchto cílů výrazným způsobem zejména úspěšná emise eurobondů v červnu 2004. V oblasti řízení refinančního rizika došlo již v prvním pololetí k přiblížení se střednědobému pásmu 25-30% krátkodobého dluhu v rámci celkového státního dluhu. Dosažení tohoto pásma představuje první fázi stabilizace refinančního rizika centrální vlády s tím, že do konce roku 2006 by mělo toto kritérium dosáhnout konečné limitní hranice maximálně 20%, čímž by se struktura státního dluhu České republiky přiblížila strukturám standardním v členských zemích eurozóny. Během 1. pololetí byla také velikost modifikované durace státního dluhu udržena v novém cílovém pásmu 3,3-4,3 roku vyhlášeném pro rok 2004. Strategický rámec řízení státního dluhu a úspěšnost plnění vyhlášených kritérií byly také komunikovány s významnými evropskými investory v rámci marketingové prezentace emise eurobondů v zemích Evropské unie, kteří ocenili konzistentní přístup MF k řízení státního dluhu a snahu nejen minimalizovat náklady dluhové služby, ale také úsilí snižovat rizika financování vlády v dlouhém období.

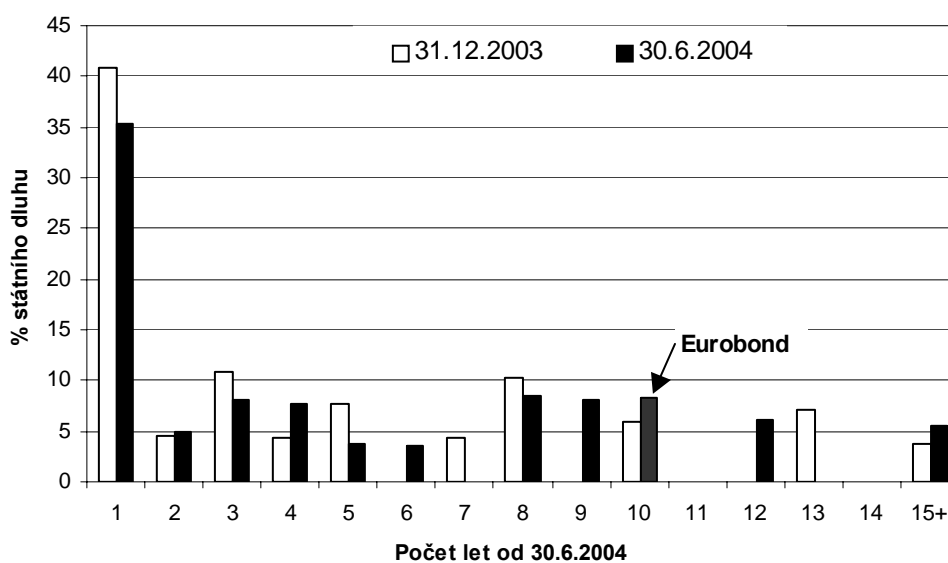
Refinanční riziko

Refinanční riziko je klíčovým rizikem centrální vlády, jehož minimalizace a stabilizace směrem k akceptovatelným úrovním běžným v zemích eurozóny hraje řídicí roli při koncipování dluhové strategie MF ve střednědobém horizontu.

Krátkodobý dluh oproti konci roku 2003 poklesl ke konci 1. pololetí o 5,5 procentního bodu na úroveň **35,3%**. Tento pokles byl způsoben jednak dalším poklesem podílu státních pokladničních poukázek na úroveň 25,7% a jednak emisí eurobondů, která přinesla jednorázové zvýšení střednědobých státních dluhopisů o 48,8 mld. Kč.

Vedle kritéria krátkodobého dluhu usiluje MF o postupnou **stabilizaci profilu splácení státního dluhu**. Vývoj tohoto profilu za 1. pololetí roku 2004 oproti konci roku 2003 zachycuje následující graf. Je zřejmé, že MF systematickým plánováním emisních kalendářů postupně tento profil stabilizuje a vyhlazuje. Také v případě tohoto ukazatele měla emise eurobondů velmi pozitivní efekt, protože realizovaná splatnost v roce 2014 vyplnila jednorázově 10letý segment splatnostního profilu státního dluhu.

Splatnostní profil státního dluhu (stav ke konci období)

Úrokové riziko

Úrokové riziko zůstává stále nejdůležitějším tržním rizikem řízení státního dluhu. Struktura státního dluhu z hlediska úročení dluhových instrumentů generuje ke konci 1. pololetí 2004 expozici změně krátkodobých úrokových sazeb ve výši 36,4% státního dluhu.

Státní dluh z hlediska úročení (stav na konci období)

	Podíl (%)			
	2001	2002	2003	2Q2004
Bezüročný dluh	0,4	0,4	0,3	0,3
Fixně úročený dlouhodobý dluh	44,8	57,1	64,7	71,6
z toho: splatný do 1 roku	4,6	7,2	7,9	9,3
Státní pokladniční poukázky	54,1	41,4	32,6	25,7
Variabilně úročený dlouhodobý dluh	0,7	1,1	2,4	2,4
Dluh s úrokovou refixací do 1 roku	59,7	50,5	43,2	37,7
Po zahrnutí efektu úrokových swapů	59,7	47,4	36,8	36,4

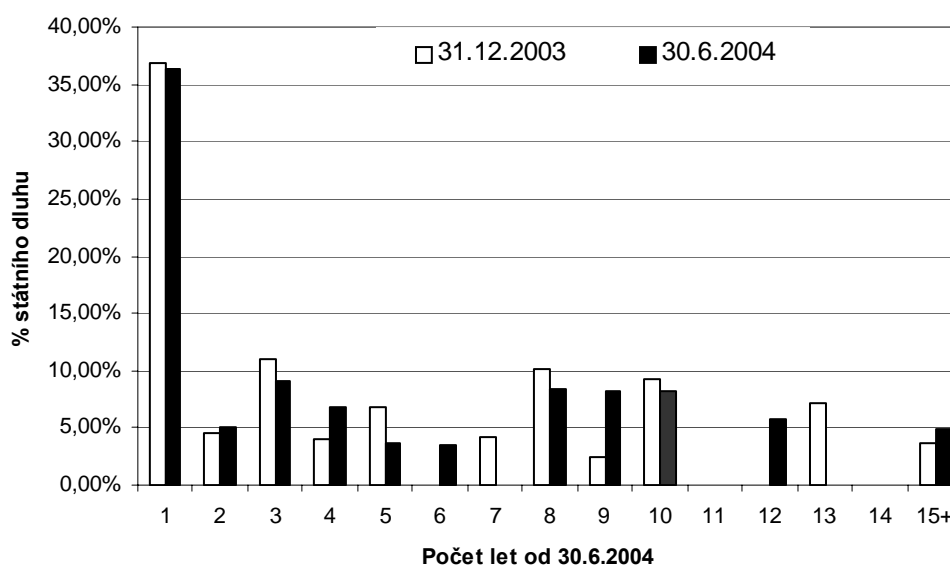
Z tabulky plyne, že došlo ke snížení efektu realizovaných korunových úrokových swapů na redukci úrokového rizika. Příčinou jsou zajišťovací operace emise eurobondů proti kurzovým dopadům, které znamenají, že téměř celé dosavadní portfolio úrokových swapů realizovaných od listopadu 2002 bylo využito k syntetické tvorbě fixního korunového kupónu eurobondu. V derivátovém portfoliu MF tak zůstaly čistě portfoliové operace bez vazby na konkrétní dluhový instrument pouze v hodnotě 6,5 mld. Kč. I bez efektu derivátových operací došlo ke snížení dluhu s úrokovou refixací do 1 roku oproti konci roku 2003 o 5,5 procentního bodu.

Durace státního dluhu k 30. 6. 2004 včetně úrokových swapů dosáhla **3,54 roku**, tj. přiblížila se středové hodnotě pásma 3,3-4,3 roku platného pro rok 2004. Durace státního dluhu k témuž datu bez úrokových swapů by byla o téměř 204 dní nižší.

Obchodovatelný státní dluh měl duraci včetně úrokových swapů 3,63 roku. Durace obchodovatelného státního dluhu k témuž datu bez úrokových swapů by byla o cca 209 dní nižší. Podíl pevně úročeného obchodovatelného dluhu s reziduální splatností do 1 roku činil 36%.

Při řízení úrokové citlivosti nákladů dluhové služby je vedle agregátního ukazatele modifikované durace nutné monitorovat také časový profil refixování kupónů instrumentů nominálního dluhového portfolia, který se v případě MF odlišuje od splatnostního profilu díky čerpaných úvěrům od EIB a díky realizovaným derivátovým operacím.

Profil refixace úrokových plateb státního dluhu (stav ke konci období)

I po zohlednění derivátových operací zůstává stále více než 35% nominální hodnoty státního dluhu vystaveno změně úrokových sazeb do 1 roku. Oproti konci roku 2003 došlo během 1. pololetí k poklesu pouze o 0,04 procentního bodu, což je dáno výše diskutovaným snížením efektu derivátů díky zajišťovacím operacím emise eurobondů.

Kurzové riziko

Kurzová expozice státního dluhu zůstala i na konci 1. pololetí na zanedbatelné úrovni 0,016%, kterou tvoří USD směňky vydané na účast České republiky v EBRD. Eurová emise eurobondů byla na základě dohody mezi guvernérem ČNB a ministrem financí plně zajištěna proti kurzovému riziku, čímž byl zároveň eliminován potenciální apreciační tržní dopad jednorázové konverze emisního výnosu 1,5 mld. EUR do korun.

Derivátové operace přinesly transformaci 1,5 mld. EUR na korunovou protihodnotu ve výši 48,8244 mld. Kč, takže efektivní kurz, na kterém je zafixována jistina i kupónové platby Eurobondu do roku 2014, má hodnotu 32,55 Kč za 1 euro. Průměrné efektivní náklady na zajištění kurzových dopadů činí na nediskontované bázi cca 253 mil. Kč za deset let. Tato částka tedy představuje kvantifikaci participace vlády na řízení kurzové politiky dle podmínek ČNB a tato částka bude postupně hrazena ze státního rozpočtu a zatíží kapitolu Státní dluh v příštích deseti letech.

Fixní roční kupón eurobondů ve výši 4,625% byl s pomocí derivátových operací transformován ke konci pololetí v konečné fázi na syntetický fixní korunový roční kupón ve výši 4,74%. Odpovídající tržní výnos 10letého státního dluhopisu se v tomto období pohyboval na úrovni 5,2%, což zřetelně deklaruje konečnou nákladovou výhodnost zahraničního financování České republiky včetně zajišťovacích operací ve srovnání s domácím kapitálovým trhem.

4. Výnosy z investování přebytků

4.1. Výnosy z investování prostředků souhrnného účtu státní pokladny

V rámci řízení likvidity Souhrnného účtu státní pokladny byly v 1. pololetí 2004 provedeny krátkodobé investice do poukázek ČNB v objemu 893 337 mil. Kč, splátky přitom dosáhly do konce 1. pololetí 819 897 mil. Kč. K 30. 6. 2004 tak byly na majetkovém účtu MF evidovány poukázky ČNB v nominální hodnotě 73 440 mil. Kč. Celkový výnos těchto investic činil 332,31 mil. Kč.

Následující tabulka porovnává výnosy a náklady dosažené při řízení likvidity v 1. pololetí roku 2004 se stejným obdobím předchozího roku:

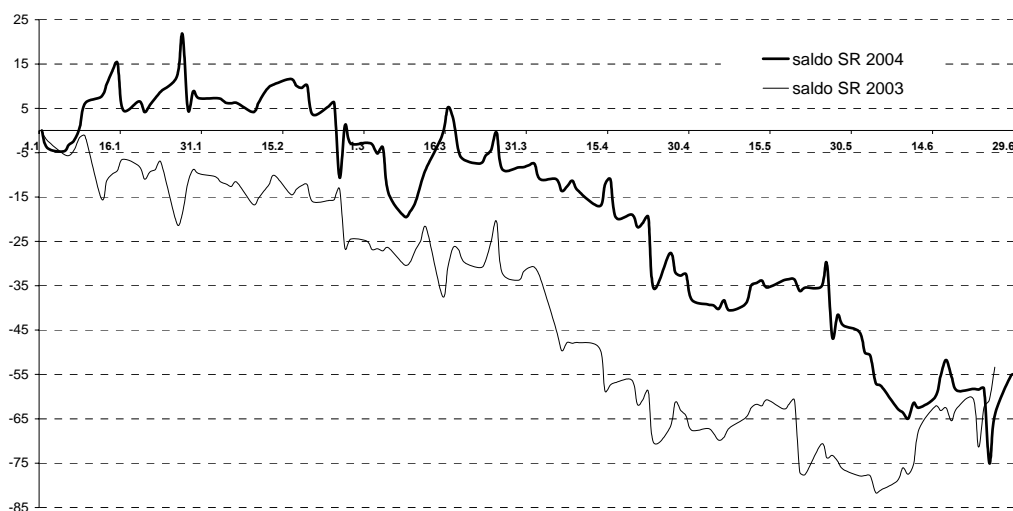
	1. pololetí 2003	1. pololetí 2004	2004/2003 (%)
Výnosy z operací při řízení likvidity s P ČNB	178,25	332,31	186,43
Úrokové náklady na SPP pro řízení likvidity	- 5,70	0,00	-
Celkem	172,55	332,31	192,59

v mil. Kč

Z tabulky je zřejmé, že zatímco za 1. pololetí 2004 úspory převýšily náklady celkem o 332,31 mil. Kč, ve stejném období roku 2003 úspory převýšily náklady o 172,55 mil. Kč. Operacemi na krytí schodku státní pokladny včetně operací s přebytkem finančních zdrojů bylo dosaženo v 1. pololetí letošního roku o 159,76 mil. Kč vyššího výnosu než v 1. pololetí minulého roku.

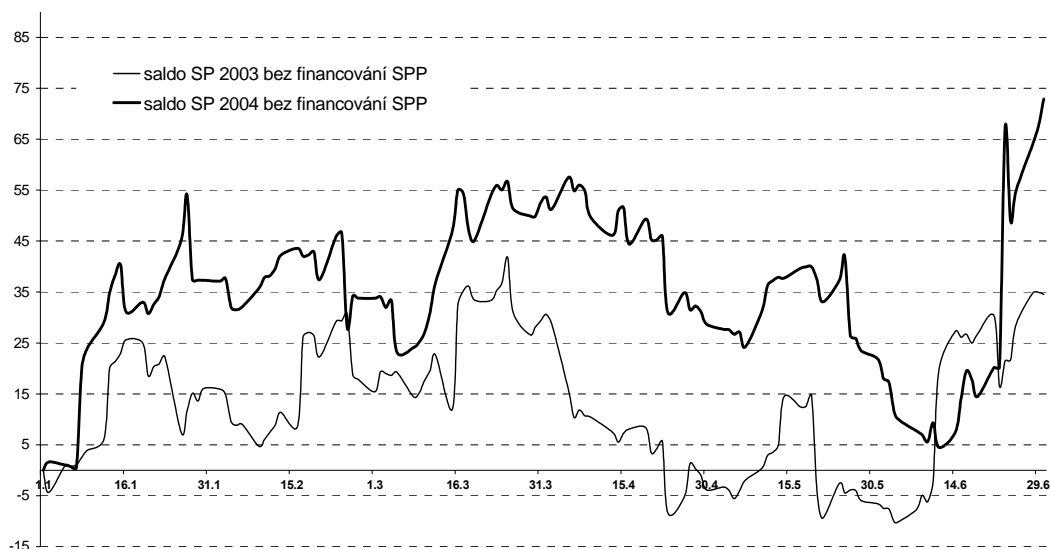
Vývoj salda státního rozpočtu za 1. pololetí 2004 a 2003 znázorňuje následující graf:

Vývoj salda SR v roce 2004 a 2003
I. pololetí

Vývoj salda státní pokladny za 1. pololetí roku 2004 a 2003 znázorňuje následující graf:

Vývoj salda SP v roce 2004 a 2003 bez financování SPP
I. pololetí

Podstatně vyšší výnos z investování prostředků souhrnného účtu státní pokladny v 1. pololetí roku 2004 ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku, a to i přes skutečnost, že úrokové sazby jsou nižší než před rokem, byl způsoben především velmi příznivě se vyvíjejícím saldem státního rozpočtu a tím nadměrnými emisemi státních pokladničních poukázek. Proto také investice do poukázek ČNB byly v 1. pololetí roku 2004 podstatně vyšší ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku, aby tak byl neutralizován dopad nadměrného stavu státních pokladničních poukázek na saldo státního rozpočtu.

Tabulka 1

Vývoj státního dluhu České republiky v 1. pololetí roku 2004

v mil. Kč

	Stav k 1. 1. 2004	Výpůjčky (a)	Splátky (b)	Kurzové rozdíly (c)	Celková změna (a - b + c)	Stav k 30. 6. 2004
STÁTNÍ DLUH CELKEM	493 185	275 537	168 899	-1	106 638	599 823
Vnitřní dluh	479 854	224 030	168 852		55 178	535 032
Státní pokladniční poukázky	160 582	157 550	163 782		-6 232	154 350
26. emise střednědobých dluhopisů (1999)	5		5		-5	0
Emise 26A střednědobých dluhopisů (2000)	4 995		4 995		-4 995	0
28. emise střednědobých dluhopisů (1999)	5 000				0	5 000
31. emise střednědobých dluhopisů (2000)	22 000				0	22 000
32. emise střednědobých dluhopisů (2000)	20 000				0	20 000
33. emise dlouhodobých dluhopisů (2000)	21 000				0	21 000
34. emise dlouhodobých dluhopisů (2001)	35 000				0	35 000
35. emise střednědobých dluhopisů (2001)	29 000		70		-70	28 930
36. emise dlouhodobých dluhopisů (2001)	50 272				0	50 272
37. emise střednědobých dluhopisů (2001)	28 000				0	28 000
38. emise střednědobých dluhopisů (2003)	26 000	4 000			4 000	30 000
39. emise střednědobých dluhopisů (2003)	34 000	7 000			7 000	41 000
40. emise dlouhodobých dluhopisů (2003)	29 000	18 985			18 985	47 985
41. emise dlouhodobých dluhopisů (2003)	15 000	14 495			14 495	29 495
42. emise střednědobých dluhopisů (2004)	0	22 000			22 000	22 000
Vnější dluh	13 330	51 508	47	-1	51 460	64 791
Eurobondy	0	48 824			48 824	48 824
Půjčky od EIB	11 730	2 634			2 634	14 364
Půjčky pro úhradu účasti u EBRD	94	49	47	-1	2	96
Půjčky pro úhradu účasti u IBRD	1 507				0	1 507

Tabulka 2

Výdaje na státní dluh České republiky v 1. pololetí roku 2004

v tis. Kč

	Čistý úmor	Úrok	Poplatky dluhové služby	Celkové výdaje
CELKEM	5 116 652,704	14 143 310,877	33 965,170	19 293 928,751
Vnitřní státní dluh	5 070 000,000	14 019 937,250	33 965,170	19 123 902,421
Státní pokladniční poukázky		2 108 024,191		2 108 024,191
26. emise střednědobých dluhopisů (1999)	5 000,000	397,500	15,160	5 412,660
Emise 26A střednědobých dluhopisů (2000)	4 995 000,000	397 102,500	23,835	5 392 126,335
28. emise střednědobých dluhopisů (1999)			310,803	310,803
31. emise střednědobých dluhopisů (2000)		1 485 000,000	166,698	1 485 166,698
32. emise střednědobých dluhopisů (2000)		1 260 000,000	163,682	1 260 163,682
33. emise dlouhodobých dluhopisů (2000)		1 344 000,000	163,728	1 344 163,728
34. emise dlouhodobých dluhopisů (2001)		2 323 527,539	182,496	2 323 710,035
35. emise střednědobých dluhopisů (2001)	70 000,000	3 225,810	161,248	73 387,058
36. emise dlouhodobých dluhopisů (2001)			160,714	160,714
37. emise střednědobých dluhopisů (2001)			160,612	160,612
38. emise střednědobých dluhopisů (2003)		622 332,000	1 022,264	624 907,074
39. emise střednědobých dluhopisů (2003)		869 065,608	2 322,312	871 387,920
40. emise dlouhodobých dluhopisů (2003)		2 653 718,686	11 042,701	2 664 761,387
41. emise dlouhodobých dluhopisů (2003)		809 203,874	9 879,399	819 083,273
42. emise střednědobých dluhopisů (2004)		144 339,542	5 989,267	150 328,809
Ostatní			2 200,253	2 200,253
Vnější státní dluh	46 652,704	123 373,627	0,000	170 026,330
Půjčky od EIB		123 373,627		123 373,627
Směnky pro úhradu účasti v IBRD a EBRD	46 652,704			46 652,704

Tabulka 3

Přehled emisí SPP v 1. pololetí roku 2004

Číslo emise	Datum emise	Datum splatnosti	Objem v mil. Kč			Životnost ve dnech	Výnos v % pa
				prodáno	do portfolia MF		
410	2. 1. 2004	2. 7. 2004	12 000	8 867	3 133	182	2,17
411	9. 1. 2004	9. 4. 2004	18 000	12 000	6 000	91	2,04
412	23. 1. 2004	21. 1. 2005	10 000	10 000		364	2,30
413	6. 2. 2004	5.11. 2004	8 000	8 000		273	2,20
414	13. 2. 2004	13. 8. 2004	11 000	11 000		182	2,10
415	20. 2. 2004	21. 5. 2004	18 000	12 000	6 000	91	2,02
416	5. 3. 2004	4. 3. 2005	8 000	8 000		364	2,29
417	12. 3. 2004	11. 6. 2004	18 000	12 000	6 000	91	2,01
418	26. 3. 2004	23.12. 2004	8 000	8 000		272	2,13
419	2. 4. 2004	1.10. 2004	8 000	8 000		182	2,05
420	9. 4. 2004	9. 7. 2004	15 000	8 000	7 000	91	2,01
421	16. 4. 2004	15. 4. 2005	7 715	7 715		364	2,23
422	30. 4. 2004	28. 1. 2005	8 000	8 000		273	2,18
423	21. 5. 2004	20. 8. 2004	15 000	8 000	7 000	91	2,10
424	28. 5. 2004	26.11. 2004	4 916	4 916		182	2,33
425	4. 6. 2004	3. 6. 2005	7 399	7 399		364	2,71
426	11. 6. 2004	10. 9. 2004	15 000	8 000	7 000	91	2,25

TABULKOVÁ ČÁST

**Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby**

Období : leden až červen 2004

KAPITOLA: 300 Všechny ústřední kapitoly

v mil. Kč

UKAZATEL	Rozpočet 2004			Skutečnost 2004	% plnění 3:2	Index Sk2004/Sk03 3:0
	Skutečnost 2003	schválený	po změnách			
	0	1	2			
PŘÍJMY						
Daně z příjmů fyzických osob	42 352,96	95 200,00	95 200,00	46 632,10	48,98	110,10
v tom: Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků	32 542,89	76 500,00	76 500,00	35 235,15	46,06	108,27
Daň z příjmů fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti	7 480,95	14 200,00	14 200,00	8 625,43	60,74	115,30
Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů	2 329,11	4 500,00	4 500,00	2 771,52	61,59	118,99
Daně z příjmů právnických osob	46 029,96	84 600,00	84 600,00	45 148,34	53,37	98,08
Daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů	88 382,91	179 800,00	179 800,00	91 780,44	51,05	103,84
Obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku	56 720,98	133 400,00	133 400,00	57 402,70	43,03	101,20
v tom: Daň z přidané hodnoty	56 720,98	133 400,00	133 400,00	57 402,70	43,03	101,20
Zvláštní daně a poplatky ze zboží a služeb v tuzemsku	33 374,70	84 200,00	84 200,00	36 761,63	43,66	110,15
Daně ze zboží a služeb v tuzemsku	90 095,67	217 600,00	217 600,00	94 164,33	43,27	104,52
Správní a soudní poplatky (zrušeno)						
Daně a poplatky z provozu motorových vozidel						
v tom : Daň silniční						
Poplatek za užívání dálnic a rychlostních silnic						
Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí ***)	469,61	1 280,00	1 280,00	642,95	50,23	136,91
Místní poplatky z vybraných činností a služeb						
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb						
Správní poplatky	1 686,21	4 300,00	4 300,00	1 758,21	40,89	104,27
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	2 155,83	5 580,00	5 580,00	2 401,16	43,03	111,38
Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí	4 806,40	4 400,00	4 400,00	4 303,12	97,80	89,53
v tom: Clo	4 806,40	3 900,00	3 900,00	4 155,87	106,56	86,47
Podíl na clech		500,00	500,00	147,25	29,45	
Daně a cla za zboží a služby ze zahraničí	4 806,40	4 400,00	4 400,00	4 303,12	97,80	89,53
Daně z majetku						
Daně z majetkových a kapitálových převodů	4 165,96	14 300,00	14 300,00	5 163,15	36,11	123,94
v tom : Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí	4 165,96	14 300,00	14 300,00	5 163,15	36,11	123,94
Majetkové daně	4 165,96	14 300,00	14 300,00	5 163,15	36,11	123,94
Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti *)	131 623,70	292 318,27	292 318,27	141 556,95	48,43	107,55
z toho: Pojistné na důchodové pojištění (z PSP 161 a 162)	83 244,78	242 271,25	242 271,25	97 424,95	40,21	117,03
Pojistné na veřejné zdravotní pojištění						
Ostatní povinné pojistné (zrušeno)						
Zrušené daně z objemu mezd						
Pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a veřejné zdravotní pojištění	131 623,70	292 318,27	292 318,27	141 556,95	48,43	107,55
Ostatní daňové příjmy	719,30	400,00	400,00	571,16	142,79	79,41
Ostatní daňové příjmy	719,30	400,00	400,00	571,16	142,79	79,41
DAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM (daně, poplatky, pojistné)	321 949,77	714 398,27	714 398,27	339 940,31	47,58	105,59
Z daňových příjmů celkem: příjmy z daní a poplatků	190 326,06	422 080,00	422 080,00	198 383,37	47,00	104,23

**Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby**

Období : leden až červen 2004

KAPITOLA: 300 Všechny ústřední kapitoly

v mil. Kč

U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění 3:2	Index Sk2004/Sk03 3:0
		schválený	po změnách			
		0	1			
Příjmy z vlastní činnosti	1 697,30	6 511,80	6 494,77	4 104,60	63,20	241,83
Odvody přebytků organizací s přímým vztahem	2 107,50	355,39	355,39	1 503,90	423,17	71,36
z toho: Odvody příspěvkových organizací	33,56	99,69	99,69	49,82	49,97	148,45
Ostatní odvody příspěvkových organizací	17,92	95,70	95,70	18,12	18,94	101,16
Příjmy z pronájmu majetku	267,78	418,00	419,29	516,53	123,19	192,90
Příjmy z úroků a realizace finančního majetku	625,66	1 720,14	1 722,22	1 224,86	71,12	195,77
Soudní poplatky	509,58	600,00	600,00	462,07	77,01	90,68
Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem	5 207,82	9 605,32	9 591,67	7 811,96	81,45	150,00
Přijaté sankční platby	540,88	1 203,00	1 204,09	1 264,96	105,06	233,87
Přijaté vratky transferů a ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let	1 114,64	826,48	830,10	1 647,61	198,48	147,82
Přijaté sankční platby a vratky transferů	1 655,52	2 029,48	2 034,18	2 912,57	143,18	175,93
Příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku	224,91	161,81	162,26	42,56	26,23	18,92
Ostatní nedaňové příjmy (PSP 233 zrušeno)	970,65	1 747,78	1 757,88	1 234,08	70,20	127,14
Příjmy z využívání výhradních práv k přírodním zdrojům	189,04	382,00	382,00	15,43	4,04	8,16
Příjmy za využívání dalších majetkových práv	28,76	35,00	35,00	32,35	92,44	112,51
Dobrovolné pojistné x)	342,00	308,32	308,32	384,09	124,58	112,31
Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy	1 755,36	2 634,91	2 645,46	1 708,52	64,58	97,33
Splátky půjčených prostředků od podnikatelských subjektů	94,53	2 301,42	2 296,04	196,40	8,55	207,76
Splátky půjčených prostředků od obecně prospěšných společností a podobných subjektů						
Splátky půjčených prostředků od veřejných rozpočtů ústřední úrovně		60,00	60,00	3,65	6,08	
Splátky půjčených prostředků od veřejných rozpočtů územní úrovně	31,49	220,00	220,00	24,10	10,96	76,54
Splátky půjčených prostředků od zřízených a podobných subjektů						
Splátky půjčených prostředků od obyvatelestva	0,87			1,29		148,11
Splátky půjčených prostředků ze zahraničí	1 665,09	3 651,00	3 651,00	573,59	15,71	34,45
Splátky za úhradu dluhů nebo dodávek xx)		4 700,00	4 700,00	4 732,19	100,68	
Přijaté splátky půjčených prostředků	1 791,98	10 932,42	10 927,04	5 531,22	50,62	308,66
NEDAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM	10 410,68	25 202,14	25 198,34	17 964,27	71,29	172,56
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného)	214,90	1 187,66	1 201,66	472,71	39,34	219,97
Ostatní kapitálové příjmy	0,35	0,20	0,20	88,40	44 200,60	25 234,41
Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku a ostatní kapitálové příjmy	215,25	1 187,86	1 201,86	561,11	46,69	260,68
Příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů	0,10			0,21		205,34
Příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů	0,10			0,21		205,34
KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY CELKEM	215,35	1 187,86	1 201,86	561,32	46,70	260,66
Neinvestiční přijaté dotace od veřejných rozpočtů ústřední úrovně 1)	353,88	687,29	687,29	70,35	10,24	19,88
Neinvestiční přijaté dotace od veřejných rozpočtů územní úrovně						
Převody z vlastních fondů	1 587,02	0,10	1,39	3 390,58	243 926,68	213,64
Neinvestiční přijaté dotace ze zahraničí	3,01	11 900,00	11 900,05	3 963,41	33,31	131 751,75
Neinvestiční přijaté dotace ze státních finančních aktiv						
Neinvestiční přijaté dotace	1 943,92	12 587,39	12 588,73	7 424,34	58,98	381,93
Investiční přijaté dotace od veřejných rozpočtů ústřední úrovně 2)	919,56	550,00	550,00	550,00	100,00	59,81
Investiční přijaté dotace od veřejných rozpočtů územní úrovně						
Investiční přijaté dotace ze zahraničí	179,83	155,00	155,00	194,30	125,36	108,05
Investiční přijaté dotace ze státních finančních aktiv						
Investiční přijaté dotace	1 099,39	705,00	705,00	744,30	105,58	67,70
PŘIJATÉ DOTACE CELKEM	3 043,31	13 292,39	13 293,73	8 168,64	61,45	268,41
PŘÍJMY STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	335 619,11	754 080,65	754 092,20	366 634,55	48,62	109,24
Kontrolní součet (seskupení položek)	335 619,11	754 080,65	754 092,20	366 634,55	48,62	109,24

**Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby**

Období : leden až červen 2004

KAPITOLA: 300 Všechny ústřední kapitoly

v mil. Kč

UKAZATEL	Rozpočet 2004			Skutečnost 2004	% plnění 3:2	Index Sk2004/Sk03 3:0
	Skutečnost 2003	schválený	po změnách			
	0	1	2			
VÝDAJE						
Platy	21 968,80	55 553,50	56 190,42	21 744,29	38,70	98,98
Ostatní platby za provedenou práci	1 575,00	4 562,94	4 671,84	1 512,02	32,36	96,00
v tom: Ostatní osobní výdaje	179,27	704,20	351,84	89,79	25,52	50,09
Platy představitelů státní moci a některých orgánů	918,80	2 629,07	2 610,05	960,05	36,78	104,49
Odměny členů zastupitelstev obcí a krajů						
Odstupné	110,73	366,02	289,30	89,78	31,03	81,08
Odbytné						
Odhodné	1,51	10,38	10,56	0,40	3,79	26,54
Náležitosti osob vykonávajících základní a další vojenskou službu nebo civilní službu	53,23	82,88	55,87	25,79	46,17	48,46
Náhrady platů zaměstnavatelům při nástupu občana k výkonu civilní služby	0,02					
Ostatní platby za provedenou práci jinde nezařazené	311,43	770,38	1 354,21	346,22	25,57	111,17
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	8 048,17	20 575,11	20 795,48	7 962,39	38,29	98,93
z toho: Pojistné na SZ, příspěv. na politiku zaměstnanosti, veřejné zdravotní pojištění a ostatní povinné pojistné placené zaměstnavatelem	8 048,15	20 575,11	20 795,48	7 962,39	38,29	98,93
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	31 591,97	80 691,54	81 657,74	31 218,71	38,23	98,82
Nákup materiálu	3 222,51	10 971,36	9 550,20	2 972,59	31,13	92,24
Úroky a ostatní finanční výdaje	10 870,69	28 356,04	28 407,90	15 471,69	54,46	142,32
Nákup vody, paliv a energie	2 451,24	5 675,99	5 117,92	2 284,48	44,64	93,20
Nákup služeb	8 236,39	22 845,10	24 160,79	8 933,12	36,97	108,46
Ostatní nákupy	2 648,02	8 693,59	9 027,71	3 249,16	35,99	122,70
z toho: Opravy a údržba	1 692,35	5 573,37	5 854,87	1 765,95	30,16	104,35
Cestovné (tuzemské i zahraniční)	570,94	1 450,06	1 464,91	675,49	46,11	118,31
Poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry 4)	7 822,09	15 217,74	19 722,01	17 687,02	89,68	226,12
Výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	13 259,44	8 158,59	6 775,35	2 670,82	39,42	20,14
Neinvestiční nákupy a související výdaje	48 510,37	99 918,41	102 761,88	53 268,88	51,84	109,81
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům	26 525,31	65 157,62	61 416,93	24 282,31	39,54	91,54
Neinvestiční dotace neziskovým a pod. organizacím	2 801,26	5 843,19	6 124,03	2 958,35	48,31	105,61
z toho: Neinvestiční dotace občanským sdružením	1 249,76	2 105,66	2 331,70	1 327,89	56,95	106,25
Ostatní neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím	29,51	463,71	427,33	111,91	26,19	379,30
Neinvestiční nedotační transfery podnikatelským subjektům	247,01	557,00	533,11	293,83	55,12	118,95
Neinvestiční nedotační transfery neziskovým a pod. subjektům			25,34	15,16	59,82	
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím	29 573,58	71 557,81	68 099,41	27 549,65	40,46	93,16
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům						
ústřední úrovně	21 757,77	41 075,44	41 613,14	24 024,07	57,73	110,42
z toho: Neinvestiční dotace státním fondům	2 674,11	7 530,00	8 077,04	4 415,00	54,66	165,10
Neinvestiční transfery fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění	19 033,63	33 394,00	33 394,00	19 568,88	58,60	102,81
Neinvestiční transfery prostředků do státních finančních aktiv						
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům						
územní úrovně	59 085,65	107 884,45	109 196,64	60 344,54	55,26	102,13
v tom: Neinvestiční dotace obcím	2 341,52	2 694,73	2 658,12	1 117,47	42,04	47,72
Neinvestiční dotace obcím v rámci souhrnného dotačního vztahu	12 552,76	25 308,57	24 624,18	13 033,45	52,93	103,83
Neinvestiční dotace krajům	36 942,10	65 004,27	66 855,00	38 759,82	57,98	104,92
Neinvestiční dotace krajům v rámci souhrnného dotačního vztahu	7 249,27	14 875,05	15 054,12	7 430,41	49,36	102,50
Ostatní neinvestiční dotace veřejným rozpočtům územní úrovně		1,83	5,23	3,40	65,01	
Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím	17 604,54	35 846,47	36 571,36	20 318,51	55,56	115,42
Převody vlastním fondům	503,17	1 155,45	1 168,48	511,32	43,76	101,62
z toho: Převody fondů kulturních a sociálních potřeb a sociálního fondu obcí a krajů	502,22	1 155,45	1 167,82	510,66	43,73	101,68
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	75,84	83,37	171,86	108,78	63,30	143,43
Neinvestiční transfery a některé další platby rozpočtům	99 026,97	186 045,17	188 721,48	105 307,22	55,80	106,34

**Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby**

Období : leden až červen 2004
KAPITOLA: 300 Všechny ústřední kapitoly

v mil. Kč

U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění 3:2	Index Sk2004/Sk03 3:0
		schválený	po změnách			
		0	1			
Sociální dávky	150 336,88	313 109,76	313 131,23	156 759,49	50,06	104,27
Náhrady placené obyvatelstvu	237,69	798,29	823,14	208,35	25,31	87,66
Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu	14 546,41	18 732,03	18 758,62	16 544,46	88,20	113,74
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	165 120,99	332 640,07	332 712,98	173 512,30	52,15	105,08
Neinvestiční transfery mezinárodním organizacím a nadnárodním orgánům	1 073,96	19 913,56	19 882,82	4 847,60	24,38	451,38
z toho: Odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU		16 866,00	16 866,00	3 946,82	23,40	
Neinvestiční transfery cizím státům		552,00	47,25			
Ostatní neinvestiční transfery do zahraničí	10,54	33,19	42,12	-1,73	-4,10	-16,38
Neinvestiční transfery do zahraničí	1 084,50	20 498,75	19 972,18	4 845,87	24,26	446,83
Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům	40,71	3 318,40	3 318,46	554,31	16,70	1 361,66
Neinvestiční půjčené prostředky neziskovým a podobným organizacím	34,80	42,44	40,59	34,80	85,73	100,00
Neinvestiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům ústřední úrovně						
Neinvestiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům územní úrovně		4,42	2,12			
Neinvestiční půjčené prostředky příspěvkovým a pod. organizacím		1,41	1,03			
Neinvestiční půjčené prostředky obyvatelstvu	0,02	0,40	0,40	0,01	2,86	53,91
Neinvestiční půjčené prostředky do zahraničí	0,90					
Neinvestiční půjčené prostředky	76,43	3 367,07	3 362,60	589,12	17,52	770,77
Převody Národnímu fondu na spolufinancování programu PHARE		161,48	160,91			
Převody Národnímu fondu na spolufinancování programu ISPA						
Převody Národnímu fondu na spolufinancování programu SAPARD						
Převody Národnímu fondu na spolufinancování komunitárních programů	0,95					
Převody Národnímu fondu na spolufinancování ostatních programů Evropských společenství a ČR						
Převody Národnímu fondu na spolufinancování související s poskytnutím pomoci ČR ze zahraničí						
Převody ze státního rozpočtu do Národního fondu na vyrovnání kurzových rozdílů						
Ostatní převody do Národního fondu						
Neinvestiční převody Národnímu fondu	0,95	161,48	160,91			
Ostatní neinvestiční výdaje	1 084,26	8 346,62	5 233,20	1 212,80	23,18	111,86
Ostatní neinvestiční výdaje	1 084,26	8 346,62	5 233,20	1 212,80	23,18	111,86
BĚŽNÉ VÝDAJE CELKEM	376 070,01	803 226,92	802 682,37	397 504,55	49,52	105,70

**Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby**

Období : leden až červen 2004

KAPITOLA: 300 Všechny ústřední kapitoly

v mil. Kč

U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění 3:2	Index Sk2004/Sk03 3:0
		schválený	po změnách			
		0	1			
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	288,24	1 556,79	1 694,82	336,30	19,84	116,68
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	5 910,62	19 470,01	20 628,65	6 663,70	32,30	112,74
Pozemky	1,66	135,58	205,35	21,86	10,65	1 316,02
Výdaje související s investičními nákupy 5)	-2,78					
Investiční nákupy a související výdaje	6 197,75	21 162,39	22 528,82	7 021,87	31,17	113,30
Nákup akcií a majetkových podílů	53,74	60,00	51,12	60,12	117,61	111,86
Nákup akcií a majetkových podílů	53,74	60,00	51,12	60,12	117,61	111,86
Investiční dotace podnikatelským subjektům	1 152,69	5 214,29	5 523,50	1 104,35	19,99	95,81
Investiční dotace neziskovým a pod. organizacím 4)	65,26	1 162,61	1 138,20	55,15	4,85	84,51
Investiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	19,30	45,00	45,00	27,04	60,08	140,09
z toho: Investiční transfery státním finančním aktivům						
Investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	3 018,77	16 022,79	16 629,62	6 340,31	38,13	210,03
v tom:						
Investiční dotace obcím	1 628,96	8 579,85	8 972,01	2 409,00	26,85	147,89
Investiční dotace krajům	571,90	6 292,95	6 503,23	3 097,91	47,64	541,69
Investiční dotace obcím v rámci souhrnného dotačního vztahu						
Investiční dotace krajům v rámci souhrnného dotačního vztahu	817,91	1 150,00	1 150,00	832,12	72,36	101,74
Ostatní investiční dotace veřejným rozpočtům územní úrovně			4,39	1,28	29,24	
Investiční dotace příspěvkovým organizacím	2 388,36	20 353,03	19 893,27	4 039,93	20,31	169,15
Investiční převody vlastním fondům						
Investiční transfery obyvatelstvu			0,50			
Investiční transfery do zahraničí						
Investiční transfery	6 644,37	42 797,73	43 230,09	11 566,78	26,76	174,08
Investiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům	0,80		0,39	0,39	100,00	48,13
Investiční půjčené prostředky neziskovým a podobným organizacím						
Investiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům ústřední úrovně	10,00	70,00	80,00	80,00	100,00	800,00
Investiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům územní úrovně	1,37	75,79	3,70	138,70	3 751,61	10 109,11
Investiční půjčené prostředky příspěvkovým a podobným organizacím						
Investiční půjčené prostředky obyvatelstvu						
Investiční půjčené prostředky do zahraničí						
Investiční půjčené prostředky	12,17	145,79	84,08	219,08	260,56	1 799,88
Investiční převody Národnímu fondu na spolufinancování programu PHARE						
Investiční převody Národnímu fondu na spolufinancování programu ISPA						
Investiční převody Národnímu fondu na spolufinancování programu SAPARD	40,00					
Investiční převody Národnímu fondu na spolufinancování komunitárních programů						
Investiční převody Národnímu fondu na spolufinancování ostatních programů Evropských společenství a ČR						
Investiční převody Národnímu fondu na spolufinancování související s poskytnutím pomoci ČR ze zahraničí						
Ostatní investiční převody do Národního fondu						
Investiční převody Národnímu fondu	40,00					
Ostatní kapitálové výdaje		1 657,83	1 187,03	-34,79	-2,93	
Ostatní kapitálové výdaje		1 657,83	1 187,03	-34,79	-2,93	
KAPITÁLOVÉ VÝDAJE CELKEM	12 948,03	65 823,74	67 081,14	18 833,05	28,08	145,45
VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM	389 018,04	869 050,65	869 763,51	416 337,61	47,87	107,02
Rozdíl příjmů a výdajů státního rozpočtu	-53 398,94	-114 970,00	-115 671,31	-49 703,06		
Kontrolní součet (seskupení položek)	389 018,04	869 050,65	869 763,51	416 337,61	47,87	107,02

**Bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu
v druhovém členění rozpočtové skladby**

Období : leden až červen 2004
KAPITOLA: 300 Všechny ústřední kapitoly

v mil. Kč

UKAZATEL	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění 3:2	Index Sk2004/Sk03 3:0
		schválený	po změnách			
		0	1			
FINANCOVÁNÍ						
Krátkodobé vydané dluhopisy	8 168,00			157 550,00		1 928,87
Změna stavu krátkodobých prostředků na bankovních účtech		1 418,87	2 120,18	1 852,60	87,38	
Krátkodobé financování	8 168,00	-13 940,00	-13 238,70	-4 379,40		-53,62
Dlouhodobé vydané dluhopisy	43 271,91	124 000,00	124 000,00	66 479,64	53,61	153,63
Dlouhodobé financování	43 271,91	85 000,00	85 000,00	61 409,64	72,25	141,92
Financování z tuzemska celkem	51 439,91	71 060,00	71 761,31	57 030,24	79,47	110,87
Krátkodobé financování						
Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky		9 910,00	9 910,00	3 329,39	33,60	
Dlouhodobé financování		43 910,00	43 910,00	52 153,79	118,77	
Financování ze zahraničí celkem		43 910,00	43 910,00	52 153,79	118,77	
Opravné položky k peněžním operacím						
Opravné položky k peněžním operacím						
FINANCOVÁNÍ CELKEM	51 439,91	114 970,00	115 671,31	109 184,03	94,39	212,26
Kontrola - rozdíl salda SR a financování	-1 959,03	0,00	-0,00	59 480,97		

VYBRANÉ UKAZATELE (druhové a odvětvové členění výdajů)						
Sociální dávky (bez místních rozpočtů)	154 029,38	313 109,76	313 173,94	162 919,91	52,02	105,77
v tom: Důchody	112 310,64	232 120,28	232 120,28	117 108,74	50,45	104,27
Ostatní dávky	21 637,00	38 014,88	42 033,01	25 662,33	61,05	118,60
Dávky státní sociální podpory	16 553,81	35 074,60	31 120,65	16 388,38	52,66	99,00
Státní politika zaměstnanosti - pasivní	3 527,93	7 900,00	7 900,00	3 760,46	47,60	106,59
Státní politika zaměstnanosti - aktivní	952,70	4 134,49	4 134,49	1 424,73	34,46	149,55
Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	100,06	324,00	324,00	64,22	19,82	64,18
Zaměstnávání zdravotně postižených občanů	246,80	557,00	557,00	308,42	55,37	124,96
Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace 3)	95,41	2 432,66	2 432,66	1 157,88	47,60	1 213,53

*) Příjmy z pojistného na SZ a příspěvek na politiku zaměstnanosti se vykazují v podrobnějším členění položek na PSP 161 a 162 rozp. skladby

**) Poznámka: Položky 1119, 1129, 1219, 1409 a 1529 (příjmy ze staré daňové soustavy) zahrnutý v PSP 170 Ostatní daňové příjmy

položky 1122 a 1123 jsou příjmem územních samosprávných celků

***) týká se kap. Operace státních finančních aktiv (od původců radioaktivních odpadů - příjem jaderného účtu)

x) zahrnuje dobrovolné důchodové a nemocenské pojištění, které je zároveň součástí souhrnných příjmů z pojistného na sociální zabezpečení

xx) název podseskupení položek upraven podle novely vyhlášky o rozpočtové skladbě platné od 1.1. 2004

1) rok 2004: z toho 70 mil. Kč podle zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon)

2) rok 2004: z toho 550 mil. Kč podle zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon)

3) vliv změny vykazování podle rozpočtové skladby

4) název podseskupení položek upraven podle novely vyhlášky o rozpočtové skladbě platné od 1.1. 2004

5) podseskupení položek nebude podle novely vyhlášky o rozpočtové skladbě platné od 1.1. 2004 používáno

Poznámka ke srovnatelnosti údajů v roce 2004 a v roce 2003:

Srovnatelnost obou let ovlivňují:

- organizační změny (např. vznik Ministerstva informatiky)
- přerozdělení prostředků krajům v důsledku nepřijetí zákona o rozpočtovém určení daní
- vstup České republiky do Evropské unie

Mandatorní výdaje

v mil. Kč

	Skutečnost leden-červen 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost leden-červen 2004	% plnění	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
A. MANDATORNÍ VÝDAJE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA						
Sociální transfery včetně ochrany zaměstnanců	161 936	331 323	331 388	172 262	52,0	106,4
v tom: Dávky důchodového pojištění (vč. ozbrojených složek)	112 311	232 120	232 120	117 109	50,5	104,3
Dávky nemocenského pojištění	18 907	31 201	28 535	16 084	56,4	85,1
Státní sociální podpora	16 554	35 075	31 121	16 388	52,7	99,0
Ostatní sociální dávky (bez rezervy)	2 725	6 813	13 498	9 578	71,0	351,5
Podpora v nezaměstnanosti - pasivní	3 528	7 900	7 900	3 760	47,6	106,6
Ochrana zaměstnanců při plateb.neschopnosti zaměstnavatelů	100	324	324	64	19,8	64,0
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	342	2 990	2 990	1 466	49,0	
Dávky sociální péče	7 469	14 900	14 900	7 813	52,4	104,6
Státní příspěvek k penzijnímu připojištění	1 416	3 000	3 000	1 518	50,6	107,2
Platba státu do zdravotního pojištění - VPS	19 029	33 379	33 379	19 563	58,6	102,8
Výdaje na dluhovou službu	10 233	26 729	26 729	14 143	52,9	138,2
Poplatky dluhové služby	24	300	300	34	11,3	141,7
Majetková újma peněžních ústavů	393	684	684	315	46,1	80,2
Příspěvek státu na podporu stavebního spoření	12 891	15 200	15 200	14 781	97,2	114,7
Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám	234	2 114	2 114	732	34,6	312,8
Pozemkové úpravy	190	700	700	252	36,0	132,6
Dotace na podporu exportu - MF, EGAP, ČEB	38	1 125	1 125	181	16,1	476,3
Transfery státním fondům	2 674	4 730	5 277	4 415	83,7	165,1
Výběrová dětská rekreace - dětské domovy a ÚSP	7	14	14	7	50,0	100,0
Úřad pro dohled nad družstevními záložnami	35	39	39	35	89,7	100,0
Soudní a mimosoudní rehabilitace a odškodnění obětem trestné činnosti	2	290	290	63	21,7	3150,0
Jednorázová peněžní náhrada příslušníkům zahraničních armád	-	-	-	-		
Jednorázová částka účastníkům národního boje podle z. č.261/2001 Sb. a odškodnění podle z. č. 172/2002 Sb.	122	100	100	25	25,0	20,5
Zdravotní péče azylantům a cizincům	46	63	63	63	100,0	137,0
Majetková újma pojištěven z provozování zákon.pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	0	385	385	0		
Dotace na minimální povinný příděl do FKSP státním podnikům	0	346	346	44	0,0	0,0
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	18	40	40	20	50,0	111,1
CELKEM MANDATORNÍ VÝDAJE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA	209 288	420 561	421 173	228 453	54,2	109,2
B. OSTATNÍ MANDATORNÍ VÝDAJE						
I. Výdaje vyplývající z jiných právních norem						
Státní podpora hypotečního úvěrování	245	430	430	241	56,0	98,4
Novomanželské půjčky	5	8	8	4	50,0	80,0
Vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých krivd způsobených komunistickým režimem	0	1	1	0	0,0	0,0
Souhrnné pojištění vozidel	11	40	40	22	55,0	200,0
C e l k e m	261	479	479	267	55,7	102,3
II. Výdaje vyplývající ze smluvních závazků						
Úhrada realizovaných kurzových ztrát při splátkách jistiny zahraničního státního dluhu	27	0	0	0		
Státní záruky a negarantované úvěry s.o. Správa železniční dopravní cesty podle z. č. 77/2002 Sb.	6 846	19 595	19 595	11 155	56,9	162,9
Platba úroků za úvěry se zárukou poskytnuté nemocnicím	19	0				
Vládní úvěry vč. plynárenských VIA a poplatků za vedení účtů	16	1 910	1 910	15	0,8	93,8
Transfery mezinárodním organizacím, platby MMF, SB,						
Fond budoucnosti	198	2 315	2 315	1 028	44,4	519,2
Arbitrážní spor CME vůči ČR	10 665					
Odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU		16 866	16 866	3 947	23,4	
C e l k e m	17 771	40 686	40 686	16 145	39,7	90,9
CELKEM OSTATNÍ MANDATORNÍ VÝDAJE (B/I AŽ B/II)	18 032	41 165	41 165	16 412	39,9	91,0
MANDATORNÍ VÝDAJE CELKEM (A+B)	227 320	461 726	462 338	244 865	53,0	107,7

Bilance příjmů a výdajů obcí,krajů a DSO za 1. pololetí 2004

Tabulka č. 4
strana 1

v mil. Kč

Ukazatel	Skutečnost k 30.6.2003	Rozpočet 2004		Skutečnost k 30.6.2004	%	Index
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	55 869,4	125 100,0	125 100,0	62 192,4	49,7	111,3
z toho :						
Daně z příjmů fyzických osob	15 897,4	38 500,0	38 500,0	18 526,7	48,1	116,5
z toho :						
ze závislé činnosti a funkčních požitků	10 810,2	25 700,0	25 700,0	12 251,2	47,7	113,3
ze samostatné výdělečné činnosti	4 337,4	11 400,0	11 400,0	5 203,9	45,6	120,0
z kapitálových výnosů	720,2	1 400,0	1 400,0	1 061,1	75,8	147,3
Daně z příjmů právnických osob	15 543,1	32 500,0	32 500,0	16 502,9	50,8	106,2
z toho :						
daň z příjmů právnických osob	10 584,5	26 200,0	26 200,0	11 341,4	43,3	107,2
daň z příjmů právnických osob za obce	4 955,1	6 300,0	6 300,0	5 160,3	81,9	104,1
daň z příjmů právnických osob za kraje	2,4			0,2		8,3
Daň z přidané hodnoty	17 469,8	41 400,0	41 400,0	19 492,0	47,1	111,6
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb	5 410,1	8 000,0	8 000,0	6 008,4	75,1	111,1
z toho :						
poplatky a odvody v oblasti životního prostředí	2 742,0			2 977,3		108,6
místní poplatky z vybran.čin.služeb	1 088,4			1 217,3		111,8
ostatní odvody z vybraných čin. a služeb	367,0			488,1		133,0
správní poplatky	1 212,7			1 325,6		109,3
Daň z nemovitostí	1 546,4	4 700,0	4 700,0	1 658,5	35,3	107,2
Ostatní daňové příjmy	1,8			3,0		166,7
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	11 221,1	25 200,0	25 200,0	12 607,7	50,0	112,4
z toho :						
příjmy z vlastní činnosti	2 619,6			2 634,4		100,6
odvody příspěvkových organizací	351,3			786,4		223,9
příjmy z pronájmu majetku	4 030,1			4 204,9		104,3
příjmy z úroků (celkem)	1 314,8			1 452,8		110,5
příjmy z prodeje nekapit. majetku a ost. nedaň. příjmy	1 672,8			1 728,4		103,3
III.Kapitálové příjmy	5 192,8	10 500,0	10 500,0	5 358,7	51,0	103,2
z toho :						
příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	3 866,0			4 504,9		116,5
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	72 283,3	160 800,0	160 800,0	80 158,8	49,9	110,9
IV.Přijaté dotace (po konsolidaci)	70 084,3	134 734,2	136 653,3	72 427,0	53,0	103,3
Neinvestiční přijaté dotace (po konsolidaci)	64 389,0	114 929,4	116 241,6	62 839,0	54,1	97,6
neinvestiční přijaté dotace z VPS stát. rozpočtu	1 940,9	1 198,6	2 479,0	2 101,7	84,8	108,3
neinv. přijaté dotace ze SR v rámci souhr.dot.vztahu	20 093,5	40 183,6	39 678,3	20 462,2	51,6	101,8
neinvestiční přijaté dotace ze státních fondů	77,3			282,7		365,7
ostatní neinv. přijaté dotace ze státního rozpočtu	37 360,4	66 282,2	66 940,1	37 681,5	56,3	100,9
neinvestiční převody z Národního fondu	1 818,8			37,9		2,1
neinvestiční přijaté dotace ze státních fin. aktiv	299,0	220,0	99,2	29,4	29,6	9,8
ostat.neinv. přij. dotace a převody z fondů dle RS a ZP	2 799,1	7 045,0	7 045,0	2 243,6	31,8	80,2
Investiční přijaté dotace (po konsolidaci)	5 695,3	19 804,8	20 411,7	9 588,0	47,0	168,3
investiční přijaté dotace z VPS státního rozpočtu	370,5	7 597,9	7 455,8	2 841,9	38,1	
inv. přijaté dotace ze SR v rámci souhr.dot.vztahu	728,6	1 150,0	1 150,0	832,1	72,4	114,2
investiční přijaté dotace ze státních fondů	2 708,4	3 782,0	3 782,0	3 323,7	87,9	122,7
ostatní investiční přijaté dotace ze státního rozpočtu	1 168,4	6 874,9	7 931,0	1 991,4	25,1	170,4
investiční převody z Národního fondu	686,1			502,9		73,3
investiční přijaté dotace ze státních fin.aktiv	3,5	400,0	92,9	86,3	92,9	
ostatní inv. přijaté dotace dle RS a ZP	29,8			9,7		32,6
Příjmy celkem (po konsolidaci)	142 367,6	295 534,2	297 453,3	152 585,8	51,3	107,2
<i>Oprava příjmů celkem po konsolidaci</i>	555,5			105,6		
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	141 812,1	295 534,2	297 453,3	152 480,2	51,3	107,5

Příloha

Přehled vývoje nedoplatků daňových příjmů veřejných rozpočtů

Přehled vývoje nedoplatků daňových příjmů veřejných rozpočtů

Daňové nedoplatky představují rozdíl mezi daní, která měla být zaplacená, a skutečně zaplacenou částkou. Daní, která měla být zaplacená, může být nejen daň poplatníkem nebo plátcem přiznaná, ale i daň doměřená správcem daně a příslušenství daně (penále, pokuty, úrok, náklady řízení atd.).

Vzhledem k novému rozpočtovému určení daní, platnému od začátku roku 2001 a vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 se přehled o vývoji daňových nedoplatků týká jak daňových příjmů státního rozpočtu, tak i daňových příjmů územních samosprávných celků, státních fondů a dále i Evropské unie.

Daňovými nedoplatky jsou v souladu s platnou rozpočtovou skladbou jak **nedoplatky jednotlivých druhů nepřímých a přímých daní** (DPH, spotřební daně, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob, majetkové daně), tak i **nedoplatky na clu a nedoplatky na pojistném** na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti.

Daňové nedoplatky jsou spravovány třemi subjekty – územními finančními orgány, Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) a celními orgány. Největší objem nedoplatků za 1. pololetí 2004 ve výši **103,6 mld Kč**, tj. 58,4 %, evidovaly **územní finanční orgány**. Ty spravují nedoplatky všech daňových příjmů, vyjma cla a menší části nedoplatků daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, které spravují celní orgány a vyjma nedoplatků pojistného, spravovaných ČSSZ.

Druhý největší objem daňových nedoplatků za období 1. pololetí 2004 ve výši **62,3 mld Kč**, tj. 35,1 % eviduje **Česká správa sociálního zabezpečení**. Ta spravuje nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti (dále jen pojistné na sociální zabezpečení).

Třetím subjektem, spravujícím daňové nedoplatky, jsou **celní orgány**. Jimi sledované nedoplatky dosáhly výše **11,6 mld Kč**, což z celkového objemu všech daňových nedoplatků znamená 6,5 %.

Podrobněji jsou nedoplatky v působnosti územních finančních orgánů, České správy sociálního zabezpečení a celních orgánů komentovány v další části této přílohy.

Nedoplatky všech daňových příjmů veřejných rozpočtů, spravovaných územními finančními orgány, ČSSZ a celními orgány dosáhly ke konci června 2004 celkové výše 177,5 mld Kč. Proti stejnému období minulého roku poklesly

o 1,7 mld Kč (o 0,9 %), proti stavu ke konci roku 2003 naopak vzrostly o 4,6 mld Kč (o 2,7 %).

Nedoplatky nové daňové soustavy dosáhly 171,4 mld Kč (meziroční pokles o 1,3 mld Kč, tj. o 0,8 %) a nedoplatky staré daňové soustavy 6,1 mld Kč (meziroční pokles o 0,3 mld Kč, tj. o 4,7 %). V rámci nedoplatků nové daňové soustavy připadá kromě již uvedených **nedoplatků pojistného na sociální zabezpečení ve výši 62,3 mld Kč na nedoplatky daně z přidané hodnoty 41,3 mld Kč, daně z příjmů právnických osob 21,1 mld Kč, nedoplatky daní z příjmů fyzických osob 19,3 mld Kč, spotřebních daní 10,0 mld Kč a daně z převodu nemovitostí 5,0 mld Kč.**

Nedoplatky daně z přidané hodnoty v absolutním vyjádření proti stejnému období loňského roku, tj. ke konci 1. pololetí 2003, vzrostly o 0,9 %, proti stavu na konci minulého roku stouply o 1,0 %. **Nedoplatky spotřebních daní** se v porovnání se stejným obdobím loňského roku zvýšily výrazněji, a to o 29,7 %, proti konci minulého roku pak o 19,2 %. **Nedoplatky daně z příjmů právnických osob** v porovnání se stejným obdobím minulého roku poklesly o 14,7 %, ve srovnání s koncem minulého roku však vzrostly o 15,4 %. **Nedoplatky daní z příjmů fyzických osob** ve srovnání s pololetím uplynulého roku stouply o 5,4 %, v porovnání s koncem minulého roku činil nárůst 8,9 %. **Nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení** proti stejnému období loňského roku poklesly o 1,4 % a proti stavu ke konci předešlého roku o 2,3 %.

Největší podíl na celkových daňových nedoplatcích mají nedoplatky pojistného na sociální zabezpečení, na které připadá 35,1 % všech nedoplatků. Druhou největší skupinu nedoplatků tvoří nedoplatky daně z přidané hodnoty s podílem 23,3 %. Nedoplatky daně z příjmů právnických osob se ke konci června 2004 na celku podílely 11,9 %, nedoplatky daní z příjmů fyzických osob 10,9 % a spotřebních daní 5,6 %.

Proti stejnému období minulého roku došlo **ke zvýšení podílu** nedoplatků především u části spotřebních daní spravovaných celními orgány, a to o 2,1 procentního bodu. **Snížení podílu** na celkových nedoplatcích vykázala zejména daň z příjmů právnických osob, a to o 1,9 procentního bodu.

Pro hodnocení vývoje nedoplatků je důležitý i **ukazatel podílu nedoplatků jednotlivých daní na kumulativním inkasu daňových příjmů**. Podíl nedoplatků všech daňových příjmů na kumulativním inkasu daní (vyčísleném v tabulce č. 2)

dosáhl 2,64 %. Proti stejnému období loňského roku, kdy dosáhl 3,02 %, tak poklesl o 0,38 procentního bodu.

U daně z přidané hodnoty uvedený podíl oproti stejnému období minulého roku poklesl na 2,90 %, tj. o 0,35 procentního bodu. U spotřebních daní však tento podíl vzrostl o 0,16 procentního bodu na 1,31 %. Podíl nedoplatků daně z příjmů právnických osob na jejím kumulativním inkasu poklesl o 0,98 procentního bodu a dosáhl 2,81 %. U daní z příjmů fyzických osob uvedený podíl poklesl o 0,20 procentního bodu na hodnotu 2,09 %. Podíl nedoplatků pojistného na sociální zabezpečení na jeho kumulativním inkasu se proti stejnému období minulého roku snížil o 0,43 procentního bodu na 2,78 %.

Souhrnný vývoj nedoplatků je znázorněn v následujících třech tabulkách č. 1, č. 2 a č. 3.

**Přehled vývoje všech nedoplatků daňových příjmů veřejných rozpočtů
staré i nové daňové soustavy**

v mil. Kč

Daň	Rok 2001	I.-II. Q 2002	Rok 2002	I.-II. Q 2003	Rok 2003	I. Q 2004	I.-II. Q 2004
NOVÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA							
Daň z přidané hodnoty celkem	40 758	40 910	41 872	40 956	40 931	41 576	41 333
<i>Daň z přidané hodnoty finanční úřady</i>	<i>37 610</i>	<i>37 764</i>	<i>38 736</i>	<i>38 071</i>	<i>37 428</i>	<i>38 225</i>	<i>37 178</i>
<i>Daň z přidané hodnoty celní úřady</i>	<i>3 148</i>	<i>3 146</i>	<i>3 136</i>	<i>2 885</i>	<i>3 503</i>	<i>3 351</i>	<i>4 155</i>
Daně spotřební celkem	6 881	7 342	7 265	7 691	8 370	8 075	9 977
<i>Daně spotřební finanční úřady</i>	<i>4 976</i>	<i>5 014</i>	<i>4 955</i>	<i>5 484</i>	<i>4 175</i>	<i>4 093</i>	<i>4 064</i>
<i>Daně spotřební celní úřady</i>	<i>1 905</i>	<i>2 328</i>	<i>2 310</i>	<i>2 207</i>	<i>4 195</i>	<i>3 982</i>	<i>5 914</i>
Daň z příjmů právnických osob	19 668	20 620	21 231	24 778	18 322	18 949	21 149
Daň z příjmů vybíraná srážkou - § 36	361	410	378	423	333	447	406
Daň silniční	773	911	874	985	929	1 143	1 043
Daň dědická	12	13	13	12	12	11	14
Daň darovací	1 088	1 042	1 056	1 046	304	291	303
Daň z převodu nemovitostí	4 860	4 950	5 074	5 100	5 070	5 001	5 010
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	9 893	10 528	11 592	12 728	12 333	12 660	13 736
Daň z příjmů fyz. osob ze záv. čin.	5 218	5 436	5 323	5 611	5 428	5 807	5 598
Daň z nemovitostí	1 150	1 101	1 216	1 420	1 221	1 137	1 398
Ost. příjmy, odvody a popl.	6 978	9 194	6 667	6 974	7 917	7 033	7 599
Clo	1 935	1 874	1 809	1 758	1 672	1 550	1 496
Pojistné na sociální zabezpečení (jen ČSSZ)	60 638	60 806	61 749	63 203	63 754	62 941	62 297
STARÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA							
<i>Daň z příjmů obyvatelstva</i>	<i>651</i>	<i>667</i>	<i>660</i>	<i>608</i>	<i>618</i>	<i>624</i>	<i>583</i>
<i>Ostatní zrušené daně</i>	<i>6 202</i>	<i>6 112</i>	<i>5 961</i>	<i>5 860</i>	<i>5 670</i>	<i>5 604</i>	<i>5 528</i>
NEDOPLATKY NOVÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	160 213	165 137	166 119	172 685	166 596	166 621	171 359
NEDOPLATKY STARÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	6 853	6 778	6 621	6 468	6 289	6 228	6 111
NEDOPLATKY NOVÉ A STARÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	167 066	171 915	172 740	179 153	172 885	172 849	177 469
Z celku:							
Celkové daňové příjmy bez pojistného na soc. zabezp.	106 428	111 109	110 991	115 950	109 131	109 908	115 172
Pojistné na sociální zabezpečení (jen ČSSZ)	60 638	60 806	61 749	63 203	63 754	62 941	62 297

**Přehled vývoje kumulativního inkasa daňových příjmů,
u kterých se evidují nedoplatky, od počátku nové daňové soustavy**

v mil. Kč

Daň	Rok 2001	I.-II. Q 2002	Rok 2002	I.-II. Q 2003	Rok 2003	I. Q 2004	I.-II. Q 2004
NOVÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA							
Daň z přidané hodnoty celkem	1 031 194	1 101 082	1 186 402	1 260 363	1 351 152	1 395 347	1 426 465
<i>Daň z přidané hodnoty finanční úřady</i>	-296 154	-332 813	-365 034	-403 390	-441 244	-457 122	-475 823
<i>Daň z přidané hodnoty celní úřady</i>	1 327 348	1 433 895	1 551 437	1 663 753	1 792 397	1 852 470	1 902 289
Daně spotřební celkem	553 206	588 662	632 690	671 155	716 997	741 147	759 533
<i>Daně spotřební finanční úřady</i>	302 971	320 677	341 583	360 848	384 682	394 706	394 638
<i>Daně spotřební celní úřady</i>	250 235	267 985	291 108	310 308	332 315	346 441	364 895
Daň z příjmů právnických osob	509 628	549 836	600 365	653 251	697 343	718 107	751 417
Daň z příjmů vybíraná srážkou - § 36	160 873	168 845	177 628	185 297	198 253	201 485	203 691
Daň silniční	41 369	43 684	46 849	49 302	52 558	53 495	54 989
Daň dědická	900	944	986	1 036	1 086	1 108	1 135
Daň darovací	3 268	3 577	3 869	4 182	4 517	4 666	4 852
Daň z převodu nemovitostí	36 202	39 494	43 373	47 175	51 398	53 439	56 177
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	133 239	145 547	155 140	167 990	177 271	185 724	191 622
Daň z příjmů fyz. osob ze záv. čin.	502 979	542 808	589 570	633 031	684 223	708 344	731 260
Daň z nemovitostí	36 212	38 169	40 788	43 012	45 629	45 856	47 949
Ost. příjmy, odvody a popl.	28 185	30 422	33 333	35 249	38 255	39 360	40 542
Clo (údaj je informativní)	133 489	138 159	143 263	148 066	153 493	155 944	158 267
Pojistné na sociální zabezpečení (jen ČSSZ)	1 591 926	1 713 601	1 842 275	1 969 837	2 106 484	2 174 432	2 243 985
STARÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA							
<i>Daň z příjmů obyvatelstva</i>	6 452	6 463	6 475	6 487	6 501	6 505	6 508
<i>Ostatní zrušené daně</i>	26 385	26 414	26 436	26 446	26 525	26 547	26 557
KUMUL. INKASO NOVÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	4 772 685	5 119 514	5 516 322	5 893 540	6 308 678	6 508 475	6 701 902
KUMUL. INKASO STARÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	32 837	32 878	32 911	32 933	33 025	33 052	33 065
KUMULATIVNÍ INKASO NOVÉ A STARÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	4 805 522	5 152 392	5 549 233	5 926 473	6 341 703	6 541 527	6 734 967
Z celku:							
Celkové daňové příjmy bez pojistného na soc. zabezp.	3 213 596	3 438 791	3 706 958	3 956 636	4 235 219	4 367 095	4 490 982
Pojistné na sociální zabezpečení (jen ČSSZ)	1 591 926	1 713 601	1 842 275	1 969 837	2 106 484	2 174 432	2 243 985

**Přehled vývoje podílu nedoplatků
na kumulativním inkasu daňových příjmů**

	v %						
Daň	Rok 2001	I.-II. Q 2002	Rok 2002	I.-II. Q 2003	Rok 2003	I. Q 2004	I.-II. Q 2004
NOVÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA							
Daň z přidané hodnoty celkem	3,95	3,72	3,53	3,25	3,03	2,98	2,90
<i>Daň z přidané hodnoty finanční úřady</i>							
<i>Daň z přidané hodnoty celní úřady</i>							
Daně spotřební celkem	1,24	1,25	1,15	1,15	1,17	1,09	1,31
<i>Daně spotřební finanční úřady</i>	<i>1,64</i>	<i>1,56</i>	<i>1,45</i>	<i>1,52</i>	<i>1,09</i>	<i>1,04</i>	<i>1,03</i>
<i>Daně spotřební celní úřady</i>	<i>0,76</i>	<i>0,87</i>	<i>0,79</i>	<i>0,71</i>	<i>1,26</i>	<i>1,15</i>	<i>1,62</i>
Daň z příjmů právnických osob	3,86	3,75	3,54	3,79	2,63	2,64	2,81
Daň z příjmů vybíraná srážkou - § 36	0,22	0,24	0,21	0,23	0,17	0,22	0,20
Daň silniční	1,87	2,09	1,87	2,00	1,77	2,14	1,90
Daň dědická	1,34	1,35	1,31	1,20	1,08	0,98	1,25
Daň darovací	33,28	29,14	27,28	25,00	6,72	6,24	6,25
Daň z převodu nemovitostí	13,42	12,53	11,70	10,81	9,86	9,36	8,92
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	7,42	7,23	7,47	7,58	6,96	6,82	7,17
Daň z příjmů fyz. osob ze záv. čin.	1,04	1,00	0,90	0,89	0,79	0,82	0,77
Daň z nemovitostí	3,18	2,88	2,98	3,30	2,67	2,48	2,91
Ost. příjmy, odvody a popl.	24,76	30,22	20,00	19,79	20,69	17,87	18,74
Clo (údaj je informativní)	1,45	1,36	1,26	1,19	1,09	0,99	0,95
Pojistné na sociální zabezpečení (jen ČSSZ)	3,81	3,55	3,35	3,21	3,03	2,89	2,78
STARÁ DAŇOVÁ SOUSTAVA							
<i>Daň z příjmů obyvatelstva</i>	<i>10,09</i>	<i>10,31</i>	<i>10,20</i>	<i>9,37</i>	<i>9,51</i>	<i>9,60</i>	<i>8,95</i>
<i>Ostatní zrušené daně</i>	<i>23,50</i>	<i>23,14</i>	<i>22,55</i>	<i>22,16</i>	<i>21,38</i>	<i>21,11</i>	<i>20,81</i>
NEDOPLATKY NOVÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	3,36	3,23	3,01	2,93	2,64	2,56	2,56
NEDOPLATKY STARÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	20,87	20,62	20,12	19,64	19,04	18,84	18,48
NEDOPLATKY NOVÉ A STARÉ DAŇOVÉ SOUSTAVY CELKEM	3,48	3,34	3,11	3,02	2,73	2,64	2,64
Z celku:							
Celkové daňové příjmy bez pojistného na soc. zabezp.	3,31	3,23	2,99	2,93	2,58	2,52	2,56
Pojistné na sociální zabezpečení (jen ČSSZ)	3,81	3,55	3,35	3,21	3,03	2,89	2,78

Nedoplatky daňových příjmů, evidované územními finančními orgány

Celkový stav nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány, dosáhl k **30. 6. 2004** výše **103,6 mld Kč**. Z toho podle druhu daňového příjmu činily nedoplatky:

		Meziroční změna:
DPH:	37,2 mld Kč	-0,9 mld Kč
DPPO:	21,1 mld Kč	-3,7 mld Kč
DPFO:	19,3 mld Kč	+1,0 mld Kč
SPD:	4,1 mld Kč	-1,4 mld Kč
OSTATNÍ:	21,9 mld Kč	-0,5 mld Kč
– daně staré daň. soustavy	6,1 mld Kč	-0,4 mld Kč
– ostatní příjm., odv. a popl.	7,6 mld Kč	+0,6 mld Kč
– daň z převodu nemovit.	5,0 mld Kč	-0,1 mld Kč
CELKEM:	103,6 mld Kč	-5,5 mld Kč

Přehled nedoplatků daňových příjmů podle jednotlivých finančních ředitelství je následující:

Finanční ředitelství	Nedoplatky k 30. 6. 2004 v mld Kč	Podíl na celkové výši nedoplatků v %	Meziroční změna	
			v mld Kč	v proc. b.
hl. m. PRAHA	26,88	25,9	-3,27	-1,7
PRAHA	9,39	9,1	-1,17	-0,6
ČESKÉ BUDĚJOVICE	3,67	3,5	-0,29	-0,1
PLZEŇ	7,17	6,9	+0,11	+0,4
ÚSTÍ NAD LABEM	16,68	16,1	-1,99	-1,0
HRADEC KRÁLOVÉ	6,29	6,1	-1,25	-0,8
BRNO	20,71	20,0	+1,21	+2,1
OSTRAVA	12,82	12,4	+1,16	+1,7
CELKEM	103,61	100,0	-5,49	0,0

Pokud jde o **účinnost práce** územních finančních orgánů, v prvním pololetí 2004 činily doměrky daní z kontrol 2,4 mld Kč (ve stejném období minulého roku 2,5 mld Kč). Na pokutách a penále bylo za první pololetí roku 2004 předepsáno 5,7 mld Kč (v prvním pololetí předchozího roku 3,9 mld Kč).

Výraznější snížení již evidovaných nedoplatků je možné dosáhnout především **zvýšeným odpisováním daňových nedoplatků** pro nedobytnost dle § 66 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. K výraznějšímu odepisování dochází počínaje rokem 1997. Přehled o stavu odepsaných nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány, podává následující tabulka:

	v mil. Kč			
	Rok 2002	I.-II. Q 2003	Rok 2003	I.-II. Q 2004
Odepsané nedoplatky celkem (kumulativně)	46 041	49 834	61 487	65 068
z toho:				
DPH	16 564	18 079	21 326	23 028
SD	4 546	5 162	7 063	7 115
DPPO	7 498	8 562	12 770	13 833
DPFO	4 141	4 450	5 392	5 784
v tom:				
celkem nové daně	35 126	38 843	50 269	53 710
celkem staré daně	10 915	10 991	11 218	11 358
Podíl kumulovaných odepsaných nedoplatků na celkovém součtu kumulovaných evidovaných a odepsaných nedoplatků	30,7 %	31,4 %	38,1 %	38,6 %

Poznámka: V tabulce jsou obsaženy pouze nedoplatky evidované územními finančními úřady, tj. bez nedoplatků spravovaných orgány sociálního zabezpečení a celními úřady.

Objem odepsaných nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány, se za sedm let (od pololetí r. 1997 do konce června 2004) zvýšil o 62,8 mld Kč. **Z celkové odepsané částky 65,1 mld Kč tvoří odpisy nedoplatků nové daňové soustavy téměř 83 %, odpisy nedoplatků staré daňové soustavy přes 17 %.**

Pokud porovnáme **kumulativní odpisy nedoplatků s celkovým kumulativním objemem jak evidovaných, tak i odepsaných nedoplatků**, tak ke konci června 2004 představovaly všechny **odepsané nedoplatky 38,6 % takto vyčíslených nedoplatků**. Podíl odepsaných nedoplatků nové daňové soustavy na kumulativním objemu evidovaných i odepsaných nedoplatků nové daňové soustavy činil 35,5 %. Podíl odepsaných nedoplatků staré daňové soustavy na kumulativním objemu evidovaných i odepsaných nedoplatků staré daňové soustavy činil 65,0 %.

Nedoplatky daňových příjmů, evidované celními orgány

Celkový stav nedoplatků, evidovaných celními orgány ke dni **30. 6. 2004**, činil **11,6 mld Kč**. Z toho podle druhu daňového příjmu činily nedoplatky:

		Meziroční změna:
CLO:	1,5 mld Kč	-0,2 mld Kč
DPH:	4,2 mld Kč	+1,3 mld Kč
<u>SPD:</u>	<u>5,9 mld Kč</u>	<u>+3,7 mld Kč</u>
CELKEM:	11,6 mld Kč	+4,8 mld Kč

Největší podíl na celkové výši nedoplatků mají nedoplatky vzniklé vyměřením na základě rozhodnutí z úřední povinnosti v částce 8,0 mld Kč, tj. 69 %. Nedoplatky z obchodního zboží vzniklé na základě celního řízení předložením jednotné celní deklarace se na celkové výši nedoplatků podílí částkou 3,1 mld Kč, tj. 27 %.

Nedoplatky úroků a penále z prodlení představují částku 0,5 mld Kč, tj. 4 % z celkové výše nedoplatků, evidovaných celními orgány. Tyto nedoplatky vznikly platební nekázní deklarantů a nedodržováním předpisů, jimiž se dovoz, vývoz a tranzit zboží řídí.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu je následující:

do r. 2002:	5,0 mld Kč
v r. 2003:	6,1 mld Kč
<u>v r. 2004:</u>	<u>0,5 mld Kč</u>
CELKEM:	11,6 mld Kč

Výši nedoplatků ovlivňují zhoršená platební morálka dlužníků a zejména zvýšení účinnosti následné kontroly ze strany celních orgánů, tj. zvýšený počet vydaných platebních výměrů z moci úřední. Část nedoplatků ve výši 0,6 mld Kč je tvořena nedoplatky z let 1990–1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990–1994 jsou zahrnuty také nedoplatky vůči slovenským deklarantům, jejichž výše činí 0,1 mld Kč. Přesto, že **celní správa využívá všechny možnosti k vymáhání** – uplatňuje celní dluh na ručители, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního

úřadu, spolupracuje s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, je vymáhání těchto nedoplatků velmi obtížné. Velká část nedoplatků je uplatněna v konkurzu či u likvidátora nebo je vymáhána soudní cestou, což je dlouhodobá záležitost. Část nedoplatků tvoří pohledávky vůči České bance, a. s., Kreditní bance Plzeň, a. s. a Union bance, a. s., na které byl prohlášen konkurz.

Přehled nedoplatků podle jednotlivých celních ředitelství je následující:

Celní ředitelství	Nedoplatky k 30. 6. 2004 v mld Kč	Podíl na celkové výši nedoplatků v %	Meziroční změna	
			v mld Kč	v proc. b.
BRNO	0,79	6,8	-0,15	-6,9
ČESKÉ BUDĚJOVICE	0,31	2,7	-0,18	-4,4
HRADEC KRÁLOVÉ	0,27	2,3	+0,13	+0,3
OLOMOUC	0,22	1,9	-0,13	-3,2
OSTRAVA	0,87	7,5	-0,14	-7,3
PLZEŇ	1,01	8,8	-0,12	-7,7
PRAHA	7,14	61,8	+5,36	+35,8
ÚSTÍ NAD LABEM	0,95	8,2	-0,60	-6,6
CELKEM	11,56	100,0	+4,71	0,0

Vymáhání nedoplatků se řídí zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V 1. pololetí roku 2004 byly celními úřady vydány výzvy **k plnění v náhradní lhůtě ve 37 097 případech v hodnotě 1,7 mld Kč**. Tyto výzvy byly úspěšné v 30 420 případech a na jejich základě bylo vymoženo 1,5 mld Kč. **Exekučních příkazů** na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo celními úřady v 1. pololetí roku 2004 **vystaveno 3198** na celkovou výši nedoplatků **132 mil. Kč**. Tyto exekuční příkazy byly úspěšné nebo částečně úspěšné ve 2191 případech v hodnotě 79 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit v **5053 případech** na celkovou částku **4,0 mld Kč**. Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí v 1145 případech, přičemž vymožená částka představuje 0,4 mld Kč. **V 281 případě** byl využit institut **uplatnění celního zástavního práva** v celkové hodnotě **0,4 mld Kč**. Tento způsob vymáhání byl úspěšný u 77 případů a hodnota příjmů činila 67 mil. Kč. V 77 případech byl proveden prodej zboží na úhradu celního dluhu v celkové výši 7 mil. Kč.

Odpisy pohledávek pro nedobytnost, resp. z důvodu vyšších nákladů na vymáhání vzhledem k vymáhané částce, byly provedeny ve výši **1,6 mld Kč**.

Nedoplatky daňových příjmů, evidované Českou správou sociálního zabezpečení

Celkový stav nedoplatků pojistného na sociální zabezpečení, evidovaných Českou správou sociálního zabezpečení, dosáhl k **30. 6. 2004** výše **62,3 mld Kč** a proti stejnému období minulého roku poklesl o 1,4 %.

V porovnání s předchozím ročním obdobím, tj. od začátku července 2002 do konce června 2003, se tempo růstu nedoplatků obrátilo z kladných do záporných hodnot, což znamená, že došlo k jejich poklesu. Absolutní pokles nedoplatků je však způsoben především **vysokým objemem pohledávek, odepsaných pro nedobytnost**. Pohledávky odepsané pro nedobytnost dosáhly k 30. červnu 2004 hodnoty **11,2 mld Kč**, což je o 4,4 mld Kč více, než ve stejném období loňského roku. V samotném 1. pololetí 2004 byly přitom odepsány nedoplatky ve výši 2,6 mld Kč.

Z celkových nedoplatků ve výši 62,3 mld Kč představují **nedoplatky na vlastním pojistném 28,2 mld Kč, tj. 45,2 %** a nedoplatky na penále činí 32,0 mld Kč, tj. 51,4 %. Zbylý objem ve výši 2,1 mld Kč, tj. 3,4 %, je tvořen pokutami, pohledávkami ve splátkovém režimu a ostatními pohledávkami.

U tzv. **velkých organizací**, tj. organizací zaměstnávajících více než 25 zaměstnanců, činily **nedoplatky 16,1 mld Kč**. U **malých organizací**, zaměstnávajících méně než 25 zaměstnanců, byl objem nedoplatků nejvyšší, a to **40,4 mld Kč**. **Osoby samostatně výdělečně činné** dlužily ke konci června 2004 na pojistném **5,8 mld Kč**.

Výši nedoplatků podle územního členění zobrazuje následující tabulka:

Region	Nedoplatky k 30. 6. 2004 v mld Kč	Podíl na celkové výši nedoplatků v %	Meziroční změna	
			v mld Kč	v proc. b.
PRAHA	13,10	21,0	-0,59	-0,7
STŘEDNÍ ČECHY	5,27	8,5	-0,61	-0,8
JIŽNÍ ČECHY	1,44	2,3	-0,02	0,0
ZÁPADNÍ ČECHY	3,68	5,9	-0,17	-0,2
SEVERNÍ ČECHY	7,59	12,2	+0,05	+0,3
VÝCHODNÍ ČECHY	5,67	9,1	+0,16	+0,4
JIŽNÍ MORAVA	12,58	20,2	-0,02	+0,3
SEVERNÍ MORAVA	12,97	20,8	+0,30	+0,7
CELKEM	62,30	100,0	-0,90	0,0

Ve splátkovém režimu se k 30. 6. 2004 nacházely pohledávky v celkové výši 1,1 mld Kč, tj. o 0,8 mld Kč méně, než ve stejném období minulého roku.

Objem prominutého penále za dobu od 1. 1. 2004 do 30. 6. 2004 činil 0,4 mld Kč a byl tak o 0,2 mld Kč vyšší, než ve stejném období předešlého roku.